

Hæstaréttardómar 1974 - Registur

Útgáfa 3.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 3.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

HÆSTARÉTTARDÓMAR

ÚTGEFANDI
HÆSTIRÉTTUR

LXV. BINDI
1974

REYKJAVÍK
FÉLAGSPRENTSMÍÐJAN H/F
MCMLXXV

Reglulegir dómara Hæstaréttar 1974.

Benedikt Sigurjónsson. Forseti dómsins.

Magnús Þ. Torfason. Varaforseti dómsins.

Armann Snævarr.

Björn Sveinbjörnsson.

Einar Arnalds.

Logi Einarsson.

Registur

I. MÁLASKRÁ.

	Dómur	Bls.
1. Ákærvaldið gegn Birni Björnssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	$\frac{9}{1}$	1
2. Jón Vigfússon gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs vegna Skipaútgerðar ríkisins og Skipaafgreiðslu Jakobs Karlssonar. Skaðabótamál. Vinnuslys	$1\frac{16}{1}$	4
3. Eigendur og ábúendur jarða, er lönd eiga að Mývatni, gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, hreppsnefnd Skútustaðahrepps f. h. hreppsins og eigendum og ábúendum lögbýla í Mývatnssveit, sem eigi eru talin eiga lönd að Mývatni. Kærumál. Eignardómsmál. Ómerking. Frávisun	$18\frac{1}{1}$	13
4. Ákærvaldið gegn Hjörleifi Jónssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	$2\frac{2}{1}$	30
5. Landbúnaðarráðherra og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Skúla Pálssyni og gagnsök. Skaðabótamál. Stjórnsýsla. Sýkna	$2\frac{2}{1}$	42
6. Ákærvaldið gegn Hannesi Elíssyni. Þjófnaður	$2\frac{8}{1}$	69
7. Einar Ólafur Arnbjörnsson, Hjörleifur Arnbjörnsson og Arnbjörn Ólafsson f. h. Aðalheiðar Erlu Andrésdóttur gegn Guðjóni B. Baldvinssyni, Ólafi Þ. Jónssyni og dánarbúi Soffíu Björnsdóttur. Kærumál. Frávisunardómur úr gildi felldur	$3\frac{0}{1}$	76
8. Sveitarsjóður Mosfellshrepps gegn Hjálmari Helgasynt. Byggingarsamþykkt. Brottflutningur húss. Skaðabætur	$\frac{5}{2}$	96
9. Afl s/f gegn Herði Felixsyni og gagnsök. Skaðabótamál. Gallar á húsi. Sératkvæði í héraði	$\frac{8}{2}$	109
10. Kristján Albertsson gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Lögtak. Tekjuskattur. Sératkvæði	$1\frac{3}{2}$	135
11. Jón Jónsson gegn Sigurði L. Eiríkssyni. Kærumál. Frávisunardómur úr gildi felldur. Sératkvæði	$1\frac{4}{2}$	141
12. Magnús Fr. Árnason gegn Ingvari Helgasynt og Brunabótafélagi Íslands. Bifreiðar. Skaðabótamál .	$1\frac{8}{2}$	146
13. Pétur Axel Jónsson gegn Sjóváttryggingarfélagi Íslands h/f. Fjárnámsgerð úr gildi felld	$1\frac{8}{2}$	152
14. Gjaldheimtustjórinn í Reykjavík gegn Hjálmari Styrkárssyni og gagnsök. Skattamál. Lögtaksgerð úr gildi felld	$1\frac{9}{2}$	154

	Dómur	Bls.
15. Valdstjórnin gegn Jóhanni Jóhannssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	21½	162
16. Félag löggiltra rafverktaka í Reykjavík gegn Páli J. Pálssyni. Félagsréttindi. Brottvikning úr félagi dæmd ógild	25½	163
17. Lilja Jónsdóttir f. h. dánarbús Jóns Eldons gegn Lýsi og Mjöl h/f, og Lýsi og Mjöl h/f gegn Lilju Jónsdóttur og Sigurgeiri Jónssyni, skiptaráðanda í Kópavogi, báðum f. h. dánarbús Jóns Eldons. Skuldamál. Kyrrsetning. Dánarbú. Héraðsdómur og kyrrsetningargerð úr gildi felld	28½	186
18. Ákærvaldið gegn Gest Þorsteinssyni, Jens Rúnari Ingólfssyni, Hlyni Höskuldssyni, Erni Ingólfssyni, Sigurði Tómasi Garðarssyni og Haraldi Guðbergi Haraldssyni. Ávana- og fíkniefni. Brot gegn lögum nr. 77/1970	1/3	219
19. Hörður G. Albertsson og dánarbú Guðmundar Albertssonar gegn Síldarvinnslunni h/f. Skuldamál. Samningar. Frávísun	2/3	252
20. Ákærvaldið gegn Friðriki Sigfússyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	4/3	275
21. Haukur Magnússon og Þórir Magnússon gegn Sigþóri Sigurðssyni. Yfirlandskiptagerð úr gildi felld	5/3	280
22. Ákærvaldið gegn Eysteini Þorvaldssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	8/3	287
23. Pétur Andrésson gegn Útvegsbanka Íslands og gagnsök. Uppboð. Málskostnaður	11½	299
24. Aðalheiður Tryggvadóttir gegn Sigurði M. Helgasyni, skiptaráðanda í Reykjavík, f. h. dánarbús Tryggva Siggeirssonar. Erfðamál. Ómerking	14½	306
25. Ákærvaldið gegn Þórarni Jónassyni. Tékkamisferli. Sýkna	15½	317
26. Ákærvaldið gegn Valgarði Frímanni Jóhannssyni. Öryggisgæsla. Frávísun frá Hæstarétti	18½	322
27. Iðnaðarbanki Íslands h/f, Félag íslenskra iðnrekenda og Landssamband iðnaðarmanna gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgarsjóðs vegna Húsa-trygginga Reykjavíkur. Kærumál. Kærufrestur. Frávísun frá Hæstarétti	18½	329
28. Rithöfundasamband Íslands f. h. Benedikts Gíslasonar gegn Náttúrulækningafélagi Íslands. Innsetningargerð	21½	352
29. Gísli Magnússon f. h. ólögráða sonar síns, Magnúsar Gíslasonar, gegn Ólafi Helga Árnasyni, Fjölu Einarsdóttur og Einari Ólafssyni. Skaðabótamál. Börn ..	21½	356
30. Karl Sigurjónsson, Lárus Hjalttested, Sigriður K.		

Jónsdóttir, Haraldur Axel Ólafsson, Ólafur Sigurjónsson, Viðar Bjarnason, Sigurjón Guðmundsson, Lárus Ágústsson, dánarbú Einarssonar, Halldór Gunnarsson, Einar Sigurðsson, Bárður Magnússon, Sigurbergur Magnússon, Ragnar Eyjólfsson og Páll Magnússon gegn Andrésí Andréssyni og gagnsök. Veðiréttur	25 $\frac{2}{3}$	368
31. Ákærvaldið gegn Jóni Heiðberg. Kærumál. Vanhæfi dómara. Frávísun frá Hæstarétti	26 $\frac{2}{3}$	410
32. Sigurður A. Magnússon gegn fjármálaráðherra og saksóknara ríkisins f. h. ríkissjóðs. Handtaka. Skaðabætur. Sératkvæði	26 $\frac{2}{3}$	413
33. Brynhildur Magnúsdóttir gegn Arnari Magnússyni. Synjun innsetningargerðar	28 $\frac{2}{3}$	435
34. Ólafur Unnsteinsson gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgarsjóðs. Skaðabótamál. Sýkna	28 $\frac{2}{3}$	439
35. Hreppsnefnd Helgafellssveitar f. h. hreppsins gegn Júlíusi Stefánssyni. Útburðarmál	29 $\frac{2}{3}$	446
36. Haraldur Árnason og Skarphéðinn Pálsson gegn Gunnlaugi Karlssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	1 $\frac{1}{4}$	451
37. Gunnar Pálsson gegn Örlaugi Björnssyni og gagnsök. Útivistardómur	1 $\frac{1}{4}$	451
38. Ákærvaldið gegn Jóni Heiðberg. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	3 $\frac{1}{4}$	452
39. Halldóra Gunnarsdóttir sjálf og vegna ófjárráða barna sinna, Þorbjargar, Guðbjargar og Auðar Árnadætra gegn Magnúsi Fr. Árnasyni. Kærumál. Lögmannspóknun. Frávísun. Sératkvæði	3 $\frac{1}{4}$	457
40. Sementsverksmiðja ríkisins gegn Jóni E. Vestdal og gagnsök. Ómerking. Frávísun	5 $\frac{1}{4}$	469
41. Ákærvaldið gegn Gunnari Helga Ólafssyni. Skipsstrand. Brot í opinberu starfi. Ákæra. Sératkvæði í héraði	10 $\frac{1}{4}$	481
42. Þorvaldur Jónasson gegn Sigurbjörgu Guðjónsdóttur og Sveini Árnasyni. Vinnulaun	22 $\frac{1}{4}$	522
43. Valdstjórnin gegn Helga Aðalsteinssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	22 $\frac{1}{4}$	528
44. Skarphéðinn Veturliðason gegn Erlingi Garðarssyni. Lausafjárkaup. Gallar. Skaðabótamál	26 $\frac{1}{4}$	530
45. Jörundur H. Guðlaugsson og Páll Ásgeirsson gegn Herði Ólafssyni. Kærumál. Frestur. Frávísun	30 $\frac{3}{4}$	538
46. Snorri h/f gegn Kyndli h/f. Kærumál. Frávísun ..	30 $\frac{3}{4}$	541
47. Stjórnarnefnd ríkisspítalanna, heilbrigðisráðherra og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Sigrúnu Arnbjarnardóttur og Kristjáni Ásgeirssyni sjálfum og vegna ófjárráða sonar þeirra, Ásgeirs Ísaks Krist-		

	Dómur	Bls.
jónssonar. Læknaaráð	30¼	543
48. Ákærvaldið gegn Antoni Helgasynt. Brot gegn 263. gr. alm. hegningarlaga. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	30¼	544
49. Dánarþú Lúðvíks Á. Jóhannessonar, Gunnar Björnsson, Ólafur Guðmundsson, Þorkell Pálsson og Theódór Marínósson gegn Jóni N. Sigurðssynti hrl. f. h. Vestfold Bil & Karosseri A/S. Útivistardómur. Ómaksbætur	3½	553
50. Tímariðið Skák gegn Ingólfsprenti h/f. Útivistardómur	3½	553
51. Mosfellshreppur gegn borgarsjóði Reykjavíkur vegna Hitaveitu Reykjavíkur. Kærumál. Ómerk-ing. Heimvísun	7½	554
52. Ákærvaldið gegn Viggó Sigurjónssynti. Líkamsmeið-ingar, 217. gr. alm. hegningarlaga. Sýkna	8½	555
53. Þorvaldur Jónsson gegn Svanhildi Sigfúsdóttur og gagnsök. Skuldabréf. Eindagi	8½	563
54. Ákærvaldið gegn Loga Ásgeirssynti. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	10½	567
55. Sigmund Jóhannsson gegn Árna Ólafssynti & Co., Árna Ólafssynti og Íslenskum sjávarafurðum. Kæru-mál. Frávísun. Gagnsök. Kröfusamslag. Aðiljasamslag	13½	571
56. Atli Eiríksson s/f gegn Karli H. Guðmundssynti og gagnsök. Fasteignakaup. Galli. Skaðabætur	17½	581
57. Sigurður T. Sigurbjarnarson gegn Sparisjóði Reykja-víkur og nágrennis. Nauðungaruppboð. Uppboðs-beiðni	21½	588
58. Sigurililja Þórólfsdóttir, Pálína Margrét Reynisdóttir, Stefánía Diljá Reynisdóttir, Þorvaldur Reynisson og Sigurililja Þórólfsdóttir vegna ófjárráða dóttur sinn-ar, Ernu Reynisdóttur, gegn Jóni Kristni Valdimars-synti og Auðberg Óla Valtýssynti. Bifreiðar. Skaða-bótamál. Sératkvæði	21½	594
59. Vélsmiðjan Þrymur h/f gegn skilaneftnd Sænsk-ísl. frystihússins h/f. Skuldamál	24½	609
60. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Árna Hall-dórssynti. Skattamál	28½	620
61. Íslenskur markaður h/f gegn Ferðaskrifstofu ríkis-ins og gagnsök. Samningar	28½	626
62. Ingimundur Bjarnason gegn Halldóru Eyjólfsdóttur. Lóðarleiga. Brottflutningur húss	31½	639
63. Árni Jóhannsson gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík og gagnsök. Skattamál. Hjón. Sameignarfélag. Að-stöðugjald	4½	648
64. Þorsteinn L. Þorsteinsson gegn Guðlaugi Einarssynti.		

	Dómur	Bls.
Útivistardómur	5/6	660
65. Eftirlaunasjóður starfsmanna Landsbanka Íslands gegn Jóhanni Jóhannessyni. Opinberir starfsmenn. Aldurstakmark. Eftirlaun	10/6	660
66. Gunnlaugur Karlsson gegn Útvegsbanka Íslands. Hlutfjárloforð. Aðför. Nauðungaruppboð. Sér- atkvæði	13/6	668
67. Gísli Hafsteinsson og Sigríður Valdimarsdóttir gegn Þuríði Axalsdóttur. Kærumál. Barn. Framkvæmd innsetningargerðar	21/6	678
68. Ákærvaldið gegn Guðna Óskarssyni. Manndráp ..	25/6	681
69. Vita- og hafnarmálastjóri, samgönguráðherra og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Hochtief A/G og Vélteki h/f og gagnsök. Gerðardómur. Sér- atkvæði	4/7	707
70. Margrét Cornette gegn bæjarstjóranum í Vest- mannaeyjum f. h. bæjarsjóðs. Kærumál. Frávísun	4/7	807
71. Zweki A/S gegn Þúsund og einni nótt. Kærumál. Frá- vísunardómur staðfestur	18/9	810
72. Valdstjórnin gegn Sigurði Ellert Jónssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	26/9	812
73. Samvinnutryggingar gegn Guðmundi Jónssyni og gagnsök. Bifreiðar. Endurkrafa váttryggingarfélags samkv. 73. gr. laga nr. 26/1958	26/9	814
74. Jón Ólafsson hæstaréttarlögmaður f. h. A/B Skanska Cementgjuteriet gegn Ólafi Hjartarsyni og gagn- sök. Útivistardómur	2/10	821
75. Haraldur Sigurgeir Jónsson gegn Unni Hróbjarts- dóttur. Útivistardómur	2/10	821
76. Sigurður Helgason gegn Jóni Ólafssyni og Ingva Guðjónssyni. Útivistardómur	2/10	822
77. Ágúst Hróbjartsson og Sigrún Guðmundsdóttir gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Útivistardómur	2/10	822
78. Innheimtumaður ríkissjóðs í Hafnarfirði gegn Sverri K. Bjarnasyni. Skattamál. Frádráttur. Vextir. Sér- atkvæði	2/10	823
79. Guðjón Valdimarsson gegn Guðmundi Eiríkssyni og Sjóváttryggingarfélagi Íslands h/f. Kærumál. Frá- vísunardómi hrundið	4/10	833
80. Ákærvaldið gegn Jóni Kristjáni Ólafssyni og Karli Björnssyni. Líkamsárás. Brot gegn 231. gr. alm. hegningarlaga	7/10	843
81. Ragnhildur Sigurðardóttir gegn Svanhildi Sigurjóns- dóttur. Kærumál. Frávísunardómur úr gildi felldur	7/10	849
82. T. Hannesson & Co. h/f gegn Tryggva Hannessyni. Kærumál. Frávísun	8/10	860

	Dómur	Bls.
83. Ákærvaldið gegn Jóhanni Severin Walderhaug og Baldri Ólafssyni. Brot gegn 157. gr. og 249. gr. alm. hegningarlaga	10 $\frac{1}{10}$	870
84. Hekla h/f gegn Hekluvíkri h/f. Firma. Frávísun ..	11 $\frac{1}{10}$	890
85. Síldar- og fiskimjölsverksmiðja Akraness h/f gegn Guðmundi Breiðfjörð Péturssyni. Kaupgjaldsmál. Kjarasamningur	11 $\frac{1}{10}$	901
86. Davíð Sigurðsson gegn Málmí h/f og gagnsök. Vinnuslys. Skaðabótamál	21 $\frac{1}{10}$	905
87. Ákærvaldið gegn Stefáni Lárusi Pálssyni. Fiskveiðabrot	22 $\frac{1}{10}$	918
88. Ákærvaldið gegn Guðmundi Einari Sveinssyni. Fiskveiðabrot	22 $\frac{1}{10}$	926
89. Ákærvaldið gegn Ásgeiri Sölva Sölvasyni. Fiskveiðabrot	22 $\frac{1}{10}$	934
90. Valdstjórnin gegn Þóri Þórissyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	24 $\frac{1}{10}$	942
91. Gjaldheimtan í Reykjavík gegn Sveini Guðmundssyni og gagnsök. Skattamál. Lögtak	28 $\frac{1}{10}$	944
92. Ólafur Stefánsson gegn stjórn Lögmannafélags Íslands. Kærumál, Lögmannspóknun. Frávísun	28 $\frac{1}{10}$	955
93. Ólafur Steinþórsson gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, Útivistardómur	1 $\frac{1}{11}$	957
94. Landsbanki Íslands, útibúið á Ísafirði, gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, Útivistardómur	1 $\frac{1}{11}$	958
95. Baldur Sigurbaldursson gegn Skipasmíðastöð Njarðvíkur h/f. Útivistardómur	1 $\frac{1}{11}$	958
96. Valdstjórnin gegn Magnúsi Helga Kristjánssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	5 $\frac{1}{11}$	959
97. Carl J. Eiríksson gegn Emil Ágústssyni borgardómara. Kærumál. Frávísun	5 $\frac{1}{11}$	961
98. Kristinn Bergþórsson gegn Guðrúnu Garðarsdóttur og Bjarna Kristinssyni og gagnsök. Bifreiðar. Skaðabótamál. Afnotamissir	5 $\frac{1}{11}$	962
99. Ákærvaldið gegn Árna Húnfjörð Friðrikssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	6 $\frac{1}{11}$	969
100. Sveinn Þormóðsson gegn Iðnaðarbanka Íslands h/f. Vixlmál, Fölsun. Fjárnámsgerð úr gildi felld	6 $\frac{1}{11}$	973
101. Ölgerðin Egill Skallagrímsson h/f gegn Anny Olsen og gagnsök. Skaðabótamál. Ábyrgð framleiðanda. Sératkvæði	8 $\frac{1}{11}$	977
102. Innheimtumaður ríkissjóðs í Dalasýslu gegn Guðbrandi Jörundssyni. Skattamál. Fyrning	13 $\frac{1}{11}$	1000
103. Jón Einar Haraldsson, Jón Ásberg Salómonsson og Sjóvátryggingarfélag Íslands h/f gegn Gísla Salómonssyni, Bifreiðar. Skaðabótamál	13 $\frac{1}{11}$	1004

	Dómur	Bls.
104. Lára B. Eiríksdóttir gegn Magnúsi A. Magnússyni. Kærumál. Hjón. Búskipti	14/11	1015
105. Ákærvaldið gegn Bergi Jóni Þórðarsyni, Matthíasi Mogensen, Leifi Haukssyni, Eddu Sigurrós Sverrisdóttur, Karli Kristni Júlíussyn og Ólafi Mogensen. Ávana- og fíkniefni. Brot gegn lögum nr. 77/1970, sbr. lög nr. 65/1974	15/11	1018
106. Dráttarbraut Keflavíkur h/f gegn Eyjólf Helgasyni. Kærumál. Hafning máls. Dómsathöfn úr gildi felld. Heimvísun	18/11	1054
107. Lúðvík Gizurarson gegn Kaupfélagi Rangæinga. Kærumál. Frávísunardómur staðfestur	18/11	1057
108. Grímur Oddmundsson gegn Rögnvaldi Finnbogassyni vegna Huldu Ingvarsdóttur. Úrskurður um útburð felldur úr gildi	18/11	1061
109. H/f Eimskipafélag Íslands gegn Fiskiðjunni h/f og gagnsök og Eimskipafélag Íslands gegn Sjávarvörum h/f til réttargæslu. Farmflutningur. Skaðabótamál	19/11	1067
110. Vélsmiðjan Héðinn h/f gegn Kjartani Erlendssyni og gagnsök. Iðnnámssamningur. Kaup iðnnema. Skólagjöld. Sjúkrasamlagsgjöld. Tryggingargjöld. Gerðardómur. Sératkvæði. Fjárnám	25/11	1079
111. Vinnuheimilið að Reykjalundi gegn Rósu Ármannsdóttur. Vinnuslys. Skaðabótamál	25/11	1095
112. Ákærvaldið gegn Valgeiri Tómasi Sigurðssyni. Brot gegn 1. mgr. 106. gr., 4. mgr., 220. gr. alm. hgl. nr. 19/1940	26/11	1110
113. Eiríkur Ketilsson gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs og til réttargæslu dómsmálaráðherra og yfirborgarfégetanum í Reykjavík. Kærumál. Frávísunardómur staðfestur	27/11	1119
114. Ákærvaldið gegn Guðjóni Júlíussyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	27/11	1125
115. Ákærvaldið gegn Kristni Karlssyni, Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum. Saksóknarlaun	29/11	1130
116. Trésmiðja Þorkels Skúlasonar gegn Berki h/f. Útivistardómur	2/12	1135
117. Margrét Kristjánsdóttir gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Útivistardómur	2/12	1135
118. Jón Ármann Sigurjónsson gegn Ólafi Gunnarssyni. Áfrýjun. Frávísun	5/12	1136
119. Magdalena v. Zundert gegn lögreglustjóranum í Reykjavík vegna Bifreiðaeftirlits ríkisins. Synjað innsetningargerðar. Skráningarmerki bifreiðar	5/12	1141

	Dómur	Bls.
120. Valdstjórnin gegn Magnúsi Helga Kristjánssyni. Kærumál, Gæsluvarðhald	9 $\frac{1}{12}$	1145
121. Íslenska Útflutningsmiðstöðin h/f gegn H/f Eimskipafélagi Íslands, Farmgjöld, Verðlagsákvæði	9 $\frac{1}{12}$	1148
122. M gegn K og N. Barnsfaðernismál, Fyllingareiður ..	12 $\frac{1}{12}$	1154
123. Unnur Úlfarsdóttir gegn Svavari Jóhannessyni og Hrefnu Pétursdóttur, Málskostnaður	12 $\frac{1}{12}$	1166
124. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Sigurði Kristmundssyni og gagnsök. Ríkisstarfsmenn, Ráðningarsamningur, Uppsagnarfrestur	12 $\frac{1}{12}$	1170
125. Regio h/f gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík, Sjóvátryggingarfélagi Íslands h/f, Unnsteini Beck skiptaráðanda og Snjólaugu Ólafsdóttur, fulltrúa yfirborgarfégeta, Úrskurður um gjaldþrotaskipti staðfestur	12 $\frac{1}{12}$	1176
126. Ingibjörn Steingrímsson og Samvinnutryggingar gegn Júlíusi Friðriki Magnússyni, Bifreiðar, Skaðabótamál	16 $\frac{1}{12}$	1179
127. Íslenski verðlistinn s/f gegn Elísabetu Clausen, Útburðarmál	17 $\frac{1}{12}$	1185

II. NAFNASKRÁ.

A. *Einkamál.*

	Bls.
A/B Skånska Cementgjuteriet	821
Aðalheiður Erna Arnbjörnsdóttir	76
Aðalheiður Tryggvadóttir	306
Afl s/f	109
Albertsson, Hörður G.	252
Andrés Andrés	368
Anny Olsen	977
Arnar Axelsson	435
Arnbjörn Ólafsson	76
Atli Eiríksson s/f	581
Auðberg Óli Valtýsson	594
Auður Árnadóttir	457
Ágúst Hróbjartsson	822
Árni Halldórsson	620
Árni Jóhannsson	648
Árni Ólafsson	571
Árni Ólafsson & Co.	571
Ásgeir Ísak Kristjánsson	543
Baldur Sigurbaldursson	958
Bárður Magnússon	368
Benedikt Gíslason	352
Bifreiðaeftirlit ríkisins	1141
Bjarni Kristinsson	962
Borgarsjóður Reykjavíkur	329, 439, 554
Borgarstjórinn í Reykjavík	329, 439
Brunabótafélag Íslands	146
Brynhildur Magnúsdóttir	435
Bæjarsjóður Vestmannaeyja	807
Bæjarstjórinn í Vestmannaeyjum	807
Börkur h/f	1135
Carl J. Eiríksson	961
Clausen, Elísabet	1185
Cornette, Margret	807
Davíð Sigurðsson	905
Dánarbú Einars Jónssonar	368
Dánarbú Guðmundar Albertssonar	252
Dánarbú Jóns Eldons	186
Dánarbú Lúðvíks Á. Jóhannessonar	553

	Bls.
Dánarþú Soffiu Björnsdóttir	76
Dánarþú Tryggva Siggeirssonar	306
Dómsmálaráðherra	1119
Dráttarbraut Keflavíkur h/f	1054
Eftirlaunasjóður starfsmanna Landsbanka Íslands	660
Egill Skallagrímsson h/f, ölgerð	977
Eigendur og ábúendur jarða, er lönd eiga að Mývatni	13
Eigendur og ábúendur lögbýla í Mývatnssveit, sem eigi eru talin eiga lönd að Mývatni	13
Einar Ólafur Arnbjörnsson	76
Einar Jónsson, dánarþú	368
Einar Ólafsson	356
Einar Sigurðsson	368
Eldon, Jón, dánarþú	186
Elísabet Clausen	1185
Eiríkur Ketilsson	1119
Emil Ágústsson borgardómari	961
Eimskipafélag Íslands h/f	1067, 1148
Erlingur Garðarsson	530
Erna Reynisdóttir	594
Eyjólfur Helgason	1054
Ferðaskrifstofa ríkisins	626
Félag íslenskra iðnrekenda	329
Félag löggiltra rafverktaka í Reykjavík	163
Fiskiðjan h/f	1067
Fjóla Einarsdóttir	356
Fjármálaráðherra 4, 13, 42, 135, 413, 543, 620, 707, 957, 958, 1119,	1170
Gísli Hafsteinsson	678
Gísli Magnússon	356
Gísli Salómonsson	1004
Gjaldheimtan í Reykjavík	648, 822, 944, 1135, 1176
Gjaldheimtustjórinn í Reykjavík	154
Grímur Oddmundsson	1061
Guðbjörg Árnadóttir	457
Guðbrandur Jörundsson	1000
Guðjón B. Baldvinsson	76
Guðjón Valdimarsson	833
Guðlaugur Einarsson	660
Guðmundur Albertsson, dánarþú	252
Guðmundur Eiríksson	833
Guðmundur Jónsson	814
Guðmundur Breiðfjörð Pétursson	901
Guðrún Garðarsdóttir	962
Gunnar Björnsson	553
Gunnar Pálsson	451
Gunnlaugur Karlsson	451, 668

	Bls.
Halldór Gunnarsson	368
Halldóra Eyjólfsdóttir	639
Halldóra Gunnarsdóttir	452
Haraldur Árnason	451
Haraldur Sigurgeir Jónsson	821
Haraldur Axel Ólafsson	368
Haukur Magnússon	280
Heilbrigðisráðherra	543
Helgafellssveit	446
Hekla h/f	890
Hekluvikur h/f	890
Héðinn h/f, vélsmiðja	1079
Hitaveita Reykjavíkur	554
Hjálmar Helgason	96
Hjálmar Styrkársson	154
Hochtief A/G	707
H/f Eimskipafélag Íslands	1067, 1148
Hjaltested, Lárus	368
Hjörleifur Arnbjörnsson	76
Hrafn J. Pálsson	163
Hrefna Pétursdóttir	1166
Hreppsnefnd Helgafellssveitar	446
Hreppsnefnd Skútustaðahrepps	13
Hulda Ingvarsdóttir	1061
Húsatryggingar Reykjavíkur	329
Hörður G. Albertsson	252
Hörður Felixson	109
Hörður Ólafsson	538
Iðnaðarbanki Íslands h/f	329, 913
Ingibjörn Steingrímsson	1179
Ingimundur Bjarnason	639
Ingólfsprent h/f	553
Innheimtumaður ríkissjóðs í Dalasýslu	1000
Innheimtumaður ríkissjóðs í Hafnarfirði	823
Ingvar Helgason	146
Ingvi Guðjónsson	822
Íslenskur markaður h/f	626
Íslenskar sjávarafurðir h/f	571
Íslenska Útflutningsmiðstöðin h/f	1148
Íslenski verðlistinn s/f	1185
Jakob Karlsson, skipaafgreiðsla	4
Jóhann Jóhannesson	660
Jón Eldon, dánarbú	186
Jón Einar Haraldsson	1004
Jón Jónsson	141
Jón Ólafsson	822

	Bls.
Jón Ólafsson, hæstaréttarlögmaður	821
Jón Ásberg Salómonsson	1004
Jón Ármann Sigurjónsson	1136
Jón N. Sigurðsson hæstaréttarlögmaður	553
Jón Kristinn Valdimarsson	594
Jón E. Vestdal	469
Jón Vigfússon	4
Július Friðrik Magnússon	1179
Július Stefánsson	446
Jörundur Á. Guðlaugsson	538
K	1154
Karl K. Guðmundsson	581
Karl Sigurjónsson	368
Kaupfélag Rangæinga	1057
Kjartan Erlendsson	1079
Kristinn Bergþórsson	962
Kristján Ásgeirsson	543
Kristján Áskelsson	135
Kyndill h/f	541
Landbúnaðarráðherra	42
Landsbanki Íslands, eftirlaunasjóður starfsmanna	660
Landsbanki Íslands, útibúið á Ísafirði	958
Landssamband iðnaðarmanna	329
Lárus Ágústsson	368
Lárus Hjaltested	368
Lilja Jónsdóttir	186
Lúðvík Á. Jóhannesson, dánarbú	553
Lúðvík Gizurarson	1057
Lýsi og Mjöl h/f	186
Lögmannafélag Íslands, stjórn	955
Lögreglustjórnin í Reykjavík	1141
M	1154
Magdalena v. Zundert	1141
Magnús Fr. Árnason	146, 457
Magnús Gíslason	356
Margrét Cornette	807
Margrét Kristjánsdóttir	1135
Málmur h/f	905
Mosfellshreppur	96, 554
Mývatn, eigendur og ábúendur jarða, er lönd eiga að vatninu ..	13
Mývatn, eigendur og ábúendur lögbýla í Mývatnssveit, sem eigi eru talin eiga lönd að Mývatni	13
Mývatnssveit, eigendur og ábúendur lögbýla	13
N	1154
Náttúrulækningafélag Íslands	352
Olsen, Anny	977

Ólafur Helgi Árnason	356
Ólafur Guðmundsson	553
Ólafur Gunnarsson	1136
Ólafur Hjartarson	821
Ólafur Þ. Jónsson	76
Ólafur Sigurjónsson	368
Ólafur Stefánsson	955
Ólafur Steinþórsson	957
Ólafur Unnsteinsson	439
Pálína Margrét Reynisdóttir	594
Páll Ásgeirsson	538
Páll Magnússon	368
Pétur Andrésson	299
Pétur Axel Jónsson	152
Rafverktakar, félag löggiltra rafverktaka í Reykjavík	163
Ragnar Eyjólfsson	368
Ragnhildur Sigurðardóttir	849
Rithöfundasamband Íslands	352
Ríkisspítalar, stjórnarnefnd	543
Regio h/f	1166
Ríkissjóður .. 4, 13, 42, 135, 413, 543, 620, 707, 957, 958, 1119,	1170
Rósa Ármannsdóttir	1095
Rögnvaldur Finnbogason	1061
Saksóknari ríkisins	413
Samgönguráðherra	707
Samvinnutryggingar	814, 1179
Sementsverksmiðja ríkisins	469
Sigmund Jóhannsson	571
Sigríður K. Jónsdóttir	368
Sigríður Valdimarsdóttir	678
Sigrún Arnbjarnardóttir	543
Sigrún Guðmundsdóttir	822
Sigurbergur Magnússon	368
Sigurbjörg Guðjónsdóttir	522
Sigurður L. Eiríksson	141
Sigurður Helgason	822
Sigurður M. Helgason, skiptaráðandi	306
Sigurður Kristmundsson	1170
Sigurður A. Magnússon	413
Sigurður T. Sigurbjarnarson	538
Sigurgeir Jónsson, skiptaráðandi	186
Sigurjón Guðjónsson	368
Sigurlilja Þórólfsdóttir	594
Sigþór Sigurðsson	280
Sildar- og fiskimjölsværksmiðja Akraness h/f	901
Sildarvinnslan h/f	252

	Bls.
Sjávarvörur h/f	1067
Sjóváttryggingarfélag Íslands h/f 152, 833, 1004,	1176
Skarphéðinn Pálsson	451
Skarphéðinn Veturliðason	530
Skák, tímarit	553
Skilanefnd Sænsk-ísl. frystihússins h/f	609
Skipaafgreiðsla Jakobs Karlssonar	4
Skipasmíðastöð Njarðvíkur h/f	958
Skipaútgærð ríkisins	4
Skiptaráðandinn í Kópavogi	186
Skiptaráðandinn í Reykjavík	306
Skúli Pálsson	42
Skútustaðahreppur	13
Skánska Cementgjuteriet A/B	821
Snjólaug Ólafsdóttir, fulltrúi yfirborgarfégeta	1176
Snorri h/f	541
Soffía Björnsdóttir, dánarbú	76
Sparisjóður Reykjavíkur og nágrennis	588
Stefanía Diljá Reynisdóttir	594
Stjórnarnefnd ríkisspítalanna	543
Stjórn Lögmannafélags Íslands	955
Svanhildur Sigfúsdóttir	563
Svanhildur Sigurjónsdóttir	849
Svavar Jóhannsson	1166
Sveinn Árnason	522
Sveinn Guðmundsson	944
Sveinn Þormóðsson	973
Sveitarsjóður Mosfellshrepps	96
Sverrir K. Bjarnason	823
Sænsk-íslenska frystihúsið h/f, skilanefnd	609
T. Hannesson & Co. h/f	860
Theodór Marinósson	553
Tímaritið Skák	553
Trésmiðja Þorkels Skúlasonar	1135
Tryggvi Hannesson	860
Tryggvi Siggeirsson, dánarbú	306
Unnsteinn Beck skiptaráðandi	1176
Unnur Hróbjartsdóttir	821
Unnur Úlfarsdóttir	1166
Útvegsbanki Íslands	299, 668
Yfirborgarfégetinn í Reykjavík	1119
Vestfold Bil & Karosseri A/S	553
Viðar Bjarnason	368
Vinnuheimilið að Reykjalundi	1095
Vita- og hafnarmálastjóri	707
Vestdal, Jón E.	469

Vélsmiðjan Héðinn h/f	1079
Vélsmiðjan Þrymur h/f	609
Véltækni h/f	707
Zundert, v., Magdalena	1141
Zweki A/S	810
Þorbjörg Árnadóttir	457
Þorkell Pálsson	553
Þorkell Skúlason, trésmiðja	1135
Þorsteinn L. Þorsteinsson	660
Þorvaldur Jónasson	522
Þorvaldur Jónsson	563
Þorvaldur Reynisson	594
Þórir Magnússon	280
Þrymur h/f, vélsmiðja	609
Þuríður Axelsdóttir	678
Þúsund og ein nótt	810
Ölgerðin Egill Skallagrímsson h/f	977
Örlaugur Björnsson	451

B. *Opinber mál.*

Anton Helgason	544
Árni Húnfjörð Friðriksson	969
Ásgeir Sölvi Sölvason	934
Baldur Ólafsson	870
Bergur Jón Þórðarson	1018
Björn Björnsson	1
Edda Sigurrós Sverrisdóttir	1018
Eysteinn Þorvaldsson	287
Friðrik Sigfússon	275
Gestur Þorsteinsson	219
Guðjón Júlíusson	1125
Guðmundur Einar Sveinsson	926
Guðni Óskarsson	681
Gunnar Helgi Ólafsson	481
Hannes Elísson	69
Haraldur Guðberg Haraldsson	219
Heiðberg, Jón	410, 452
Helgi Aðalsteinsson	528
Hjörleifur Jónsson	30
Hlynur Höskuldsson	219
Jens Rúnar Ingólfsson	219
Jóhann Jóhannsson	162
Jóhann Severin Walderhaug	870
Jón Heiðberg	410, 452
Jón Kristján Ólafsson	843
Kari Björnsson	843

	Bls.
Karl Kristinn Júlíusson	1018
Kristinn Karlsson	1130
Leifur Hauksson	1018
Logi Ásgeirsson	567
Magnús Helgi Kristjánsson	959, 1145
Matthías Mogensen	1018
Mogensen, Matthías	1018
Mogensen, Ólafur	1018
Ólafur Mogensen	1018
Sigurður Ellert Jónsson	812
Sigurður Garðar Tómasson	219
Stefán Lárus Pálsson	918
Valgarð Frimann Jóhannsson	322
Valgeir Tómas Sigurðsson	1110
Viggó Sigurjónsson	555
Walderhaug, Jóhann Severin	870
Þórarinn Jónasson	317
Þórir Þórisson	942
Örn Ingólfsson	219

III. SKRÁ

um lög og reglugerðir, samþykktir o. fl., sem vitnað er til
í XLV. bindi hæstaréttardóma.

1281. Jónsbók. Landsleigubálkur.

Kap. 56 — 22.

1687, 15. apríl. Norsku lög Kristjáns 5.

1. bók, 13. kap, 5. gr. — 314, 315.

1776, 15. apríl. Tilskipun um friðheit fyrir þá, sem vilja taka upp eyði-
jarðir eða óbyggð pláss á Íslandi.

— 23.

1849, 20. júní. Tilskipun um veiði á Íslandi.

3. gr. — 22.

1878, nr. 3, 12. apríl. Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum o. fl.

33. gr. — 187.

34. gr. — 187.

1885, nr. 29, 16. desember. Lög um lögtak og fjárnám án undanfarins
dóms eða sáttar.

2. gr. — 1002, 1003.

1887, nr. 18, 4. nóvember. Lög um veð.

3. gr. — 299.

1887, nr. 19, 4. nóvember. Lög um aðför.

28. gr. — 670.

44. gr. — 679, 680.

1903, nr. 42, 13. nóvember. Lög um verslanaskrár, firmu og prókúru-
umboð.

10. gr. — 891, 893, 896, 898.

1905, nr. 14, 20. október. Lög um fyrningu skulda og annarra kröfu-
réttinda.

3. gr. — 676, 1003.

4. gr. — 108.

7. gr. — 1002.

11. gr. — 1003.

12. gr. — 1003.

1921, nr. 46, 27. júní. Lög um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna.

— 314, 315, 316.

4. gr. — 314.

44. gr. — 314.

45. gr. — 314.

1921, nr. 55, 27. júní. Lög um skipulag kaupþína og sjávarþorpa.

— 96.

- 1921, nr. 74, 27. júní. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.
— 138.
- 1921, nr. 77, 27. júní. Lög um hlutafélög.
3. gr. — 677.
12. gr. — 677.
20. gr. — 669, 671, 675, 677.
21. gr. — 669.
26. gr. — 674.
- 1922, nr. 39, 19. júní. Lög um lausafjárkaup.
39. gr. — 531.
52. gr. — 131.
54. gr. — 131.
- 1923, nr. 14, 20. júní. Lög um tilbúning og verslun með óplum o. fl.
— 244, 245, 1045.
- 1923, nr. 15, 20. júní. Vatnalög.
2. kafli — 382.
4. gr. — 22, 26, 28, 370.
121. gr. — 370.
- 1923, nr. 20, 20. júní. Lög um réttindi og skyldur hjóna.
VII. kafli — 1017.
— 654.
- 1928, nr. 10, 15. apríl. Lög um Landsbanka Íslands.
49. gr. — 666.
- 1929, nr. 25, 14. júní. Lög um gjaldþrotaskipti.
1. gr. — 1178.
- 1930, nr. 2, 7. janúar. Lögreglusamþykkt fyrir Reykjavík.
10. gr. — 433.
- 1933, nr. 84, 19. júní. Lög um varnir gegn óréttmætum verslunar-
háttum.
9. gr. — 893.
- 1933, nr. 93, 19. júní. Vixillög.
1. gr. — 142, 145, 146.
10. gr. — 143.
34. gr. — 145.
- 1935, nr. 27, 9. janúar. Lög um aldurshámark opinberra starfsmanna.
1. gr. — 661.
2. gr. — 661, 662.
- 1936, nr. 7, 1. febrúar. Lög um samningsgerð, umboð og ógilda lög-
gerninga.
30. gr. — 1139.
32. gr. — 305, 1139.
- 1936, nr. 85, 23. júní. Lög um meðferð einkamála í héraði.
VII. kafli — 142, 143.
IX. kafli — 809.
XI. kafli — 458, 462, 467.
XVII. kafli — 540.

XIX. kafli — 28.

XXVI. kafli — 1147.

34. gr. — 1123.

36. gr. — 668.

42. gr. — 963.

46. gr. — 28.

47. gr. — 833.

49. gr. — 572.

53. gr. — 253.

54. gr. — 54.

69. gr. — 870.

88. gr. — 1060.

102. gr. — 1056.

105. gr. — 1060.

113. gr. — 29, 133.

114. gr. — 470.

118. gr. — 975, 1055.

120. gr. — 77.

123. gr. — 406.

133. gr. — 440, 963.

139. gr. — 342.

140. gr. — 342.

173. gr. — 448, 459, 462, 467, 468, 909.

174. gr. — 909.

178. gr. — 1176.

180. gr. — 351, 559, 1124.

190. gr. — 554.

193. gr. — 554.

195. gr. — 350, 961.

196. gr. — 350.

200. gr. — 531.

201. gr. — 531.

205. gr. — 531.

207. gr. — 146.

208. gr. — 143, 540, 974.

213. gr. — 1165

217. gr. — 15.

218. gr. — 15.

220. gr. — 15, 26, 28.

222. gr. — 1045.

1936, nr. 133, 28. desember. *Reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt.*

16. gr. — 139.

1938, nr. 62, 11. júní. *Lög um bókhald.*

1. gr. — 952.

2. gr. — 156, 157, 944.

1938, nr. 80, 13. janúar. Lög um stéttarfélög og vinnudeilur.

7. gr. — 1174.

1939, nr. 219, 21. desember. Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 133,

28. desember 1936 um tekjuskatt og eignarskatt.

1. gr. — 139.

1940, nr. 19, 12. febrúar. Almenn hegningarlög.

XVII. kafli. — 813.

XXVI. kafli. — 813, 943.

XXVII. kafli. — 529.

2. gr. — 720.

5. gr. — 227, 1026, 1046, 1047.

7. gr. — 1046.

15. gr. — 706.

16. gr. — 706.

17. gr. — 684.

18. gr. — 888.

22. gr. — 874, 876.

44. gr. — 1118.

49. gr. — 220, 1020.

51. gr. — 602.

57. gr. — 75, 221, 222, 223, 562, 570, 848, 1048, 1051, 1063.

69. gr. — 227, 249, 1026.

71. gr. — 1, 298, 453, 969, 972, 1126.

74. gr. — 685.

75. gr. — 685.

76. gr. — 221, 246, 247, 685, 706, 1048, 1050.

77. gr. — 74, 485, 545, 551, 1048, 1050, 1052, 1110.

78. gr. — 74, 873, 1020.

81. gr. — 287, 297.

82. gr. — 287, 297.

106. gr. — 1110, 1112, 1118.

115. gr. — 974.

138. gr. — 874, 876.

139. gr. — 874, 876, 889.

141. gr. — 485, 487, 521, 706, 874, 876, 889.

155. gr. — 163.

157. gr. — 870, 873, 874, 876.

211. gr. — 324, 684, 686, 706.

215. gr. — 1, 601.

217. gr. — 555, 557, 561, 844, 845.

219. gr. — 819, 1004.

220. gr. — 1110, 1112, 1118.

231. gr. — 844, 845.

244. gr. — 71, 73, 74.

247. gr. — 873.

248. gr. — 318, 873, 874.

249. gr. — 870, 873, 874.
261. gr. — 318, 373.
263. gr. — 544, 546, 551.
- 1941, nr. 46, 27. júní. *Landsskiptalög.*
19. gr. — 281.
- 1941, nr. 112, 9. október. *Lög um lax- og silungsveiði.*
8. gr. — 381, 382.
40. gr. — 381.
- 1942, nr. 14, 15. maí. *Lög um lækna ráð.*
2. gr. — 543.
- 1942, nr. 61, 4. júlí. *Lög um málflytjendur.*
2. gr. — 458.
8. gr. — 457, 459, 956.
13. gr. — 458.
14. gr. — 652.
21. gr. — 956.
23. gr. — 956.
- 1943, nr. 160, 6. júlí. *Lögreglusamþykkt fyrir Gullbringusýslu.*
16. gr. — 601.
44. gr. — 601.
- 1944, nr. 33, 17. júní. *Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands.*
65. gr. — 63, 519, 813, 943, 960, 1147.
74. gr. — 420, 432, 433.
- 1945, nr. 108, 31. desember. *Lög um byggingarsamþykkt fyrir sveitir og þorp, sem ekki eru löggiltir verslunarstaðir.*
— 107.
1. gr. — 96.
14. gr. — 107.
- 1947, nr. 5, 31. janúar. *Lög um breyting á lögum nr. 27, 9. janúar 1935 um aldurshámark opinberra embættismanna og starfsmanna.*
1. gr. — 661.
- 1947, nr. 83, 5. júní. *Lög um breyting á lögum nr. 29 frá 16. desember 1885 um lögtak og fjárnám án undangengins dóms eða sáttar.*
1. gr. — 1002.
- 1947, nr. 87, 5. júní. *Lög um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna.*
— 314, 315.
- 1947, nr. 95, 5. júní. *Lög um lögræði.*
21. gr. — 359.
39. gr. — 300.
- 1948, nr. 35, 1. apríl. *Lög um sementsverksmiðju.*
5. gr. — 471.
- 1948, nr. 40, 5. apríl. *Lög um kauprétt á jörðum.*
— 417.
- 1948, nr. 44, 5. apríl. *Lög um vísendalega verndun fiskimiða landgrunnnsins.*
— 921, 925, 929, 932, 937, 941.

- 1948, nr. 97, 18. ágúst. *Auglýsing um fyrirmynd að byggingarsamþykktum.*
 4. gr. — 97.
 38. gr. — 97.
- 1949, nr. 18, 22. mars. *Lög um kyrrsetningu og lögbann.*
 — 217.
 24. gr. — 572.
 28. gr. — 572.
- 1949, nr. 42, 23. maí. *Erfðalög.*
 — 1017.
- 1949, nr. 46, 25. maí. *Lög um iðnfræðslu.*
 17. gr. — 1081, 1084, 1086, 1089, 1092.
 23. gr. — 1080, 1081, 1084, 1086, 1087, 1092.
 27. gr. — 1080.
 38. gr. — 1082.
- 1949, nr. 57, 25. maí. *Lög um nauðungaruppboð.*
 1. gr. — 299.
 6. gr. — 589.
 38. gr. — 677.
- 1952, nr. 23, 1. febrúar. *Lög um öryggisráðstafanir á vinnustöðum.*
 5. gr. — 1105.
 26. gr. — 1102, 1105.
- 1952, nr. 27, 5. mars. *Lög um meðferð opinberra mála.*
 201. gr. — 1019, 1045.
- 1952, nr. 81, 8. desember. *Lög um breytingu á lögum nr. 44, 3. apríl 1948, um visindalega verndun fiskimiða landgrunnnsins.*
 — 921, 925, 929, 932, 937, 941.
- 1954, nr. 20, 8. mars. *Lög um váttryggingarsamninga.*
 5. gr. — 240.
 21. gr. — 343.
 31. gr. — 345.
- 1954, nr. 38, 14. apríl. *Lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.*
 — 1173.
 1. gr. — 1171, 1175.
 5. gr. — 472.
 7. gr. — 1175.
 13. gr. — 661, 662, 666.
 18. gr. — 477, 479.
- 1954, nr. 58, 24. apríl. *Áfengislög.*
 24. gr. — 1.
 45. gr. — 1.
- 1955, nr. 22, 3. maí. *Lög um breytingar á almennum hegningarlögum nr. 19 frá 12. febrúar 1940.*
 4. gr. — 75, 221, 222, 223, 562, 570, 848, 1048, 1051.
- 1955, nr. 147, 30. desember. *Reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt.*
 14. gr. — 829.

26. gr. — 829.
28. gr. — 139.
- 1957, nr. 33, 5. júní. *Lög um lax- og silungsveiði.*
XI. kafli — 46.
95. gr. — 46.
107. gr. — 383.
- 1957, nr. 63, 21. júní. *Lög um Landsbanka Íslands.*
35. gr. — 666.
- 1958, nr. 26, 2. maí. *Umferðarlög.*
25. gr. — 1.
26. gr. — 1, 601.
37. gr. — 1, 601, 819.
49. gr. — 1, 601, 819.
67. gr. — 595, 602.
69. gr. — 595.
70. gr. — 819.
73. gr. — 814, 819, 820.
76. gr. — 816, 819.
80. gr. — 1, 601, 602, 819.
- 1959, nr. 19, 24. apríl. *Lög um sameign í fjölbýlishúsum.*
11. gr. — 437.
13. gr. — 92, 437, 438.
- 1960, nr. 93, 22. apríl. *Reglugerð um iðnfræðslu.*
30. gr. — 1086.
- 1960, nr. 120, 13. júlí. *Auglýsing um skipulag í Mosfellshreppi.*
— 96.
- 1960, nr. 125, 15. júlí. *Auglýsing um staðfestingu á byggingarsamþykkt fyrir Mosfellshrepp í Kjósarsýslu.*
— 96.
- 1960, nr. 58, 28. júní. *Lög um bann við okri, dráttarveiti o. fl.*
1. gr. — 1059.
- 1960, 21. október. *Reglugerð fyrir Eftirlaunasjóð Landsbanka Íslands.*
3. gr. — 664, 666.
6. gr. — 662, 666.
7. gr. — 662, 666.
20. gr. — 663.
- 1961, nr. 10, 29. mars. *Lög um Seðlabanka Íslands.*
18. gr. — 707.
- 1961, nr. 11, 29. mars. *Lög um Landsbanka Íslands.*
— 666.
- 1961, nr. 36, 29. mars. *Ábúðarlög.*
9. gr. — 447.
30. gr. — 448.
- 1961, nr. 82, 21. ágúst. *Lög um meðferð opinberra mála.*
2. gr. — 1097.
21. gr. — 511.

- 28. gr. — 219.
- 61. gr. — 413, 415.
- 73. gr. — 686.
- 89. gr. — 694.
- 112. gr. — 453, 1126.
- 115. gr. — 221, 249.
- 118. gr. — 30, 483, 484.
- 140. gr. — 322, 874.
- 141. gr. — 250, 298, 1052.
- 146. gr. — 322.
- 150. gr. — 414.
- 151. gr. — 414, 415.
- 154. gr. — 413, 414, 415, 416, 434.
- 168. gr. — 1049.
- 176. gr. — 844.
- 178. gr. — 41.
- 179. gr. — 844.
- 1961, nr. 218, 19. desember. *Byggingarsamþykkt fyrir Kjósarsýslu.*
 - 1. gr. — 96, 107.
 - 8. gr. — 107.
 - 12. gr. — 107.
 - 20. gr. — 107.
- 1962, nr. 8, 14. mars. *Erfðalög.*
 - 1. gr. — 315.
 - 18. gr. — 1017.
 - 38. gr. — 1017.
 - 59. gr. — 1017.
- 1962, nr. 20, 16. apríl. *Lög um breyting á lögum nr. 10, 29. mars 1961, um Seðlabanka Íslands.*
 - 715.
- 1962, nr. 30, 4. apríl. *Reglugerð fyrir Landsbanka Íslands.*
 - 666.
- 1962, nr. 55, 28. apríl. *Lög um kjarasamninga opinberra starfsmanna.*
 - 1. gr. — 1171.
 - 5. gr. — 477, 480.
 - 24. gr. — 470.
- 1962, nr. 57, 18. apríl. *Lög um Hæstarétt Íslands.*
 - 17. gr. — 164.
 - 20. gr. — 1136.
 - 34. gr. — 164.
 - 36. gr. — 823.
 - 39. gr. — 306.
 - 45. gr. — 973, 974.
- 1962, nr. 70, 28. apríl. *Lög um tekjuskatt og eignarskatt.*
 - 138, 952.
 - 7. gr. — 139.

12. gr. — 829.
18. gr. — 829.
- 1963, nr. 21, 23. apríl. *Lög um kirkjugarða.*
26. gr. — 156.
- 1963, nr. 29, 29. apríl. *Lög um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins.*
3. gr. — 1171.
- 1963, nr. 245, 31. desember. *Reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt.*
9. gr. — 653.
14. gr. — 827, 829, 831, 832.
15. gr. — 136, 138, 139, 140.
21. gr. — 831.
22. gr. — 831.
23. gr. — 831.
24. gr. — 831.
25. gr. — 831.
26. gr. — 825, 826, 827, 828, 831, 832.
27. gr. — 624, 831.
28. gr. — 138, 831.
29. gr. — 831.
30. gr. — 831.
31. gr. — 825, 826, 828, 831.
32. gr. — 831.
33. gr. — 831.
34. gr. — 831.
35. gr. — 624.
36. gr. — 831.
37. gr. — 831.
38. gr. — 156, 831.
39. gr. — 831.
40. gr. — 831.
44. gr. — 828.
51. gr. — 828, 830, 831, 832.
53. gr. — 828, 830, 831, 832.
57. gr. — 826, 828.
83. gr. — 156.
90. gr. — 952.
- 1963, nr. 66, 31. desember. *Siglingalög.*
— 485.
8. gr. — 5, 10.
239. gr. — 485, 487, 530, 531.
242. gr. — 511.
- 1963, nr. 67, 31. desember. *Sjómannalög.*
18. gr. — 901, 902, 903.
- 1964, nr. 19, 21. maí. *Skipulagslög.*
— 96, 105, 107.
6. gr. — 97.

- 1964, nr. 22, 21. maí. Lög um kísilgúrverksmiðju við Mývatn.
— 20.
- 1964, nr. 51, 10. júní. Lög um tekjustofna sveitarfélaga.
III. kafli — 650.
8. gr. — 651.
47. gr. — 1002.
- 1965, nr. 40, 12. maí. Lög um breyting á umferðarlögum nr. 26, 2. maí 1958.
2. gr. — 819.
- 1965, nr. 79, 10. ágúst. Tilskipun um reglur til að koma í veg fyrir árekstra á sjó.
16. gr. — 487, 530.
29. gr. — 485, 487, 520.
32. gr. — 485, 487, 531.
- 1965, nr. 90, 7. október. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.
3. gr. — 650, 653.
5. gr. — 650, 654, 656, 659.
7. gr. — 136, 137, 138, 139, 140.
11. gr. — 138, 830, 832.
12. gr. — 624, 824, 827, 830, 832.
15. gr. — 138.
18. gr. — 825, 827, 828, 830, 832.
22. gr. — 140.
35. gr. — 621.
37. gr. — 621.
38. gr. — 156, 160, 625, 944, 952.
42. gr. — 154, 155, 158, 657, 945.
46. gr. — 621.
47. gr. — 620, 625.
55. gr. — 826.
- 1966, nr. 68, 11. maí. Lög um iðnfræðslu.
23. gr. — 1080.
- 1966, nr. 71, 6. maí. Lög um verðtryggingu fjárskuldbindinga.
1. gr. — 715, 806, 1189, 1190.
- 1967, nr. 25, 22. apríl. Lög um landhelgisgæslu.
— 521.
- 1967, nr. 62, 18. maí. Lög um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu.
1. gr. — 921, 929, 937.
4. gr. — 921, 924, 929, 932, 933, 937, 941.
5. gr. — 921, 924, 929, 932, 933, 937, 941.
7. gr. — 921, 924, 929, 932, 937, 941.
8. gr. — 921, 924, 929, 932, 937, 941.
- 1968, nr. 40, 23. apríl. Umferðarlög.
4. gr. — 31, 32.

12. gr. — 1144.
14. gr. — 1144.
19. gr. — 30, 32.
20. gr. — 1144.
25. gr. — 2, 30, 31, 32, 39, 40, 276, 288, 297, 453, 454, 456, 545, 546, 551, 568, 569, 570, 873, 970, 1125, 1126, 1127, 1131.
26. gr. — 276, 1004, 1010, 1131.
27. gr. — 568, 569, 570.
37. gr. — 2, 276, 1004, 1010, 1131.
41. gr. — 2.
46. gr. — 840.
47. gr. — 841, 842.
49. gr. — 840, 841, 1004.
50. gr. — 1010.
52. gr. — 840.
67. gr. — 595, 1010.
68. gr. — 833.
69. gr. — 595, 833, 1004, 1010.
70. gr. — 1004.
74. gr. — 833, 840, 842, 1004, 1010, 1012.
80. gr. — 2, 30, 31, 32, 39, 40, 276, 288, 298, 454, 456, 545, 546, 569, 570, 970, 972, 1004, 1125, 1126, 1127, 1128, 1130.
81. gr. — 1, 2, 3, 32, 41, 276, 279, 298, 453, 454, 456, 545, 546, 551, 568, 569, 570, 970, 972, 1128, 1131, 1132, 1134.
- 1968, nr. 43, 2. maí. *Lög um breyting á lögum um tilbúning og verslun með ópíum o. fl. nr. 14, 30. júní 1923.*
— 24, 245.
1. gr. — 1019.
4. gr. — 1045.
- 1968, nr. 47, 2. maí. *Lög um vörumerki.*
14. gr. — 891, 893, 897.
18. gr. — 579.
- 1968, nr. 51, 2. maí. *Lög um bókhald.*
— 952.
- 1969, nr. 1, 2. janúar. *Reglugerð um tilkynningar og skráningu vörumerkja o. fl.*
Fskj. tl. 19.
- 1969, nr. 21, 10. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 62, 18. maí 1967, um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu.*
1. gr. — 921, 929, 933, 937.
5. gr. — 921, 924, 929, 932, 937, 941.
7. gr. — 921, 925, 929, 932, 937, 941.
- 1969, nr. 59, 28. maí. *Lög um tollheimtu og tollaeftirlit.*
11. gr. — 1111.
60. gr. — 1114.

61. gr. — 1114.
62. gr. — 1111.
71. gr. — 1111.
- 1969, nr. 63, 28. maí. *Lög um verslun ríkisins með áfengi, tóbak og lyf.*
15. gr. — 1114.
- 1969, nr. 82, 2. júlí. *Áfengislög.*
— 969.
3. gr. — 1114.
24. gr. — 1, 2, 3, 30, 31, 32, 40, 41, 276, 279, 289, 297, 298, 454, 456, 545, 546, 568, 569, 970, 972, 1125, 1126, 1127, 1129, 1131, 1132, 1134.
33. gr. — 1114.
45. gr. — 1, 2, 30, 31, 32, 41, 276, 289, 298, 454, 456, 545, 546, 568, 569, 970, 1125, 1126, 1127, 1130, 1132.
46. gr. — 1111.
- 1969, nr. 257, 28. nóvember. *Reglugerð um ávana- og fíkniefni.*
— 245, 1045.
1. gr. — 227, 270, 1019, 1020, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052.
- 1970, nr. 55, 12. maí. *Lög um breyting á umferðarlögum nr. 40, 23. apríl 1968.*
2. gr. — 1004.
- 1970, nr. 69, 12. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 51 frá 10. júní 1964 um tekjustofna sveitarfélaga.*
8. gr. — 156.
- 1970, nr. 76, 25. júní. *Lög um lax- og silungsveiði.*
2. gr. — 369, 370.
8. gr. — 370.
94. gr. — 370, 383.
- 1970, nr. 77, 16. júní. *Lög um tilbúning og verslun með ópíum o. fl.*
— 219, 245, 1018, 1019, 1020, 1045, 1046.
1. gr. — 227, 245, 246, 247, 248, 249, 1026, 1048, 1049.
4. gr. — 227, 244, 1019, 1045, 1050, 1051, 1052.
5. gr. — 220, 227, 245, 246, 247, 248, 249, 1026, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052.
6. gr. — 220, 227, 245, 246, 247, 249, 1026, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052.
- 1970, nr. 94, 19. nóvember. *Lög um ráðstafanir til stöðugs verðlags og atvinnuöryggis.*
— 1151.
1. gr. — 1150.
2. gr. — 1150.
- 1971, nr. 31, 10. febrúar. *Reglur um málflytjendastörf manna í opinberu starfi.*
1. gr. — 956.
2. gr. — 957.

1971, nr. 50, 14. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 21, 10. maí 1969, um breyting á lögum nr. 62, 18. maí 1967, um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu.

1. gr. — 921, 924, 929, 932, 937, 940.

1971, nr. 67, 20. apríl. Lög um almannatryggingar.

72. gr. — 1092.

1971, nr. 68, 15. júní. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.

7. gr. — 139.

36. gr. — 155.

38. gr. — 156, 160, 944, 952.

42. gr. — 154, 155, 158.

1971, nr. 77, 21. júlí. Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 94, 19. nóvember 1970, um ráðstafanir til stöðugs verðlags og atvinnu-
öryggis.

— 1151.

2. gr. — 1150, 1153.

3. gr. — 1150.

1971, nr. 89, 24. desember. Lög um breyting á lögum nr. 31 frá 10. maí 1969 um breyting á lögum nr. 62, 18. maí 1967, um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu.

— 921, 924, 929, 932, 937, 940.

1972, nr. 7, 23. mars. Lög um breyting á lögum nr. 68, 15. júní 1971, um tekjuskatt og eignarskatt.

10. gr. — 154.

1972, nr. 73, 29. maí. Höfundalög.

27. gr. — 355.

33. gr. — 353, 354.

63. gr. — 353.

1972, nr. 189, 14. júlí. Reglugerð um fiskveiðilandhelgi Íslands.

1. gr. — 921, 929, 937.

3. gr. — 921, 929, 937.

6. gr. — 921, 925, 929, 932, 937, 941.

1972, nr. 101, 31. desember. Lög um breyting á lögum nr. 62, 18. maí 1967, um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu, sbr. lög nr. 21/1969 og lög nr. 50/1971.

— 921, 924, 929, 932, 937, 940.

1973, nr. 52, 13. apríl. Um sérstakan dómara og rannsóknardeild í ávana- og fíkniefnamálum.

— 1045.

1973, nr. 73, 21. júní. Lög um meðferð opinberra mála.

28. gr. — 219.

61. gr. — 413, 415.

67. gr. — 163, 529, 813, 943, 960.

73. gr. — 686.

77. gr. — 1131.

108. gr. — 1117.

- 115. gr. — 221.
- 118. gr. — 30, 494, 566.
- 140. gr. — 317.
- 141. gr. — 1118.
- 150. gr. — 414.
- 151. gr. — 414, 415.
- 154. gr. — 413, 414, 415.
- 166. gr. — 568.
- 171. gr. — 411.
- 172. gr. — 162, 528.
- 178. gr. — 552.
- 181. gr. — 481.
- 1973, nr. 74, 26. júní. *Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 62, 18. maí 1967, um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu, sbr. lög nr. 21/1969, lög nr. 50/1971, lög nr. 89/1971 og lög nr. 101/1972.*
 - 921, 924, 929, 932, 937, 940.
- 1973, nr. 75, 21. júní. *Lög um Hæstarétt Íslands.*
 - 13. gr. — 411.
 - 17. gr. — 164.
 - 20. gr. — 1136.
 - 21. gr. — 14, 76, 141, 457, 459, 538, 554, 571, 618, 849, 1015, 1054, 1057, 1119.
 - 22. gr. — 330, 457, 808, 810.
 - 23. gr. — 330, 808.
 - 28. gr. — 810.
 - 34. gr. — 164.
 - 36. gr. — 1141.
 - 45. gr. — 588, 973, 974.
 - 61. gr. — 1136.
- 1973, nr. 102, 27. desember. *Lög um veiðar með botnvörpu, flotvörpu og dragnót í fiskveiðilandhelginni.*
 - 1. gr. — 920, 928, 936.
 - 11. gr. — 920, 928, 936.
- 1973, nr. 103, 28. desember. *Lög um breyting á lögum nr. 20, 16. apríl 1962, um breyting á lögum nr. 10, 29. mars 1961, um Seðlabanka Íslands.*
 - 715.
- 1974, nr. 64, 21. maí. *Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19, 12. febrúar 1940.*
 - 1. gr. — 1020.
- 1974, nr. 65, 21. maí. *Lög um ávana- og fíkniefni.*
 - 1018, 1070.
 - 3. gr. — 1020.
 - 5. gr. — 1020, 1021.
 - 6. gr. — 1020.

1974, nr. 74, 21. ágúst. *Lög um meðferð opinberra mála.*

67. gr. — 942, 959, 1146, 1147.

172. gr. — 942, 959, 1145.

176. gr. — 844.

177. gr. — 844.

179. gr. — 844.

201. gr. — 1019.

IV. EFNISSKRÁ TIL YFIRLITS.

Bls.

Aðfarargerðir. Sjá aðför, fjárnám, innsetningargerð, kyrrsetning, lögbann, lögtak, útburðarmál.	
Aðför	668
Aðgerðarleysi. Sjá tómleiti.	
Aðild	4, 76, 146, 252, 356, 457, 594, 707, 1004, 1067
Aðildareiður. Sjá barnsfaðernismál	1154
Aðstoð.	
Aðstöðugjald. Sjá skattar.	
Aflýsing.	
Arkitektar.	
Atvinnulöggjöf.	
Atvinnuréttindi. Sjá refsingar 1, 30, 275, 287, 452, 544, 567, 969, 1125	
Ábúð	446
Ábyrgð.	
Ábyrgð á seldum hlut.	
Ábyrgð á verkum annarra.	
Ábyrgð framleiðanda	977
Ábyrgð húseigenda. Sjá fasteignir og skaðabætur.	
Áfengi.	
Áfengislög	1, 30, 275, 287, 452, 544, 567, 696, 1110, 1125, 1130
Áfrýjun.	
1. Áfrýjunarleyfi:	
a. Áfrýjunarfrestur liðinn 4, 42, 96, 109, 146, 186, 368, 522, 563, 594, 609, 626, 648, 707, 823, 905, 944, 1000, 1067, 1079, 1148, 1170	
b. Áfrýjunarfjárhæð nær eigi kr. 25.000.	
c. Áfrýjunarfrestur liðinn. Áfrýjunarleyfis eigi aflað.	
d. Áfrýjunarleyfi ógilt	1136
2. Máli gagnáfrýjað 42, 109, 154, 186, 299, 368, 469, 563, 581, 626, 648, 707, 814, 905, 944, 962, 977, 1067, 1079, 1136, 1170	
Mál gagnkært	457
3. Mál, sem í hafði orðið útivist, áfrýjað af nýju	1141
4. Ýmis atriði	96, 163, 457, 594, 668, 843, 1136
Áfrýjunarfrestur. Sjá áfrýjun.	
Áfrýjunarleyfi. Sjá áfrýjun.	
Ákæra	30, 69, 219, 481
Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.	
Árás á opinberan starfsmann	1110
Árekstur skipa.	

Ávana- og fikniefni	219, 1018
Barnaverndarmál.	
Barnsfaðernismál	1154
Bifreiðir:	
A. Einkamál	146, 594, 814, 833, 962, 1004, 1141, 1180
B. Opinber mál	1, 30, 275, 287, 452, 544, 567, 969, 1125, 1130
Birting laga og stjórnvaldaerinda	1148
Bjarglaun. Sjá björgun.	
Björgun.	
Blóðrannsókn	1, 30, 275, 287, 452, 544, 567, 969, 1125, 1130, 1154
Botnvörpuveiðar. Sjá fiskveiðibrot.	
Bókhald.	...
Brot í opinberu starfi	481
Byggingameistarar. Sjá ábyrgð á mannvirkjagerð.	
Byggingasamþykktir	96
Byggingarsamvinnufélög.	
Börn	356, 678
Dagsektir	639
Dánarbú	186
Dánarbætur. Sjá skaðabætur.	
Dómarar. Sjá og dómstólar, réttarfarsvítur og sératkvæði.	
1. Dómarar:	
Mál dæmd af þremur hæstaréttardómurum	146, 152, 299, 352, 435, 522, 538, 541, 554, 581, 639, 810, 833, 843, 849, 961, 962, 1000, 1015, 1054, 1057, 1061, 1136, 1166, 1176, 1179
Varadómari dæmir í máli fyrir Hæstarétti	1, 4, 13, 42, 69, 76, 96, 109, 135, 154, 163, 219, 368, 543
Samdómendur í héraði	4, 13, 42, 76, 96, 109, 252, 280, 306, 329, 481, 530, 571, 581, 707, 810, 849, 860, 890, 901, 918, 926, 934, 977, 1054, 1067, 1148
Dómenda ekki getið í héraðsdómi	1, 13, 280, 446, 457, 541, 554, 620, 626, 648, 678, 807, 905, 942, 959, 1054, 1125, 1130, 1136, 1176, 1179
2. Sératkvæði:	
Í Hæstarétti	135, 141, 413, 457, 594, 668, 707, 823, 977
Í héraði	109, 457
Í gerðardómi	1079
3. Ýmis atriði	1, 42, 69, 287, 306, 410, 439, 452, 554, 567, 681, 843, 901, 905, 962, 977, 1054, 1095, 1119, 1130
Dómhæfi kröfu.	
Dómstólar	1018
Dráttarvélar. Sjá bifreiðir.	
Eftirlaun	660
Eiður. Sjá aðildareiður.	
Eignardómsmál	13
Embættismenn.	

Endurheimta.	
Endurrit skjala.	
Enduropptaka máls.	
Erfðaábúð.	
Erðafesta.	
Erförir	306
Erfðaskrár.	
Fangelsi.	
Farbann.	
Farmgjald. Sjá og flutningssamningar	1148
Farmsamningar. Sjá flutningssamningar.	
Farmskírteini.	
Fasteignasala.	
Fasteignir 13, 76, 96, 109, 280, 368, 435, 439, 446, 581, 639	1061
Ferðabann. Sjá farbann.	
Félagsdómur.	
Félagsréttindi	163
Félag. Sjá og byggingarsamvinnufélög, hlutafélög og samvinnu- félag	163, 648
Firma	890
Fiskeldi. Sjá skaðabætur og stjórnsýslu.	
Fiskveiðabrot	918, 926, 934
Fiskverslun.	
Fíkniefni. Sjá ávana- og fíkniefni.	
Fjármál hjóna	648
Fjárnám	152, 973, 1079
Fjársvik	870
Fjölbýlishús. Sjá fasteignir og sameign.	
Flutningssamningar	1067
Foreldravald. Sjá börn.	
Forkaupsréttur.	
Fógetagerðir. Sjá aðför, fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetn- ing, lögbann, lögtak og útburðargerðir.	
Framkrafa.	
Framsäl kröfu.	
Frávísun:	
A. Einkamál:	
1. Frá héraðsdómi 13, 76, 141, 163, 186, 252, 469, 571, 668, 810, 833, 849, 860, 890, 955, 1057, 1119	
2. Frá Hæstarétti	329, 457, 538, 541, 807, 961, 1136
B. Opinber mál	219, 322, 410, 843
Frelsissvipting. Sjá gæsluvarðhald.	
Frestir	538, 554, 807
Fyrning	1000
Gagnaöflun.	

Gagnfær farmskírteini. Sjá farmskírteini.	
Gagnsakir 42, 109, 154, 186, 299, 368, 469, 563, 571, 581, 626, 648,	
707, 814, 905, 944, 962, 977, 1067, 1079, 1136, 1170	
Geðrannsókn	322, 681
Geðsjúkrahús. Sjá frelsissvipting.	
Gengi	707
Gerðardómar	163, 707, 1079
Gjafsókn. Gjafvörn 4, 13, 96, 186, 356, 368, 413, 457, 594, 905,	
1079, 1154	
Gjaldddagi	563
Gjaldprot. Sjá skiptamál	1176
Gæsluvarðhald	162, 219, 528, 681, 812, 942, 959, 1145
Hafning máls	1054, 1136
Handtaka. Sjá frelsissvipting	413
Hefð	368
Hegningarauki	870
Heimvísun:	
A. Einkamál	554, 1054
B. Opinber mál.	
Hilming	544
Hjónaband. Sjá hjónaskilnaður og hjónavígsla.	
Hjónaskilnaður. Sjá skiptamál	1015
Hjónavígsla.	
Hjúskapur. Sjá hjónaskilnaður og hjónavígsla.	
Hlutafélög	668, 890
Hlutdeild.	
Húftrygging. Sjá váttryggingar.	
Húsaleiga. Sjá fasteignir og samningar	1185
Höfundaréttur	352
Iðnaður.	
Iðnnám	1079
Innheimtulaun	563
Innsetningargerðir	352, 435, 678, 1141
Ítak. Sjá fasteignir.	
Ítrekun	1, 30, 275, 287, 452, 969, 1125, 1130
Kaup og sala. Sjá og forkaupsréttur.	
1. Fasteignir	109, 581
2. Lausafé	530
Kaupgjald. Sjá vinnulaun.	
Kaupmálar. Sjá fjármál hjóna.	
Kjarasamningar. Sjá og vinnulaun	901
Kjörbörn.	
Kröfusamlag	571
Kyrrsetning	186, 905
Kærufrestur. Sjá og kærumál	329

Kærumál:

A. Einkamál:

1. Frávísun frá héraðsdómi	67, 141, 571, 810, 833, 849, 860,	955, 1057, 1119
2. Frávísun frá Hæstarétti	329, 538, 807,	961
3. Frestir	538, 554,	807
4. Málskostnaður		457
5. Vanhæfi dómara.		
6. Ýmis kæruatriði	541, 678, 1015,	1054

B. Opinber mál:

1. Atvinnuréttindi.		
2. Ákæra.		
3. Dómssáttir.		
4. Frávísun frá Hæstarétti		322
5. Gæsluvarðhald	162, 528, 812, 942, 959,	1145
6. Húsleit.		
7. Vanhæfi dómara		410

Landamerkjámál.

Landbúnaður.

Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.

Landhelgissjóður	918, 926,	934
------------------	-----------	-----

Landskipti		280
------------	--	-----

Landvist.

Launaskattur. Sjá skattar.

Lausafjárkaup. Sjá kaup og sala.

Lífeyrir		660
----------	--	-----

Líkamsáverkar	555,	843
---------------	------	-----

Lofthör.

Lóðir. Lóðarleigusamningar. Sjá og fasteignir		639
---	--	-----

Læknar. Sjá og mat og skoðun	1, 4, 30, 275, 287, 322, 356, 439,	
	452, 544, 555, 567, 681, 843, 905, 969, 977, 1095, 1125, 1130,	1154

Læknaráð		543
----------	--	-----

Lög. Lögskýring.

Lögbann.

Löggæslumenn	413,	681
--------------	------	-----

Löghald. Sjá kyrrsetning.

Lögheimili.

Lögjöfnun		356
-----------	--	-----

Lögmannafélag Íslands	457,	955
-----------------------	------	-----

Lögmenn	186, 410, 457, 541, 594,	955
---------	--------------------------	-----

Lögreglumenn. Sjá löggæslumenn.

Lögræði.

Lögsaga		1018
---------	--	------

Lögtak	135, 154, 620, 648, 823,	944
--------	--------------------------	-----

Lögveð.

Manndráp		681
----------	--	-----

Mat og skoðun:

1. Atvinnutjón 4, 356, 439, 594, 905, 977, 1095
2. Áverkar og heilsutjón ... 4, 356, 439, 555, 843, 905, 977, 1095
3. Blóðrannsókn 1, 30, 275, 287, 452, 544, 567, 969, 1125, 1130, 1154
4. Fiskveiðabrot 918, 926, 934
5. Geðrannsókn 322, 681
6. Ýmsar mats- og skoðunargerðir eftir tímaröð í dómasafni
76, 109, 219, 329, 368, 481, 530, 581, 849, 977, 1018
7. Þóknun matsmanna.
8. Örorka 4, 356, 439, 905, 977, 1095
9. Öryggiseftirlit ríkisins 905, 977, 1095

Matskostnaður.

Matsmenn.

Málflutningur.

Málflytjendur. Sjá og lögmenn 422

Málshöfðun.

Málshöfðunarfrestur. Sjá málshöfðun.

Málskostnaður:

- A. Einkamál 299, 457, 1079, 1154, 1166
- B. Opinber mál 1, 567, 1018, 1125, 1130

Meðsök. Sjá skaðabætur.

Merkjadómur.

Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.

Miskabætur. Sjá skaðabætur.

Náðun 969, 1130

Nafnréttur.

Nágrenni.

Niðurfelling máls. Sjá hafning máls og útivist aðilja.

Nytjastuldur.

Opinber mál. Sjá atvinnuréttindi, áfengi, áfengislög, áfrýjun, ákæra, árás á opinberan starfsmann, ávana- og fíkniefni, bifreiðir, blóðrannsókn, botnvörpuveiðar, bókhald, brot í opinberu starfi, dómarar, dómstólar, fangelsi, farbann, fiskveiðabrot, fíkniefni, fjársvik, frávisun, frelsissvipting, fyrning, gagnaöflun, geðrannsókn, geðsjúkrahús, gæsluvarðhald, handtaka, heimvisun, hilming, hlutdeild, ítrekun, kærumál, landhelgisbrot, landhelgissjóður, landráð, líkamsáverkar, loftför, lækna, löggæslumenn, lögsaga, manndráp, mat og skoðun, náðun, nágrenni, nytjastuldur, ómerking, ómerking ummæla, óréttmætir verslunarhættir, prentaréttur, rangur framburður fyrir dómi, refsheimild, refsingar, sakaruppgjöf, saksóknarlaun, sáttir, siglingadómur, siglingalög, skattsvik, skilorðsbundnir dómar, skirlífisbrot, skjalafals, tékkamisferli, tilraun, togveiðar, tollagabrot, umferðarlög, upptaka eigna, verðlagsbrot, verjandi í opinberu máli, þjófnaður, ærumeiðingar, ölvun, öryggisgæsla.

Opinberir starfsmenn	660, 870, 1110, 1170
Opinberir styrkir.	
Ómaksbætur	451, 553
Ómerking:	
A. Einkamál	13, 163, 186, 306, 469, 554, 668, 1054
B. Opinber mál.	
Ómerking ummæla. Sjá lögmenn, refsingar og ærumeiðingar.	
Óréttmætir verslunarhættir.	
Prentréttur.	
Prestar. Sjá og embættismenn	1154
Rangur framburður fyrir dómi.	
Refsiheimildir	219, 1018
Refsingar 1, 30, 69, 219, 275, 287, 452, 481, 544, 577, 681, 843, 870,	
918, 926, 934, 969, 1018	
Einstakar refsitegundir og önnur viðurlög:	
a. Sekt dæmd án vararefsingar.	
b. Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing 219, 481, 544,	
843, 918, 926, 934, 1018	
c. Skilorðsbundin refsing dæmd	219, 1018
d. Varðhald dæmt	1, 30, 219, 275, 287, 452, 567, 969, 1125
e. Fangelsi dæmt	69, 219, 681, 870, 1018
f. Uppataka eigna dæmd	219, 918, 926, 934, 1018
g. Svipting verslunarleyfis dæmd.	
h. Svipting ökuleyfis dæmd 1, 30, 275, 287, 452, 544, 567, 969, 1125	
i. Ómerking ummæla.	
Réttarfar. Sjá aðfarargerðir, aðför, aðgerðarleysi, aðild, aðild- areiður, áfrýjun, áfrýjunarfrestur, áfrýjunarleyfi, ákæra. birting laga og stjórnvaldaerinda, dómara, dómhæfi kröfu, dómstólar, eignardómsmál, endurrit skjala, endurupptaka máls, félagsdómur, fjárnám, fógetagerðir, frávisun, frestir, fyrning, gagnaöflun, gerðardómur, gjafsókn, gjafvörn, hafning máls, heimvísun, innsetningargerðir, kyrrsetning- ar, kærufrestur, kærumál, lög, lögbann, löggæslumenn, lögald, lögjöfnun, lögmenn, lögsaga, lögskýring, lögtak, málflutningur, málflytjendur, málshöfðun, málshöfðunar- frestur, málskostnaður, náðun, niðurfelling máls, ómaks- bætur, ómerking, réttarfarsvítur, sakarefni skipt, sáttir, segulbönd, sératkvæði, stefnubirting, stefnur, tómlæti, uppboð, úrskurður, útburðargerðir, útivist aðilja, vanreif- un, varnarþing, venjuréttur, vitni, vörslusvipting, þingsókn, þingvottar.	
Réttarfarsvítur 1, 42, 69, 186, 287, 306, 410, 439, 452, 530, 541, 544,	
567, 594, 681, 707, 843, 901, 905, 962, 977, 1095, 1130, 1154	
Réttargæsla.	
Ritfrelsi.	
Ríkisstarfsmenn. Sjá opinberir starfsmenn.	

Sakarefni skipt.**Sakhæfi.**

Saksóknarlaun 1125, 1130

Samaðild 219, 571, 833

Sameign.

Samningar. Sjá og verksamningar 626, 707

Samvinnufélög. Sjá og byggingarsamvinnufélög.

Sáttir:**A. Einkamál.**

B. Opinber mál 275, 452, 1125

Segulbönd 439, 962, 977

Sératkvæði:

1. Hæstiréttur 135, 141, 457, 707, 823, 977

2. Héraðsdómur 109, 457

3. Gerðardómur 107, 1079

Siglingadómur 481

Siglingalög 481

Sjó- og verslunardómur 252, 810, 890, 901, 1054, 1067, 1148

Sjóveð.**Skaðabætur:**

A. Innan samninga 109, 530, 581, 1067

B. Utan samninga:

1. Árekstur skipa.

2. Bifreiðaslys 146, 594, 1004, 1180

3. Ýmis persónuslys 356, 843

4. Ýmsar skaðabætur 42, 96, 413, 1119

5. Vinnuslys 4, 439, 905, 977, 1095

Skattar:

A. Aðstöðugjald. Sjá tekjuskattur.

B. Eignarskattur. Sjá tekjuskattur.

C. Launaskattur.

D. Söluskattur.

E. Tekjuskattur 135, 154, 620, 648, 823, 944

F. Útsvar 1000

Skattsvik. Sjá skattar.

Skilorðsbundnir refsidómar 567

Skipsleiga. Sjá samningar.

Skiptamál 186, 306, 1015, 1176

Skírlífisbrot.**Skjalafals.****Skólar.**

Skuldamál 252, 609, 626

Spjöll á mannvirkjum.**Stefnur. Stefnubirting.**

Stjórnarskráin 219

Stjórnsýsla 42, 96

Söluskattur. Sjá skattar.	
Tekjuskattur. Sjá skattar.	
Tékkamisferli	317
Tilraun.	
Togveiðar. Sjá fiskveiðabrot.	
Tollar.	
Tolllagabrot	1110
Tómlæti	163, 280, 581
Traustnám.	
Umboð.	
Umferðarlög. Sjá bifreiðir.	
Umferðarréttur.	
Umsýsla. Umsýsluþóknun	252
Uppboð	299, 588
Uppsögn á starfssamningi	1170
Upptaka eigna	219, 918, 926, 934, 1018
Úrskurðir	543
Úrburðargerðir	446, 1061, 1185
Útivist aðilja	451, 553, 660, 821, 822, 957, 958, 1135
Útsvör. Sjá skattar.	
Vanheimild.	
Vanreifun	252, 469, 810, 849, 890, 1057
Varnarsamningur við Bandaríki Norður-Ameríku.	
Varnarþing.	
Vátryggingar	814
Veðréttindi. Sjá og sjóveð.	
Veðskuldabréf	299, 563
Vegir.	
Veiðiréttindi	368
Veikindadagar. Sjá vinnulaun.	
Venjuréttur.	
Verðjöfnunargjald	1148
Verðlagsbrot.	
Verðstöðvun.	
Verjandi í opinberu máli.	
Verkkaup. Sjá vinnulaun.	
Verksamningar	707
Vextir.	
Viðskiptabréf. Sjá veðskuldabréf.	
Vinnulaun. Vinnusamningar	522, 901, 1170
Vinnuslys. Sjá skaðabætur.	
Vitni	681
Víxlar. Vixilmál	141, 973
Vörslusvipting.	
Þinglýsing	1119
Þingsókn	973

Þingvottar.	
Þjáningar. Sjá skaðabætur.	
Þjófnaður	69
Þrotabú. Sjá skiptamál.	
Ærumeiðingar.	
Ölvun. Sjá áfengislög.	
Örorka	4, 356, 439, 905
Öryggiseftirlit ríkisins	905, 977, 1095
Öryggisgæsla	322

V. EFNISKRÁ.

Bls.

Aðfarargerðir. Sjá aðför, fjárnám, innsetningargerð, kyrrsetning, lögbann, lögtak og útbuðarmál.

Aðför.

Talið óheimilt með skírskotun til 3. mgr. 28. gr. laga nr. 19/1887 að gera aðför í ógreiddu hlutafjárloforði 668

Aðgerðarleysi. Sjá tómlæti.

Aðild.

Maður var ráðinn af afgreiðslufyrirtæki til starfa á skipi einu. Slasaðist hann við starf sitt. Krafði skipseiganda og skipaafgreiðsluna óskipt um skaðabætur	4
Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs stefnt vegna Skipaútgerðar ríkisins til greiðslu skaðabóta vegna vinnuslyss	4
Eftir uppsögu héraðsdóms andaðist aðili máls, og tók dánarbú hans við aðild samkvæmt 2. mgr. 54. gr. laga nr. 85/1936 ..	76
Foreldri höfða mál vegna ófjárráða barns	76, 356, 594
Í bótamáli vegna bifreiðaáreksturs var I stefnt f. h. fyrirtækis, sem ekki var skrásett. Hann var hinsvegar skráður eigandi bifreiðar þeirrar, er hlut átti að máli. Lýsti hann því yfir, að hann hefði frá öndverðu samþykkt persónulega aðild sína að málinu	146
Vátryggingarfélagi stefnt við hlið bifreiðaeiganda til heimtu skaðabóta vegna bifreiðaáreksturs	146
Aðili máls andast meðan á málarekstri stendur og tók dánarbú hans við málinu	252
Aðili máls verður lögráða meðan á málarekstri stendur og tekur við aðild máls	356, 594
Ábúendur nokkurra ríkisjarða höfða mál um veiðirétt jarða þessara. Talið, að það væri gert með nægu samþykki stjórnvalda, eigenda jarðanna	368
Móðir kærir mál fyrir hönd ófjárráða barna	457
Að því var fundið, að vita- og hafnarmálastjóra var stefnt sem aðilja máls við hlið samgönguráðherra, sem er æðra stjórnvald í sömu stjórngrein	707
Áfrýjandi máls varð fjárráða eftir uppsögu héraðsdóms og tók sjálfur við forræði málsins fyrir Hæstarétti	594, 1004
Ökumanni, eiganda og vátryggjanda bifreiðar stefnt til greiðslu skaðabóta óskipt	1004

Sameignarfélagið F var aðili máls í héraði. Því var síðar breytt í hlutafélag og tók það við aðild máls með samþykki annarra aðilja	1067
---	------

Aðildareiður.

Móður dæmdur fyllingareiður í barnsfaðernismál	1154
--	------

*Aðstoð.**Aðstöðugjald. Sjá skattar.**Aflýsing.**Arkitektar.**Atvinnulöggjöf.**Atvinnuréttindi. Sjá og refsingar.*

Bifreiðarstjóri sviptur ökuleyfi ævilangt vegna ölvunar við akstur. Ítrekuð brot	1, 30, 275, 287, 452, 1125
Löggæslumaður tók ökuskírteini af manni, er ók bifreið með áhrifum áfengis. Formleg svipting fór aldrei fram. Ákærði fékk ökuskírteini sitt aftur. Honum var dæmd svipting ökuleyfis frá birtingu héraðsdóms	30
Maður, er ók bifreið með áhrifum áfengis, sviptur ökuleyfi í 6 mánuði	544, 567
Bifreiðarstjóri ók bifreið sinni með áhrifum áfengis. Sviptur ökuleyfi í 1 ár	969

Ábúð.

Eigendur jarðarinnar B gerðu haustið 1971 samning við J um að leigja honum íbúðarhús jarðarinnar og e. t. v. einhverja aðstöðu fyrir skepnur í gripahúsum. Þann 7. mars gerðu sömu aðiljar með sér kaupsamning um jörðina. Samningur þessi kom eigi til framkvæmda, en þeir gerðu annan kaupsamning 28. júlí 1972. Var hreppsnefnd H-hrepps boðin forkaupsréttur að jörðinni lögum samkvæmt. Hreppurinn ákvað að neyta forkaupsréttar og keypti jörðina. Krafðist hreppurinn síðan þess, að J viki af jörðinni, en fram kom, að hann hafði nytjað nokkurn hluta hennar sumarið 1972. J hafði flutt heimili sitt að B, en stundaði þó atvinnu sína annars staðar og hafði lítinn bústofn að B. Talið, að J hefði með framangreindum samningum einungis stofnað til tímabundins afnotaréttar af húsum á jörðinni, en ekki fengið jörðina til ævilangrar ábúðar samkvæmt 9. gr. laga nr. 36/1961. Eftir að hreppurinn eignaðist jörðina,

sinnti J ekki tilmælum um, að hann gengi til samninga við hreppinn um afnot af húsum jarðarinnar og galt ekki leigu. Með hliðsjón af þessu öllu var talið, að ákvæði 30. gr. laga nr. 36/1961 ættu hér ekki við og var útbuður því heimlaður

446

Ábyrgð.

Ábyrgð á seldum hlut.

Ábyrgð á verkum annarra.

Ábyrgð framleiðanda.

A var starfsstúlka í verslun einni. Er hún stóð við verslunarborðið, sprakk gosdrykkjaflaska, er þar var, og skemmdi glerbrot auga hennar. A krafði búðareigandann, H, svo og Ö, framleiðanda gosdrykkjarins, um bætur vegna slyss þessa. Í héraði var H sýknaður, og var málinu eigi áfrýjað að því er hann varðaði. Ö hafði selt H vörur þessar á venjulegan hátt. Ö er stór gosdrykkjaframleiðandi, en flytur inn flöskur sínar. Talið, að framleiðsluhættir Ö væru svipaðir og hjá öðrum gosdrykkjagerðum hér á landi. Talið, að engin einhlít skýring hefði komið fram um orsakir þess, að flaskan sprakk, en talið sannað, að í flöskunni hefði verið veikur blettur, sem hefði verið sérstaklega sprunguhætt. Talið, að gera verði ríkar kröfur til þeirra, sem framleiða neysluvarning til sölu á almennum markaði, um að varningur og umbúðir hans séu svo úr garði gerðar, að við venjulega meðferð varningsins stafi ekki hættu af honum fyrir þá, sem meðhöndla hann eða eru í námunda við hann. Talið, að rétt væri að leggja á framleiðanda áhættuna af því, að varhugaverðar eða hættulegar umbúðir voru til sölu í almennti verslun, enda eigi sýnt fram á, að orsök slyssins væri óhæfileg geymsla eða meðferð flöskunnar í verslun H og ekki yrði slysið heldur rakið til hegðunar A. Samkvæmt þessu var fébótaskylda lögð á Ö. Við slysið skaddaðist A á hægra auga, og var varanleg örorka hennar metin 20%. Tryggingarfræðingur taldi, að heildartap A vegna slyssins, að því er heimilisstörf varðaði, næmi kr. 644.980, en fyrir verslunarstörf kr. 752.805. A fékk greiddar frá Tryggingastofnun ríkisins slysabætur, kr. 111.106.00. Voru A dæmdar bætur fyrir örorku og miska samtals kr. 850.000. Sératkvæði

977

Ábyrgð húseigenda. Sjá fasteignir og skaðabætur.

Áfengi.

Áfengislög.

- B ók bifreið með áhrifum áfengis og lenti í árekstri. Í blóði hans fundust efni, er samsvara 1.99% af vínanda. Var honum dæmd refsing, 10 daga varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt, en hann hafði nokkru áður hlotið refsingu fyrir akstur með áhrifum áfengis 1
- H var ákærður fyrir að hafa ekið bifreið 4 sinnum undir áhrifum áfengis og auk þess hafði bifreið hans verið vanbúin til akstur. Í blóði H fundust efni, er samsvara 1.08%, 1.19%, 1.00% og 1.26% af vínanda. H var dæmd refsing 30 daga varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt, en hann hafði verið dæmdur fyrir ölvun við akstur með áhrifum áfengis ekki löngu áður 30
- F lenti í bifreiðaárekstri á Akureyri 18. apríl 1972. Var hann grunaður um ölvun. Í blóði hans mældust efni er samsvara 0.73% af vínanda. F viðurkenndi, að hann hefði verið að drykkju kvöldið og nóttina áður. Var hann talinn hafa verið með áhrifum áfengis við aksturinn. Var honum dæmd refsing 15 daga varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt, en hann hafði skömmu áður hlotið refsingu fyrir samskonar brot 275
- E var tekinn vegna gruns um aksturs bifreiðar með áhrifum áfengis. Í blóði hans reyndust efni, er samsvara 1.58% af vínanda. Var E dæmd refsing 10 daga varðhald og svipting ökuleyfis ævilangt, en hann hafði áður sætt refsingu fyrir brot á áfengis- og umferðarlögum 287
- J viðurkenndi að hafa ekið bifreið sinni eftir að hafa neytt nokkurs áfengis. Í blóði hans fundust efni, er samsvara 0.86% af vínanda. J hafði hinn 19. október 1971 gengist undir sátt í sakadómi Hafnarfjarðar fyrir brot á 2. mgr., sbr. 3. mgr. 25. gr. umferðarlaga. Féllst hann á að greiða nokkra sekt og vera sviptur ökuleyfi í 4 mánuði. Í dómssáttinni var tekið fram, að hún hefði ítrekunaráhrif. Sátt þessi var talin hafa ítrekunaráhrif, og var J því dæmt 10 daga varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt 452
- A var tekinn við stjórn bifreiðar. Í blóði hans fundust efni, er samsvara 1.49% af vínanda. Var talið sannað, að hann hefði verið að akstri með áhrifum áfengis og dæmd refsing, 25.000 króna sekt og sviptur ökuleyfi í 6 mánuði 544
- L var handtekinn við akstur bifreiðar með áhrifum áfengis. Í blóði hans reyndust efni, er samsvara 2.29% af vínanda. Brot L var af héraðsdómara talið varða við 2. málsgrein, sbr. 4. mgr. 25. gr. og 1. mgr. 27. gr. umferðarlaga nr. 40/1968, en eigi við 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 82/1969, sem þó var ákært fyrir. Héraðsdómari dæmdi L refsingu varðhald 10 daga skilorðsbundið og svipti hann

- ökuleyfi í 1 ár. Hæstiréttur taldi brot ákærða varða við ákvæði áfengislaga nr. 82/1969. Þá er eigi talin heimild til að skilorðsbinda refsingu L, og var honum dæmt 15 daga varðhald og sviptur ökuleyfi í eitt ár 567
- Á ók bifreið sinni frá Hótel Loftleiðum til Hafnarfjarðar. Reyndust efni í blóði hans samsvara 1.57% af vínanda. Brot þetta gerðist 27. janúar 1973. Fram kom, að Á hafði hinn 30. júní 1964 verið dæmdur til refsingar vegna brots á umferðar- og áfengislögum. Að ósk hans var varðhalds-refsingu með náðun breytt í 3.500 króna sekt 22. febrúar 1966. Skyldi varðhaldsrefsing samkvæmt dóminum þá vera vararefsing fésektar. Að svo vöxnu máli var talið, að ítrekunaráhrif dómsins hefðu verið fallin brott þegar Á framdi brotið 1973, og var hann því einungis dæmdur til ökuleyfis-sviptingar í 1 ár 969
- V sótti bróður sinn, er var að koma með skipi einu frá útlöndum. Í bifreið V fannst verulegt magn af áfengi, er bróðir hans átti. Eigi talið sannað, að V hefði verið kunnugt um, að í tösku, er J var með, væri ólöglega innflutt áfengi, og var hann því sýknaður af þessari ákæru 1110
- G viðurkenndi að hafa neytt áfengis áður en hann ók bifreið sinni úr Reykjavík í Kópavog. Var hann dæmdur til að sæta 20 daga varðhaldi og sviptur ökuleyfi í 15 mánuði. Fyrir Hæstarétti kom fram, að hinn 10. mars 1970 hafði G undirgengist dómssátt um að hlíta 4.000 kr. sekt og þriggja mánaða sviptingu ökuleyfis vegna áfengisneyslu við akstur, og var tekið fram, að dómssáttin skuli hafa ítrekunaráhrif á síðari brot. Ítrekunaráhrif sáttarinnar voru ekki fallin niður, er G framdi síðara brotið 20. júlí 1973. Var héraðsdómur því staðfestur að því er varðar refsingu, en G sviptur ökuleyfi ævilangt frá birtingu héraðsdóms að telja 1125
- K ók bifreið sinni með áhrifum áfengis. Mældist vínandamagn í blóði hans 1.17%. Var hann vegna þessa dæmdur í refsingu, varðhald 20 daga og sviptur ökuleyfi 15 mánuði. Er mál þetta kom fyrir Hæstarétt, kom í ljós, að 9. júlí 1968 hafði K verið dæmdur til refsingar og sviptur ökuleyfi vegna ölvunar við akstur. Dómi þessum var með náðun 13. nóvember 1968 breytt í 7.500 kr. sekt. Þrátt fyrir það var dómur þessi talinn hafa ítrekunaráhrif á brot K, sem framið var 19. júní 1973. Var K því sviptur ökuleyfi ævilangt, en refsing staðfest að öðru leyti 1130

Áfrýjun.

1. Áfrýjunarleyfi:

- a. Áfrýjunarfrestur liðinn 4, 42, 96, 109, 146, 186, 368, 522,

563, 594, 609, 626, 648, 707, 823, 905, 944, 1000, 1067, 1079,
1148, 1170

b. Áfrýjunarfjárhæð nær eigi kr. 25.000.00.

c. Áfrýjunarfrestur liðinn. Áfrýjunarleyfis eigi aflað.

d. Áfrýjunarleyfi ógilt 1136

2. Máli gagnáfrýjað 42, 109, 154, 186, 299, 368, 469, 563, 581,
626, 648, 707, 814, 905, 944, 962, 977, 1067, 1079, 1136, 1170

Mál gagnkært 457

3. Máli, sem fallið hafði niður vegna útivistar, áfrýjað af nýju
samkv. heimild í 36. gr. laga nr. 75/1973 1141

4. Ýmis atriði:

Sveitarsjóði M-hrepps og ríkissjóði var í héraði dæmt að greiða

H óskipt bætur vegna ólögmæts brottflutnings húss hans.

Sveitarsjóður M-hrepps áfrýjaði einn málinu 96

S krafðist þess í héraði, að máli yrði frávísað vegna þess, að

það ætti að leggja fyrir gerðardóm. Frávísunarkröfunni
var hrundið. S kærði ekki frávísunarúrskurðinn. Er hann
áfrýjaði aðalmálinu, krafðist hann ómerkingu þess, þar
sem það heyrði undir gerðardóm. Þar sem þess hafði eigi
verið getið í áfrýjunarstefnu, að úrskurðinum væri áfrýjað
til Hæstaréttar, sbr. 17. gr. og 34. gr. laga nr. 57/1962, var
ómerkingarkröfunni ekki sinnt 163

Gagnkæra eigi talin komin fram innan lögmæltis frests. Gagn-
kærunni frávísað 457

Áfrýjandi í skaðabótamáli hækkaði kröfur sínar frá því, sem
greindi í héraðsdómi, án þess að skilyrðum 45. gr. hæsta-
réttarlaga væri fullnægt 594

Í máli einu gerði málsaðili þá kröfu, að mál yrði ómerkt og
vísað frá héraðsdómi, þar sem fjárnámsgerðir og uppboð,
er það byggðist á, væru ógild vegna þess, að óhæfir menn
hefðu framkvæmt dómsathafnir þessar. Þar sem greindum
fjárnámsgerðum og nauðungaruppboðum var ekki áfrýjað,
voru þessar kröfur eigi taldar koma til greina 668

Héraðsdómur í opinberu máli gekk 26. maí 1972, og var dóm-
urinn birtur 23. ágúst s. á. Verjandi ákærða sendi héraðs-
dómara hraðbréf 6. september s. á. og óskaði áfrýjunar.
Héraðsdómari afgreiddi þó dómsgerðir til saksóknara ríkis-
ins 4. október 1972 án þess að geta áfrýjunarbeiðni. Sak-
sóknari ákvað 1. nóvember sama ár að áfrýja ekki málinu,
enda var honum ókunnugt um, að ákærði hefði óskað áfrýj-
unar. Dómsmálaráðuneytið lagði þá fyrir yfirsakadómara
að fullnægja dóminum. Hinn 18. október 1973 ritaði verj-
andi ákærða saksóknara ríkisins og skýrði honum frá ósk-
inni um áfrýjunina. Felldi dómsmálaráðuneytið þá niður
fyrirmæli sín um fullnustu dómsins, og var áfrýjunarstefna

- gefin út 9. janúar 1974 og birt 23. s. m. Var að því fundið, að héraðsdómari hefði ekki gætt þess, að ákærði hefði óskað áfrýjunar málsins, áður en hann sendi dómssgerðir málsins saksóknara. Leiddi þar til þess, að málinu var ekki áfrýjað af hálfu saksóknara fyrr en löngu eftir að áfrýjunarfrestur var liðinn. Þetta eigi talið varða því, að málið yrði dæmt í Hæstarétti að kröfu ákærða, en hins vegar var kröfu ákæruvaldsins um þvingingu viðurlaga vísað frá dómi 843
- Dómsmálaráðuneyti gaf út áfrýjunarleyfi 10. desember 1973, en dómur hafði verið upp kveðinn 17. mars 1972. Áfrýjunarleyfi var eigi gilt, þar sem meðmæla Hæstaréttar hafði eigi verið leitað. Áfrýjandi hóf málið, en gagnsök var vísað frá Hæstarétti 1136

Áfrýjunarfrestur. Sjá áfrýjun.

Áfrýjunarleyfi. Sjá áfrýjun.

Ákæra.

- Í ákæruskjali var númer bifreiðar ekki rétt greint. Þessi mistök ekki talin varða frávísun máls, enda kom fram vörn af hálfu ákærða um þetta atriði 30
- H framdi þjófnaðarbrot 15., 21. og 22. ágúst 1970. Ákæruskjal var gefið út 11. september 1970, en ákærði kom þó eigi fyrir dóm fyrr en 26. maí 1972 og var honum þá birt ákæruskjalið. Óskaði hann þá eftir, að honum væri skipaður verjandi, sem þó var eigi gert fyrr en 3. apríl 1973. Eftir venjulega vörn var málið dæmt 26. apríl 1973. Hinn 10. júlí 1972 framdi H enn þjófnaðarbrot, og var hann dæmdur í saka-dómi vegna þess brots 17. nóvember 1972 og afplánaði þá þegar þá refsingu. Talið, að sameina hefði átt málin, sem stofnað var til með ákæruskjölum 11. september 1970 og 31. júlí 1972 og dæma í einu lagi. Var að þessu fundið 69
- Krafa um upptöku fjár eigi talin svo skýrt afmörkuð og sérgreind í ákæruskjali, að það fullnægði ákvæðum laga, og var kröfunni því vísað frá héraðsdómi 219
- Í opinberu máli var ákæruskjal gefið út 7. júní 1972. Hinn 20. nóvember 1972 var gefin út framhaldsákæra, þar sem leiðrétt var nokkur missögn í frumákæru. Breyting þessi var heimil samkvæmt 2. tl., 1. mgr., 118. gr. laga nr. 82/1961 .. 481

Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.

Árás á opinberan starfsmann.

- V fór í bifreið sinni að sækja bróður sinn, J, sem kom með skipi frá útlöndum. Er þeir héldu frá skipinu, stöðvaði tollvörður

einn bifreiðina og vildi athuga innihald tösku einnar, er þar var. V ók bifreiðinni af stað þrátt fyrir stöðvunarmerki og þótt tollvörðurinn héldi í stýri bifreiðarinnar. Drógst tollþjónninn nokkurn spöl með henni. Var V dæmd refsing vegna þessa samkvæmt 1. mgr. 106. gr. og 4. mgr. 220. gr. laga nr. 19/1940 1110

Árekstur skipa.

Ávana- og fíkniefni.

G flutti til Danmerkur 1972. Hann neytti ýmissa ávana- og fíkniefna, s. s. kannabis og lýsergið (LSD). H, sem neytt hafði slíkra efna, fór til Danmerkur í febrúar 1972 og bjó hjá G. Þeir keyptu nokkurt magn af LSD, og flutti H það til Íslands. H seldi síðan meginhluta efnis þessa. J fór til Danmerkur í febrúar 1972, m. a. í þeim tilgangi að kaupa kannabis. Hafði hann fengið fé til þess hjá ýmsum aðiljum hér. J fór til G og bjó hjá honum. Með aðstoð G keypti J nokkurt magn af kannabis, og var það sent til Íslands í pósti. Síðan fengu þeir G og J nafngreindan mann til farar til Amsterdam til fíkniefnakaupa, og skyldi hann koma efninu til flutnings með háseta á íslensku skipi. Gerði hann það og keypti auk þess nokkuð af töflum, sem hann taldi innihalda efnið meskalín. G, H og J fóru til Íslands og sóttu þar efni sín til Akureyrar til farmannsins. Þeir Ö, S og HG lögðu fram fé til kaupa og fengu sinn hluta af fíkniefnunum og dreifðu því nokkuð til annarra, en neyttu mest sjálfir. Töflur þær, er þeir félagar töldu innihalda meskalín, reyndust ekki innihalda það efni og vera hættulausar. Þessir menn voru allir dæmdir til refsingar fyrir kaup, innflutning og dreifingu fíkniefna 219

B, sem dvaldi erlendis, keypti ávana- og fíkniefni fyrir menn. Keypti hann verulegt magn af kannabis og fleiri efnum og kom þeim í flutning til Íslands. M sá um flutninginn á fíkniefnunum til Íslands, en hann var skipsmaður. Hjónin L og S keyptu bæði ávana- og fíkniefni erlendis og fluttu þau til Íslands bæði fyrir sjálf sig og aðra og líka seldu þau eitt-hvað. Við viðskipti þessi aðstoðaði einnig Ó. K fékk nokkurt magn af efnunum, neytti þeirra og afhenti sumt. Allir þessir aðilar voru ákærðir fyrir brot á lögum nr. 77/1970 og dæmd refsing 1018

Barnaverndarmál.

Barnsfaðernismál.

K, ógift stúlka, 61 sveinbarn 18. september 1970. Lýsti hún M

föður. Taldist hann hafa haft samfarir við hana á getnað-artíma barnsins. Inn í málið var einnig dreginn N, en hann útilokaðist við blóðrannsókn. Talið, að K hefði fært sterkar líkur fyrir skýrslum sínum um samskipti þeirra M. Henni var dæmdur fyllingareyður 1154

Bifreiðir.

A. Einkamál.

- M ók bifreið sinni suður Sóleyjargötu og hugðist sveigja til vinstri inn á Njarðargötu, er hann varð þess var, að bifreið I kom á móti honum og sveigði af Hringbraut inn á Sóleyjargötu. M kvaðst hafa talið, að fjarlægðin milli bifreiðanna væri fullnægjandi til þess, að honum væri hættulaust að sveigja af Sóleyjargötu inn á Njarðargötu. Er hann hafi beygt, hafi hann heyrt hemlahljóð og því aukið hraðann, en árekstur orðið. Hemlaför bifreiðar I mældust 14 metrar. Talið, að M ætti alla sök á árekstrinum og hann ætti ekki rétt til bóta vegna skemmda á bifreið sinni úr hendi I 146
- Að næturlagi hinn 1. september 1963 ók A bifreið eftir götu í Ytri-Njarðvík. Með honum í bifreiðinni var eigandi hennar, J. Er A var skammt frá samkomuhúsi einu þar í þorpinu, kom maður skyndilega inn á veginn frá hægri, lenti á bifreiðinni og hlaut þau meiðsl, að hann andaðist. Opinbert mál var höfðað á hendur A vegna þessa atviks, og var hann hinn 27. september 1963 dæmdur í 3.500 kr. sekt og sviptur ökuleyfi í 10 mánuði. Dómi þessum var ekki áfrýjað. Ekkja hins látna krafði þá A og J um skaðabætur vegna atviks þessa. Talið, að A ætti nokkra sök á slysinu, og samkvæmt 69. gr. laga nr. 40/1968 bæru þeir A og J óskipta fébóta-ábyrgð á tjóni S og barna hennar að því leyti, sem ekki yrði talið, að hinn látni væri meðvaldur að slysinu. Fram kom, að bifreiðinni hafði verið ekið um 1 metra frá vinstri vegarbrún. Hinn látni mun hafa komið mjög skyndilega frá vinstri út á götuna í veg fyrir bifreiðina og lent á vinstra framhorni hennar. Var talið, að hann hefði sýnt verulegt gáleysi í umrætt sinn og væri því meðvaldur að slysinu. Var talið hæfilegt, að hann ætti sjálfur $\frac{2}{3}$ hluta sakar, þannig að þeim A og J bæri að bæta S og börnum hennar $\frac{1}{3}$ hluta tjóns þeirra. J hafði keypt venjulega ábyrgðartryggingu vegna bifreiðarinnar að fjárhæð kr. 500.000.00. Hinn 28. janúar 1966 greiddi váttryggingarfélagið áfrýjendum kr. 560.000.00 vegna tjóns þessa og talið var, að kr. 60.000.00 væru vextir og kostnaður. Tryggingastærðfræðingur reiknaði með líkindatölum tjón S og barna hennar,

P, D, Þ og E. Taldi hann, að tjón S vegna missis fyrirvinnu næmi miðað við slysdag kr. 1.564.531.00, verðmæti vinnu hennar utan heimilis kr. 56.768.00 og verðmæti mæðralauna og ekkjubóta kr. 22.943.00. Þá taldi hann verðmæti barnalífeyris P kr. 21.618.00, barnalífeyris D kr. 43.254.00, barnalífeyris Þ kr. 55.748.00 og barnalífeyris E kr. 103.588.00. Talið, að ef litið væri til gagna um tjón bótakrefjenda, laga-sjónarmiða um ákvörðun dánarbóta, sakarskiptingar þeirrar, sem væri í málinu og annars þess, sem hér skipti máli, þá hefðu bótakrefjendur með greiðslunni frá váttryggingarfélaginu fengið að fullu goldið þann hluta tjónsins, sem þau hefðu getað kafið úr hendi A og J þann dag. Var því talið, að bótakrefjendur ættu eigi frekari rétt til bóta úr hendi þeirra. Sératkvæði 594

Ó ók bifreið sinni úr bænum. Á Vesturlandsvegi, skammt frá geymslusvæði Rafmagnsveitu Reykjavíkur, missti G vald á bifreiðinni, snérist hún og rann. Voru hemlafir hennar um 40 metra löng. Við þetta lenti hún á bifreið A, og urðu skemmdir á bifreiðinni. Váttryggingarfélag það, er skyldu-tryggði bifreið G, varð að greiða bætur vegna þessa og endurkafði þær úr hendi G. Fram kom, að ísing hafði myndast þennan dag. Talið ósannað, að G hefði sýnt af sér stórkostlegt gáleysi í skilningi 33. gr. umferðarlaga, og var því sýknaður af endurkröfu váttryggingarfélagsins .. 814

Í máli einu var bifreiðareiganda og váttryggingarfélagi stefnt óskipt til greiðslu skaðabóta þeirrar bifreiðar. Var krafa á hendur bifreiðareiganda byggð á venjulegum ábyrgðar-reglum og greiðsluskylda váttryggingarfélagsins á 1. og 2. mgr. 74. gr. umfl. Hins vegar var varakrafa á hendur váttryggingarfélaginu á því byggð, að starfsmaður þess hefði lokað greiðslu. Héraðsdómur taldi, að þar sem kröfur væru að nokkru leyti byggðar á mismunandi grundvelli, væri kröfugerð andstæð ákvæðum 1. mgr. 47. gr. laga nr. 85/1936, og var málinu því vísað frá dómi. Talið, að eigi leiði það til frávísunar, þótt varakrafa væri að öðrum þræði reist á loforði fyrirsvarsmanna váttryggingarfélagsins. Var frávísunardómurinn því úr gildi felldur 833

Árekstur varð á milli bifreiða K og G og taldist G eiga sök. K leigði sér bifreið til afnota meðan bifreið hans var til viðgerðar og krafði G um leigugjaldið. Dæmt, að K mundi hafa misst not bifreiðar sinnar í 19 daga vegna umrædds árekstrar, og voru hæfilegar bætur til hans ákveðnar kr. 10.000.00 962

Á var með bifreið sína á samkomu einni, en gerðist ölvaður, svo og farþegi hans, G. Fékk Á þá E til að aka bifreiðinni. E ók bifreiðinni út af, og meiddist m. a. G. G stefndi E, Á og váttryggjanda bifreiðarinnar til greiðslu skaðabóta. G

- hlaut nokkur meiðsl, og voru honum dæmdar kr. 80.000 í atvinnutjónsbætur og kr. 40.000 í miskabætur 1004
- M átti bifreið, sem bar númerið R 2394. Komst hann að því fyrir tilviljun í júnímánuði 1972, að skráningarnúmerið R 188 væri laust til skráningar. Fékk M bifreið sína skráða hjá bifreiðaeftirlitinu með því númeri, en þar sem merkispjöldin voru léleg, pantaði M ný og greiddi þau. Athugun leiddi í ljós, að merkið R 188 hafði verið geymt nokkra daga að ósk manns, er hafði haft það. Bifreiðaeftirlitið afskráði þá bifreið M af merkinu R 188, og neitaði að afhenda honum merkispjöldin. M krafðist nú innsetningar í merkispjöldin. Krafa þessi var ekki tekin til greina, þar sem eigi var talið, að M hefði með greiðslu sinni öðlast eignarrétt á skráningarkerkjum bifreiðar með einkennisstöfunum R 188 1141
- Hinn 5. júlí 1972 var árekstur milli bifreiða I og J á nafnlausum vegi, sem liggur frá Hörgárbraut á Akureyri og vestur að nokkrum húsum þar. Skemmdir urðu á báðum bifreiðunum. Í ók norður Hörgárbraut og sveigði síðan vestur nefndan veg, þar sem bifreið hans rakst framan á bifreið J, er skammt var komin inn á veginn. J hafði ekið bifreið sinni austur veginn frá Sunnuhvoli og var ferðinni heitið út á Hörgárbraut, sem er aðalbraut. Áreksturinn varð nærri gatnamótum Hörgárbrautar eða u. þ. b. 9 metra frá þeim og á miðjum vegi. Útsýn til beggja handa var hindrunarlaus. J krafði I um bætur. Var sök skipt þannig, að J bæri $\frac{1}{3}$ hluta sakar og I $\frac{2}{3}$ hluta og tjóni skipt samkvæmt því .. 1180

B. Opinber mál.

- B ók bifreið með áhrifum áfengis og lenti í smáárekstri. Í blóðrannsókn fundust efni er samsvara 1.99‰ af vínanda. Var honum dæmt 10 daga varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt, en B hafði nokkru áður verið sviptur ökuleyfi vegna ölvunar við akstur 1
- H var ákærður fyrir að hafa ekið bifreið 4 sinnum með áhrifum áfengis og auk þess hafði bifreið hans verið vanbúin til aksturs. Í blóði H fundust efni, er samsvara 1.08‰, 1.19‰, 1.33‰ og 1.26‰ af vínanda. H var dæmd refsing 30 daga varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt, en hann hafði verið dæmdur fyrir ölvun við akstur með áhrifum áfengis ekki löngu áður 30
- F lenti í bifreiðárekstri á Akureyri 18. apríl 1972. Var hann grunaður um ölvun. Í blóði hans fundust efni, er samsvara 0.73‰ af vínanda. F viðurkenndi, að hann hefði verið að drykkju kvöldið og nóttina áður. Var hann talinn hafa verið með áhrifum áfengis við aksturinn. Var honum dæmd refsing 15 daga varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt, en

- hann hafði skömmu áður hlotið refsingu fyrir sams konar brot 275
- E var tekinn vegna gruns um akstur bifreiðar með áhrifum áfengis. Í blóði hans fundust efni, er samsvara 1.58% af vínanda. Var E dæmt 10 daga varðhald og svipting ökuleyfis ævilangt. Hann hafði áður sætt refsingu fyrir samskonar brot 287
- J viðurkenndi að hafa ekið bifreið sinni eftir að hafa neytt nokkurs áfengis. Blóðsýni sýndi efni í blóði hans, er samsvara 0.86% af vínanda. J hafði hinn 19. október 1971 gengist undir sátt í sakadómi Hafnarfjarðar fyrir brot á 2. mgr., sbr. 3. mgr. 25. gr. umferðarlaga. Féllst hann á að greiða nokkra sekt og vera sviptur ökuleyfi í 4 mánuði. Í dómssáttinni var tekið fram, að hún hefði ítrekunaráhrif. Sátt þessi var talin hafa ítrekunaráhrif, og var J því dæmt 10 daga varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt 452
- A var tekinn við stjórn bifreiðar. Í blóði hans fundust efni, er samsvara 1.49% af vínanda. Var talið sannað, að hann hefði verið að akstri með áhrifum áfengis, dæmd sekt og sviptur ökuleyfi í 6 mánuði 544
- Hinn 25. mars 1973 var L handtekinn við akstur bifreiðar með áhrifum áfengis. Blóðsýni úr L sýni efni, er samsvöruðu 2.29% af vínanda. Héraðsdómari dæmdi skilorðsbundna varðhaldsrefsingu. Á það var eigi fallist og L dæmd refsing, 15 daga varðhald og sviptur ökuleyfi í eitt ár 567
- Á ók bifreið sinni frá Hótel Loftleiðum til Hafnarfjarðar. Reyndust efni í blóði hans samsvara 1.57% af vínanda. Brot þetta gerðist 27. janúar 1973. Fram kom, að Á hafði hinn 30. júní 1964 verið dæmdur til refsingar vegna brota á umferðar- og áfengislögum. Að ósk hans var varðhaldsrefsingu með náðun breytt í 3.500.00 króna sekt 22. febrúar 1966. Skyldi varðhaldsrefsing samkvæmt dómnum þá vera vararefsing fésektar. Að svo vöxnu máli var talið, að ítrekunaráhrif dómsins hefðu verið fallin brott þegar Á framkvæmdi þrotið 1973, og var honum því einungis dæmd refsing 10 daga varðhald og ökuleyfissvipting í 1 ár 969
- G viðurkenndi að hafa neytt áfengis áður en hann ók bifreið sinni úr Reykjavík í Kópavog. Var hann dæmdur til að sæta 20 daga varðhaldi og sviptur ökuleyfi í 15 mánuði. Fyrir Hæstarétti kom fram, að hinn 10. mars 1970 hafði G undirgengist dómssátt um að hlýta 4.000 króna sekt og 3 mánaða skiptingu ökuleyfis vegna áfengisneyslu við akstur, og var tekið fram, að dómssáttin skuli hafa ítrekunaráhrif á síðari brot. Ítrekunaráhrif sáttarinnar voru ekki fallin niður, er G framdi brotið 20. júlí 1973. Var héraðsdómur því staðfestur að því er varðar refsingu, en G svipt-

ur ökuleyfi ævilangt frá birtingu dómsins að telja	1125
K ók bifreið sinni undir áhrifum áfengis. Mældist vínandamagn í blóði hans 1.17%. Var honum vegna þessa dæmd refsing í héraði, varðhald 20 daga og svipting ökuleyfis 15 mánuði. Er mál þetta kom fyrir Hæstarétt, kom í ljós, að hinn 9. júlí 1968 hafði K verið dæmdur til refsingar og sviptur ökuleyfi vegna ölvunar við akstur. Dómi þessum var með náðun 13. nóvember 1968 breytt í 7.500 króna sekt. Þrátt fyrir það var dómur þessi talinn hafa ítrekunaráhrif á brot K, sem framið var 19. júní 1973. Var K því sviptur ökuleyfi ævilangt, en refsing staðfest að öðru leyti	1130

Birting laga og stjórnvaldaerinda.

Það lagt til grundvallar, að eigi tíðkast að birta almenningi verðlagsákvarðanir að því er varðaði farmgjöld með skipum	1148
---	------

Bjarglaun. Sjá björgun.

Björgun.

Blóðrannsókna.

Blóðflokkar	1154
Vínandamagn í blóði .. 1, 30, 275, 287, 452, 544, 567, 969, 1125.	1130

Botnvörpuveiðar. Sjá fiskveiðabrot.

Bókhald.

Brot í opinberu starfi.

G var skipherra á varðskipi einu. Hinn 14. desember 1971 var hann staddur út af Vestfjörðum og var þá beðinn að sækja sjúkling til Trékyllisvíkur. Var þegar lagt af stað. Skipið hafði tvær vélar, en einungis stjórnborðsvél var látin ganga, þar sem nokkur bilun var í bakborðsvél. G valdi siglingaleiðina milli Selskers á Húnaflóa og lands. Veður var nokkuð vont, um 7—9 vindstig, þungur sjór og dimm él. G var sjálfur á stjórnþalli, en stjórn öll var í höndum 3. stýrimanns, sem var nýliði í starfi. Á Selskeri er viti. Þrátt fyrir vitann, sem lýsti og þó ratsjá skipsins sýndi skerið, strandaði skipið þarna og skemmdist mjög mikið. Var höfðað opinbert mál gegn G vegna framkomu hans í umrætt sinn. Eigi var G lagt til lasts þó hann veldi siglingaleiðina vestan Selskers í umrætt sinn. Talið, að eftirlit með siglingu skipsins hefði eigi verið nægilegt, einkum eftir að nálgaðist Selsker. Hann hefði því brotið skyldu sína um eftirlit með siglingu í umrætt sinn. Hins vegar var talið ósannað, að
--

hraði skipsins hefði verið óhæfilegur. Dæmt, að G hefði gerst brotlegur við ákvæði siglingalaga og honum því dæmd sekt vegna framkomu sinnar, en hann var opinber starfsmaður. Varðaði háttsemi hans við 141. gr. almennra hegningarlaga 481

Byggingameistarar. Sjá ábyrgð á mannvirkjagerð.

Byggingarsamþykktir.

H flutti skúr einn á landspildu, er hann átti í M-hreppi. Eigi fékk hann leyfi byggingarnefndar eða sveitarstjórnar til þessa. Skúrin var talinn bygging með hliðsjón af 6. gr. skipulagslaga og ákvæðum byggingarsamþykktar hreppsins. Sveitarstjórn skoraði á H að fjarlægja skúrinn, en hann sinnti því ekki. Sveitarstjóri fól þá byggingarfulltrúa sínum að flytja skúrinn burtu af landinu. Var skúrinn fluttur á öskuhauga sveitarinnar. Brotnaði hann í flutningnum og eyðilagðist síðar af eldi, er kviknaði af ástæðum, sem ekki eru kunnar. Talið, að flutningur þessi, án undangengins dómsúrskurðar, hefði verið andstæður lögum, enda yrði ekki séð, að almenningshagsmunir hefðu valdið því, að brottflutningur væri knýjandi. Var því lögð á sveitarstjórn M-hrepps fébótaábyrgð á tjóni H 96

Byggingarsamvinnufélög.

Börn.

E, sem var 10 ára og 7 mánaða gamall, gerði sér boga hinn 12. maí 1962. Tók hann bogann inn til sín. Móðir hans, sem sá bogann, bað hann að fara með bogann út og eyðileggja. Kveðst hann þá hafa farið út með bogann. Smákrakkar hafi þá safnast í kringum hann og sagt honum að skjóta. Hafi hann haft ör á streng. Örin hafi hlaupið af strengnum og lent í auga 5 ára gamals drengs, M, sem þarna var. Foreldrar M kröfðu E svo og foreldra hans óskipt um bætur vegna tjóns M. Sannað, að þroski E hafi verið eðlilegur þegar slys þetta varð, og honum átti að vera ljóst, að bogi og ör gætu verið hættulegt leiktæki, en móðir hans hafði bannað honum að hafa bogann undir höndum. Var talið, að slysið hefði orðið að óvilja E, en vegna ógætni hans við meðferð bogans var hann talinn bera fébótaábyrgð á tjóni M. Faðir M var ekki heima umræddan dag og vissi ekki um bogagerðina eða slysið fyrr en síðar. Móðir M fann að bogagerðinni og bað E að eyðileggja bogann. Með hliðsjón af þessu var eigi talið, að þau ættu sök á hvernig fór og

- voru sýknuð af kröfum M. M missti sjón á hægri auga af umræddu slysi og var örorka hans metin 20%. Dæmt, að örorkutjón M næmi kr. 530.000.00 og miskatjón hans kr. 60.000.00. Boginn gat eigi talist skaðvænlegur af slíku tæki að vera. Með hliðsjón af aldri E og öllum atvikum var sök hans eigi talin mikil, en E efnalaus og engin trygging keypt vegna hans. Voru því samkvæmt lögjöfnun frá 2. mgr. 21. gr. laga nr. 95/1947 bætur lækkaðar þannig, að E var dæmdur til að greiða M samtals kr. 200.000.00 356
- Með úrskurði fúgetaréttar Þingeyjarsýslu 26. maí 1974 var úrskurðað, að barn eitt skyldi tekið af föður þess og fengið í hendur móður með beinni fúgetagerð. Úrskurðinum var áfrýjað til Hæstaréttar og gagnáfrýjað. Móðirin krafðist þess nú, að henni yrði afhent barnið samkvæmt innsetningargerðinni. Var á það fallist af fúgetaréttinum, en sá úrskurður var kærður. Talið varhugavert að afhenda móðurinni barnið með beinni fúgetagerð áður en dómur Hæstaréttar hefði gengið um hinn áfrýjaða úrskurð. Slík fullnusta gæti raskað högum barnsins og væri í brýnni andstöðu við meginreglur barnaverndarlaga. Ákvæði 44. gr. laga nr. 19/1887 voru eigi talin binda dómstóla að þessu leyti. Var því hinn kærði úrskurður felldur úr gildi og ákveðið, að fúgetagerð skyldi eigi fara fram að sinni 678
- Dagsektir.*
- Manni dæmt skylt að flytja hús burt af lóð að viðlögðum dagsektum til lóðareiganda 639

Dánarbúi.

- J var framkvæmdastjóri fyrirtækis. Hann lést. Vinnuveitandi hans taldi að verulega skorti á, að gerð væri grein fyrir fé því, er J skyldi hafa undir höndum. Lét vinnuveitandinn leggja löghald á eignir dánarbúsins til tryggingar þessari skuld og krafðist síðan staðfestingar löghaldsins. Stefndi hann ekkju J fyrir hönd dánarbús hans svo og skiptaráðanda í því lögsagnarumdæmi, þar sem búi skyldi skipt. Ekkjan hafði ekki fengið leyfi til setu í óskiptu búi og hún og samerfingjar hennar höfðu ekki fengið leyfi til einkaskipta. Erfingjar höfðu heldur ekki tekið ábyrgð á greiðslu skulda, sem kynnu að hvíla á dánarbúinu. Var því talið að óheimilt hefði verið að kyrrsetja eignir dánarbúsins, sbr. 34. gr. laga nr. 3/1878, og að vinnuveitandanum bæri að bera fyrir skiptaráðanda þær kröfur, sem hann taldi sig eiga á hendur J, er hann lést, sbr. 33. gr. laga nr. 3/1878, en ekki væri heimilt að stefna skiptaráðanda fyrir hönd dánarbúsins fyrir almenna dómstóla. Þá var ekki rétt að beina máls-

sókninni að ekkjunni vegna dánarbúsins, þar sem hún var ekki að réttu lagi í fyrirsvári fyrir það. Var því kyrrsetningargerðin felld úr gildi og hinn áfrýjaði dómur ómerktur og vísað frá bæjarþinginu	186
---	-----

Dánarbætur. Sjá skaðabætur.

Dómarar. Sjá og dómstólar, réttarfarsvítur og sératkvæði.

1. Dómarar:

Mál dæmt af þremur hæstaréttardómurum 146, 152, 299, 352, 435, 522, 538, 541, 554, 581, 639, 810, 833, 843, 849, 961, 962, 1000, 1015, 1054, 1057, 1061, 1136, 1166, 1176, 1179	
Varadómari dæmir í máli fyrir Hæstarétti 1, 4, 13, 42, 69, 76, 96, 109, 135, 154, 163, 219, 368, 543	

Samdómendur í héraði:

Aukadómþing	13, 280
Bæjarþing .. 4, 42, 76, 96, 109, 329, 530, 571, 581, 707, 849, 860, 977	
Sakadómur	918, 926, 934
Skiptadómur	306
Siglingadómur	481
Sjó- og verslunardómur	252, 810, 890, 901, 1054, 1067, 1148
Skiptaráðandi hafði kvatt löglærða samdómendur til að úrskurða með sér mál um faðerni manns og erfðarétt. Sú dómnefna eigi talin styðjast við næga lagaheimild	306
Að því fundið, að samdómendur voru eigi kvaddir til starfa á dómþingum á sama tíma og sátu eigi nema sum þinghöld. Tekið fram, að kvaðning samdómenda ætti að fara fram á sama tíma	530
Dómenda ekki getið í héraðsdómi 1, 13, 280, 446, 457, 541, 554, 620, 626, 648, 678, 807, 905, 942, 959, 1054, 1125, 1130, 1136, 1176, 1179	

2. Sératkvæði:

Í Hæstarétti	135, 141, 413, 457, 594, 668, 707, 823, 977
Í héraði	109, 457
Í gerðardómi	1079

3. Ýmis atriði:

Að því fundið, að rannsókn opinbers máls væri eigi jafn rækilæg og skyldi	1
Í bréfi embættismanns eins, sem lagt var fyrir Hæstarétt, var veist að héraðsdómara og nafngreindum embættismanni á óviðeigandi hátt. Þá var í bréfinu skriflegur málflutningur. Að þessu fundið	42
H framdi þjófnaðarbrot 15., 21. og 22. ágúst 1970. Ákæruskjal var gefið út vegna þessa 11. september 1970, en ákærði kom þó eigi fyrir dóm fyrr en 26. maí 1972 og var honum þá birt	

- ákæruskjalið. Óskaði hann þá eftir, að honum yrði skipaður verjandi, sem þó var eigi gert fyrr en 3. apríl 1973. Eftir venjulega vörn var málið dæmt 26. apríl 1973. Hinn 10. júlí 1972 framdi H annað þjófnaðarbrot, og var hann dæmdur í sakadómi vegna þess brots 17. nóv. s. á. og afplánaði þá þegar þá refsingu. Talið, að sameina hefði átt málin, sem stofnað var til með ákæruskjölum 11. september 1970 og 31. júlí 1972 og dæma í einu lagi. Var að þessu fundið 69
- E var talinn hafa ekið bifreið með áhrifum áfengis 21. desember 1969. Lögreglurannsókn lauk 30. s. m. Ákæra var gefin út 14. apríl 1970, en dómsrannsókn hófst eigi fyrr en 26. nóvember 1971, er ákæra var birt E og hann yfirheyrður fyrir dómi. Síðan var málið ekki tekið fyrir í sakadómi fyrr en 17. janúar 1973 og dæmt hinn 6. júlí 1973. Var þessi óhæfilegi dráttur víttur harðlega 287
- Að því fundið, að dómari hafi eigi greint nægilega skilmerkilega dómkröfur aðilja við munnlegan flutning máls 306
- Að því fundið, að skiptaráðandi hafði kvatt tvo löglærða samdómendur til þess að úrskurða mál með sér. Talið, að sú dómnefna styddist eigi við næga lagaheimild 306
- Í sakadómsmáli einu var þess krafist, að dómari viki sæti vegna vanhæfis. Dómarinn synjaði þessari kröfu. Hinn sakaði kærði úrskurðinn, sem var vísað frá Hæstarétti, þar sem eigi hafði verið fengið leyfi saksóknara til kærunnar, sbr. 1. mgr. 13. gr. laga nr. 75/1973 410
- Að því fundið, að skýrslur aðilja og vitna voru eigi skráðar í þingbók, heldur teknar á segulbönd 439
- Að því fundið, að framburður sakaðs manns fyrir rannsóknarlögreglu var eigi skýrlega undir hann borinn á dómþingi .. 452
- Að því fundið, að í úrskurði greindi eigi aðilja máls, málsatvikum var ekki lýst og úrskurður lítt rökstuddur. Var hann því ómerktur 554
- Að því fundið, að rannsókn opinbers máls í héraði var eigi svo rækileg sem skyldi. Þá hafði héraðsdómari eigi beitt refsíákvæðum áfengislaga, sem þó var getið í ákæruskjali og engan rökstuðning fært fram fyrir þeirri niðurstöðu. Þá dæmdi hann skilorðsbundna refsivist, án þess að rökstyðja þá niðurstöðu, þótt önnur væri áratuga dómvenja .. 567
- Að því fundið, að héraðsdómari hafi látið menn, er gáfu skýrslu fyrir löggæslumönnum, staðfesta skýrslur sínar, án þess að þeir gæfu fyrst sjálfstæðar skýrslur fyrir dómi um atvik máls. Þá var að því fundið, að lögreglumenn hefðu eigi verið samprófaðir innbyrðis og við sakaðan mann. Þá hafði eigi verið gætt að taka skýrslur af aðiljum, er vita áttu um atvik 681
- Að því fundið, að héraðsdómari gætti þess eigi, að ákærður í opinberu máli hefðu krafist áfrýjunar dóms og sendi dóms-

	Bls.
gerðir til fullnægju	843
Að því fundið, að verulegur dráttur hafði orðið á máli fyrir héraðsdómi	901
Að því fundið, að héraðsdómur hafi eigi kveðið á um málflutningslaun skipaðra talsmanna gjafsóknarhafa. Þá var að því fundið, að í héraðsdómi voru ummæli um Hæstarétt, sem voru með öllu óviðkomandi úrlausn málsins og óviðurkvæmileg	905
Að því fundið, að héraðsdómari hafi tekið skýrslur af aðiljum máls, án þess að skýrslan væri skráð í þingbók, en aðeins tekin á segulband. Þá var aðilja ekki gefinn kostur á að hlýða á skýrslu sína í heild áður en hann vék frá dómi. Síðan virðist munnlegur málflutningur hafa farið fram, án þess að nokkuð væri skráð í þingbók, en ágrip þess, er gerðist, talað inn á segulbönd. Talið, að lög nr. 85/1936 veittu eigi heimild til að það, sem gerist í þinghaldi, sé tekið á segulbönd, þannig að upptaka komi í stað skráningar í þingbók. Lögmenn aðila samþykktu þessa aðferð og vefengdu ekki að efni skýrslu aðilja væri rétt	962
Að því fundið, að vitnaleiðslur og aðiljaskýrsla voru tekin á segulbönd í bæjarþingi, en eigi skráð í þingbók	977
Héraðsdómari frestaði þinghaldi, sem ákveðið hafði verið og taldi, að hann hefði tilkynnt það lögmönnum málsins símeiðis. Lögmaður stefnanda sótti eigi þing á þeim degi, er dómariinn hafði ákveðið, og var málið hafið. Lögmaðurinn mótmælti, að hann hefði fengið tilkynningu um þinghaldið. Þar sem héraðsdómari hafi eigi gætt ákvæða 102. gr. laga nr. 85/1936 var hafningin felld úr gildi	1054
Talið rétt, að vinnuslysamál hefði verið dæmt með sérfróðum samdómendum	1095
Á árinu 1969 fór fram nauðungaruppboð á eign einni. Er uppboðshaldari hugðist gefa út útlagningarafsal til hæstbjóðanda, kom í ljós, að eftir að uppboð hafði farið fram hinn 8. september 1969, hafði verið þinglýst veðskuldabréfi með tryggingu í eign þeirri, er selja skyldi. Þrátt fyrir þetta gaf yfirborgarfogeti út afsal til hæstbjóðanda hinn 15. september 1969 og afmáði fyrrgreint veðskuldabréf úr veðmálabókum. E, sem taldi sig vera eiganda fyrrgreinds veðskuldabréfs, höfðaði mál á hendur ríkissjóði til greiðslu skaðabóta með stefnu 11. mars 1971. Máli þessu var vísað frá héraðsdómi með skírskotan til 34. gr. laga nr. 85/1936. Var sá dómur staðfestur í Hæstarétti	1119
Að því fundið, að héraðsdómari hafði eigi prófað sakaðan mann sjálfstætt um sakarefni	1130

Dómsstólar.

Opinbert mál vegna neyslu og viðskipta með ávana- og fíkniefni var þingfest í sakadómi Kópavogs 8. desember 1972. Það var nálega full rannsakað, er lög nr. 72/1973 tóku gildi. Í þeim lögum eru eigi ákvæði um, hvaða mál skuli koma undir þann dóm, þeirra, sem til meðferðar væru fyrir sakadómi þegar þau tóku gildi. Með hliðsjón af almennum réttararfsreglum og sérstaklega með hliðsjón af 201. gr. laga nr. 74/1974 var talið, að sakadómur Kópavogs hefði verið valdbær til meðferðar og dómsálagningar málsins 1018

Dráttarvélar. Sjá bifreiðir.

Eftirlaun.

J hóf störf í L-banka 4. janúar 1928 og starfaði þar síðan. Hann greiddi iðgjöld í Eftirlaunasjóð starfsmanna L. J varð sjötugur 14. ágúst 1968, en að samkomulagi varð, að hann starfaði til ársloka 1968. Hélt han sínum venjulegu launum. Hann krafði nú eftirlaunasjóðinn um eftirlaun samkvæmt reglum sjóðsins, en var synjað af sjóðstjórn og bankaráði. Fram kom, að hjá Lífeyrissjóði ríkisstarfsmanna var sá háttur á hafður, að starfsmaður, er hélt áfram starfi með fullum launum eftir 70 ára aldur, fékk eigi eftirlaun fyrr en hann hætti störfum. Er þetta í samræmi við ákvæði 7. gr. reglugerðar fyrir eftirlaunasjóð starfsmanna L. Með hliðsjón af þessu var ekki talið, að J ætti rétt til eftirlauna fyrr en hann í raun og veru léti af störfum 660

Eiður. Sjá aðildareiður.

Eignardómsmál.

Eigendur og ábúendur jarða, er lágu að Mývatni, fengu gefna út opinbera stefnu og höfðuðu eignardómsmál. Kröfðust þeir þess, að botn vatnsins ásamt botnsverðmætum öllum yrði talinn hluti landareignar þeirra aðilja, er lönd ættu að vatninu, í óskiptri sameign þeirra og engir aðrir en þeir ættu þar eignaraðild. Ríkissjóður, er hafði hafið vinnslu efna á botni vatnsins, lét sækja þing og taldi sig eiga réttindi þessi, utan netlagna. Þá sótti hreppur sá, er vatnið er í og eigendur jarða í hreppnum, þeirra, er eigi áttu land at vatninu, einnig þing og kröfðust dóms fyrir því, að þeir ættu réttindi þarna. Í héraði var nokkrum kröfum í máli þessu vísað frá dómi. Í Hæstarétti var talið, að sóknaraðiljar hefðu ekki aflað leyfis til höfðunar máls þessa, sbr. 220. og 217. gr. laga nr. 85/1936. Þá var einnig talið, að efni máls þessa væri slíkt, að það yrði eigi höfðað né rekið sem

eignardómsmál skv. 220. gr. laga nr. 85/1936. Var málinu því í heild vísað frá héraðsdómi 13

Eignarréttarfyrrvari.

Eignarréttur.

Embættismenn.

Endurheimta.

Endurrit skjala.

Endurupptaka máls.

Erfðaábúð.

Erfðafesta.

Erfðir.

T andaðist 14. mars 1967. Ekkja hans, L, fékk leyfi til setu í óskiptu búi með tveimur fjárráða börnum þeirra hjóna. Hinn 8. ágúst 1969 krafðist A þess, að búi T yrði skipt opinberum skiptum, þar sem hann væri barn T og bæri arfur eftir hann. L andaðist 17. mars 1972. Þrátt fyrir það var málinu haldið óbreyttu fyrir skiptadómi. Börn þeirra T og L voru ekki aðiljar að málinu, en þau voru erfingjar í búinu. Með hliðsjón af þessu var málsmeðferð öll talin svo gölluð, að úrskurður skiptaráðanda var felldur úr gildi .. 306

Erfðaskrár.

Fangelsi.

Farbann.

Farmgjald. Sjá og flutningssamningar.

E flutti vörur fyrir Ú. Hinn 27. janúar 1972 hækkaði E flutningsgjald miðað við gengi sterlingspunds. Ú mótmælti þessu, þar sem hann taldi þessa hækkun óheimila. Bannað hefði verið að hækka verð á vöru og seldri þjónustu frá 1. nóvember 1970 nema með samþykki verðlagsyfirvalda og sérstöku leyfi ríkisstjórnar. Í janúar hafi orðið samkomulag milli E og SH um hækkun farmgjalda frá því í janúar 1972, og hafi verðlagsnefnd fallist á þá hækkun og einnig ríkisstjórnin. Talið ljóst, að þegar virtur væri aðdragandi að

ákvörðun verðlagsnefndar um samkomulagið milli E og SH og staðfestingar ríkisstjórnar á því, væri ljóst, að verðlags-
ákvarðanir þær hafi tekið einnig til sams konar flutnings
fyrir Ú. Var því ekki talið, að Ú gæti krafið E um endur-
greiðslu oftekinna farmgjalda 1148

Farmskírteini. Sjá flutningssamningar.

Fasteignasala.

Fasteignir.

Eigendur og ábúendur jarða, er lágu að Mývatni, fengu gefna út opinbera stefnu og höfðuðu eignardómsmál. Kröfðust þeir þess í stefnu, að botn vatnsins ásamt botnsverðmætum öllum yrði talinn hluti landareignar þeirra aðilja, er lönd ættu að vatninu, í óskiptri sameign þeirra og engir aðrir en þeir ættu þar eignaraðild. Ríkissjóður, er hafið hafði vinnslu efna á botni vatnsins, lét sækja þing og taldi sig eiga réttindi þessi utan netlagna. Þá sótti hreppur sá, er vatnið er í og eigendur jarða í hreppnum, þeirra, er eigi áttu land að vatninu, einnig þing og kröfðust dóms fyrir því, að þeir ættu réttindi þarna. Í héraði var nokkrum kröfum í máli þessu vísað frá dómi. Hæstiréttur vísaði málinu í heild frá héraðsdómi. Var það á því byggt, að sóknaraðiljar hefðu ekki aflað leyfis til höfðunar máls þessa, sbr. 220. og 217. gr. laga nr. 85/1936. Þá var einnig talið, að mál þetta væri þess efnis, að það yrði eigi höfðað sem eignardómsmál skv. 220. gr. laga nr. 85/1936 13

Vatnslagnir biluðu í kjallara húss og urðu þar nokkrar skemmdir. Lögnin var sameiginleg fyrir allar íbúðir hússins. Kjallaraeigandi krafði aðra eigendur hússins um bætur og þátttöku í tjóni sínu. Málinu var frávísað í héraði vegna skorts á gögnum, en frávisunardómur var úr gildi felldur af Hæstarétti 76

H flutti skúr einn á landspildu, er hann átti í M-hreppi. Eigi fékk hann leyfi byggingarnefndar eða sveitarstjórnar til þessa. Skúrin var talinn bygging með hliðsjón af 6. gr. skipulagslaga og ákvæðum byggingarsamþykktar hreppsins. — Sveitarstjórn skoraði á M að fjarlægja skúrinn, en hann sinnti því ekki. Sveitarstjóri fól þá byggingarfulltrúa sínum að flytja skúrinn burtu af landinu. Var skúrin fluttur á öskuhauga sveitarinnar, og brotnaði hann í flutningum og eyðilagðist síðar af eldi, er kviknaði af ástæðum, sem ekki eru kunnar. Talið, að flutningur þessi án undangengins dómsúrskurðar hefði verið andstæður lögum, enda yrði ekki séð, að almenningshagsmunir

- hefðu valdið því, að brottflutningur væri knýjandi. Var því lögð á sveitarsjóð M-hrepps fébótaábyrgð á tjóni H .. 96
- Með samningi 5. maí 1966 keypti H íbúð í smíðum í fjölbýlishúsi af A. Í kaupsamningi er tekið fram, að í íbúðinni væri tvöfalt gler í gluggum. H tók við íbúðinni í september 1966 og flutti í hana skömmu fyrir jól þ. á. A gaf út afsal til H hinn 15. júní 1967, og segir í afsalinu, að kaupandi hafi kynnt sér ástand eignar og sætt sig við það. Um áramótin 1966/1967 varð H þess var, að móða kom milli glerja í glugga einum. Kvartaði hann við A, sem lofaði að úr yrði bætt. Tók hann fram, að 10 ára ábyrgð væri á glerinu. Í ljós kom síðar, að sá, er framleitt hafði glerið, var löngu orðinn gjaldþrota. H taldi sig hafa undirritað afsalið á þeirri forsendu, að A bætti úr göllum. Skriflega var kvartað af hendi H 4. maí 1968. Fyrirsvarsmenn A viðurkenndu, að líklega hefði verið kvartað á árinu 1967, en aldrei svaraði A kvörtunarbréfi H. Talið sannað, að H hefði borið fram kvartanir við A á árinu 1967 og að eins og á stæði hefði hann ekki fyrirgert rétti sínum til bóta. Var A því dæmt að greiða H bætur vegna þessa 109
- Skipti á löndum tveggja jarða fóru fram 16. október 1962 með yfirlandskiptum. Fram kom, að við yfirlandskipti höfðu yfirlandskiptamenn úthlutað annarri jörðinni landspildu úr landi jarðar, sem ekki var aðili að landskiptunum. Var grundvöllur landskiptanna því talinn rangur og yfirlandskiptin felld úr gildi. Á það var bent, að í málinu væri uppi ágreiningur um heildarstærð jarðanna og e. t. v. ágreiningur um landamerki 280
- Við vatnið H hagar svo til, að hæð vatnsborðs og stærð þess er mjög breytileg. Fer það eftir því, hvort afrennsli vatnsins er stíflað eða ekki. Þegar ósinn er stíflaður, liggur vatnið á land jarðarinnar B. Mikil veiði var í vatninu, og töldu eigendur B, að þeir ættu rétt til veiði þar, en því mótmæltu aðrir landeigendur þar og kröfðust þess að dæmt yrði, að jörðinni B fylgdi engin veiðiréttindi í H og ábúendum þar væri óheimil veiði í vatninu. Til vara kröfðust þessir landeigendur þess, að dæmt yrði, að ábúandi B ætti ekki veiðirétt í H þegar ósinn væri við eðlilegar aðstæður og næði ekki að landi B. Talið, að landeigendur hefðu engin haldbær rök fært fram fyrir því, að ábúanda B væri óheimilt að veiði í því vatni, er lægi á landi hans, er ósinn væri stíflaður, sbr. 2. gr. laga nr. 76/1970. Að því er varakröfurnar varðaði, var á það bent, að samkvæmt 94. gr. laga nr. 76/1970 bæri það undir matsmenn að skera úr ágreiningi, meðal annars hvað séu takmörk vatns í merkingu laganna. Sú matsgerð hafi fram farið og niður-

staða matsmanna orðið sú, að takmörk H séu í B-landi í um 4 metra hæðarlínu, skv. uppdrætti. Samkvæmt þessu og með hliðsjón af hinum sérkennilegu aðstæðum H, var talið, að B ætti land að H-vatni í merkingu 1. mgr. 8. gr. laga nr. 76/1970 og þar með veiðirétt í vatninu utan netlaga, sbr. 4. gr. laga nr. 15/1923. Hafi og eigi verið sýnt fram á, að veiðiréttur utan netlagna fylgdi ákveðnum jarðeigendum að fornri venju. Hins vegar var ekki á það fallist með ábúanda B, að hann hefði fyrir hefð eða af öðrum ástæðum fengið rétt til að veiða í netlögnum annarra jarða. Var þetta meðal annars á því byggt, að frá gildistöku laga nr. 15/1923 hefði verið bannað með lögum að veiðiréttur yrði skilinn frá jörð nema fullnægt sé eftirtöldum skilyrðum, og þessi ákvæði ber að skýra þannig, að þau komi í veg fyrir stofnun veiðitaks fyrir hefð

368

B krafðist þess, að honum yrði veittur aðgangur að tveimur geymslum í eignarhluta A í húsi einu, er var í sameign þeirra B og A, til þess, að rafvirkjameistari á vegum B gæti athugað loftdósir fyrir rafleiðslur og kannað hvernig raflögn í húsinu væri háttað. Taldi B sér nauðsyn á að fá aðgang að umræddum geymslum, þar sem hann hugðist tengja raflagnir vegna sameiginlegra ljósa í húsinu við sér-mæli. Talið, að B hefði eigi sannað að nauðsyn bæri til að athuga loftdós þá, er um var fjallað í málinu, til þess að unnt væri að gera tillögur um breytingar á raflögnum, sem notaðar voru sameiginlega af þeim B og A. Var því synjað um framgang innsetningargerðar

435

O, sem var ípróttakennari að starfi, hafði á hendi ípróttakennslu á vegum MH. Kennsla fór fram í svonefndri Ípróttahöll í Laugardal í Reykjavík. Dag einn, að lokinni kennslu, þurfti O að ganga frá áhöldum í áhaldageymslu. Jafnframt hugðist hann finna þar ípróttatæki, sem átti að nota vegna fyrirhugaðrar ípróttakeppni nemenda hans nokkru síðar. O kveikti ljós í geymslunni og gekk inn. Geymslan var ekki fullgerð, hún var ómáluð og þar voru einungis vinnuljós. Inni í geymslunni var komið fyrir ýmiss konar ípróttatækjum, er O telur að hafi verið í gangvegi innan dyra. Er hann hafi verið að bogra yfir dóti þarna inni í geymslunni, hafi hann hrasað og fallið aftur yfir sig á tæki, er þar voru, og hlaut hann af nokkur meiðsl. Krafði O eiganda Ípróttahallarinnar, borgarsjóð Reykjavíkur, um skaðabætur vegna tjóns síns vegna slyss þessa, þar sem hann taldi, að óforsvaranlega væri um geymsluna gengið og munum þar komið fyrir á óforsvaranlegan hátt. Talið, að þar sem O, sem var gjörkunnugur aðstæðum, vissi að áhaldageymslur voru ekki fullgerðar og margir

gengu þar um, en hirðusemi um röðun áhalda væri áfátt, hefði hann eigi fært sönnur á, að slysið hefði orðið með nokkrum þeim atvikum, er felld gæti fébótaábyrgð á borgarsjóð, sem því var sýknaður 439

Eigendur jarðarinnar B gerðu um haustið 1971 samning við J um að leigja honum íbúðarhús jarðarinnar og e. t. v. einhverja aðstöðu fyrir skepnur í gripahúsum. Þann 7. mars 1972 gerðu sömu aðiljar með sér kaupsamning um jörðina. Samningur þessi kom eigi til framkvæmda, en þeir gerðu annan kaupsamning 28. júlí 1972. Var hreppsnefnd H-hrepps boðinn forkaupsréttur að jörðinni lögum samkvæmt. Hreppurinn ákvað að neyta forkaupsréttar og keypti jörðina. Krafðist hreppurinn síðan, að J viki af jörðinni, en fram var komið, að hann hafði nýttjað nokkurn hluta hennar sumarið 1972. J hafði flutt heimili sitt að B, en stundaði þó atvinnu sína annars staðar og hafði lítinn bústofn að B. Talið, að J hefði með framangreindum samningum einungis stofnað til tímabundinna afnotaréttinda af húsum á jörðinni, en ekki fengið jörðina til ævilangrar íbúðar samkvæmt 9. gr. laga nr. 36/1961. Eftir að hreppurinn eignaðist jörðina, sinnti J ekki tilmælum um, að hann gengi til samninga við hreppinn um afnot af húsum jarðarinnar og galt ekki leigu. Með hliðsjón af þessu öllu var talið, að ákvæði 30. gr. laga nr. 36/1961 ætti við og var útburður því heimilaður 446

Með kaupsamningi 21. nóvember 1968 keypti K íbúð af A. K tók við íbúðinni sama dag og fékk afsal 2. desember 1969. Í kaupsamningi segir, að A skuli setja tvöfalt verksmiðjugler í alla glugga, og hafði það reyndar verið gert, þegar kaupsamningurinn var undirritaður. Gallar komu fram á húsinu, meðal annars móða milli glerja í hinum tvöföldu gluggum. Matsmenn, er skoðuðu húsið vorið 1970, fundu galla á tvöföldu gleri í íbúð K og mátu hvað kosta mundi úr að bæta og greiddi A það fé. Vorið 1971 óskaði K enn eftir að dómkvaddir yrðu matsmenn til að meta galla, er komu fram í öðrum gluggum íbúðarinnar. Matsmenn töldu, að móða væri milli glerja í 5 rúðum í gluggum íbúðarinnar og áætluðu kostnað vegna þessa. Krafði K nú A um greiðslu þessa fjár. Talið, að K hefði samkvæmt ákvæðum kaupsamningsins mátt treysta því að hið tvöfalda verksmiðjugler væri ekki haldið þeim annmörkum, sem síðar komu í ljós. Þá yrði við það að miða, að gallar þeir, sem um var deilt, hafi ekki verið komnir í ljós, er íbúð K var skoðuð vorið 1970, en gallanna hefði orðið vart frá þeim tíma og þar til matsmenn skoðuðu húsið 1971. Var því eigi talið, að K hefði firrt sig rétti til að krefja bóta úr hendi

- A með tómlæti. Talið, að A bæri að bæta K tjón það, sem hann hefði beðið af þessum sökum 581
- Á árinu 1940 fékk I leyfi eigenda jarðarinnar B til að flytja þangað smáhýsi eitt. Notaði I húsið til íbúðar vegna íbúðarvandræða sinna. Í því sambandi gerðu aðiljar með sér samning, þar sem ákveðin var stærð lóðarinnar, en engin önnur atriði. I fékk leyfi byggingarnefndar hreppsins 1946 til að flytja húsið, og var leyfið veitt með því skilyrði, að það kæmi ekki í bága við framtíðarskipulag vega né bygginga á því svæði, sem húsið væri flutt á. Síðar á sama ári fékk I leyfi til að byggja við húsið. H krafðist þess, að I rýmði húsið af landinu. Talið, að hús það, sem hér um ræðir, væri mjög óvandað. Hin einfalda gerð lóðarleigusamningsins benti í þá átt, að til þess hafi verið ætlast, að húsið fengi að standa á lóðinni skamman tíma. Þá hafi landeigandi um langt skeið tekið fram, að einungis væri um bráðabirgðastöðu hússins að ræða. Heilbrigðisfulltrúi hafði talið, að húsið væri eigi íbúðarhæft. Með hliðsjón af öllu þessu var talið, að I hefði eigi getað vænst þess, að lóðarleigusamningurinn stæði um lengra tímabil en orðið væri, og var því dæmt, að flytja húsið burt af landinu að viðlögðum dagsektum 639
- S byggði hús á árunum 1957 og 1959 og bjó sjálfur á 1. og 2. hæð. Hinn 12. júní 1959 seldi hann H kjallaraíbúð í húsi þessu. Í upphafi var stigaop í eldhúsi S, og var þar stigi niður í kjallara. Stigi þessi var talinn eign 1. hæðar. Hins vegar var stigaopinu lokað, og íbúar kjallarans virðast hafa notað stigann til geymslu. H seldi Þ kjallaraíbúðina og S seldi G. S. seldi HI eignarhluta sinn 1969, og var þar ekki getið um stigaeignina. H seldi F íbúðina 1972 og er þar tekið fram, að stiginn niður í kjallara fylgi með. Úfar risu með mönnum, og krafðist HI þess 1972, að G yrði borinn út úr stigaráminu. Var það tekið til greina í héraði, en útburði var synjað í Hæstarétti, þar sem talið var, að ýmsar breytingar hefðu verið gerðar á húsnæðinu frá teikningu og eigi ljóst, í hverju þær væru fólgnar. Því lægi eigi ljóst fyrir, hvernig háttað væri eignarafnotum og rétti að umræddu geymslurými. 1061

Ferðabann. Sjá farbann.

Félagsdómur.

Félagsréttindi.

P var félagsmaður í atvinnurekendafélaginu R. Í samþykktum félagsins var heimilað að víkja mönnum úr félaginu á fundi,

er sæktu félagsmenn, sem færu með að minnsta kosti $\frac{2}{3}$ hluta atkvæðamagns í félaginu og tillagan um brottvikningu hlyti eigi minna en $\frac{1}{4}$ hluta atkvæðamagns fundarmanna. Á fundi 29. apríl 1970 var P vikið úr félaginu, og virðist hafa verið boðað löglega til þess fundar og hann virðist lögmætur. Brottvikningin var hins vegar á því reist, að P hefði brotið reglur, er settar voru á félagsfundi 24. mars 1970 um tilboð í verk. Samkvæmt fundarsamþykkt þessari skyldi félagsmönnum óheimilt að bjóða í verk nema eftir ákveðnum reglum. Ákvæði þessarar fundarsamþykktar voru ekki talin bindandi fyrir P, þar sem samkvæmt samþykktum félagsins var áskilið, að fundur, er setti bindandi samþykktir um hagsmunamál félagsmanna, væri því aðeins ályktunarfær, að hann sækti félagsmenn, sem færu með $\frac{2}{3}$ hluta atkvæðamagns í félaginu og tillaga væri samþykkt með $\frac{1}{4}$ hlutum atkvæðamagns fundarmanna. Fundur sá, er samþykkti umrædda samþykkt 4. mars 1970, var eigi svo fjölsóttur, sem áskilið var og því eigi bær að félagslögum að fjalla um tillöguna, þannig að hún hefði bindandi áhrif fyrir félagsmenn, en P hafði eigi sótt þennan fund. Þar sem brottvikning P úr félaginu var þannig byggð á ólögmætri samþykkt, var brottvikningin eigi talin bindandi fyrir hann og var felld úr gildi. Jafnframt var tekið fram, að ákvæði reglna um tilboð í verk, sem fyrr getur, væri heldur eigi bindandi fyrir P 163

Félög. Sjá og byggingarsamvinnufélög, hlutafélög og samvinnufélög.

P var félagsmaður í atvinnurekendafélaginu R. Í samþykktum félagsins var heimilað að vikja mönnum úr félaginu á fundi, er sæktu félagsmenn, sem færu með að minnsta kosti $\frac{2}{3}$ hluta atkvæðamagns í félaginu og tillaga um brottvikningu hlyti eigi minna en $\frac{1}{4}$ hluta atkvæðamagns fundarmanna. Á fundi 29. apríl 1970 var P vikið úr félaginu, og virðist hafa verið boðað löglega til þess fundar og hann lögmætur. Brottvikningin var hins vegar á því reist, að P hefði brotið reglur, er settar voru á félagsfundi 24. mars 1970 um tilboð í verk. Samkvæmt fundarsamþykkt þessari skyldi félagsmönnum óheimilt að bjóða í verk nema eftir ákveðnum reglum. Ákvæði þessarar fundarsamþykktar voru eigi talin bindandi fyrir P, þar sem samkvæmt samþykktum félagsins var áskilið, að fundur, er setti samþykktir um hagsmunamál félagsmanna, væri því aðeins ályktunarfær, að hann sæktu félagsmenn, sem færu með $\frac{2}{3}$ hluta atkvæðamagns í félaginu og tillaga væri samþykkt með $\frac{1}{4}$ hlutum atkvæðamagns fundarmanna. Fundur sá, er sam-

þykkti umræddar samþykktir 4. mars 1970, var eigi svo fjölsóttur sem áskilið var og því eigi bær að félagslögum að fjalla um tillöguna þannig, að hún hefði bindandi áhrif fyrir félagsmenn, en P. hafði eigi sótt þennan fund. Þar sem brottvikning P úr félaginu var þannig byggð á ólög-mætum samþykktum, var brottvikningin eigi talin bindandi fyrir hann og var felld úr gildi. Tekið var fram, að ákvæði reglna um tilboð í verk, sem fyrr getur, væri heldur eigi bindandi fyrir P	163
Talið, að sameignarfélag, er hjón, sem samvistum búa, eiga og reka ein með ótakmarkaðri persónulegri ábyrgð, geti eigi verið sjálfstæður skattþegn	648

Firma.

Hinn 12. ágúst 1940 var skráð í hlutafélagaskrá Heildverslunin Hekla h/f, og var tilgangur félagsins m. a. inn- og útflutningur og skyld atvinna. Hinn 20. desember 1968 var skráð nafnbreyting félagsins í Hekla h/f. Hinn 29. desember 1962 hafði félag þetta skráð vörumerkið Hekla. Hinn 21. nóvember 1969 var skráð hlutafélagið Hekluvikur h/f, og var tilgangur þess að vinna vikur og önnur jarðefni á Íslandi, iðnaður úr þeim efnunum og annar skyldur atvinnurekstur. Hekluvikur h/f notaði nafnið Hekla Pumex Ltd. á bréfum sínum til útlanda. Hekla h/f krafðist þess, að Hekluvikri h/f yrði dæmt skyld að láta má nafn þetta úr hlutafélagaskrá og dæmt óheimilt að nota nafnið Hekla Pumex Ltd. Talið, að nafnið Hekluvikur h/f veki þá hugmynd, að fyrirtækið kenndi sig við vikur úr fjallinu Heklu. Benti það eigi sérstaklega til Heklu h/f eða vara, sem það fyrirtæki seldi. Firmanöfnin væru ekki svo lík, að ástæða væri til að ætla, að á þeim yrði villst. Var Hekluvikri h/f því dæmt óskyld að afmá firma sitt úr hlutafélagaskrá. Hins vegar var talið, að eigi væri glögg gögn um notkun á nafninu Hekla Pumex Ltd. og málsreifun um það eigi svo ítarleg sem skyldi og var því þeim þætti málsins vísað frá dómi ..	890
--	-----

Fiskeldi. Sjá skaðabætur og stjórnsýsla.

Fiskveiðabrot.

Hinn 30. júlí 1973 kom varðskipið A að m/b V þar sem hann var að veiðum með botnvörpu innan fiskveiðimarka, að því er yfirmenn varðskipsins töldu. Könnun leiddi í ljós, að þó lítilsháttar mælingarskekkja væri á ratsjá varðskipsins, þá kæmi hún veiðiskipinu til hagsbóta. Var skipstjóra veiðiskipsins dæmd 500.000 króna sekt til Landhelgisgöðs, en afli og veiðarfæri gerð upptæk	918
---	-----

- Hinn 30. júlí 1973 var varðskipið A á ferð og kom þá að m/b G. Samkvæmt mælingum varðskipisins var skipið að veiðum innan fiskveiðimarkanna. Skipstjóri fiskiskipsins taldi skekkjur í mælitækjum, en könnun leiddi í ljós, að ef um skekkju væri að ræða, væri hún fiskiskipinu heldur í hag. Var skipstjóra fiskiskipsins dæmd sekt til Landhelgissjóðs, kr. 60.000.00, og afli og veiðarfæri gerð upptæk 926
- Hinn 30. júlí 1973 var varðskipið A á ferð á Faxaflóa. Var þá komið að fiskiskipi einu, er var þar að veiðum með botnvörpu. Yfirmenn varðskipisins töldu, að veiðiskipið væri innan fiskveiðimarka. Dómkvaddir menn skoðuðu ratsjártæki skipanna og töldu, að þó um skekkju væri að ræða á ratsjá varðskipisins, þá kæmi hún veiðiskipinu í hag. Það var álit skólastjóra Stýrimannaskólans í Reykjavík, að veiðiskipið væri innan fiskveiðimarka. Var skipstjóri veiðiskipsins fundinn sekur um fiskveiðibrot og dæmd sekt, kr. 60.000.00 í Landhelgissjóð, og afli og veiðarfæri gerð upptæk til sama sjóðs 934

Fiskverslun.

Fíkniefni. Sjá ávana- og fíkniefni.

Fjármál hjóna.

- Talið, að sameignarfélag, er hjón, sem samvistum búa, eiga og reka ein með ótakmarkaðri persónulegri ábyrgð, geti eigi verið sjálfstæður skattþegn 648

Fjárnám.

- P krafðist þess, að fjárnám, sem S hafði látið gera hjá honum, yrði fellt úr gildi vegna galla. Á það var fallist af hendi S. Var fjárnámsgerðin því úr gildi felld 152
- Fjárnámsgerð áfrýjað með dómi. Sýknað af dómkröfunni og fjárnámið því fellt úr gildi 973
- Fjárnám hafði verið gert til tryggingar dómkröfu. Dómnum og fjárnáminu var áfrýjað. Hæstiréttur staðfesti héraðsdóminn að nokkru, og var fjárnámið því einnig staðfest að nokkru leyti 1079

Fjársvik.

- J, sem hafði með höndum byggingaframkvæmdir, fékk P og eiginkonu hans til að veita sér heimild til að veðsetja festeign þeirra hjóna. Engrar fjárhæðar var getið í veðleyfi þessu. Gaf P veðleyfið til þess að gefa J kost á að nota það í sambandi við bankatryggingu vegna tilboðs í ákveðið verk. J afhenti hins vegar viðskiptabanka sínum veðleyfið til

tryggingar viðskiptum sínum og til aukinnar yfirdráttarheimildar. Var því talið, að J hefði notað skjal þetta gagnstætt því sem til var ætlast í upphafi. Hins vegar þótti eigi sannað, að ásetningur hans hefði í öndverðu staðið til að nota skjalið þannig. Var framferði hans talið varða við 157. og 249. gr. almennra hegningarlaga. Bankastjórinn B, sem tekið hafði við fyrrgreindu veðleyfi, var hins vegar sýknaður af kröfum ákæruvaldsins í máli þessu, enda engin vísbending framkomin um, að honum hefði verið um það kunnugt, að leyfið var eingöngu veitt til að afla tryggingar vegna verktilboðs J

870

Fjölbýlishús. Sjá fasteignir og sameign.

Flutningssamningar.

F var fiskmjölsframleiðandi. Fól F fyrirtækinu S að selja fyrir sig loðnumjöl. S seldi nokkurt magn af loðnumjöli til Austurríkis. Svo var um samið, að vörurnar skyldi selja cif. Rotterdam, en greiðsla fara fram í London gegn afhendingu á skjölum. S var í skjölum talinn seljandi og sendandi varanna. E tók að sér að flytja vörurnar. Vörunum var skipað um borð í maí 1971, og gaf E út farmskírteini fyrir vörunum í tveimur frumritum. Samkvæmt farmskírteinum var S sendandi vörunnar, en móttakandi handhafi farmskírteinis. S virðist síðan hafa sent frumfarmskírteinin ásamt vöruheildningum til banka í London til innheimtu. Hinn 14. maí 1971 óskaði forstjóri S eftir því við aðal-skrifstofu E í Reykjavík, að loðnumjölið yrði afhent í Rotterdam án farmskírteina, til þess að losna við kostnað, því helgi fór í hönd. Urðu þessi tilmæli til þess, að E sendi umboðsmanni sínum í Rotterdam símskeyti samdægurs, þar sem óskað var eftir, að loðnumjölið yrði afhent til framflutnings, án þess að frumrit farmskírteina væru afhent. Fram kom í málinu, að forstjóri S fékk farmskírteinin fyrst í hendur 17. maí 1971. Afferming loðnumjölsins hófst í Rotterdam 11. maí. Varan var afhent án þess að frumfarmskírteini kæmu fram. Var varan send til Austurríkis með járnbrautum. Banki sá, er sjá hafi átt um innheimtu greiðslu, fékk aldrei greiðslu, og voru frumfarmskírteinin endursend. F höfðaði síðan mál gegn E og S og krafði þessa aðilja um bætur, er námu verðmæti vörunnar. Í héraði var S sýknaður, en E dæmdur til að greiða bæturnar. E áfrýjaði málinu og F gagnáfrýjaði, en eigi var málinu áfrýjað er varðaði S. Það var talið sannað, að varan hafði verið í umráðum E hinn 14. maí 1971, er tilmæli forstjóra S komu fram um að afhenda vöruna án afhendingar frumfarmskír-

teina. Samkvæmt farmskírteinum var S vörusendandi og eigi sannað, að E hafi um annað vitað. Eigi var talið sannað, að S hefði krafist þess, að sett yrði trygging áður en vörurnar yrðu afhentar, og eigi voru leiddar í ljós venjur um, að farmflytjandi krefði viðtakanda vöru um tryggingu, þegar svo hagar til, sem hér um ræðir. Með hliðsjón af þessu var talið, að F gæti ekki krafist E um verðmæti varanna, og var E sýknaður 1067

Foreldravalld. Sjá börn.

Forkaupsréttur.

Fógetagerðir. Sjá aðför, fjárnám, kyrrsetning, lögbann, lögtak og útburðargerðir.

Framkrafa.

Framsal kröfu.

Frávísun.

A. Einkamál.

1. Frá héraðsdómi.

Eigendur og ábúendur jarða, er lágu að Mývatni, fengu gefna út opinbera stefnu og höfðuð eignardómsmál. Kröfðust þeir þess, að botn vatnsins ásamt botnsverðmætum öllum yrðu talinn hluti landeignar þeirra aðilja, er lönd ættu að vatninu, í óskiptri sameign þeirra og engir aðrir en þeir ættu þar eignaraðild. Ríkissjóður, er hafði hafið vinnslu efna úr botni vatnsins, lét sækja þing og taldi sig eiga réttindi þessi utan netlagna. Þá sótti hreppur sá, er vatnið er í og eigendur jarða í hreppnum, þeirra, er eigi áttu land að vatninu, einnig þing og kröfðust dóms fyrir því, að þeir ættu réttindi þarna. Í héraði var nokkrum kröfum í máli þessu vísað frá dómi. Hæstiréttur vísaði málinu í heild frá héraðsdómi. Var það á því byggt, að sóknaraðiljar hefðu ekki aflað leyfis til höfðunar máls þessa, sbr. 220. og 217. gr. laga nr. 85/1936. Þá var einnig talið, að sakarefnið væri slíkt, að eigi yrði höfðað eignardómsmál skv. 220. gr. laga nr. 85/1936 um réttindi þessi 13

Héraðsdómari vísaði máli frá dómi vegna skorts á gögnum. Frávísunarkröfu þessari var hrundið í Hæstarétti og talið, að héraðsdómari hefði átt að benda aðiljum á að afla sérfræðilegra gagna og umsagna 76

Víxli einum án útgáfudags og greiðsludags hafi verið stolið, og

- hafði sá, er tók, fært á víxillinn útgáfudag og greiðsludag. Víxillinn komst síðar í hendur aðilja, er stefndi víxilskuldara. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi, þar sem skjalið fullnægði ekki skilyrðum 1. gr. víxillaga nr. 93/1933 um form víxils. Hæstiréttur felldi frávísunardóminn úr gildi og vísaði málinu heim í hérað til löglegrar meðferðar, þar sem skjal það, sem málssóknin var reist á, væri víxill að formi til, og mætti því reka mál til heimtu skuldar samkv. því, skv. 17. kafla laga nr. 85/1936. Sératkvæði 141
- S krafðist þess í héraði, að máli yrði frávísað, þar sem það heyrði undir gerðardóm. Frávísunarkröfunni var hrundið. S kærði ekki frávísunarúrskurðinn. Hann áfrýjaði aðalmálinu og krafðist ómerkingar héraðsdóms vegna þess, að leggja bæri málið fyrir gerðardóm. Þar sem þess var eigi getið í áfrýjunarstefnu, að frávísunarúrskurðinum væri áfrýjað, sbr. 17. gr. og 34. gr. laga nr. 57/1962, var ómerk-ingarkröfunni ekki sinnt 163
- J var framkvæmdastjóri fyrirtækis. Hann lést. Vinnuveitandi hans taldi að verulega skorti á, að gerð væri grein fyrir fé því, er J skyldi hafa undir höndum. Lét vinnuveitandinn leggja löghald á eignir dánarbúsins til tryggingar fyrir skuld þessari og krafðist síðan staðfestingar löghaldsins. Stefndi hann ekkju J fyrir hönd dánarbús hans svo og skiptaráðanda í því lögsagnarumdæmi, þar sem búi skyldi skipt. Ekkjan hafði ekki fengið leyfi til setu í óskiptu búi og hún og samerfingjar hennar höfðu ekki fengið leyfi til einkaskipta. Erfingjar höfðu heldur ekki tekið ábyrgð á greiðslu skulda, sem kynnu að hvíla á dánarbúinu. Var því talið, að óheimilt hefði verið að kyrrsetja eignir dánarbúsins, sbr. 34. gr. laga nr. 3/1878, og vinnuveitandanum bæri að bera fyrir skiptaráðanda þær kröfur, sem hann taldi sig eiga á hendur J, er hann lést, sbr. 33. gr. laga nr. 3/1878, en ekki var heimilt að stefna skiptaráðanda fyrir hönd dánarbúsins fyrir almenna dómstóla. Þá var ekki rétt að beina málssókninni að ekkjunni vegna dánarbúsins, þar sem hún var ekki að réttu lagi í fyrirsvari fyrir það. Var því kyrrsetningargerðin felld úr gildi og hinn áfrýjaði dómur ómerktur og málinu vísað frá bæjarþinginu 186
- Í máli einu var gagnkrafa um skaðabætur. Krafan talin svo vanreifud, að henni var vísað frá héraðsdómi 252
- J, sem um langt skeið hafði verið forstjóri ríkisfyrirtækisins S, krafði fyrirtækið um vangreidd laun fyrir tímabilið frá 1. júlí 1963 til 1. september, er honum var veitt lausn um stundarsakir og auk þess um laun frá 1. september 1968 til 15. janúar 1970. Talið, að gögn málsins um launakjör J væru allsendis ófullnægjandi, m. a. um þau launakjör, sem hann

- skyldi njóta fyrir 1. júlí 1963, er Kjaradómur skipaði hann í launaflokk innan launakerfis ríkisstarfsmanna. Þá skorti fræðslu um skipti hans og S, varðandi launamál eftir 1. september 1968. Enn hafði launaágreiningur aðilja eigi verið borinn undir Kjaranefnd, sbr. og 2. og 3. tl. 24. gr. laga nr. 55/1962. Málið var því talið svo vanreifað af beggja málsaðilja hendi, að það væri eigi dómhæft, og var því héraðsdómur ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi 469
- Í máli einu, er A höfðaði gegn S, gagnstefndi S og gerði þar ýmsar kröfur, m. a. á hendur B og C. Héraðsdómari vísaði gagnsök frá dómi, þar sem þær kröfur, er S hefði uppi, væru eigi af sömu rót runnar og kröfur A. Fyrir Hæstarétti var á það fallist, að kröfur S á hendur A væru af sömu rót runnar og kröfur í aðalsök og þær mætti heimta í gagnsök. Hins vegar var talið, að nokkrar kröfur S væru ekki samrættar kröfum í aðalsök og þeim vísað frá bæjarþinginu. Kröfum S á hendur B og C, sem ekki voru málsaðiljar í aðalsök, var vísað frá héraðsdómi, enda væri eigi heimilt fyrir S að sækja þessar kröfur í máli á hendur A 571
- Í máli einu gerði málsaðili þá kröfu, að mál yrði ómerkt og vísað frá héraðsdómi, þar sem fjárnámssgerðir og uppboð, er það byggðist á, væru ógild vegna þess, að óhæfir menn hefðu framkvæmt dómsathafnir þessar. Þar sem greindum fjárnámssgerðum og nauðungaruppboðum var ekki áfrýjað, voru þessar kröfur eigi taldar koma til greina 668
- Máli var vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar. Var frávisunardómurinn kærður og staðfestur 810
- Í máli einu var bifreiðareiganda og váttryggingarfélagi stefnt óskipt til greiðslu skaðabóta vegna bifreiðaárekstrar. Var krafa á hendur bifreiðareiganda byggð á venjulegum ábyrgðarreglum og greiðsluskyldu váttryggingarfélagsins á 1. og 2. mgr. 74. gr. umfl. Hins vegar var varakrafa á hendur váttryggingarfélaginu á því byggð, að starfsmaður þess hefði lofað greiðslu. Héraðsdómur taldi, að þar sem kröfur væru að nokkru leyti byggðar á mismunandi grundvelli, væri kröfugerð andstæð ákvæðum 1. mgr. 47. gr. laga nr. 85/1936, og var því málinu vísað frá dómi. Talið, að eigi leiddi það til frávisunar, þótt varakrafa væri að öðrum þræði reist á loforði fyrirsvarsmanna váttryggingarfélagsins. Var frávisunardómurinn því úr gildi felldur 833
- Máli einu til heimtu bóta vegna galla á húsi var vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar og óljóss málabúnaðar. Talið, að málabúnaður væri því eigi til fyrirstöðu að efnisdómur yrði lagður á málið, og var því frávisunardómur felldur úr gildi 849
- Talið, að málsaðiljar hefðu skuldbundið sig til að fresta mála-

ferlum sín á milli og fella þau niður, er efndur hefði verið samningur, sem þeir gerðu um þessi efni. Héraðsdómari vísaði því máli um þetta efni frá dómi, og var sú úrlausn staðfest af Hæstarétti	860
Í máli einu var þess krafist, að nafn, er H notaði á erlendum bréfsefnum sínum, yrði honum bannað að nota. Eigi talin glögg gögn um notkun þessa nafns, og var því kröfu um þetta atriði vísað frá héraðsdómi	890
Ó, sem hefur leyfi til málflyttings í héraði, en er fulltrúi í fjármálaráðuneytinu, hafði flutt fyrir héraðsdómi tvö mál fyrir ríkissjóð. Krafðist hann þess, að stjórn Lögmannafélags Íslands úrskurðaði honum hæfilegt endurgjald úr ríkissjóði fyrir flutning mála þessara. Stjórn Lögmannafélagsins vísaði þessu máli frá sér, þar sem Ó væri fastur starfsmaður fjármálaráðuneytis. Úrskurður þessi var staðfestur, þar sem talið var, að stjórnin hefði ekki úrskurðarvald um þóknun fyrir slík störf, sbr. 1. gr. reglugerðar nr. 31/1971, sbr. 8. gr. laga nr. 61/1942	955
Héraðsdómari taldi gagnsök í máli einu svo vanreifaða, að hann vísaði henni frá dómi. Var sá úrskurður kærður en staðfestur	1057
Á árinu 1969 fór fram nauðungaruppboð á eign einni. Er uppboðshaldari hugðist gefa út útlagningarafsal til hæstbjóðanda, kom í ljós, að eftir að uppboð hafði farið fram hinn 8. september 1969, hafði verið þinglýst veðskuldabréfi með tryggingu í eign þeirri, er selja skyldi. Þrátt fyrir þetta gaf yfirborgarfégeti út afsal til hæstbjóðanda hinn 15. september 1969 og afmáði fyrrgreint veðskuldabréf úr veðmálalabókum. E, sem taldi sig vera eiganda fyrrgreinds veðskuldabréfs, höfðaði mál á hendur ríkissjóði til greiðslu skaðabóta með stefnu 11. mars 1971. Máli þessu var vísað frá héraðsdómi með skírskotan til 34. gr. laga nr. 85/1936. Var sá dómur staðfestur í Hæstarétti	1119

2. Frá Hæstarétti.

Frávísunardómur var kveðinn upp í héraði 8. janúar 1974, og voru hvorki aðiljar né umboðsmenn þeirra viðstaddir dómsuppsögu. Dómsformaður tilkynnti lögmonnum aðilja samdægurs um málsúrslitin. Lögmaður sóknaraðilja tjáði þá dómsformanninum munnlega, að hann mundi kæra dóminn til Hæstaréttar. Endurrit dómsins mun hafa borist til lögmannsins 28. janúar 1974, en kæra sóknaraðilja barst héraðsdómara 31. s. m. Er kæra þessi barst, var kærufrestur samkvæmt 22. gr. laga nr. 75/1973 liðinn, en munnleg tilkynning til héraðsdómara er eigi fullnægjandi. Var málinu því vísað frá Hæstarétti	329
---	-----

- Gagnkæra í kærumáli eigi talin hafa komið fram innan lög-
mæltis frests, og var henni því vísað frá Hæstarétti 457
- Héraðsdómari synjaði J um frest til yfirheyrslu varnaraðilja
og vitna. J kærði úrskurð þennan, sem var vísað frá Hæsta-
rétti, þar sem lagaheimild skorti til kæru 538
- S krafðist þess hinn 1. apríl 1974, að lagt yrði lögghald á eignir
K til tryggingar skuld einni. Af hendi K var bent á tvær
bifreiðir. Þá var bókað í fógetabók, að sóknaraðili krefðist
vörslusviptingar á annarri bifreiðinni. Fógeti lýsti því hins
vegar yfir, að hann gerði lögghald í framangreindum bif-
reiðum til tryggingar kröfunum, en ekki var tekin afstaða
til kröfunnar um vörslusviptingu. Lögmaður S lýsti í kæru
sinni kröfum sínum svo, að er gert var lögghald í bifreið-
unum, hafi honum verið afhentar vörslur annarrar bifreið-
arinnar. Hafi hann tekið við bifreiðinni og beðið um, að
hún mætti standa fyrir utan skrifstofu dómars og jafn-
framt beðið dómarafulltrúa um að varðveita sveikjulykil og
afhenda hann ekki nema samkvæmt leyfi. Skömmu síðar
hafi dómarafulltrúinn hringt til hans og tilkynnt, að hann
hefði tekið þá ákvörðun að afhenda K bifreiðina og gert
það. Kærði S þessa ákvörðun. Málefni það, sem um var
fjallað í kærinni eigi talið sæta kæru lögum samkvæmt,
og var málinu því vísað frá Hæstarétti 541
- Kæður var frestsúrskurður héraðsdómara. Sóknaraðili sendi
Hæstarétti hvorki kröfur né greinargerð, og kæra hans var
eigi svo úr garði gerð, sem skylt er samkvæmt 22. og 23.
gr. laga nr. 75/1973. Málinu því vísað frá Hæstarétti 807
- Aðili í máli einu krafðist þess, að héraðsdómari leiðrétti alls
17 tiltekin atriði í dómi sínum. Héraðsdómari tilkynnti, að
hann væri reiðubúinn að leiðrétta þrjár ritvillur í endur-
riti, en að öðru leyti væri honum óheimilt að breyta upp-
kveðnum dómi. Aðilinn kærða þessa ákvörðun dómarsins.
Kærumálinu var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild
skorti til kæru 961
- Héraðsdómur í máli einu var upp kveðinn 17. mars 1972. Ó
áfrýjaði málinu upphaflega með stefnu 21. september 1972
og J með stefnu 18. október s. á. Með dómi Hæstaréttar 5.
nóvember 1973 var máli þessu vísað frá Hæstarétti, þar sem
áfrýjunarfrestur væri liðinn en málsaðiljar höfðu ekki afl-
að áfrýjunarleyfis. Ó áfrýjaði málinu af nýju með stefnu
17. desember 1973 að fengnu áfrýjunarleyfi 10. s. m. og J
gagnáfrýjaði 18. s. m. Hinn 4. desember 1974 hóf Ó aðal-
sókina. en J hélt sínu máli áfram. Talið, að áfrýjunarleyfi
það, sem dómsmálaráðuneytið veitti Ó 11. desember 1973,
væri eigi gilt, þar sem meðmæla Hæstaréttar hefði eigi
verið leitað til útgáfu þess. J aflaði sér eigi sjálfstæðs

áfrýjunarleyfis. Gat hann því ekki byggt áfrýjun sína á hinni ógildu áfrýjun Ó. Málinu var því vísað frá Hæstarétti 1136

B. Opinber mál.

- Krafa um upptöku fjár eigi talin svo skírt afmörkuð og sérgreind í ákæruskjali, að fullnægði ákvæðum laga. Var þeirri kröfu vísað frá dómi 219
- Hinn 24. mars 1971 varð V eiginkonu sinni að bana, og var höfðað mál á hendur honum af þeim sökum. Var hann sýknaður af refsíákæru en dæmdur til að sæta öryggisgæslu, þar sem fullsannað þótti, að verknaðurinn hefði verið framinn í bráðu geðveikikasti. Að kröfu tilsjónarmanns V var kveðinn upp úrskurður í sakadómi 20. desember 1973 þess efnis, að V skyldi látinn laus úr öryggisgæslu að uppfylltum nánari skilyrðum. Saksóknari kærði úrskurð þennan til Hæstaréttar. Talið, að skv. 62. gr. laga nr. 19/1940 geti dómismálaráðherra leitað úrlausnar héraðsdóms, þar sem öryggisgæslustofnun er, hvort öryggisgæslu sé lengur þörf og hið sama geti tilsjónarmaður gert að uppfylltum skilyrðum. Úrlausn héraðsdóms má skjóta til Hæstaréttar, og skal dómismálaráðherra beita þessari málskotsheimild en eigi saksóknari. Var málinu því vísað frá Hæstarétti 322
- Sakaður maður krafðist þess, að héraðsdómari í sakadómsmáli einu viki sæti. Dómarinn synjaði. Hinn sakaði maður kærði úrskurðinn, sem var vísað frá Hæstarétti, þar sem eigi hafði verið fengið leyfi saksóknara ríkisins til kærunnar 410
- Héraðsdómur í opinberu máli gekk 26. maí 1972, og var dómurinn birtur 23. ágúst s. á. Verjandi ákærða sendi héraðsdómara ábyrgðar hraðbréf 6. september s. á. og óskaði áfrýjunar. Héraðsdómari afgreiddi þó dómargerðir til saksóknara ríkisins 4. október 1972 án þess að geta áfrýjunarbeiðni. Saksóknari ákvað 1. nóvember sama ár að áfrýja ekki málinu, enda var honum ókunnugt um, að ákærði hefði óskað áfrýjunar. Dómismálaráðuneytið lagði þá fyrir yfirsakadómara að fullnægja dóminum. Hinn 18. október 1973 ritaði verjandi ákærða saksóknara ríkisins og skýrði honum frá óskinni um áfrýjunina. Felldi dómismálaráðuneytið síðan niður fyrirmæli sín um fullnustu dómsins, og var áfrýjunarstefna gefin út 9. janúar 1974 og birt 23. s. m. Var að því fundið, að héraðsdómari hefði ekki gætt þess að ákærði hefði óskað áfrýjunar málsins áður en hann sendi dómargerðir málsins saksóknara. Leiddi það til þess, að málinu var ekki áfrýjað af hálfu saksóknara fyrr en löngu eftir að áfrýjunarfrestur var liðinn. Þetta eigi talið varða því, að málið yrði dæmt í Hæstarétti að kröfu

ákærða, en hins vegar var kröfu ákæruvalds um þyngingu viðurlaga vísað frá dómi	843
---	-----

Frelssvipting. Sjá gæsluvarðhald.

Frestir.

Héraðsdómari synjaði um frest til yfirheyrslu vitna og varnar- aðilja. J kærði úrskurð þennan, en kæru þessari var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild skorti til kæru þessa máls	538
M kærði úrskurð fógætadóms um frest og krafðist þess, að fresti til handa gerðarpóla yrði synjað og málið tekið til efnis- meðferðar. Hinn kærði úrskurður var talinn svo gallaður, að hann var ómerktur og málinu vísað heim í hérað	554
Kærður var úrskurður héraðsdómara, þar sem frestur var veittur í máli. Málinu var vísað frá Hæstarétti, þar sem sóknaraðili sendi Hæstarétti hvorki kröfur né greinaargerð, og krafa hans var eigi svo úr garði gerð, sem skylt er sam- kvæmt 22. og 23. gr. laga nr. 75/1973	807

Fyrning.

G var gert að greiða útsvar til H-hrepps 1966 og 1967. Lögtak var hafið í Reykjavík til innheimtu útsvarsins 15. apríl 1969, en gerðinni lokið og talið, að hún væri árangurslaus. Bæjarþingsmál var höfðað til heimtu krafna þessara 8. september 1972. Talið, að útsvarskrafa væri þá fyrnd, og var G því sýknaður	1000
--	------

Gagnaöflun.

Gagnfær farmskírteini. Sjá farmskírteini.

Gagnsakir.

Máli gagnáfrýjað 42, 109, 154, 186, 299, 368, 469, 563, 571, 581, 626, 648, 707, 814, 905, 944, 962, 977, 1067, 1079, 1136, 1170	
Í máli einu, er A höfðaði gegn S, gagnstefndi S og gerði þar ýmsar kröfur, m. a. á hendur B og C. Héraðsdómari vísaði gagnsök frá dómi, þar sem þær kröfur, er S hafði uppi, væru eigi af sömu rót runnar og kröfur A. Fyrir Hæstarétti var á það fallist, að kröfur S á hendur A væru af sömu rót runnar og kröfur í aðalsök, og þær mætti heimta í gagn- sök. Hins vegar var talið, að nokkrar kröfur S væru ekki samrættar og því frávísað. Kröfum á hendur B og C, sem ekki voru málsaðiljar í aðalsök, var vísað frá héraðsdómi, enda eigi heimilt fyrir S að sækja þessar kröfur í máli á hendur A	571
Héraðsdómur í máli einu var upp kveðinn 17. mars 1972. Ó	

áfrýjaði málinu upphaflega með stefnu 21. september 1972 og J með stefnu 18. október s. á. Með dómi Hæstaréttar 5. nóvember 1973 var máli þessu vísað frá Hæstarétti, þar sem áfrýjunarfrestur var liðinn en málsaðiljar höfðu ekki aflað sér áfrýjunarleyfis. Ó áfrýjaði málinu af nýju með stefnu 17. desember 1973 að fengnu áfrýjunarleyfi 10. s. m. og J gagnáfrýjaði 18. s. m. Hinn 4. desember 1974 hóf Ó aðalsökina, en J hélt sínu máli áfram. Talið, að áfrýjunarleyfi það, sem dómsmálaráðuneytið veitti Ó 11. desember 1973, væri eigi gilt, þar sem meðmæla Hæstaréttar hefði eigi verið leitað til útgáfu þess. J aflaði sér eigi sjálfstæðs áfrýjunarleyfis og gat því ekki byggt áfrýjun sína á hinni ógildu áfrýjun Ó. Málinu var því vísað frá Hæstarétti

1136

Geðrannsókn.

Læknar lýsa geðheilsu manna 322, 681

Geðsjúkrahús. Sjá frelsissvipting.

Gengi.

Verksamningur einn var gerður í íslenskum krónum. Deila varð um uppgjör verksamningsins og var málið lagt í erlenda gerð. Gerðardómsmenn úrskurðuðu íslenskum aðilja að greiða verulegt fé í íslenskum krónum og tóku fram, að fjárhæð bæri að breyta samkvæmt hverskyns gengislækkun á íslenskri krónu gagnvart vestur-þýsku marki, sem verða kynni áður en féð yrði greitt. Gengisákvæði þetta var skýrt þannig, að þar væri einungis átt við þær gengisbreytingar gagnvart vestur-þýsku marki, sem leiddu af breytingum á stofngengi íslensks gjaldmiðils og hliðstæðum gengisbreytingum ákveðnum af íslenskum stjórnvöldum. Þar sem krafist hafði verið staðfestingar héraðsdóms, var dæmt, að þó mætti sú fjárhæð aldrei verða hærri en í héraðsdómi greindi

707

Gerðardómar.

S krafðist þess í héraði, að máli yrði frávísað, þar sem það heyrði undir gerðardóm. Frávísunarkröfunni var hrundið, en S kærði ekki úrskurðinn. Er hann áfrýjaði aðalmálinu, krafðist hann þess, að héraðsdómurinn yrði ómerktur, þar sem málið heyrði undir gerðardóm. Þar sem þess var eigi getið í áfrýjunarstefnu, að frávísunarúrskurðinum væri áfrýjað, sbr. 17. gr. og 34. gr. laga nr. 57/1962, var ómerk-ingarkröfunni ekki sinnt

163

Hinn 7. apríl 1967 tók erlendur og íslenskur aðili, H, að sér að

byggja fyrir V höfn í Straumsvík samkvæmt útboði. Verð var ákveðið í íslenskum krónum. Í samningnum var ákvæði um, að deilu vegna samningsins skyldi ráðið til lykta af gerðardómi skipuðum samkvæmt reglum Alþjóða Verslunarráðsins (International Chamber of Commerce). Verkið hófst vorið 1967 og lauk í nóvember 1969. Á verktímanum komu upp margs konar erfiðleikar við framkvæmd verksins og önnur aðstaða en gert hafði verið ráð fyrir í útboði. Risu fljótt úfar með V og H vegna þessa. Taldi H, að vegna þessara atriða bæri V að greiða allan kostnað við verkið eftir 17. maí 1968 samkvæmt kostnaðarreikningum, og krafði H skriflega um þetta 19. desember 1969. Bréfi þessu fylgdi yfirlit, er H taldi sýna kostnað af mannvirkjagerðinni og greiðslur V á tímabilinu 31. maí 1968 til verkloka, 7. nóvember 1969. Í bréfi þessu var tekið fram, að í vörslum H séu fullkomin gögn til sönnunar þessum kostnaði. Samkomulag náðist ekki og krafðist H þá gerðardóms 6. júlí 1970. Gerðardómsbeiðninni fylgdi kröfugerð, og var þar m. a. krafist aukagreiðslna að fjárhæð rúmlega 10 milljónir vestur-pýskra marka. Kröfur voru nokkuð rökstuddar, en ekki fylgdi þeim undirstöðugögn. V svaraði með greinargerð 30. október 1970, og var þar að nokkru tekið til andsvara um fyrrgreindar kröfur. Gerðardómsmenn voru síðan skipaðir, og hittust þeir á formlegum fundi 8. og 9. mars 1971. Hinn 9. mars 1971 var ákveðið, að næsti fundur yrði dagana 4.—5. apríl og skyldi þá væntanlega gengið frá svo-nefndri verksviðslýsingu. Annar fundur skyldi hefjast 3. maí 1971 og standa um þriggja vikna skeið. Skyldu þá vitni yfirheyrð og jafnframt var tekið fram, að yrði frekari gagna og vitnaleiðsla þörf, myndi þeirra aflað um haustið 1971. Á fundinum 4. og 5. apríl 1971 náðist samkomulag um drög að verksviðslýsingu. Er hún undirrituð 4. maí 1971. Í verksviðslýsingunni segir, að aðiljum beri að hafa afhent endanlegar greinargerðir ásamt gögnum, sem við sé stuðst, rýmilegum tíma fyrir málflutning. Þá er gert ráð fyrir, að innan tveggja vikna frá lokum yfirheyrslu geti hvor aðili lagt fram skriflegt ágríp af framburðum og röksemdafærslu sinni máli sínu til stuðnings. Síðan komi gerðardómsmenn saman til að kveða upp úrskurð. Af hendi H var fyrirvarsmonnum V afhent greinargerð með fylgiskjöllum að kvöldi hins 23. apríl 1971. Meðal gagna var endurrit af vél færðu bókhaldi H, er skyldi sýna heildarkostnað þeirra af mannvirkjagerðinni eftir 17. maí 1968 til verkloka svo og greiðslur V á þeim tíma, en ekki fylgdu þessu undirstöðugögn. Lögmenn V fóru þess á leit, að vitnaleiðslu yrði frestað til að kanna gögn þessi. Meiri hluti gerðardóms

ákvað 27. apríl 1971 að halda fast við þá ákvörðun, að þinghöld skyldu hefjast 4. maí 1971. Var þetta á því byggt, að greinargerð og gögn H hefðu komið fram nægilega snemma fyrir það þinghald og nægur tími væri fyrir aðilja og gerðardómsmenn til að búa sig undir þinghöldin. V ritaði síðan greinargerð 30. apríl 1971, og var þar fyrrgreindri kröfu andmælt svo og fylgiskjölum varðandi hana. Í þinghaldi 4. maí 1971 lýsti lögmaður H því, að bókhalld H og reikningsgögn væru til reiðu fyrir V til athugunar. Var þá tekið fram, að ef endurskoðunar yrði þörf og V óskaði hennar, yrði þegar að hefjast handa um hana. Gerðardómurinn taldi ekki rétt að gefa öðrum hvorum aðilja fyrir-mæli um endurskoðun. V gæti komið fram með sérstök and-mæli gegn einstökum liður í bókhalldi H og síðan, ef gerðardómsmenn ákvæðu að slík endurskoðun skyldi fara fram, myndu þeir mæla svo fyrir. Í þinghaldi 16. maí 1971 lýsti lögmaður V því, að hann gæti ekki gagnspurt vitni um bók-halds- og kostnaðaratriði nema með gerðri könnun á reikn-ingum H. Áskyldi hann sér rétt til að gagnspyrja vitni, er slík könnun hefði fram farið. Þennan áskilnað endurtók hann 14. maí 1971. Vitnaleiðslum fyrir gerðardómi lauk 19. maí 1971. Ekki ljóst hvort um það var bókað, að gagna-söfnun væri lokið. Á fundi 19. maí 1971 virðist hafa verið ákveðið, að sókn og vörn skyldu lagðar fram 7. eða 9. júní 1971 og framhaldssókn og framhaldsvörn um það bil viku síðar. Gerðu gerðardómsmenn ráð fyrir að hittast 26. eða 27. júní 1971. Sókn H er dagsett 7. júní 1971 og vörn V 9. s. m. Í vörninni krefst V þess enn, að reikningar séu rann-sakaðir og áskilur sér rétt til að gagnspyrja bókhalddssér-fræðinga H, ef bókhalddsgögn H verði lögð til grundvallar. Framhaldssókn H er dagsett 15. júní 1971 og framhalds-vörn V 18. s. m. Samkvæmt reglum gerðardómsstofnunar Alþjóða Verslunarráðsins skal segja upp gerð innan 60 daga frá undirskrift verksviðslýsingar. Þó má gerðardóms-stofnunin framlengja þann frest ef þörf krefur. Gerð var sögð upp 8. júlí 1971 af tveimur gerðardómsmönnum, en sá þriðji skilaði sératkvæði. V neitaði að greiða samkvæmt ákvörðun gerðardómsins og höfðaði því H mál fyrir bæjar-þingi Reykjavíkur til heimtu greiðslunnar. V taldi, að ýmsir gallar væru á gerðardóminum og málsmeðferð þannig, að ógildingu hans varðaði. Eigi var talið, að sú ástæða, að gerðardómsmenn gengu eigi á vettvang áður en úrskurður var upp kveðinn, væri slík, að ógildingu gerðardómsins varðaði. V taldi, að honum hefði eigi gefist kostur á að láta endurskoða og kanna ýmis bókhalddsgögn H. Talið, að þar sem V hefði átt að vera ljóst 4. maí 1971, að nauðsyn

væri að kanna fylgigögn með kröfum H, hefði honum borið að hefjast þá þegar handa, ef hann hugðist hnekkja þeim. Þrátt fyrir þetta lét V eigi hefjast handa um könnun á bókhaldsgögnum H meðan málið var rekið fyrir gerðardómnunum, og þegar ákveðið var að skila sókn og vörn 19. maí 1971, mátti fyrirsvarsmönnum V vera ljóst, að gerðardómsmenn hugðust taka málið til úrskurðar að fengnum söknum og vörnum. Ef V taldi sig þá þurfa aukinn frest til könnunar á bókhaldi og reikningum H, bar honum að óska sérstaks ákveðins frests í því skyni, en frestun mundi hafa leitt til þess, að afla hefði orðið samþykkis gerðardómsstofnunar til þessa. Var því talið, að fyrirvarar þeir og áskilnaður af hendi V, sem hér skiptu máli, hefðu ekki verið fullnægjandi eins og á stóð, ef V hugðist síðar bera fyrir sig, að eigi hefði verið veitt fullnægjandi aðstaða til að kanna bókhaldsgögn H. Var talið, að það mat meiri meirihluta gerðardómsmanna, að endurskoðunar væri ekki þörf, væri heimilt. Þá var á það bent, að V hefði ekki eftir að gerðin var uppsögð látið fara fram endurskoðun og könnun á bókhaldsgögnum H. Talið, að eigi hefði við málsmeðferðina verið brotin sú grundvallarregla, að aðiljar máls skuli eiga kost á aðstöðu til að kanna máls skjöl fyrir dómi og hafa tækifæri til að koma fram með rökstudda gagnrýni á þeim, en samkvæmt íslenskum réttarreglum yrði málsmeðferð í gerðardómi að vera verulega áfátt til þess að valdi ógildingu gerðar. Var því eigi talið, að á gerðinni væru þeir formgallar, að fella bæri hana úr gildi, og var hún því lögð til grundvallar. Sératkvæði 707

Mál dæmt í gerðardómi samkvæmt ákvæðum laga nr. 46/1949 .. 1079

Gjafsókn. Gjafvörn.

Maður, er krefur um skaðabætur vegna vinnuslyss, fær gjafsókn fyrir Hæstarétti	4
Aðiljar að eignardómsmáli fá gjafsókn og gjafvörn í héraði	13
Maður, er krafðist bóta úr hendi sveitarsjóðs og ríkissjóðs vegna ólögmeats brottflutnings húss, veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	96
Áfrýjandi fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti til heimtu skuldamáls	186
Allir aðiljar í skaðabótamáli fá gjafsókn og gjafvörn bæði í héraði og fyrir Hæstarétti	356
Aðiljar veiðiréttarmáls fá gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	368
Maður, er krefur bætur vegna óheimillar handtöku, fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti samkvæmt 3. tl. 154. gr. laga nr. 82/1961	413

M, sem fór með mál til heimtu bóta vegna banaslyss eiginmanns H og barna hennar, fékk gjafsókn í héraði og var skipaður talsmaður þeirra. Dómur gekk í héraði og var þar dæmt, að H og börn hennar skyldu fá nokkrar bætur. Þá var dómþola dæmt að greiða nokkurn málskostnað, er renna skyldi í ríkissjóð. Í dóminum voru ákveðin málflutningslaun til M, sem voru ákveðin kr. 175.000.00 svo og útlagt fé. Dómþoli greiddi dómskuldina til M. Við uppgjör sitt við H reiknaði hann málflutningsþóknun sína og útlagt fé kr. 185.439.00 hærra heldur en dæmt hafði verið sem gjafsóknarkostnaður, en það fé hafði hann fengið greitt úr ríkissjóði. Talið, að samkvæmt skýlausum ákvæðum 11. kafla laga nr. 85/1936, sbr. 2. málsgrein 13. gr. laga nr. 61/1942 og 2. gr. þeirra laga, skuli málflutningslaun talsmanns gjafsóknar- og gjafvarnarhafa ákveðin með dómi og talsmenn eigi ekki rétt á frekari málflutningslaunum. Var því M dæmt að endurgreiða H hið umdeilda fé. Sératkvæði	457
Bótakrefjandi í dánarbótamáli fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	594
Krefjandi skaðabóta vegna vinnuslyss fær gjafsókn fyrir Hæstarétti, en hann hafði gjafsókn í héraði	905
Iðnnemi fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	1079
Í barnsfaðernismáli fær móðir gjafvarnarleyfi fyrir Hæstarétti	1154

Gjaldldagi.

S var eigandi veðskuldabréfs, er Þ bar að greiða. Gjaldldagi bréfsins var 10. janúar 1972, og skyldi þá greiða vexti. Ekki greiddi Þ vextina fyrr en 4. febrúar sama ár, er hann lagði fjárhæðina ásamt dráttarvöxtum í greiðslugeymslu. Kvittanir bankans voru sendar lögmanni S 17. febrúar 1972. Lögmaður S krafði þá Þ greiðslu á bankakostnaði og innheimtulaunum af vaxtagreiðslunni og áskildi sér jafnframt rétt til að krefjast greiðslu á öllum höfuðstól bréfsins, ef kröfu yrði ekki sinnt. Í kröfubréfi þessu lýsti hann þó því ekki skýrlega, að S teldi alla skuldina í gjaldldaga fallna fyrir það eitt, að greiðsludráttur var á vöxtunum, og ekki mótmælti hann þeim hætti Þ, að leggja vaxtagreiðsluna í greiðslugeymslu. Í skuldabréfinu var svo kveðið á, að öll skuldin væri í gjaldldaga fallin, ef skuldari stæði ekki í skilum með greiðslu vaxta og afborgana. Hins vegar var þar ekki sérstaklega kveðið á um það, að skuldareiganda skuli vera heimilt að krefjast endurgreiðslu skuldarinnar fyrir gjaldldaga vegna þess, að skuldari greiði ekki umkrafin innheimtulaun. Þar sem S sýndi ekki fram á heimild sína til þess að krefja Þ um greiðslu höfuðstóls skuldarinnar gagn-

gert sakir þess, að Þ greiddi ekki hin umdeildu innheimtulaun, var Þ sýknaður af kröfu S um greiðslu alls bréfsins .. 563

Gjaldþrot. Sjá og skiptamál.

Með bréfi 26. febrúar 1973 fór Gjaldheimtan í Reykjavík þess á leit að bú R h/f yrði tekið til gjaldþrotaskipta, en árangurslaust lögtak fyrir opinberum gjöldum hafði verið gert hjá félaginu 5. október 1972. Með kvaðningu 27. febrúar 1973 og birtri 6. mars sama ár kvaddi skiptaráðandinn í Reykjavík stjórnarformann og annan meðstjórnanda félagsins til að sækja dómþing skiptaréttar, sem háð yrði 16. mars 1973, en þá yrði beiðni um gjaldþrot tekin fyrir. Með bréfi 9. mars 1973 fór S þess einnig á leit, að bú R yrði tekið til gjaldþrotaskipta, en árangurslaust fjárnám hafði verið gert hjá fyrirtækinu 7. febrúar 1973. Gjaldþrotaskiptamálið var tekið fyrir hjá skiptarétti 16. mars 1973, og var þá sótt þing af hendi Gjaldheimtunnar og S. Fyrir dóminn kom prókúruhafi R, og er skráð í þingbók, að þar sem þessi maður væri hvorki í stjórn félagsins né skráður forsvarsmaður þess á annan hátt, tilkynnti skiptaráðandi honum, að hann yrði ekki tekinn gildur sem forsvarsmaður félagsins fyrir dómi. Var síðan málið tekið til úrskurðar að kröfu gjaldheimtunnar og gjaldþrotaskiptaúrskurður uppkveðinn 16. maí 1973. Eftir uppsögu úrskurðarins fór fram uppskrift á búi R 20. maí 1973, og næsta dag komu formaður stjórnar R og annar meðstjórnandi svo og nefndur prókúruhafi fyrir skiptarétt, og var það sammæli þeirra, að R væri algerlega eignalaus. R áfrýjaði gjaldþrotaskiptaúrskurði þessum. Talið sannað, með árangurslausum lög- taks- og fjárnámssgerðum, skýrslum stjórnarmanna og prókúruhafa R fyrir dómi, að R ætti ekki eignir til greiðslu skulda sinna. Var því rétt að taka búið til gjaldþrotaskipta, sbr. 3. tl. 1. gr. laga nr. 25/1929 1176

Gæsluvarðhald.

Sakadómur úrskurðaði J í gæsluvarðhald allt að 20 dögum vegna gruns um þjófnað. Úrskurðurinn var kærður, en staðfestur af Hæstarétti 162

Gæsluvarðhald sakaðra manna talið til frádráttar refsingu þeirra 219, 681

Sakaður maður var úrskurðaður í gæsluvarðhald allt að 60 dögum grunaður um þjófnað og fleira. Hann kærði gæsluvarðhaldsúrskurðinn, sem var staðfestur 528

Sakaður maður var úrskurðaður í 20 daga gæsluvarðhald, en hann var grunaður um brot gegn 17. og 26. kafla almennra hegningarlaga. Úrskurðurinn var staðfestur í Hæstarétti .. 812

Sakaður maður var í héraði dæmdur til að sæta 60 daga gæsluvarðhaldi, og var það staðfest í Hæstarétti	942
Héraðsdómari úrskurðaði sakaðan mann til þess að sæta gæsluvarðhaldi í 60 daga. Í Hæstarétti var gæsluvarðhaldið stytt í allt að 30 daga	959
Sakaður maður hafði verið úrskurðaður í 45 daga gæsluvarðhald, en kærði úrskurðinn. Gæsluvarðhaldsúrskurðurinn var staðfestur	1145

Hafning máls.

Héraðsdómari frestaði þinghaldi, sem ákveðið hafði verið og kvaðst hafa tilkynnt það lögmönnum símleiðis svo og hvernær næsta þinghald yrði. Er málið var tekið fyrir þann dag, var eigi sótt þing af hendi stefnanda, og hóf þá dómarrinn málið. Lögmaðurinn mótmælti því, að hann hefði fengið tilkynningu um þinghaldið. Þar sem dómarrinn hafði eigi gætt ákvæða 102. gr. laga nr. 85/1936 var hafningin felld úr gildi	1054
Aðaláfrýjandi máls hóf mál sitt, en gagnáfrýjandi hélt gagnsók áfram	1136

Handtaka. Sjá frelsissvipting.

Hinn 21. desember 1968 var S á fundi einum í samkomuhúsi í Reykjavík. Ákveðið hafði verið að fara hópögngu og blysför um nafngreindar götur að fundi loknum. Eigi hafði verið fengið leyfi lögreglufirvalda til hópögngu þessarar. Yfirstjórn lögreglu taldi sig geta leyft hópögnguna, en eftir annari leið en fundarboðendur höfðu tiltekið. S fór snemma af fundi, og er hann hugðist ganga frá fundarhúsinu, vörnuðu lögreglumenn honum leiðar, og urðu nokkur orðaskipti milli S og eins lögreglumanns. Var S handtekinn og geymdur um stund í lögreglubifreið ásamt öðrum mönnum en síðan ekið að fangageymslu einni og látinn dvelja þar um nokkurn tíma. Að um það bil klukkustund liðinni var S sleppt úr haldi. Ekki var höfðað opinbert mál gegn S vegna þessa atburðar. S krafði ríkissjóð um skaðabætur. Talið samkvæmt gögnum málsins, að lögreglumönnum hefði verið heimilt að handtaka S, sbr. 1. tl. 61. gr. laga nr. 82/1961, og fjarlægja hann af handtökustað, enda vildi hann ekki hlíta lögmætu umferðarbanni lögreglu, þar sem uggevænt var um upphlaup. S var haldið í vörslu lögreglunnar í lögreglubifreið og í fangageymslu í um það bil 1 klst. og 20 mínútur. Var talið, að með þessu hefði S eigi verið haldið föngnum svo lengi, að hann af þeim ástæðum ætti rétt til bóta úr ríkissjóði. Var þá ekki talið skipta máli, að S var látinn laus áður en hann hefði verið yfirheyrður um

sakargiftir, enda var slíkt fullheimilt. Var ríkissjóður því sýknaður af skaðabótakröfu S. Sératkvæði	413
---	-----

Hefð.

Frá gildistöku laga nr. 15/1923 hefur verið bannað að skilja veiðirétt frá jörð nema að fullnægðum ákveðnum skilyrðum. Þessi ákvæði ber að skýra þannig, að þau banni stofnun veiðilíttaks fyrir hefð	368
---	-----

Hegningarauki.

Hinn 23. september 1971 var J dæmdur í fangelsi fyrir brot á 248., 241. og 247. gr. almennra hegningarlaga. Þá var hann hinn 26. júní 1972 dæmdur sekur um brot á umferðarlögum. Var honum þá dæmdur hegningarauki við fyrra dóm, og var refsing felld niður, en J sviptur ökuleyfi. Hinn 30. nóvember 1970 hafði J misnotað veðleyfi, er hann hafði fengið í hendur. Héraðsdómur í máli því gekk 8. ágúst 1973 og hæstaréttardómur 10. október 1974. Var honum þá dæmdur hegningarauki samkvæmt 78. gr. almennra hegningarlaga, fangelsi 3 mánuði	870
--	-----

*Heimvísun.**A. Einkamál.*

M kærði úrskurð fúgetadóms um frest og krafðist þess, að fresti til handa gerðarþola yrði synjað og málið tekið til efnismeðferðar. Hinn kærði úrskurður var talinn svo gallaður, að hann var ómerktur og málinu vísað heim í hérað	554
D rak mál fyrir sjó- og verslunardómi Keflavíkur. Hinn 21. janúar 1972 lýstu lögmenn aðilja, að gagnasöfnun væri lokið, og var málinu frestað til munnlegs flutnings. Hinn 23. ágúst 1974 ákvað héraðsdómari munnlegan flutning málsins, og var lögmönnum aðilja tilkynnt það með bréfi. Dómarinn frestaði flutningi í eina viku vegna anna og taldi sig hafa tilkynnt lögmönnunum það símleiðis. Ekki var sótt þing af hendi D hinn 10. október 1974, og hóf dómarinn þá málið. Lögmáður D mótmælti, að hann hefði fengið tilkynningu um það hvenær málið skyldi flutt þegar því var frestað 3. október 1974. Þar sem dómarinn gætti eigi 102. gr. laga nr. 85/1936, var talið óheimilt að hefja málið. Var dómsuppsögn felld úr gildi og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar	1054

*B. Opinber mál.**Hilming.*

A seldi tveimur verslunum vörur, er hann hafði keypt af manni einum fyrir verð, allmiklu lægra en vænta mátti um al-	
--	--

mennt markaðsverð. Talið sannað, að A hefði mátt vera ljóst, að varningurinn væri ófrjáls og fenginn með auðg-unarbroti. Var honum því dæmd refsing samkvæmt ákvæð-um 263. gr. alm. hgl.

544

Hjónaband. Sjá hjónaskilnaður og hjónavígsla.

Hjónaskilnaður. Sjá skiptamál.

L og M giftust 29. apríl 1950. Móðir M andaðist 20. mars 1961, og fékk eiginmaður hennar, E, leyfi til setu í óskiptu bú. Þau L og M skildu að borði og sæng 5. september 1972. E andaðist 1973. L taldi sig eiga rétt til helmings móður-arfs M, en það bú var til skipta í Hafnarfirði. **Fór L fram á** það við skiptarétt Reykjavíkur, að bú hennar og M yrði tekið upp til framhaldsskipta af þessu efni. Kröfu þessari var synjað, þar sem móðurarfur M stæði inni í dánarbúi foreldra hans, sem væri til skiptameðferðar í Hafnarfirði, en L ætti ekki til arfs að telja eftir þau. Gæti því skipta-ráðandi í Reykjavík ekki að svo komnu máli úrskurðað um þá kröfu

1015

Hjúskapur. Sjá hjónaskilnaður og hjónavígsla.

Hlutfélag.

G var stofnandi hlutfélags. Eigi hafði hann greitt nema helm-ing lofaðs hlutfjár síns. Gert var fjárnám hjá hlutfélag-inu til tryggingar skuldum, og var þá m. a. gert fjárnám í ógreiddum en gjaldföllnum eftirstöðvum hlutfjárloforða nokkurra hluthafa, þ. á m. G. Hinar fjárnumdu kröfur voru seldar á nauðungaruppbóði í einu lagi 2. september 1969, og keypti Ú þær. Ú krafði G um greiðslu hlutfjárloforðs síns. Talið, að G hefði ekki verið leystur undan skyldu til að greiða lofað hlutfé til hlutfélagsins með þeim hætti, er greinir í 26. gr. hlutfélagalaga. Það var ekki á valdi Ú að gefa út til handa G hlutabréf samkvæmt 22. gr. eða bráða-birgðaskirteini samkvæmt 21. gr., ef hann vildi innheimta hjá honum hið ógreidda hlutfé. Af þessum ástæðum var talið, að Ú gæti ekki sótt G til efnda á hlutfjárloforði hans á grundvelli framangreinds nauðungaruppbóðs, enda yrði að telja með skírskotun til 3. mgr. 28. gr. laga nr. 19/1887, að eigi hafi verið heimilt að gera aðför í hinum ógreiddu hlutfjárloforðum. Var G því sýknaður af kröfu Ú. Sér-atkvæði

668

Hinn 12. ágúst 1940 var skráð í hlutfélagaskrá Heildverslunin Hekla h/f, og var tilgangur félagsins m. a. inn- og út-flutningur og skyld starfsemi. Hinn 20. desember 1968 var

skráð nafnbreyting félagsins í Hekla h/f. Hinn 21. nóvember 1969 var skráð hlutafélagið Hekluvikur h/f, og var tilgangur þess að vinna vikur og önnur jarðefni á Íslandi, iðnaður úr þeim efnum og annar skyldur atvinnurekstur. Hekluvikur h/f notaði stundum nafnið Hekla Pumex Ltd. á bréfum sínum til útlanda. Hekla h/f krafðist þess, að Hekluvikri h/f yrði dæmt skylt að láta má nafn þetta úr hlutafélagaskrá og dæmt óheimilt að nota nafnið Hekla Pumex Ltd. Talið, að nafnið Hekluvikur h/f vekti þá hugmynd, að fyrirtækið kenndi sig við vikur úr fjallinu Heklu. Benti það eigi sérstaklega til Heklu h/f eða vöru, sem það fyrirtæki seldi. Firmanöfnin væru ekki svo lík, að ástæða væri til að ætla, að á þeim yrði villst. Var Hekluvikri h/f því dæmt óskylt að afmá firma sitt úr hluthafaskrá. Hins vegar var talið, að eigi væri glögg gögn um notkun á nafninu Hekla Pumex Ltd. og málsreifun um það eigi svo ítarleg sem skyldi. Var því þeim þætti málsins vísað frá dómi 890

Hlutdeild.

Húftrygging. Sjá váttryggingar.

Húsaleiga. Sjá fasteignir og samningar.

E leigði atvinnuhúsnæði í húsi einu. Var leigusamningur gerður 28. janúar 1965 og skyldi gilda til 10 ára. Leiga var ákveðin kr. 4.000 á mánuði en skyldi hækka miðað við vísitölu framfærslukostnaðar. V varð eigandi húsnæðisins í janúarmánuði 1973. Allt árið 1973 var leigan 7.600 kr. á mánuði og breyttist ekkert þrátt fyrir breytingar á vísitölu framfærslukostnaðar. Fyrir árið 1974 krafði V um leigu miðað við framangreinda húsaleigu að viðbættri 25% hækkun. Útburðar var óskað 12. mars 1974, og taldi V þá, að vanskil næmu alls kr. 66.500 vegna vanskila á desemberleigu 1973, fyrirframgreiðslu, sem átti að inna af hendi 2. janúar 1974, og leigugreiðslu janúar, febrúar og mars 1974. Hinn 5. apríl 1974 kom E til geymslu í banka V kr. 66.500. Talið, að í málinu hefðu eigi komið fram gögn um leigugreiðslur aðilja fyrir 1. janúar 1973, og fjárskipti þeirra voru um margt óglögg. Með hliðsjón af þessu og þar sem V samkvæmt leigumálanum skyldi verða eigandi að öllum innbúnaði húsnæðis í lok leigutímans, 1. febrúar 1975, var krafa um útburð eigi tekin til greina 1185

Höfundarréttur.

Félag eitt hafði fengið B til að skrifa ævisögu manns eins. Lauk B verkinu og var greitt fyrir, en er til átti að taka,

vildi félagið eigi gefa verkið út. B krafðist innsetningar í handritið. Í málinu var um það deilt, hvort félagið hefði með samningnum við B öðlast eignarrétt eða aðeins útgáfurétt að handriti því, sem um ræðir. Voru því ekki talin skilyrði til að beita innsetningargerð 352

Iðnaður.

Iðnnám.

Með iðnnámssamningi 30. apríl 1966 hóf K nám í vélvirkjun hjá H. Námsstími var ákveðinn frá 18. apríl 1966 til 17. apríl 1970. Námssamningurinn var staðfestur af Iðnfræðsluráði 17. ágúst 1966. Í 3. gr. samningsins segir um kaup nema: Lágmarkskaup er ákveðið 1. ár 30%, 2. ár 40%, 3. ár 50% og 4. ár 60% af sveinskaupi. Þá segir, að H greiði allan kostnað við iðnskólanám svo og sjúkrasamlags- og tryggingargjöld. Þrátt fyrir þessi ákvæði voru K greidd laun sem verkamanni á námsstímanum, en eigi reiknað sérstaklega kaup á skólatíma, og eigi voru greidd fyrir hann iðgjöld almannatrygginga, sjúkrasamlagsgjöld né skóla- og námsbókagjöld. K lauk námi og höfðaði síðan mál þetta og taldi, að H bæri að greiða sér skólagjöld, sjúkrasamlagsgjöld, iðgjald almannatrygginga, kostnað námsbóka og kaup sem nema í þær 9 vikur, er hann stundaði skólanám. Talið var sannað, að laun K hjá H hefðu í heild numið hærri launum ár hvert en gert var ráð fyrir í iðnnámssamningnum, miðað við, að K nyti launa samkvæmt samningnum vegna skólavistar. Hefði H því fullnægt ákvæðum 23. gr. laga nr. 46/1949 og gæti K eigi gert frekari kröfur af þessu efni. Hins vegar var talið, að skír ákvæði 17. og 23. gr. laga nr. 46/1949 stæðu til þess, að K ætti rétt á hinum sérgreindu greiðslum úr hendi H, þ. e. tryggingariðgjalds, sjúkrasamlagsgjalda og skólagjalda, þar á meðal kostnað vegna skólabóka. Var H því dæmt að greiða K þetta fé. H krafðist þess, að K yrði dæmdur til að greiða sér mismun þeirra launa, sem K fékk hjá honum, og þeirra launa, sem gert var ráð fyrir í iðnnámssamningnum. Þar sem greiðslur þessar voru inntar af hendi án nokkurs fyrirvara, var þessi krafa ekki tekin til greina 1079

Innheimtulaun.

S var eigandi veðskuldabréfs, er Þ bar að greiða. Gjaldtagi bréfsins var 10. janúar 1972 og skyldi þá greiða vexti. Ekki greiddi Þ vextina fyrr en 4. febrúar sama ár, er hann lagði fjárhæðina ásamt dráttarvöxtum í greiðslugeymslu. Kvittanir bankans voru sendar lögmanni S 17. febrúar

1972. Lögmaður S krafði þá Þ greiðslu á bankakostnaði og innheimtulaunum af vaxtagreiðslunni og áskildi sér jafnframt rétt til að krefjast greiðslu á öllum höfuðstól bréfsins, ef kröfu yrði ekki sinnt. Í kröfubréfi þessu lýsti hann þó því ekki skýrlega, að S teldi alla skuldina í gjalddaga fallna fyrir það eitt, að greiðsludráttur var á vöxtunum, og ekki mótmælti hann þeim hætti Þ, að leggja vaxtagreiðsluna í greiðslugeymslu. Í skuldabréfinu var svo kveðið á, að öll skuldin væri í gjalddaga fallin, ef skuldari stæði ekki í skilum með greiðslu vaxta og afborgana. Hins vegar var þar ekki sérstaklega kveðið á um það, að skuldareiganda skuli vera heimilt að krefjast endurgreiðslu skuldarinnar fyrir gjalddaga vegna þess, að skuldari greiði ekki umkrafin innheimtulaun. Þar sem S sýndi ekki fram á heimild sína til þess að krefja Þ um greiðslu höfuðstóls skuldarinnar gagnert sakir þess, að Þ greiddi ekki hin umdeildu innheimtulaun, var hann sýknaður af kröfu S um greiðslu alls bréfsins 563

Innsetningargerðir.

Félag eitt hafði fengið B til að skrifa ævisögu manns eins. Lauk B verkinu og var greitt fyrir, en er til átti að taka, vildi félagið eigi gefa verkið út. B krafðist innsetningargerðar í handritið. Í málinu var um það deilt, hvort félagið hefði með samningnum við B öðlast eignarrétt eða aðeins útgáfurétt að handriti því, sem um ræðir. Voru því ekki talin skilyrði til að beita innsetningu 352

B krafðist þess, að honum yrði veittur aðgangur að tveimur geymslum í eignarhluta A í húsi einu, er var í sameign þeirra B og A, til þess að rafvirkjameistari á vegum B gæti athugað loftdósir fyrir rafleiðslur og kannað hvernig raflögn í húsinu væri háttað. Taldi B sér nauðsyn á að fá aðgang að umræddum geymslum, þar sem hún hugðist tengja raflagnir vegna sameiginlegra ljósa í húsinu við sérmaeli. Talið, að B hefði eigi sannað, að nauðsyn bæri til að athuga loftdós þá, er um væri fjallað í málinu, til þess að unnt væri að gera tillögur um breytingar á raflögnunum, sem notaðar voru sameiginlega af þeim B og A. Var því synjað um framgang innsetningargerðar 435

Með úrskurði fógetaréttar Þingeyjarsýslu 26. maí 1974 var úrskurðað, að barn eitt yrði tekið af föður þess og fengið í hendur móður með beinni fógetagerð. Úrskurðinum var áfrýjað til Hæstaréttar og gagnáfrýjað. Móðirin krafðist þess nú, að henni yrði afhent barnið samkvæmt innsetningargerðinni. Var á það fallist af fógetaréttinum, en sá úrskurður var kærður. Talið varhugavert að afhenda móð-

- urinni barnið með beinni fúgetagerð áður en dómur Hæstaréttar hefði gengið um hinn áfrýjaða úrskurð. Slík fullnusta gæti raskað högum barnsins og væri í brýnni andstöðu við meginreglur barnaverndarlaga. Ákvæði 44. gr. laga nr. 19/1887 voru eigi talin binda dómstóla að þessu leyti. Var því hinn kærði úrskurður felldur úr gildi og ákveðið að fúgetagerð skyldi eigi fara fram að sinni 678
- M átti bifreið, sem bar númerið R 2394. M komst að því fyrir tilviljun í júnímánuði 1972, að skráningarnúmerið R 188 væri laust til skráningar. Fékk M bifreið sína skráða hjá bifreiðaeftirlitinu með því númeri, en þar sem merkispjöldin voru léleg, pantaði M ný og greiddi þau. Athugun leiddi í ljós, að merkið R 188 hafði verið geymt nokkra daga að ósk manns, er hafði haft það. Bifreiðaeftirlitið afskráði þá bifreið M af merkinu R 188 og neitaði að afhenda M merki-
spjöldin. M krafðist nú innsetningar í merkispjöldin. Krafa þessi var ekki tekin til greina, þar sem eigi var talið, að M hefði með greiðslu sinni öðlast eignarrétt á skráningar-
merkjum bifreiðar með einkennisstöfunum R 188 1141

Ítak. Sjá fasteignir.

Ítrekun.

- Ökumanni, sem ekið hafði bifreið með áhrifum áfengis hinn 9. september 1972, dæmd refsing, 10 daga varðhald, og sviptur ökuleyfi ævilangt, en honum hafði áður verið refsað fyrir akstur með áhrifum áfengis og sviptur ökuleyfi um þriggja ára skeið frá 9. september 1966 að telja 1
- Bifreiðarstjóra, sem ók bifreið með áhrifum áfengis, en hafði skömmu áður verið dæmdur fyrir sams konar brot, dæmd refsing vegna ítrekunar 30, 275, 287
- Sátt gerð vegna brots á 2. mgr., sbr. 3. mgr., 25. gr. umferðarlaga talin hafa ítrekunaráhrif 452
- Með dómi 30. júní 1964 var Á dæmd varðhaldsrefsing og sviptur ökuleyfi takmarkaðan tíma vegna brota á umferðar- og áfengislögum. Varðhaldsrefsingunni var að ósk hans með náðun breytt í 3.500 króna sekt hinn 22. febrúar 1966. Skyldi varðhaldsrefsingin vera vararefsing fésektar. Hinn 27. janúar 1973 var Á við akstur bifreiðar með áhrifum áfengis. Talið, að ítrekunaráhrif dómsins frá 1964 hefði verið fallin brott, er síðara brotið var framið, og var Á því einungis sviptur ökuleyfi í 1 ár vegna síðara brotsins 969
- G var ölvaður að akstri 20. júlí 1973. Hinn 10. mars 1974 hafði hann gengist undir dómssátt um að hlíta sekt og sviptingu ökuleyfis vegna ölvunar við akstur, og var bókað, að dómssáttin hefði ítrekunaráhrif á síðari brot. Samkvæmt

Þessu var G sviptur ökuleyfi ævilangt vegna síðara brotsins	1125
K var ölvaður við akstur 19. júní 1973. Fram kom, að hann hafði hinn 9. júlí 1968 verið dæmdur til refsingar og sviptur ökuleyfi fyrir ölvun við akstur. Dómi þessum hafði 9. nóvember 1968 verið breytt með náðun í sekt. Talið, að þessi dómur hefði ítrekunaráhrif á hið síðara brot	1130

Kaup og sala. Sjá og forkaupsréttur.

1. Fasteignir.

- Með samningi 5. maí 1966 keypti H íbúð í smíðum í fjölbýlishúsi af A. Í kaupsamningi er tekið fram, að í íbúðinni verði tvöfalt gler í gluggum. H tók við íbúðinni í september 1966 og flutti í hana skömmu fyrir júl þ. á. A gaf út afsal til H hinn 15. júní 1967, og segir í afsalinu, að kaupandi hafi kynnt sér ástand eignar og sætt sig við það. Um áramótin 1966/1967 varð H þess var, að móða kom milli glerja í glugga einum. Kvartaði hann við A, sem lofaði að úr yrði bætt. Tók A fram, að 10 ára ábyrgð væri á glerinu. Í ljós kom síðar, að sá, er framleitt hafði glerið, var löngu orðinn gjaldþrota. H taldi sig hafa undirritað afsalið á þeirri forsendu, að A lofaði að bæta úr göllum. Skriflega var kvartað af hendi H 4. maí 1968. Fyrirsvarsmenn A viðurkenndu, að líklega hefði verið kvartað á árinu 1967, en aldrei svaraði A kvörtunarbréfi H. Talið sannað, að H hefði borið fram kvartanir við A á árinu 1967 og eins og á stæði hefði hann ekki fyrirgert rétti sínum til bóta. Var A því dæmt að greiða H bætur vegna þessa 109
- Með kaupsamningi 21. nóvember 1968 keypti K íbúð af A. K tók við íbúðinni sama dag og fékk afsal 2. desember 1969. Í kaupsamningi segir, að A skuli setja tvöfalt verksmiðjugler í alla glugga og hafði það reyndar verið gert, þegar kaupsamningur var undirritaður. Gallar komu fram á húsinu, meðal annars móða milli glerja í hinum tvöföldu gluggum. Matsmenn, er skoðuðu húsið vorið 1970, fundu galla á tvöföldu gleri í íbúð K og mátu hvað kosta mundi úr að bæta, og greiddi A það fé. Vorið 1971 óskaði K enn eftir, að dómkvaddir yrðu matsmenn til að meta galla, er komu fram á öðrum gluggum íbúðarinnar. Matsmenn töldu, að móða væri milli glerja í 5 rúðum í gluggum íbúðarinnar og áætluðu kostnað vegna þessa, og krafði K nú A um greiðslu þessa fjár. Talið, að K hefði samkvæmt ákvæðum kaupsamningsins mátt treysta því, að hið tvöfalda verksmiðjugler væri ekki haldið þeim annmörkum, er síðar kom í ljós. Þá yrði við það að miða, að gallar þeir, sem um var deilt, hafi ekki verið komnir í ljós, er íbúð K var skoðuð vorið 1970, en gallanna hefði orðið vart frá þeim

tíma og þar til matsmenn skoðuðu húsið 1971. Var því eigi talið, að K hefði firrt sig rétti til að krefja bóta úr hendi A vegna tómletis. Talið, að A bæri að bæta K tjón það, sem hann hefði beðið af þessum sökum

581

2. Lausafé.

S vildi kaupa bifreið og var boðin bifreið E. Skoðaði hann bifreiðina ásamt samstarfsmanni sínum, og var gengið frá kaupum. Nokkrum dögum seinna kom í ljós, að bifreiðin var biluð og var talið, að vélin væri úrbrædd. S krafði seljanda bifreiðarinnar um bætur, bæði kostnað við að endurbyggja vélina svo og bætur fyrir afnotamissi. Héraðsdómur, er var skipaður af sérfróðum meðdómsmönnum, taldi eigi sannað, að bifreiðin hefði verið sérstaklega gölluð fyrir sölu. S aflaði eigi fyrir Hæstarétti gagna um orsök vélarbilunarinnar, þótt hugsanlegt væri að slíkt væri hægt, og var því eigi talið sannað, að vélin hafi verið svo gölluð, sem S vildi vera láta, er hann veitti henni viðtöku. Var seljandinn því sýknaður af skaðabótakröfu hans

530

Kaupgjald. Sjá vinnulaun.

Kaupmálar. Sjá fjármál hjóna.

Kjarasamningar. Sjá og vinnulaun.

G var stýrimaður á togara. Hann veiktist og var veikur um rúmlega tveggja mánaða skeið. Útgerðarmaður taldi, að honum bæri laun í tvo mánuði, ákveðna fjárhæð á dag í samræmi við ákvæði kjarasamninga. G taldi hins vegar, að honum bæri aflahlut sem stýrimanns umræddan tveggja mánaða tíma. Talið, að þar sem í kjarasamningi stéttarfélags aðilja væri skýr ákvæði um fjárhæð kaups í veikindatilvikum, giltu þau ákvæði um lögskipti aðilja og kæmi 18. gr. sjómannalaganna eigi í veg fyrir, að þessu kjarasamningsákvæði yrði beitt

901

Kjörbörn.

Kröfusamlag.

Í máli einu, er A höfðaði gegn S, gagnstefndi S og gerði þar ýmsar kröfur, m. a. á hendur B og C. Héraðsdómari vísaði gagnsök frá dómi. Þar sem þær kröfur, er S hafði uppi, væru eigi af sömu rót runnar og kröfur A. Fyrir Hæstarétti var á það fallist, að kröfur S á hendur A væru af sömu rót runnar og kröfur í aðalsök, og þær mætti heimta í gangsök. Hins vegar var talið, að nokkrar kröfur S væru ekki samrættar kröfum í aðalsök, og þeim vísað frá

bæjarþinginu. Kröfur S á hendur B og C, sem ekki voru málsaðiljar í aðalsök, var vísað frá héraðsdómi, enda væri eigi heimilt fyrir S að sækja þessar kröfur í máli á hendur A 571

Kyrrsetning.

J var framkvæmdastjóri fyrirtækis. Hann lést. Vinnuveitandi hans taldi, að verulega skorti á, að gerð væri grein fyrir fé því, er J skyldi hafa undir höndum. Lét vinnuveitandinn leggja löghald á eignir dánarbúsins til tryggingar fyrir skuld, og krafðist síðan staðfestingar löghaldsins. Stefndi hann ekkju J fyrir hönd dánarbús hans svo og skiptaráðanda í því lögsagnarumdæmi, þar sem búi skyldi skipt. Ekkjan hafði ekki fengið leyfi til setu í óskiptu búi og hún og samerfingjar hennar höfðu ekki fengið leyfi til einkaskipta. Erfingjar höfðu heldur ekki tekið ábyrgð á greiðslu skulda, sem kynnu að hvíla á dánarbúinu. Var því talið, að óheimilt hefði verið að kyrrsetja eignir dánarbúsins. sbr. 34. gr. laga nr. 3/1878, og vinnuveitandanum bæri að bera fyrir skiptaráðanda þær kröfur, sem hann taldi sig eiga á hendur J, er hann lést, sbr. 33. gr. laga nr. 3/1878, en ekki var heimilt að stefna skiptaráðanda fyrir hönd dánarbúsins fyrir almenna dómstóla. Þá var ekki rétt að beina málssókninni að ekkjunni vegna dánarbúsins, þar sem hún var ekki að réttu lagi í fyrirsvari fyrir það. Var því kyrrsetningargerðin felld úr gildi og hinn áfrýjaði dómur ómerktur og málinu vísað frá bæjarþinginu 186

Í máli einu hafði verið gert löghald til tryggingar skaðabóta-kröfu. Fram kom, að eign sú, sem lagt hafði verið löghald á, hafði verið seld á nauðungaruppbóði, áður en dómur gekk í Hæstarétti, án þess að nokkurt fé kæmi sem andlag löghalds. Fyrir Hæstarétti voru aðiljar sammála um, að löghaldið væri þar með fallið niður, og gerðu þeir engar kröfur vegna löghaldsgerðarinnar 905

Kærufrestur. Sjá og kærumál.

Frávísunardómur í máli var kveðinn upp í héraði 8. janúar 1974 og tilkynntur lögmönnum aðilja samstundis. Lögmáður annars aðiljans tilkynnti dómaranum munnlega, að hann mundi kæra dóminn til Hæstaréttar. Endurrit mun hafa borist lögmanninum þann 28. janúar 1974, en kæra hans til héraðsdómara barst eigi fyrr en 31. s. m. Kærufrestur samkvæmt 22. gr. laga nr. 75/1973 var því liðinn er kæra var afhent héraðsdómara, en munnleg tilkynning umboðsmanns sóknaraðilja til héraðsdómara er ekki fullnægjandi. Var málinu því sjálfkrafa vísað frá Hæstarétti 329

Kærumál.

A. Einkamál.

1. Frávísun frá héraðsdómi.

Héraðsdómari vísaði máli um bætur vegna vatnsskemmda frá dómi vegna gagnaskorts. Var það kært. Talið, að héraðsdómari hefði eigi bent aðiljum á þörf þess að afla sérfræðilegra gagna um ýmis atriði og því eigi talin ástæða til að vísa málinu frá dómi. Frávísunardómur úr gildi felldur

76

Víxli einum, án útgáfu- og greiðsludags, hafði verið stolið, og hafði sá, er tók, skráð á hann útgáfudag og greiðsludag. Víxillinn komst síðar í hendur aðilja, er stefndi víxilskuldara. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi, þar sem skjalið fullnægði ekki skilyrðum 1. gr. víxillaga nr. 93/1933 um form víxils. Hæstiréttur felldi frávísunardóminn úr gildi og vísaði málinu heim í hérað til löglegrar meðferðar, þar sem skjal það, sem málssóknin var reist á, væri víxill að formi til og mætti því reka mál til heimtu skuldar samkv. því í samræmi við ákvæði 17. kafla laga nr. 85/1936. Sér-
atkvæði

141

Í máli einu, er A höfðaði gegn S, gagnstefndi S og gerði þar ýmsar kröfur, m. a. á hendur B og C. Héraðsdómari vísaði gagnsök frá dómi, þar sem þær kröfur, er S hefði uppi, væru eigi af sömu rót runnar og kröfur A. Fyrir Hæstarétti var á það fallist, að kröfur S á hendur A væru af sömu rót runnar og kröfur í aðalsök og þær mætti heimta í gagnsök. Hins vegar var talið, að nokkrar kröfur S væru ekki samrættar kröfum í aðalsök og þeim vísað frá bæjarþinginu. Kröfum S á hendur B og C, sem ekki voru málsaðiljar í aðalsök, var vísað frá héraðsdómi, enda væri eigi heimilt fyrir S að sækja þessar kröfur í máli á hendur A

571

Máli var vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar. Frávísunardómur kærður, en staðfestur í Hæstarétti

810

Í máli einu var bifreiðareiganda og váttryggingarfélagi stefnt óskipt til greiðslu. Var krafa á hendur bifreiðareiganda byggð á venjulegum ábyrgðarreglum bifreiðareiganda og greiðsluskylda váttryggingarfélagsins á 1. og 2. málsg. 74. gr. umfl. Hins vegar var varakrafa á hendur váttryggingarfélaginu á því byggð, að starfsmaður þess hefði lofað greiðslu. Héraðsdómur taldi, að þar sem kröfur væru að nokkru leyti byggðar á mismunandi grundvelli, væri kröfugerð andstæð ákvæðum 1. mgr. 47. gr. laga nr. 85/1936, og var málinu því vísað frá dómi. Talið, að eigi leiddi það til frávísunar, þótt varakrafa væri að öðrum þræði reist á loforði fyrirvarsmanna váttryggingarfélagsins. Var frávísun-

ardómurinn því úr gildi felldur	833
Máli einu til heimtu skaðabóta vegna galla á húsi vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar og óljóss málatilbúnaðar. Talið, að málatilbúnaður væri eigi því til fyrirstöðu, að efnisdómur yrði lagður á málið, og var því frávísunardómur felldur úr gildi	849
Talið, að málsaðiljar hefðu skuldbundið sig til að fresta málaferlum sín á milli og fella þau niður, er efndur hefði verið samningur, sem þeir gerðu um þessi efni. Héraðsdómari vísaði því máli um þetta efni frá dómi, og var sú úrlausn staðfest af Hæstarétti	860
Ó, sem hefur leyfi til málflutnings fyrir héraðsdómi, en er fulltrúi í fjármálaráðuneytinu, hafði flutt fyrir héraðsdómi tvö mál fyrir ríkissjóð. Krafðist hann þess, að stjórn Lögmannafélags Íslands úrskurðaði honum hæfilegt endurgjald fyrir flutning mála þessara. Stjórnin vísaði þessu máli frá sér, þar sem Ó væri fastur starfsmaður fjármálaráðuneytisins. Úrskurður þessi var staðfestur, þar sem talið var, að stjórnin hefði ekki úrskurðarvald um þóknun fyrir slík störf, sbr. 1. gr. reglugerðar nr. 31/1971, sbr. 8. gr. laga nr. 61/1942	955
Gagnsök í máli einu var talin svo vanreifuð, að henni var vísað frá dómi. Staðfest af Hæstarétti	1057
Á árinu 1969 fór fram nauðungaruppboð á eign einni. Er uppboðshaldari hugðist gefa út útlagningarafsal til hæstþjóðanda, kom í ljós, að eftir að uppboð hafði farið fram hinn 8. september 1969, hafði verið þinglýst veðskuldabréfi með tryggingu í eign þeirri, er selja skyldi. Þrátt fyrir þetta gaf yfirborgarfégeti út afsal til hæstþjóðanda hinn 15. september 1969 og afmáði fyrrgreint veðskuldabréf úr veðmálaþókum. E, sem taldi sig vera eiganda fyrrgreinds veðskuldabréfs, höfðaði mál á hendur ríkissjóði til greiðslu skaðabóta með stefnu 11. mars 1971. Máli þessu var vísað frá héraðsdómi með skírskotan til 34. gr. laga nr. 85/1936. Var sá dómur staðfestur í Hæstarétti	1119

2. Frávísun frá Hæstarétti.

Frávísunardómur var kveðinn upp í héraði 8. janúar 1974, og voru hvorki aðiljar né umboðsmenn þeirra viðstaddir dómsuppsögu. Dómsformaður tilkynnti lögmönnum aðilja samdægurs um málsúrslitin. Lögmáður sóknaraðilja tjáði þá dómsformanninum munnlega, að hann mundi kæra dóminn til Hæstaréttar. Endurrit dómsins mun hafa borist til lögmannsins 28. janúar 1974, en kæra sóknaraðilja barst héraðsdómara 31. s. m. Er kæra þessi barst, var kærufrestur samkvæmt 22. gr. laga nr. 75/1973 liðinn, en munnleg til-

kynning til héraðsdómara var eigi fullnægjandi. Var málinu vísað frá Hæstarétti	329
Héraðsdómari synjaði um frest til vitnaleiðslu og aðiljayfirheyrslu. J kærði úrskurðinn. Kærumálinu vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild skorti til kæru	538
Kærður var frestsúrskurður héraðsdómara. Sóknaraðili sendi Hæstarétti hvorki kröfur né greinargerð og kæra hans var eigi svo úr garði gerð sem skylt var samkvæmt 22. og 23. gr. laga nr. 75/1973. Var málinu því vísað frá Hæstarétti	807
Aðili í máli einu krafðist þess, að héraðsdómari leiðrétti alls 17 tiltekin atriði í dómi sínum. Héraðsdómari tilkynnti, að hann væri reiðubúinn að leiðrétta þrjár ritvillur í endurriti, en að öðru leyti væri honum óheimilt að breyta upp- kveðnum dómi. Aðillinn kærði þessa ákvörðun dómarsins. Kærumálinu vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild skorti til kæru	961

3. Frestir.

Héraðsdómari synjaði um frest til yfirheyrslu vitna og varnar- aðilja. J kærði úrskurð þennan, en kæru þessari var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild skorti til kæru þessa máls	538
M kærði úrskurð fúgetadóms um frest og krafðist þess, að fresti til handa gerðarpóla yrði synjað og málið tekið til efnismeðferðar. Hinn kærði úrskurður var talinn svo gallaður, að hann var ómerktur og málinu vísað heim í hérað	554
Kærður var úrskurður héraðsdómara, þar sem frestur var veittur í máli. Málinu var vísað frá Hæstarétti, þar sem sóknaraðili sendi Hæstarétti hvorki kröfur né greinargerð, og krafa hans var eigi svo úr garði gerð, sem skylt er samkvæmt 22. og 23. gr. laga nr. 75/1973	807

4. Málskostnaður.

M, sem fór með mál til heimtu bóta vegna banaslyss eiginmanns H og barna hennar, fékk gjafsókn í héraði og var skipaður talsmaður þeirra. Dómur gekk í héraði, og var þar dæmt, að H og börn hennar skyldu fá nokkrar bætur. Þá var dómþola dæmt að greiða nokkurn málskostnað, er renna skyldi í ríkissjóð. Þá voru í dómnum ákveðin málflutningslaun til M, sem voru ákveðin kr. 175.000.00 svo og útlagt fé. Dómpoli greiddi dómskuldina til M. Við upp-
gjör sitt við H reiknaði hann málflutningsþóknun sína og útlagt fé kr. 185.439.00 hærri heldur en dæmt hafði verið sem gjafsóknarkostnaður, en það fé hafði hann fengið greitt úr ríkissjóði. Talið, að samkvæmt skýlausum ákvæðum 11. kafla laga nr. 85/1936, sbr. 2. málsgrein 13. gr. laga nr. 61/

1942 og 2. gr. þeirra laga, skuli málflutningslaun talsmanns gjafsóknar- og gjafvarnarhafa ákveðin með dómi og talsmenn eigi ekki rétt á frekari málflutningslaunum. Var M því dæmt að endurgreiða H hið umdeilda fé. Sér-
atkvæði 457

5. Vanhæfi dómara.

6. Ýmis kæruatriði.

S krafðist þess hinn 1. apríl 1974, að lagt yrði löghald á eignir K til tryggingar skuld einni. Af hendi K var bent á tvær bifreiðir. Þá var bókað í fógetabók, að sóknaraðili krefðist vörslusviptingar á annari bifreiðinni. Fógeti lýsti því hins vegar yfir, að hann gerði löghald í framangreindum bifreiðum til tryggingar kröfunum, en ekki var tekin afstaða til kröfunnar um vörslusviptingu. Lögmaður S lýsti í kæru kröfum sínum svo, að er gert var löghald í bifreiðunum, hafi honum verið afhentar vörslur annarar bifreiðarinnar. Hafði hann tekið við bifreiðinni og beðið um, að hún mætti standa fyrir utan skrifstofu dómarans og jafnframt beðið dómarafulltrúa að varðveita kveikjulykil og afhenda hann ekki nema samkvæmt leyfi. Skömmu síðar hafi dómarafulltrúinn hringt til hans og tilkynnt, að hann hefði tekið þá ákvörðun að afhenda K bifreiðina og gert það. Kærði S þessa ákvörðun. Málefni það, sem um var fjallað í kærinni, var eigi talið sæta kæru lögum samkvæmt. Var málinu því vísað frá Hæstarétti 541

Með úrskurði fógetaréttar Þingeyjarsýslu 26. maí 1974 var úrskurðað, að barn eitt yrði tekið af föður þess og fengið í hendur móður með beinni fógetagerð. Úrskurðinum var áfrýjað til Hæstaréttar. Móðirin krafðist þess, að henni yrði afhent barnið samkvæmt innsetningargerðinni. Var á það fallist af fógetaréttinum, en sá úrskurður var kærður. Talið varhugavert að afhenda móðurinni barnið með beinni fógetagerð, áður en dómur Hæstaréttar hefði gengið um hinn áfrýjaða efnisúrskurð. Slík fullnusta gæti raskað högum barnsins og væri í brýnni andstöðu við meginreglur barnaverndarlaga. Ákvæði 44. gr. laga nr. 19/1887 voru eigi talin binda dómstóla að þessu leyti. Var því hinn gerði úrskurður felldur úr gildi og ákveðið að fógetagerð skyldi eigi fram fara að sinni 678

L og M giftust 29. apríl 1950. Móðir M andaðist 20. mars 1961, og fékk eiginmaður hennar, E, leyfi til setu í óskiptu búi. Þau L og M skildu að borði og sæng 5. september 1972. E andaðist 1973. L taldi sig eiga rétt á helmingi móðurarfs M, en bú E var til skipta í Hafnarfirði. Fór L fram á það við

- skiptarétt Reykjavíkur, að bú hennar og M yrði tekið upp til framhaldsskipta af þessu efni. Kröfu þessari var synjað, þar sem móðurarfur M stæði inni í dánarbúi foreldra hans, sem væri til skiptameðferðar í Hafnarfirði og L ætti ekki til arfs að telja eftir þau. Gæti því skiptaráðandi í Reykjavík ekki, að svo komnu máli, úrskurðað um þá kröfu 1015
- D rak mál fyrir sjó- og verslunardómi Keflavíkur. Hinn 21. janúar 1972 lýstu lögmenn aðilja, að gagnasöfnun væri lokið, og var málinu frestað til munnlegs flutnings. Hinn 23. ágúst 1974 ákvað héraðsdómari munnlegan flutning málsins, og var lögmönnum aðilja tilkynnt það með bréfi. Dómarinn frestaði flutningi málsins í eina viku vegna anna og taldi sig hafa tilkynnt lögmönnunum það símleiðis. Ekki var sótt þing af hendi D hinn 10. október 1974 og hóf dómarinn þá málið. Lögmaður D mótmælti, að hann hefði fengið tilkynningu um það hvenær málið skyldi flutt, þegar því var frestað 3. október 1974. Þar sem héraðsdómari gætti eigi fyriræla 102. gr. laga nr. 85/1936 var talið óheimilt að hefja málið og var því dómsathöfnin felld úr gildi og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar 1054

B. Opinber mál.

1. Atvinnuréttindi.

2. Ákæra.

3. Dómssátt.

4. Frávísun frá Hæstarétti.

- Hinn 24. mars 1971 varð V eiginkonu sinni að bana. Var höfðað refsímál á hendur honum. Var hann sýknaður af refsí-ákærinni, þar sem talið var sannað, að hann hefði unnið verkið í bráðu geðveikiskasti. Að kröfu tilsjónarmanns V var úrskurðað af sakadómi 20. desember 1973, að V skyldi látinn laus úr öryggisgæslu að uppfylltum nánari skilyrðum. Saksóknari kærði úrskurð þennan til Hæstaréttar. Talið, að skv. 62. gr. laga nr. 19/1940 geti dómsmálaráðherra leitað úrskurðar héraðsdómara þar sem öryggisgæslustofnun er, hvort öryggisgæsla sé nauðsynleg og hið sama getur tilsjónarmaður, að uppfylltum ákveðnum skilyrðum. Úrlausn héraðsdóms má skjóta til Hæstaréttar og skal dómsmálaráðherra beita þeirri málskotsheimild, en ekki saksóknari. Var málinu því vísað frá Hæstarétti 322

5. Gæsluvarðhald.

- J var úrskurðaður í sakadómi í gæsluvarðhald allt að 20 dög-

um. Var úrskurður sá staðfestur í Hæstarétti	162
Sakaður maður úrskurðaður í gæsluvarðhald, en hann var grunaður um þjófnað og fleira. Hann kærði úrskurðinn til Hæstaréttar, sem staðfesti hann	528
Sakaður maður var úrskurðaður í 20 daga gæsluvarðhald, en hann var grunaður um brot gegn 17. og 26. kafla alm. hegningarlaga. Úrskurðurinn var staðfestur	812
Sakaður maður var í héraði úrskurðaður til að sæta gæsluvarðhaldi í 60 daga, og var það staðfest í Hæstarétti	942
Héraðsdómari úrskurðar sakaðan mann til þess að sæta gæsluvarðhaldi í 60 daga. Í Hæstarétti var gæsluvarðhaldið stýtt í allt að 30 daga	959
Sakaður maður hafði verið úrskurðaður í gæsluvarðhald 45 daga, en kærði úrskurðinn. Gæsluvarðhaldsúrskurðurinn var staðfestur	1145

6. Húsleit.

7. Vanhæfi dómara.

Í sakadómsmáli einu var þess krafist, að héraðsdómari viki sæti, og synjaði hann þeirri kröfu. Hinn sakaði maður kærði úrskurð þennan, en þar sem ekki hafði verið aflað leyfis sak-sóknara ríkisins, var málinu vísað frá Hæstarétti	410
---	-----

*Landamerksamál.**Landbúnaður.**Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.**Landhelgissjóður.*

Skipstjóra fiskiskips, sem talið var að veiðum innan fiskveiðimarkanna, dæmt að greiða sekt í Landhelgissjóð svo og að afli og veiðarfæri skips skyldu upptæk gerð til sjóðs-ins	918, 926, 934
--	---------------

Landaskipti.

Skipti á löndum tveggja jarða fór fram 16. október 1962 með yfirlandskiptum. Fram kom, að við yfirlandskipti höfðu yfirlandskiptamenn úthlutað annarri jörðinni landspildu úr landi jarðar, sem ekki var aðili að landskiptunum. Var grundvöllur landskiptanna því talinn rangur og yfirlandskiptin felld úr gildi. Þá var á það bent, að í málinu væri uppi ágreiningur um heildarstærð jarðanna og e. t. v. ágreiningur um landamerki	280
---	-----

Landvist.

*Launaskattur. Sjá skattar.**Lausafjárkaup. Sjá kaup og sala.**Lífeyrir.*

J hóf störf í L-banka 4. janúar 1928 og starfaði þar síðan. Hann greiddi iðgjöld í Eftirlaunasjóð starfsmanna L. J varð sjötugur 14. ágúst 1968, en að samkomulagi varð, að hann starfaði til ársloka 1968. Hélt hann sínum venjulegu launum. Hann krafði nú eftirlaunasjóðinn um eftirlaun samkvæmt reglum sjóðsins, en var synjað af sjóðstjórn og bankaráði. Fram kom, að hjá Lífeyrissjóði ríkisstarfsmanna var sá háttur á hafður, að starfsmaður, er hélt áfram starfi með fullum launum eftir 70 ára aldur, fékk eigi eftirlaun fyrr en hann hætti störfum. Er þetta í samræmi við ákvæði 7. gr. reglugerðar fyrir eftirlaunasjóð starfsmanna L. Með hliðsjón af þessu var ekki talið, að J ætti rétt til eftirlauna fyrr en hann í raun og veru léti af störfum

660

Líkamsáverkar.

Kona ein var farþegi í bifreið og taldi, að bifreiðarstjórinn hefði dregið hana út úr bifreiðinni og hrint henni á gangstétt, og hún hlotið veruleg meiðsl. Skýrslur konunnar hins vegar voru mjög á reiki, og gat hún ekki gert örugga grein fyrir hvernig hún hefði hlotið meiðslin. Var bifreiðarstjórinn því sýknaður af ákæru í málinu

555

H, eigandi húsnæðis, sem notað var fyrir kaffistofu verkamanna, lokaði því vegna deilna við leigutaka sína. Tveir verkamannanna þóttust eigi ná tækjum sínum út úr húsinu, og urðu hnyppingar með mönnum og lögðu þeir hendur á H. Meiddist hann lítið eitt. Mönnum var dæmd refsing samkv. ákvæðum 217. og 231. gr. alm. hegningarlaga

843

*Loftför.**Lóðir. Lóðarleigusamningar. Sjá og fasteignir.*

Á árinu 1940 fékk I leyfi eigenda jarðarinnar B til að flytja þangað smáhýsi eitt. Notaði I húsið til íbúðar vegna íbúðarvandræða sinna. Í því sambandi gerðu aðilar með sér samning, þar sem ákveðin var stærð lóðarinnar, en engin önnur atriði. I fékk leyfi byggingarnefndar hreppsins 1946 til að flytja húsið, og var leyfið veitt með því skilyrði, að það kæmi ekki í bága við framtíðarskipulag vega eða bygginga á því svæði, sem húsið væri flutt á. Síðar á sama ári fékk I leyfi til að byggja við húsið. H krafðist

þess, að I rýmdi húsið af landinu. Talið, að hús það, sem hér um ræðir, væri mjög óvandað. Hin einfalda gerð lóðar-leigusamningsins benti í þá átt, að til þess hafi verið ætlast, að húsið fengi að standa á lóðinni um skamman tíma. Þá hafði landeigandi um langt skeið tekið fram, að einungis væri um bráðabirgðastöðu hússins að ræða. Heilbrigðisfulltrúi hafði talið, að húsið væri eigi íbúðarhæft. Með hliðsjón af öllu þessu var talið, að I hefði eigi getað vænst þess, að lóðarleigusamningurinn stæði um lengra tímabil en orðið væri. Var I því dæmt að flytja húsið burt af landinu að viðlögðum dagsektum 639

Læknar. Sjá og mat og skoðun.

Blóðrannsókn	1, 30, 275, 287, 452, 544, 567, 969, 1125, 1130, 1154
Geðheilbrigði	322, 681
Líkamsáverkar	4, 356, 555, 843, 905, 977, 1095
Örorka	4, 356, 439, 905, 977, 1095

Læknaráð.

Hæstiréttur leggur fyrir Læknaráð að láta uppi álit sitt á grundvelli læknisfræðilegra gagna, hvort vanheilindi barns verði rakin til þess, að móðirin fékk sjúkdóminn rauða hunda á meðgöngutíma þess 543

Lög og lögskýring.

Lögbann.

Löggæslumenn.

Hinn 21. desember 1968 var S á fundi einum í samkomuhúsi í Ákveðið hafði verið að fara hópgöngu og blysför um nafngreindar götur að fundi loknum. Eigi hafði verið fengið leyfi lögregluýfirvalda til hópgöngu þessarar. Yfirstjórn lögreglu taldi sig geta leyft hópgönguna, en eftir annari leið en fundarboðendur höfðu tiltekið. S fór snemma af fundi, og er hann hugðist ganga frá fundarhúsinu, vörnuðu lögreglumenn honum leiðar, og urðu nokkur orðaskipti milli S og eins lögreglumanns. Var S handtekinn og geymdur um stund í lögreglubífreið ásamt öðrum mönnum, en síðan ekið að fangageymslu einni og látinn dvelja þar um nokkurn tíma. Að um það bil klukkustund liðinni var S sleppt úr haldi. Ekki var höfðað opinbert mál gegn S vegna þessa. S krafði ríkissjóð um skaðabætur vegna atburðar þessa. Talið, samkvæmt gögnum málsins, að lögreglumönnum hefði verið heimilt að handtaka S, sbr. 1. tl. 61. gr. laga nr. 82/1961, og fjarlægja hann af handtöku-

stað, enda vildi hann ekki hlíta lögmætu umferðarbanni lögreglu, þar sem uggvænt var um upphlaup. S var haldið í vörslu lögreglunnar í lögreglubifreið og í fangageymslu í um það bil 1 klst. og 20 mínútur. Var talið, að með þessu hefði S eigi verið haldið föngnum svo lengi, að hann af þeim ástæðum ætti rétt til bóta úr ríkissjóði. Var það ekki talið skipta máli, að S var látinn laus áður en hann hefði verið yfirheyrður um sakargiftir, enda var slíkt fullheimilt. Var ríkissjóður því sýknaður af skaðabótakröfu S. Sér- atkvæði 413
Að því fundið, að lögreglumaður, er kom á vettvang afbrots, hvarf þaðan á brott og skyldi sakaðan mann einan eftir á meðan 681

Löghald. Sjá kyrrsetning.

Lögheimili.

Löggjöfnun.

Með löggjöfnun frá 2. mgr. 21. gr. laga nr. 95/1947 voru lækk- aðar skaðabætur úr hendi barns vegna tjóns, er það or- sakaði öðru barni 356

Lögmannafélag Íslands.

Kærður úrskurður Lögmannafélags um lögmannspóknun 457
Ó, sem hefur leyfi til málflutnings fyrir héraðsdómi en er fulltrúi í fjármálaráðuneytinu, hafði flutt fyrir héraðsdómi tvö mál fyrir ríkissjóð. Krafðist hann þess, að stjórn Lög- mannafélags Íslands úrskurðaði honum hæfilegt endur- gjald fyrir flutning mála þessara. Stjórnin vísaði þessu máli frá sér, þar sem Ó væri fastur starfsmaður fjármálaráðu- neytisins. Úrskurður þessi var staðfestur, þar sem talið var, að stjórnin hefði ekki úrskurðarvald um póknun fyrir slík störf, sbr. 1. gr. reglugerðar nr. 31/1971, sbr. 8. gr. laga nr. 61/1942 955

Lögmenn.

Að því fundið, að í ágripi hæstaréttarmáls höfðu verið tekin ýmis reikningsgögn um nauðsyn fram 186
Hæstaréttarlögmaður vittur fyrir löglausa kæru úrskurðar í opinberu máli 410
Úrskurður stjórnar Lögmannafélags Íslands um lögmanns- póknun kærður til Hæstaréttar 457
Að því fundið, að kæra í máli væri andstæð lögum og tilefnis- laus 541
Mál var þingfest í héraði 19. desember 1967. Á dómþingi 26.

mars 1968 fengu lögmenn aðilja sameiginlegan frest um óákveðinn tíma til öflunar gagna. Næst kom málið fyrir á bæjarþingi 21. janúar 1971, og lögðu lögmenn aðilja þá fram nokkur gögn, lýstu gagnasöfnun lokið, og fór svo fram munnlegur málflutningur. Þessi dráttur var víttur 594

Ó, sem hefur leyfi til málflutnings í héraði, en er fulltrúi í fjármálaráðuneytinu, hafði flutt fyrir héraðsdómi tvö mál fyrir ríkissjóð. Krafðist hann þess, að stjórn Lögmannafélags Íslands úrskurðaði honum hæfilegt endurgjald fyrir flutning mála þessara. Stjórnin vísaði þessu máli frá sér, þar sem Ó væri fastur starfsmaður fjármálaráðuneytisins. Úrskurður þessi var staðfestur, þar sem talið var, að stjórnin hefði ekki úrskurðarvald um þóknun fyrir slík störf, sbr. 1. gr. reglugerðar nr. 31/1971, sbr. 8. gr. laga nr. 61/1942 955

Lögreglumenn. Sjá löggæslumenn.

Lögræði.

Lögsaga.

B keypti ávana- og fíkniefni erlendis og skipulagði flutning þeirra til Íslands. Brot þetta féll undir refsisvið laga nr. 67/1970, og var því talið heimilt að refsa samkvæmt refsíðkvæðum þeirra laga, þótt brotið væri framið erlendis, án þess að kanna þyrfti, hvort brotin væru refsiverð að löggjöf þeirra ríkja, er B dvaldi í, þegar hann kom ávana- og fíkniefnunum til flutnings til Íslands 1018

Lögtak.

Á árinu 1968 keypti K ásamt öðrum manni nýsmíðaðan bát af skipasmíðastöð einni. Var verð bátsins kr. 4.463.276.00. Hinn 1. mars 1970 seldi K og sameigandi hans bátinn fyrir kr. 5.000.000.00, og svo veiðarfæri fyrir kr. 500.000.00. Skattayfirvöld töldu, að veiðarfæraeign bátsins hefði í árslok 1969 verið talin kr. 250.000.00, en seld síðar á kr. 500.000.00, og væri því söluágóði kr. 250.000.00, sem væri skattskyldur, þar sem ósannað væri, að veiðarfærin hefðu verið í eigu K og sameiganda hans í 3 ár. Þá hefðu K og sameigandi hans fengið vegna bátsins í fyrningar kr. 725.075.00. Bókfært verð bátsins á söludegi næmi kr. 3.738.231.00, og söluágóði því 1.261.799.00, sem væri að fullu skattskyldur, þar sem eigendur hefðu ekki átt bátinn í 3 ár. Helmingur af ágóða sölu veiðarfæra og báts skyldi færast K til tekna, eða kr. 755.899.00. Var K gert að greiða viðbótarskatta samkvæmt þessu og lögtak gert hjá honum til tryggingar

þeim. Talið, að reikna yrði K til tekna helming af ágóða seldra veiðarfæra, eða kr. 125.000.00. Þá var á það fallist, að telja bæri sem skattskyldan söluágóða mismun söluverðs og fyrningarverð bátsins. Að vísu væri hugtakið söluágóði ekki skýrgreint í texta E-liðar 7. gr. laga nr. 90/1965, en með hliðsjón af ákvæðum 5. gr. reglugerðar nr. 45/1963 gæti sú túlkun og framkvæmd skattstjórnarvalda á þessu atriði staðist. Var því lögtakið leyft til tryggingar fyrrgreindum sköttum. Sératkvæði

135

Að lokinni rannsókn rannsóknardeildar ríkisskattstjóra tók ríkisskattanefnd upp skatta H og ákvað honum af nýju tekju- og eignarskatt svo og kirkjugarðsgjald fyrir árið 1965—1970. Var krafist lögtaks til tryggingar sköttum þessum. Talið, að frestur sá til breytinga á framtölum skattþegna, sem greinir í 38. gr. laga nr. 90/1965, hafi verið liðinn, að því er varðar skattaár 1964 (gjaldárið 1965), þegar ríkisskattanefnd kvað upp úrskurð sinn 13. september 1971, en við það tímamark bæri að miða lok frests. Var því synjað um framgang lögtaksins, að því er varðaði þá skatta. Ríkisskattanefnd vék í úrskurðum sínum til hliðar framtölum H og áætlaði honum hreinar tekjur að stofni til þau ár. Var úrskurður ríkisskattanefndar einkum á því reistur, að skuldir H væru oftaldar og framtölin tortryggileg. Þá væri söluhagnaður af íbúð, er H hefði byggt og selt, grunsamlega lágur, en hann hefði eigi haldið bókhald um þetta atriði og engin gögn lagt fram. Þessi ákvörðun ríkisskattanefndar var felld úr gildi, þar sem nefndin hefði eigi nema að litlu leyti gert rökstudda grein fyrir því, á hverju tekjuaukning hvers árs væri reist. Þá hafi skýringar H ekki verið teknar til rökstuddrar úrlausnar. Sá þáttur, er lýtur að söluhagnaði á íbúð, hefði alls ekki verið skírlega upp borinn fyrir H, en hann var eigi bókhaldskyldur. Úrskurður ríkisskattanefndar var því reistur á röngum grundvelli og því eigi lögmæt undirstaða undir gjaldhækkunar þær, er lögtakskrafan laut að. Var lögtaksgerðin því felld úr gildi og synjað lögtaks

154

Á skilaði skattframtali sínu fyrir árið 1968 eftir lok framtalsfrests 1969, en áður en skattskrá var lögð fram. Skattstjóri áætlaði honum tekjur á grundvelli skattframtalsins, sem var metið sem kæra, en bætti við hreinar tekjur 15% sem viðurlögum. Á taldi, að eigi bæri að miða viðurlögin við álag á hreinar tekjur, heldur skattgjaldtekjur. Orðalag 37. gr. og 47. gr. laga nr. 90/1965 verður eigi skilið á annan veg en þann, að viðurlög skuli miða við hreinar tekjur. Þá var talið leitt í ljós, að skattlagafamkvæmd hefði verið að undanfögnu með þessum hætti. Samkvæmt þessu var lagt

fyrir fógeta að framkvæma lögtak hjá Á til tryggingar eftirstöðvum skattsins, er stöfuðu af þessum atriðum .. 620

Hinn 10. mars 1969 tilkynntu Á og eiginkona hans, Ó, sem bæði áttu heima í Reykjavík, til firmaskrár Kópavogs, að þau rækju þar sameignarfélag með ótakmarkaðri ábyrgð undir nafninu ÁJ s/f. Þá segir í tilkynningunni, að firmað sé sjálfstæður skattaðili. Sameignarfélag þetta hóf mannvirkjagerð í Kópavogi sem verktaki á árinu 1969 og hélt þeirri starfsemi áfram fram á árið 1971. Hjónin Á og Ó skiluðu sameiginlegu skattframtali til skattstjórans í Reykjavík 1970 og töldu þar fram laun frá sameignarfélaginu. ÁJ s/f sendi hins vegar á árinu 1970 skattframtal til skattstjórans í Reykjanesumdæmi. Var framtal þetta skráð á skattframtalseyðublað fyrir félög. Skattstjórinn í Reykjanesumdæmi mun hafa litið svo á, að sameignarfélagið væri ekki sjálfstæður tekjuskatts- og eignarskatts-greiðandi og sendi því framtal félagsins ásamt fylgiskjölu um til Reykjavíkur. Hinn 6. október 1970 ritaði skattstjórinn í Reykjanesumdæmi sameignarfélaginu bréf og lýsti því, að hann teldi félagið aðstöðugjaldsskyld í Kópavogi vegna starfsemi á árinu 1969, og óskaði upplýsinga um aðstöðugjaldsstofn, sem það veitti, og lagði skattstjórinn í Reykjanesumdæmi síðan aðstöðugjald á félagið í samræmi við það. Greiddi félagið gjald þetta 15. desember 1970. Skattstjórinn í Reykjavík tilkynnti hjónunum með bréfum 3. mars og 22. mars 1971, að tekjur og eignir sameignarfélagsins hefðu verið færðar á framtal þeirra árið 1970 og opinber gjöld hækkuð í samræmi við það. Þá væri þeim gert að greiða aðstöðugjald vegna rekstrarins í Kópavogi. Hjónin neituðu greiðslu skatta þessara og krafðist Gjaldheimtan í Reykjavík þá lögtaks hjá þeim. Talið, að skýra bæri ákvæði C-liðs 5. gr. laga nr. 90/1965 þannig, að sameignarfélag með ótakmarkaðri ábyrgð geti ekki verið sjálfstæður skattgreiðandi, ef ekki eru í félaginu aðrir félagsmenn en hjón, er greiða saman tekjuskatt og eignarskatt. Var því talið, að rétt væri, að því er varðaði þessi gjöld, að telja eignir og tekjur félagsins með eignum og tekjum þeirra hjóna. Um aðstöðugjald gildi á þessum tíma ákvæði 3. kafla laga nr. 51/1964. ÁJ s/f var skráð til heimilis í Kópavogi og hafði þar atvinnurekstur, og var því um að ræða atvinnustofnun heimilisfasta þar. Skattstjóranum í Reykjanesumdæmi var því heimilt að ákveða aðstöðugjald til Kópavogs vegna þessarar starfsemi og óheimilt að krefja hjónin um aðstöðugjald til Reykjavíkurborgar af sama gjaldstofni. Var því synjað um lögtak vegna aðstöðugjaldsins

- Á skattframtali sínu 1970 reiknaði S sér til frádráttar tekjum vexti af skuld, að því er varðaði árið 1969, þótt gjalddagi vaxta væri eigi kominn og þeir ógreiddir. Talið, að ákvæði skattalaga stemmdu eigi stigu við, að sá háttur væri hafður á um frádrátt vaxta, sem S hafði notað. Var á það bent, að atvinnurekendur væri leyfð slík framtalsmeðferð, sem S hefði haft. Var honum því talið heimilt að draga vextina frá tekjum, þótt eigi væru í gjalddaga fallnir og eigi greiddir. Sératkvæði 823
- Rannsókn fór fram á skattframtölum S. Samkvæmt úrskurði ríkisskattaneðndar voru skattar S teknir til endurskoðunar og honum gert að greiða viðbótarskatta vegna árána 1965—1968. Talið sannað, að skattframtöl S umrædd gjaldár hefðu verið tortryggileg og haldin ýmsum þeim annmörkum, sem ekki hefðu verið gefnar viðhlýtandi skýringar á. Þá var S bókhaldsskyldur, en færði ekki lögmælt bókhald, og kvaðst hafa fargað reikningum og öðrum gögnum, sem hann byggði framtöl sín á. Var ríkisskattaneðnd því heimilt, að frumkvæði ríkisskattstjóra, að víkja til hliðar framtölum gagnáfrýjanda og áætla honum tekjur af nýju. Að því er varðaði skattárið 1964 (gjaldárið 1965), þá kvað ríkisskattaneðnd upp úrskurð sinn 28. september 1971, en við það tímatakmark ber að miða rof frests í þessu sambandi. Var því eigi heimilt að leggja á S viðbótargjöld vegna skattársins 1964. Með þessum athugasemdum var heimilað lögtak hjá S til tryggingar gjöldum þessum 944

Lögveð.

Manndráp.

- S og G voru að drykkju. Undir morgun virðast þeir hafa orðið saupsáttir og G fleygt eða ýtt S út úr húsi því, er þeir dvöldu í. Mun S hafa reynt að komast inn í húsið aftur. G þreif þá haglabyssu og skaut að innan á hurðina, og lenti skotið í S, sem lést. S var talinn sekur um manndráp og dæmdur til refsingar samkvæmt 211. gr. alm. hegningarlaga. Var honum dæmt fangelsi 9 ár 681

Mat og skoðun.

- Atvinnutjón:
Tryggingastærðfræðingur reiknar tjón manns vegna líkamsmeiðsla 4, 356, 439, 905, 977, 1095
Tryggingastærðfræðingur reiknar tjón ekkju og barna vegna láts eiginmanns 594
- Áverkar og heilsutjón:
Læknar lýsa áverkum og heilsutjóni 4, 356, 439, 555, 843, 905, 977, 1095

3. Blóðrannsókn:	
Bifreiðastjórn 1, 30, 275, 287, 452, 544, 567, 969, 1125, 1130	
Blóðflokkar	1154
4. Fiskveiðabrot:	
Dómkvaddir menn skoða ratsjártæki og áttavita varðskips og veiðiskips	918, 926, 934
Skólastjóri Stýrimannaskólans í Reykjavík lætur í té álitsgerð og markar á sjóupprátt staði veiðiskipa ..	918, 926, 934
5. Geðrannsókn:	
Læknar lýsa geðheilsu manns	322, 681
6. Ýmsar skoðunar- og matsgerðir eftir tímaröð í dómasafni:	
Dómkvaddir matsmenn skoða skemmdir af vatnsrennsli í húsi og lýsa skemmdum og meta hvað kosta muni úr að bæta	76
Dómkvaddir menn skoða galla á tvöföldu rúðugleri og meta hvað kosta muni úr að bæta	109
Matsmenn skoða brunaskemmdir á húsi og áætla hvað kosta muni úr að bæta	329
Yfirmatsmenn skoða reikninga vegna viðgerðar á húsi eftir eldsvoða og segja til um hvort viðgerðarreikningar samsvari eðlilegri viðgerð á hinu skemmda húsi	329
Matsmenn skoða vatn og frárennsli þess og lýsa því	368
Matsmenn samkvæmt 94. gr. laga nr. 76/1970 segja til um hver séu takmörk vatns í merkingu þeirra laga	368
Dómkvaddir menn lýsa skemmdum á skipi af strandi ..	481
Skólastjóri Stýrimannaskólans í Reykjavík gefur álitsgerð um siglinga skips	481
Dómkvaddir menn skoða galla á bifreið og segja til um hvað kosta muni úr að bæta	530
Dómkvaddir menn skoða galla á húsi og meta hvað kosta muni úr að bæta	581, 849
Dómkvaddir menn lýsa gerð gosdrykkjaflösku og sennilegum ástæðum fyrir því að hún sprakk í verslun einni ..	977
Rannsóknarstofa efnagreinir ávana- og fíkniefni	219, 1018
7. Þóknun matsmanna.	
8. Örorka:	
Læknar meta örorku manns vegna líkamsmeiðsla 4, 356, 439, 905, 977, 1095	
9. Öryggiseftirlit ríkisins	905, 977, 1095

Matskostnaður. Sjá mat og skoðun.

Matsmenn. Sjá mat og skoðun.

Málflutningur.

<i>Málflytjendur. Sjá og lögmenn.</i>	
Eiginmaður málsaðilja flytur mál af hennar hendi	422

*Málshöfðun.**Málshöfðunarfrestur. Sjá málshöfðun.**Málskostnaður.**A. Einkamál.*

Í uppboðsmáli einu krafðist áfrýjandi þess, að úrskurður um, að uppboð skyldi fram fara, yrði felldur úr gildi. Uppboðsbeiðandi féllst á þetta, en krafðist þess, að málskostnaður yrði felldur niður. Verðbréf það, er uppboðið byggist á, var eigi talin gild uppboðsheimild, og var synjað um framgang uppboðsins og uppboðsbeiðanda því gert að greiða málskostnað bæði í héraði og fyrir Hæstarétti	299
M, sem fór með mál til heimtu bóta vegna banaslyss eiginmanns H og barna hennar, fékk gjafsókn í héraði og var skipaður talsmaður þeirra. Dómur gekk í héraði, og var þar dæmt, að H og börn hennar skyldu fá nokkrar bætur. Þá var dómpola dæmt að greiða nokkurn málskostnað, er renna skyldi í ríkissjóð. Þá voru í dóminum ákveðin málflutningslaun til M, kr. 175.000, svo og útlagt fé. Dómpoli greiddi dómskuldina til M. Við uppgjör sitt við H reiknaði hann málflutningspóknun sína og útlagt fé kr. 185.439 hærri heldur en dæmt hafði verið sem gjafsóknarkostnaður, en það fé hafði hann fengið greitt úr ríkissjóði. Talið, að samkvæmt skýlausum ákvæðum 11. kafla laga nr. 85/1936, sbr. 2. málsgrein 13. gr. laga nr. 61/1942 og 2. gr. þeirra laga, skuli málflutningslaun talsmanns gjafsóknar- og gjafvarnarhafa ákveðin með dómi og talsmenn eigi ekki rétt á frekari málflutningslaunum. Var M því dæmt að endurgreiða H hið umdeilda fé. Sératkvæði	457
Í máli einu um iðnnámssamning var meistara dæmt að greiða málskostnað fyrir gerðardómi, héraðsdómi og Hæstarétti	1079
Í barnsfaðernismáli einu var N, sem sýknaður hafði verið í héraði, stefnt fyrir Hæstarétt, og lét hann sækja þing. Felldur var niður málskostnaður að því er hann varðaði ..	1154
Í máli einu um útburð úr húsnæði var í héraði synjað útburðar. Íbúðareigandi áfrýjaði málinu. Leigutaki rýmdi hins vegar húsnæðið og féll þá íbúðareigandi frá áfrýjun málsins, en leigutaki krafðist málskostnaðar. Eins og atvikum var hátt- að, var málskostnaður bæði í héraði og fyrir Hæstarétti látinn niður falla	1166

B. Opinber mál.

Ákærvaldið fellur frá kröfu um áfrýjunarkostnað annan en

málsvarnarlaun	1
Saksóknari ríkisins lýsir því, að af hálfu ákærvalds væri eigi krafist málskostnaðar úr hendi ákærða, en hann vildi una héraðsdómi. Var áfrýjunarkostnaður lagður á ríkissjóð ..	567
Málskostnað skipt með ákærðum	1018
Ríkissaksóknari fellur frá kröfu um saksóknarlaun til ríkissjóðs, þar sem máli var áfrýjað af ákærvaldsins hendi, en þess hafði eigi verið gætt í héraði, að hinn ákærði hafði áður undirgengist dómssátt, er hafði ítrekunaráhrif 1125, 1130	

Meðsök. Sjá skaðabætur.

Merkjadómur.

Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.

Miskabætur. Sjá skaðabætur.

Nafnréttur.

Náðun.

Með dómi 30. júní 1964 var Á dæmd varðhaldsrefsing og sviptur ökuleyfi takmarkaðan tíma vegna brota á umferðar- og áfengislögum. Varðhaldsrefsingunni var að ósk hans breytt með náðun í 3.500 króna sekt hinn 22. febrúar 1966. Skyldi varðhaldsrefsingin vera vararefsing fésektar. Hinn 27. janúar 1973 var Á við akstur bifreiðar með áhrifum áfengis. Talið, að ítrekunaráhrif dómsins frá 1964 hefðu verið fallin brott, er síðara brotið var fram, og var Á því einungis sviptur ökuleyfi í 1 ár vegna síðara brotsins	969
K hafði verið dæmdur fyrir ölvun við akstur 9. júlí 1968, en þeirri refsingu hafði 13. nóvember 1968 verið breytt með náðun í sekt. Talið, að dómur þessi hefði samt sem áður ítrekunaráhrif á brot K frá 19. júní 1973	1130

Nágrenni.

Niðurfelling máls. Sjá hafning máls og útivist aðilja.

Nytjastuldur.

Opinber mál. Sjá atvinnuréttindi, áfengi, áfengislög, áfrýjun, ákæra, árás á opinberan starfsmann, ávana- og fíkniefni, bifreiðir, blóðrannsókn, botnvörpuveiðar, bókhald, brot í opinberu starfi, dómamarar, dómstólar, fangelsi, farbann, fiskveiðabrot, fíkniefni, fjársvik, frávisun, frelsissviptinö, fyrir-

ing, gagnaöflun, geðrannsókn, geðsjúkrahús, gæsluvarðhald, handtaka, heimvísun, hilmíng, hlutdeild, ítækun, kærumál, landhelgisbrot, landhelgissjóður, landráð, líkamsáverkar, loftför, lækna, löggæslumenn, lögsaga, manndráp, mat og skoðun, náðun, nágrenni, nytjastaldur, ómerking, ómerking ummæla, óréttmætir verslunarhættir, prentréttur, rangur framburður fyrir dómi, refsheimild, refsingar, sakaruppgjöf, saksóknarlaun, sáttir, siglingadómur, siglingalög, skattsvik, skilorðsbundnir dómur, skírlífisbrot, skjalafals, tékkamisferli, tilraun, togveiðar, tolllagabrot, umferðarlög, upptaka eigna, verðlagsbrot, verjandi í opinberu máli, þjófnaður, ærumeiðingar, ölvun, öryggisgæsla.

Opinberir starfsmenn.

J hóf störf í L-banka 4. janúar 1928 og starfaði þar síðan. Hann greiddi iðgjöld í Eftirlaunasjóð starfsmanna L. Hann varð sjötugur 14. ágúst 1968, en að samkomulagi varð, að hann starfaði til ársloka 1968. Hélt hann sínum venjulegu launum. Hann krafði nú eftirlaunasjóðinn um eftirlaun samkvæmt reglum sjóðsins, en var synjað af sjóðstjórninni og bankaráði. Fram kom, að hjá Lífeyrissjóði ríkisstarfsmanna var sá háttur á hafður, að starfsmaður, er hélt áfram starfi með fullum launum eftir 70 ára aldur, fékk eigi eftirlaun fyrr en hann hætti störfum. Er þetta í samræmi við ákvæði 7. gr. reglugerðar fyrir eftirlaunasjóðinn. Með hliðsjón af þessu var ekki talið, að J ætti ekki rétt til eftirlauna fyrr en hann í raun og veru léti af störfum

660

J, sem hafði með höndum byggingaframkvæmdir, fékk P og eiginkonu hans til að veita sér heimild til að veðsetja fasteign þeirra hjóna. Engrar fjárhæðar var getið í veðleyfi þessu. Gaf P veðleyfið til þess að gefa J kost á að nota það í sambandi við bankatryggingu vegna tilboðs í ákveðið verk. J afhenti hins vegar viðskiptabanka sínum veðleyfið til tryggingar viðskiptum sínum og til aukinnar yfirdráttarheimildar. Var talið, að J hefði notað skjal þetta gagnstætt því, sem til var ætlast. Hins vegar þótti eigi sannað, að ásetningur hans hefði staðið í öndverðu til að nota skjalið þannig. Var framferði hans talið varða við 157. og 249. gr. almennra hegningarlaga. Bankastjórnin B, sem tekið hafði við fyrrgreindu veðleyfi, var hins vegar sýknaður af kröfum ákærvaldsins í máli þessu, enda engin vísbending fram komin um það, að honum hefði verið um það kunnugt, að leyfið var eingöngu veitt til að afla tryggingar vegna verktilboðs J

870

V fór í bifreið sinni að sækja bróður sinn, J, sem kom með skipi frá útlöndum. Er þeir héldu frá skipinu, stöðvaði tollþjónn

einn bifreiðina. V sinnti ekki stöðvunarmerki enda þótt tollþjónninn héldi í stýri bifreiðarinnar. Tollþjónninn drógst með bifreiðinni nokkurn spöl. Var V dæmd refsing vegna þessa samkvæmt 1. mgr. 106. gr. og 4. mgr. 220. gr. laga nr. 19/1940 1110

S var ráðinn bryti að Litla-Hrauni 24. október 1966 með samningi dagsettum sama dag. Í samningi þessum var ákveðið, að S væri ráðinn fyrst um sinn til 30. desember 1966 með þeim kjörum, sem í samningnum greindi, en væri ráðningu þá ekki lokið, framlengdist samningurinn sjálfkrafa og verða þá uppsegjanlegur með þriggja mánaða fyrirvara af beggja hálfu. Hinn 27. september 1968 var S sagt upp starfa með þriggja mánaða fyrirvara frá 30. september að telja. Lét hann af störfum 30. desember 1968 og fékk greidd laun til þess tíma. S taldi uppsögn óheimila og ætti hann rétt á bótum vegna óheimillar uppsagnar, þar sem hann væri ráðinn svonefndri æviráðningu. Eigi var um það deilt, að lög nr. 38/1954 tækju til S sem ráðsins starfsmanns. Talið með hliðsjón af 1. gr. laga nr. 55/1962 og a-lið 3. gr. laga nr. 29/1963, að heimilt væri að ráða þá menn, er þau lög taka til, með uppsagnarfresti. Samkvæmt þessum lagaákvæðum hafi verið heimilt að ákveða uppsagnarfrest í ráðningarsamningi S og heimilt að segja honum upp. Eigi væri sannað, að hann ætti tilkall til lengri uppsagnarfrests en í samningi var ákveðinn. Samkvæmt þessu var ríkissjóður sýknaður af öllum kröfum S 1170

Opinberir styrkir.

Ómaksbætur.

Áfrýjanda máls, sem ekki sækir þing, gert að greiða ómaksbætur 451, 553

Ómerking.

A. Einkamál.

Eigendur og ábúendur jarða, er lágu að Mývatni, fengu gefna út opinbera stefnu og höfðuðu eignardómsmál. Kröfðust þeir þess í stefnu, að botn vatnsins ásamt botnsverðmætum öllum yrðu talin hluti landareignar þeirra aðilja, er lönd ættu að vatninu í óskiptri sameign þeirra og engir aðrir ættu þar eignaraðild. Ríkissjóður, er hafði hafið vinnslu efna á botni vatnsins, lét sækja þing og taldi sig eiga réttindi þessi utan netlagna. Þá sótti hreppur sá, er vatn þetta er í og eigendur jarða í hreppnum, þeirra, er eigi áttu land að vatninu, einnig þing og kröfðust dóms fyrir því, að þeir ættu réttindi þarna. Í héraði var nokkrum kröfum í máli

Þessu vísað frá dómi. Hæstiréttur vísaði málinu í heild frá héraðsdómi. Var það á því byggt, að sóknaraðiljar hefðu ekki aflað leyfis til höfðunar máls þessa, sbr. 220. og 217. gr. laga nr. 85/1936. Þá var einnig talið, að mál þetta væri þess efnis, að það yrði eigi höfðað og rekið sem eignardóms-
mál skv. 220. gr. laga nr. 85/1936

13

S krafðist þess í héraði, að máli yrði frávísað vegna þess, að það ætti að leggjast fyrir gerðardóm. Frávísunarkröfunni var hrundið. S kærði eigi frávísunarúrskurðinn. Er hann áfrýjaði aðalmálinu, krafðist hann ómerkingar þess, þar sem það skyldi leggja fyrir gerðardóm. Þar sem þess hafi eigi verið getið í áfrýjunarstefnu, að úrskurðinum væri áfrýjað til Hæstaréttar, sbr. 17. og 34. gr. laga nr. 57/1962, var ómerkingarkröfunni ekki sinnt

163

J var framkvæmdastjóri fyrirtækis. Hann lést. Vinnuveitandi hans taldi, að verulega skorti á, að gerð væri grein fyrir fé því, er J skyldi hafa undir höndum. Lét vinnuveitandinn leggja lögghald á eignir dánarbúsins til tryggingar fyrir skuld og krafðist síðan staðfestingar lögghaldsins. Stefndi hann ekkju J fyrir hönd dánarbús hans svo og skiptaráðanda í því lögsagnarumdæmi, þar sem búi skyldi skipt. Ekkjan hafði ekki fengið leyfi til setu í óskiptu búi og hún og samerfingjar hennar höfðu ekki tekið ábyrgð á greiðslu skulda, sem kynnu að hvíla á dánarbúinu. Var því talið, að óheimilt hefði verið að kyrrsetja eignir dánarbúsins, sbr. 34. gr. laga nr. 3/1878, og vinnuveitandanum bæri að bera fyrir skiptaráðanda þær kröfur, sem hann taldi sig eiga á hendur J, er hann lést, sbr. 33. gr. laga nr. 3/1878, en ekki væri heimilt að stefna skiptaráðanda fyrir hönd dánarbúsins fyrir almenna dómstóla. Þá var ekki rétt að beina málssókninni að ekkjunni vegna dánarbúsins, þar sem hún var ekki í réttu lagi í fyrirsvari fyrir það. Var því kyrrsetningargerðin felld úr gildi, hinn áfrýjaði dómur ómerktur og málinu vísað frá bæjarþinginu

186

T andaðist 14. mars 1967. Ekkja hans, L, fékk leyfi til setu í óskiptu búi 9. september 1967 með tveimur fjárráða börnum þeirra hjóna. Hinn 8. ágúst 1969 krafðist A þess, að bú T yrði tekið til opinberra skipta, þar sem hann væri barn T og bæri arfur. Þessari kröfu var andmælt vegna dánarbús T. Ekkja T andaðist 17. mars 1972. Þrátt fyrir þetta var málinu haldið óbreyttu áfram fyrir skiptarétti. Börn þeirra T og L voru ekki aðiljar að málinu, en þeir voru erfingjar í búinu. Með hliðsjón til alls þessa var málsmæðferðin talin svo gölluð, að úrskurður skiptaráðanda var felldur úr gildi

306

J, sem um langt skeið hafði verið forstjóri fyrirtækisins S,

- krafði fyrirtækið um vangreidd laun fyrir tímabilið frá 1. júlí 1963 til 1. september 1968, og auk þess um laun frá 1. september 1968 til 15. janúar 1970. Talið, að gögn málsins um launkjör J væru allsendis ófullnægjandi, m. a. um þau launakjör, sem hann skyldi njóta fyrir 1. júlí 1963, er Kjara-dómur skipaði hann í launaflokk innan launakerfis ríkis-starfsmanna. Þá skorti fræðslu um skipti hans og S um launamál eftir 1. september 1968. Enn hefði launaágrein-ingur eigi verið borinn undir kjaranefnd, sbr. 2. og 3. tl. 24. gr. laga nr. 55/1962. Málið var því talið svo vanreifað af beggja málsaðilja hendi, að það væri eigi dómhæft, og var því héraðsdómur ómerktur og málinu vísað frá héraðs-dómi 469
- M kærði úrskurð fógetadóms um frest og krafðist þess, að fresti til handa gerðarþola yrði synjað og málið tekið til efnismeðferðar. Hinn kærði úrskurður var talinn svo gall-aður, að hann var ómerktur og málinu vísað heim í hérað 554
- Í máli einu gerði málsaðili þá kröfu, að mál yrði ómerkt og vísað frá héraðsdómi, þar sem fjárnámsgerðir og uppboð, er það byggðist á, væru ógildar vegna þess, að þess hefði eigi verið gætt, að óhæfir menn hefðu framkvæmt þær. Þar sem greindum fjárnámsgerðum og nauðungaruppboð-um var ekki áfrýjað, voru þessar kröfur eigi taldar koma til greina 668
- D rak mál fyrir sjó- og verslunardómi Keflavíkur. Hinn 21. janúar 1972 lýstu lögmennt aðilja, að gagnasöfnun væri lokið og að málinu væri frestað til munnlegs flutnings. Hinn 23. ágúst 1974 ákvað héraðsdómari munnlegan flutn-ing málsins, og var lögmönnum aðilja tilkynnt það með bréfi. Dómarinn frestaði flutningi í eina viku vegna anna og taldi sig hafa tilkynnt lögmönnunum það símleiðis. Ekki var sótt þing af hendi D hinn 10. október 1974, og hóf dóm-arinn þá málið. Lögmaður D mótmælti, að hann hefði fengið tilkynningu um það, hvenær málið skyldi flutt þegar því var frestað 3. október 1974. Þar sem héraðs-dómari gætti eigi fyrirmæla 102. gr. laga nr. 85/1936, var talið óheimilt að hefja málið, og var því dómsathöfnin felld úr gildi og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar 1054

B. Opinber mál.

Prentréttur.

Prestar. Sjá embættismenn.

Að því fundið, að í prestspjónustubók var barn skráð barn

ákveðins manns eftir einhliða skýrslu móður og að mann- inum fornspurðum	1154
---	------

Rangur framburður fyrir dómi.

Refsiheimildir.

Refsiákvæði laga nr. 77/1970 talin sett með stjórnskipulegum hætti og því gildar refsheimildir	219, 1018
---	-----------

Refsingar.

Manni dæmt varðhald 10 daga fyrir brot á áfengislögum og umferðarlögum	1
Manni dæmt varðhald 30 daga fyrir brot á áfengislögum og umferðarlögum	30
Manni dæmt fangelsi í tvo mánuði fyrir þjófnað	69
Manni dæmt fangelsi í 6 mánuði og 75.000.00 kr. sekt í ríkis- sjóð fyrir innflutning og dreifingu á ávana- og fíkniefnum	219
Manni dæmt fangelsi í 4 mánuði og 50.000.00 króna sekt í ríkis- sjóð vegna innflutnings og dreifingu á ávana- og fíkniefnum	219
Manni dæmt fangelsi í 3 mánuði og 50.000.00 króna sekt í ríkis- sjóð fyrir innflutning og dreifingu á ávana- og fíkniefnum	219
Manni dæmt varðhald í 3 mánuði, skilorðsbundið, fyrir dreif- ingu á ávana- og fíkniefnum	219
Manni dæmt varðhald í 2 mánuði, skilorðsbundið, fyrir dreif- ingu á ávana- og fíkniefnum	219
Manni dæmt varðhald í 2 mánuði, skilorðsbundið, fyrir dreif- ingu á ávana- og fíkniefnum	219
Manni dæmt varðhald í 15 daga fyrir brot á áfengis- og um- ferðarlögum	275
Manni dæmt varðhald 10 daga fyrir brot á áfengis- og um- ferðarlögum	287, 452
Manni dæmd kr. 30.000 sekt vegna brota á siglingalögum	481
Manni dæmd sekt, kr. 23.000, fyrir hilmingu og brot á áfengis- lögum og umferðarlögum	544
Manni dæmt 15 daga varðhald og sviptur ökuleyfi í eitt ár fyrir akstur bifreiðar með áhrifum áfengis	577
Manni dæmt fangelsi 9 ár fyrir manndráp	681
Tveimur mönnum dæmd sekt, kr. 5.000, fyrir líkamsárás	843
Maður dæmdur fyrir fjársvik í 3 mánaða fangelsi. Hegningar- auki	870
Skipstjóra á fiskiskipi dæmd sekt, kr. 500.000, en til vara 3 mánaða varðhald, vegna fiskveiðabrots	918
Skipstjóra á fiskiskipi dæmd 60.000 króna sekt og til vara 20 daga varðhald vegna fiskveiðabrots	926, 934

Ökumanni, sem ekið hafði bifreið sinni með áhrifum áfengis, dæmt 10 daga varðhald og sviptur ökuleyfi í 1 ár	969
Mönnum dæmd refsing fyrir neyslu og viðskipti með ávana- og fíkniefni	1018
Einstakar refsitengundir og önnur viðurlög:	
a. Sekt dæmd án vararefsingar.	
b. Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing:	
Fjárhæð sektar kr. 75.000.00. Varðhald 35 dagar	219
Fjárhæð sektar kr. 50.000.00. Varðhald 20 dagar	219
Fjárhæð sektar kr. 50.000.00. Varðhald 20 dagar	219
Fjárhæð sektar kr. 30.000.00. Varðhald 10 dagar	481
Fjárhæð sektar kr. 75.000.00. Varðhald 12 dagar	544
Fjárhæð sektar kr. 5.000.00. Varðhald 3 dagar	843
Fjárhæð sektar kr. 500.000.00. Varðhald 3 mánuðir	918
Fjárhæð sektar kr. 60.000.00. Varðhald 20 dagar	926
Fjárhæð sektar kr. 60.000.00. Varðhald 20 dagar	934
Fjárhæð sektar kr. 50.000.00. Varðhald 20 dagar	1018
c. Skilorðsbundin refsing dæmd	219, 1018
d. Varðhald dæmt 1, 30, 219, 275, 287, 452, 567, 969,	1125
e. Fangelsi dæmt	69, 219, 681, 870, 1018
f. Uptaka eigna dæmd	219, 918, 926, 934, 1018
g. Svipting verslunarleyfis dæmd.	
h. Svipting ökuleyfis dæmd 1, 30, 275, 287, 452, 544, 567, 969,	1125
i. Ómerking ummæla.	

Réttarfar. Sjá aðfarargerðir, aðför, aðgerðarleysi, aðild, aðild-
areiður, áfrýjun, áfrýjunarfrestur, áfrýjunarleyfi, ákæra,
birting laga og stjórnvaldaerinda, dómarar, dómhæfi
kröfu, dómstólar, eignardómsmál, endurrit skjala, endur-
upptaka máls, félagsdómur, fjárnám, fógetagerðir, frávis-
un, frestir, fyrning, gagnaöflun, gerðardómar, gjafsókn,
gjafvörn, hafning máls, heimvísun, innsetningargerðir,
kyrrsetningar, kærufrestur, kærúmal, lög, lögskýring, lög-
bann, löghald, löggæslumenn, löggjöfnun, lögmenn, lögsaga,
lögtaf, málflytjendur, málflutningur, málshöfðun, máls-
höfðunarrestur, málskostnaður, náðun, niðurfelling máls,
ómaksbætur, ómerking, réttarfarsvítur, sakarefni skipt,
sáttir, segulbönd, sératkvæði, stefnur, stefnubirthing, tóm-
læti, uppboð, úrskurðir, útbuðargerðir, útivist aðilja,
vanreifun, varnarþing, venjuréttur, vitni, vörslusvifting,
þingsókn, þingvottar.

Réttarfarsvítur.

Að því fundið, að rannsókn opinbers máls væri eigi jafn ræki-
leg sem skyldi

Í bréfi embættismanns eins, er lagt var fyrir Hæstarétt, var

veist að héraðsdómara á óviðeigandi hátt, svo og nafn- greindum embættismanni. Þá var bréfið talið fela í sér skriflegan málflutning. Var þetta á talið	42
H framdi þjófnaðarbrot 15., 21. og 22. ágúst 1970. Ákæruskjal var gefið út vegna þessa 11. september 1970, en ákærði kom þó eigi fyrir dóm fyrr en 26. maí 1972, og var honum þá birt ákæruskjalið. Óskaði hann eftir því, að honum væri skipaður verjandi, sem þó var eigi gert, fyrr en 3. apríl 1973. Eftir venjulega vörn var málið dæmt 26. apríl 1973. Hinn 10. júlí 1972 framdi H annað þjófnaðarbrot, og var hann dæmdur í sakadómi vegna þess brots 17. nóvember 1972 og afplánaði þá þegar þá refsingu. Talið, að sameina hefði átt málin, sem stofnað var til með ákæruskjölum 11. september 1970 og 31. júlí 1972 og dæma í einu lagi. Var að þessu fundið	69
Að því fundið, að í ágrip hæstaréttarmáls hefðu verið tekin ýmis reikningsgögn um nauðsyn fram	186
E var talinn hafa ekið bifreið með áhrifum áfengis 21. des- ember 1969. Lögreglurannsókn lauk 30. s. m. Ákæra var gefin út 14. apríl 1970, en dómsrannsókn hófst eigi fyrr en 26. nóvember 1971, er ákæra var birt E og hann yfir- heyrdur fyrir dómi. Síðan var málið ekki tekið fyrir í saka- dómi fyrr en 17. janúar 1973 og dæmt hinn 6. maí 1973. Var þessi óhæfilegi dráttur víttur harðlega	287
Að því fundið, að dómari hafði kvatt til tvo löglærða sam- dómendur til að dæma mál með sér. Sú dómnefna studdist ekki við næga lagaheimild	306
Að því fundið, að dómari hafi eigi greint nægilega skilmerki- lega dómkröfur aðilja við munnlegan flutning máls	306
Hæstaréttarlögmaður víttur fyrir löglausa kæru í opinberu máli	410
Í máli voru skýrslur málsaðilja og vitna eigi skráð í þingbók heldur aðeins tekin á segulbönd, en síðan vélritað af segul- böndunum. Óstaðfest endurrit, þannig vélritað, var fest í dómsgerðir. Talið, að lög nr. 85/1936 veittu eigi beina heimild til þess að skýrslur aðilja eða vitna væru teknar á segulbönd, þannig að sú upptaka kæmi í stað skráningar í þingbók, svo sem brýnt er boðið um vitnaskýrslur í 3. málsgr. 173. gr. laga nr. 85/1936. Málsaðiljar andmæltu ekki þessari aðferð og vefengdu ekki efni skýrslunnanna. Voru þær því lagðar til grundvallar við úrlausn málsins ..	439
Að því fundið, að framburður sakaðs manns fyrir rannsókn- arlögreglu var eigi borinn jafnskírlega sem skyldi undir hann á dómþingi	452
Að því fundið, að annar samdómenda í máli var kvaddur til setu í dómi hinn 10. júní 1970. Dómsformaður háði	

- síðan einn dómþing, en hinn samdómsmaðurinn var eigi kvaddur til setu í dóminum fyrr en 19. nóvember 1961, er munnlegur málflutningur fór fram. Var að þessu fundið .. 530
- Að því fundið, að kæra í máli væri andstæð lögum og tilefnislaus 541
- Að því fundið, að í úrskurði einum voru aðiljar eigi greindir, málsatvikum og málsástæðum ekki lýst. Þá var úrskurðurinn eigi rökstuddur 554
- Að því fundið í opinberu máli, að rannsókn þess væri eigi svo rækileg sem skyldi. Þá hafði héraðsdómari eigi talið rétt að beita ákvæðum áfengislaga, sem getið var í ákæruskjali, án þess að rökstyðja þá niðurstöðu. Enn hafði héraðsdómari ákveðið, að refsing skyldi vera skilorðsbundin, en slíkt gekk í berhögg við áratuga dómvenju 567
- Mál var þingfest á bæjarþingi 9. desember 1967. Á dómþingi 26. mars 1968 fengu lögmenn aðilja sameiginlegan frest til öflunar gagna um óákveðinn tíma, og komu málin næst fyrir á bæjarþingi 21. janúar 1971. Lögðu lögmenn aðilja þá fram nokkur gögn, lýstu gagnasöfnun lokið, og fór þá fram munnlegur málflutningur. Var fundið að þessum drætti 594
- Að því fundið, að héraðsdómari hafi látið menn, er gáfu skýrslu fyrir löggæslumönnum, staðfesta skýrslu sína, án þess að þeir gæfu fyrst sjálfstæðar skýrslur í dómi um atvik máls. Þá var að því fundið, að lögreglumenn hefðu eigi verið samprófaðir innbyrðis og við sakaðan mann. Þá hefði þess eigi verið gætt að taka skýrslur af mönnum, er vita áttu um atvik 681
- Að því fundið, að lögreglumaður, er kom á vettvang afbrots, hvarf þaðan á brott og skildi sakaðan mann einan eftir á meðan 681
- Að því fundið, að vita- og hafnarmálastjóra var stefnt sem aðilja máls við hlið samgönguráðherra, sem er æðra stjórnvald í sömu stjórngrein 707
- Að því fundið, að í greinargerðum gætti nokkurs skriflegs málflutnings 707
- Að því fundið, að forsendur gerðar væru eigi svo ítarlegar sem skyldi og þar skorti rökstuðning 707
- Að því fundið, að héraðsdómari gætti þess eigi, að ákærðir í opinberu máli höfðu krafist áfrýjunar dóms, en sendi dómargerðir til fullnægju 843
- Að því fundið, að mál hefði dregist verulega fyrir héraðsdómi 901
- Að því fundið, að héraðsdómari hafði eigi kveðið á um málflutningslaun skipaðra talsmanna gjafsóknarhafa í héraði. Þá var að því fundið, að í héraðsdómi væru ummæli, er vörðuðu eldri dóm Hæstaréttar. Væru þau ummæli óvið-

komandi úrlausn málsins og óviðurkvæmileg	905
Að því fundið, að héraðsdómari hafði tekið skýrslur af aðiljum máls, án þess að skýrslur væru skráðar í þingbók, en aðeins teknar á segulband. Þá var aðilja ekki gefinn kostur á að hlýða á skýrslu sína í heild áður en hann vék frá dómi. Síðan virtist munnlegur málflutningur hafa farið fram án þess að nokkuð væri skráð í þingbók, en ágripslýsing þess, er fram fór, töluð inn á segulbönd. Talið, að lög nr. 85/1936 veittu eigi heimild til að það, sem gerðist í þinghaldi, væri tekið á segulbönd, þannig að upptaka kæmi í stað skráningar í þingbók. Lögmenn aðila samþykktu þessa aðferð og vefengdu ekki að efni skýrslu aðilja væri rétt greint	962
Að því fundið, að nokkrar vitnaskýrslur og aðilaskýrslur í máli voru teknar á segulbönd, en ekki skráðar í þingbók ..	977
Talið, að rétt hefði verið að dæma mál vegna vinnuslyss með sérfróðum samdómendum	1095
Að því fundið, að héraðsdómari hafi eigi prófað sakaðan mann sjálfstætt um sakarefni	1130
Að því fundið, að barn var samkvæmt gögnum máls skráð í prestspjónustubók sem barn ákveðins manns eftir einhliða skýrslu móður og að manningnum fornspurðum	1154

Réttargæsla.

Ritfrelsi.

Ríkisstarfsmenn. Sjá opinberir starfsmenn.

Sakarefni skipt.

Sakhæfi.

Saksóknarlaun.

Í máli einu kom fram fyrir Hæstarétti, að eigi hafði í héraði verið gætt eldra dóms, er hafði ítrekunaráhrif. Var því eigi krafist saksóknarlauna af hendi ríkissaksóknara fyrir Hæstarétti

Samaðild.
Nokkrir menn störfuðu saman að innflutningi, dreifingu og neyslu ávana- og fíkniefna. Talið heimilt að sækja þá til saka í einu máli, sbr. 28. gr. laga nr. 82/1961

Í máli einu, er A höfðaði gegn S, gagnstefndi S og gerði þar ýmsar kröfur, m. a. á hendur B og C. Héraðsdómari vísaði gagnsök frá dómi, þar sem þær kröfur, er S hafði

uppi, væru eigi af sömu rót runnar og kröfur A. Fyrir Hæstarétti var á það fallist, að kröfur S á hendur A væru af sömu rót runnar og kröfur í aðalsök og þær mætti heimta í gagnsök. Hins vegar var talið að nokkrar kröfur S væru ekki samrættar kröfum í aðalsök og þeim vísað frá bærjaþinginu. Kröfum S á hendur B og C, sem ekki voru málsaðiljar í aðalsök, var vísað frá héraðsdómi, enda var eigi heimilt fyrir S að sækja þessar kröfur í máli á hendur A 571

Í máli einu var bifreiðareiganda og váttryggingarfélagi stefnt til greiðslu skaðabóta óskipt. Var krafa á hendur bifreiðareiganda byggð á venjulegum ábyrgðarreglum bifreiðareigenda og greiðsluskylda váttryggingarfélagsins á 1. og 2. mgr. 74. gr. umfl. Hins vegar var varakrafa á hendur váttryggingarfélaginu á því byggð, að starfsmaður þess hefði lofað greiðslu. Héraðsdómur taldi, að þar sem kröfur væru að nokkru leyti byggðar á mismunandi grundvelli, væri kröfugerð andstæð ákvæðum 1. mgr. 47. gr. laga nr. 85/1936, og var málinu því vísað frá dómi. Talið, að eigi leiði það til frávísunar, þótt varakrafa væri að öðrum þræði reist á loforði fyrirsvarsmanna váttryggingarfélagsins. Var frávísunardómurinn því úr gildi felldur 833

Sameign.

Samningar. Sjá og verksamningar.

Ferðaskrifstofa ríkisins rak ferðamannaverslun á Keflavíkurflugvelli innan tollmarka. Með samningi 9. júní 1970 afhenti Ferðaskrifstofan fyrirtækinu í allan rétt sinn þarna og skuldbatt sig til að hætta öllum viðskiptum. Í samningnum segir, að fyrir þá aðstöðu, sem í er veitt í samningnum, skuli hann greiða ferðaskrifstofunni gjald af hverjum „transit“ farþega, er nemi kr. 21.00. Deila reis um það, hvað skilja bæri við hugtakið „transit“-farþegi. Ferðaskrifstofan taldi, að gjaldið bæri að greiða af hverjum þeim farþega, sem færi um „transit“-svæði flugstöðvarinnar, að frádregnum þeim farþegum, sem enduðu ferðalag sitt á Íslandi. Í taldi hins vegar, að þetta ætti ekki við um þá farþega, sem væru að fara úr landi og eigi þá, er sætu í flugvélum meðan beðið væri á flugvellinum. Talið, að öll gögn bentu til þess, að ætlunin við samningsgerð hafi verið, að gjaldið skyldi greiðast af öllum þeim farþegum, sem færu um „transit“-svæði flugvallarins, að frádregnum þeim farþegum, sem enduðu ferðalag sitt á Íslandi. Þá hefði í í upphafi greitt gjald miðað við þessa reglu án þess að

gera sérstakan fyrirvara fyrr en með bréfi 21. maí 1971. Samkvæmt þessu var í dæmt að greiða ferðaskrifstofunni gjaldið miðað við þessar reglur

Hinn 7. apríl 1967 tók erlendur og íslenskur aðili, H, að sér að byggja höfn í Straumsvík fyrir V samkvæmt útboði. Verð var ákveðið í íslenskum krónum. Í samningnum var ákvæði um, að deilu vegna samningsins skyldi ráðið til lykta af gerðardómi skipuðum samkvæmt reglum Alþjóða Verslunararráðsins (International Chamber of Commerce). Þá var svo um samið, að greiðslur skyldu reiknast í íslenskum krónum. Verkið hófst vorið 1967 og lauk í nóvember 1969. Á verktímanum komu upp margs konar erfiðleikar við framkvæmd verksins og önnur aðstaða en gert hafði verið ráð fyrir í útboði. Risu fljótt úfar með V og H vegna þessa. Taldi H, að vegna þessara atriða bæri V að greiða allan kostnað samkvæmt reikningi eftir 17. maí 1968 og krafði skriflega um það 19. desember 1969. Bréfi þessu fylgdi yfirlit, er H taldi sýna kostnað af mannvirkjagerðinni og greiðslur V á tímabilinu 31. maí 1968 til verkloka 7. nóvember 1969. Í bréfi þessu var tekið fram, að í vörslum H væru fullkomin gögn til sönnunar á þessum kostnaði. Samkomulag náðist ekki og krafðist H þá gerðardóms 6. júlí 1970. Gerðardómsbeiðninni fylgdi kröfugerð, og var þar m. a. krafist aukagreiðslna að fjárhæð rúmlega 10 milljónir vestur-þýskra marka. Kröfurnar voru nokkuð rökstuddar, en ekki fylgdu þeim undirstöðugögn. V svaraði með greinargerð 30. október 1970, og var þar að nokkru tekið til andsvara gegn fyrrgreindri kröfu. Gerðardómsmenn voru síðan skipaðir, og hittust þeir á óformlegum fundi 8. og 9. mars 1971. Hinn 9. mars 1971 var ákveðið, að næsti fundur yrði dagana 4.—5. apríl og skyldi þá væntanlega gengið frá svonefndri verksviðslýsingu. Annar fundur skyldi hefjast 3. maí 1971 og standa um þriggja vikna skeið. Skyldu þar vitni yfirheyrð og jafnframt var tekið fram, að yrði frekari gagna og vitnaleiðslu þörf, myndi þeirra aflað um haustið 1971. Á fundinum 4. og 5. apríl 1971 náðist samkomulag um drög að verksviðslýsingu. Er hún undirrituð 4. maí 1971. Í verksviðslýsingunni segir, að aðilum beri að hafa afhent endanlegar greinargerðir ásamt gögnum, sem við sé stuðst, svo fljótt sem krafist yrði rýmilega. Þá er gert ráð fyrir, að innan tveggja vikna frá lokum yfirheyrslna geti hvor aðili lagt fram skriflegt ágríp af framburðum og röksemdafærslu sinni máli sínu til stuðnings. Síðan komi gerðardómsmenn saman til að kveða upp úrskurði, af ráða málavexti og spurningar, sem ákvarða ber. Af hendi H var fyrirvarsmonnum V afhent greinargerð

með fylgiskjölum að kvöldi hins 23. apríl 1971. Meðal gagna var endurrit af vélfærðu bókhaldi H, er skyldi sýna heildarkostnað þeirra af mannvirkjagerðinni eftir 17. maí 1968 til verksloka svo og greiðslur V á þeim tíma, en ekki fylgdu þessu plaggi undirstöðugögn. Lögmenn V fóru þess á leit, að vitnaleiðslu yrði frestað til að kanna gögn þessi. Meiri hluti gerðardóms ákvað 27. apríl 1971 að halda fast við þá ákvörðun, að þinghöld skyldu hefjast 4. maí 1971. Var þetta á því byggt, að greinargerð og gögn H hefðu komið fram nægilega snemma fyrir það þinghald og nægur tími væri fyrir aðilja og gerðardómsmenn til að búa sig undir þinghöldin. V ritaði síðan greinargerð 30. apríl 1971, og var þar fyrrgreindri kröfu andmælt svo og fylgiskjölum varðandi hana. Í þinghaldi 4. maí 1971 lýsti lögmaður H því, að bókhald H og reikningsgögn væru til reiðu fyrir V til athugunar. Var þá tekið fram, að ef endurskoðun yrði talin nauðsynleg og V óskaði hennar, yrði þegar hafist handa um hana. Gerðardómurinn taldi ekki rétt að gefa öðrum hvorum aðilja fyrirmæli um endurskoðun. V gæti komið fram með sérstök andmæli gegn einstökum liðum í bókhaldi gagnáfrýjanda og síðan, ef gerðardómsmenn ákvæðu hvort slík endurskoðun ætti að fara fram, mundi hann mæla svo fyrir. Var þinghaldinu síðan fram haldið og vitni leidd. Í þinghaldi 16. maí 1971 lýsti lögmaður V því, að hann gæti ekki gagnspurt vitni um bókhalds- og kostnaðaratriði nema með gerðri könnun á reikningum H. Áskildi hann sér rétt til að gagnspyrja vitni, er slík könnun hefði fram farið. Þennan áskilnað endurtók hann 14. maí 1971. Vitnaleiðslum fyrir gerðardómi lauk 19. maí 1971. Ekki ljóst hvort um það var bókað, að gagnasöfnun væri lokið. Á fundi 19. maí 1971 virðist hafa verið ákveðið að sókn og vörn skyldu lagðar fram 7. eða 9. júlí 1971 og framhaldssókn og framhaldsvörn um það bil viku síðar. Gerðu gerðardómsmenn ráð fyrir að hittast 26. eða 27. júní 1971. Sókn H er dagsett 7. júní 1971 og vörn V 9. s. m. Í vörninni krefst V þess enn, að reikningar séu rannsakaðir og áskilur sér rétt til að gagnspyrja bókhaldssérfræðinga H, ef bókhaldsgögn H verði lögð til grundvallar. Framhaldssókn H er dagsett 15. júní 1971 og framhaldsvörn V 18. s. m. Samkvæmt reglum gerðardómsstofnunar Alþjóða Verslunarráðsins skal segja upp gerð innan 60 daga frá undirskrift verksviðslýsingar. Þó má gerðardómsstofnunin framlengja þann frest ef þörf krefur. Gerð var sögð upp 8. júlí 1971 af tveimur gerðardómsmönnum, en sá þriðji skilaði sératkvæði. V neitaði að greiða samkvæmt ákvörðun gerðardómsins, og höfðaði H því mál fyrir bæjarþingi Reykjavíkur til heimtu greiðslu.

unnar. V taldi, að ýmsir gallar væru á gerðardómnum og málsmeðferð þannig, að ógildingu hans varðaði. Eigi var talið, að sú ástæða, að gerðardómsmenn gengu eigi á vettvang áður en úrskurður var upp kveðinn, væri slík, að ógildingu gerðardómsins varðaði. V taldi, að þeim hefði eigi gefist kostur á að láta endurskoða og kanna ýmis bókhaldsgögn H. Talið, að þar sem H hefði mátt vera ljóst 4. maí 1971, að nauðsyn gæti verið til að kanna fylgigögn með kröfum H, hefði þeim borið að hefjast þá handa ef þeir hugðust hnekkja þeim. Þrátt fyrir þetta lét V eigi hefjast handa um könnun á bókhaldsgögnum H meðan málið var rekið fyrir gerðardómnum, og þegar ákveðið var að skila sókn og vörn 19. maí 1971, mátti fyrirvarsmönnum V vera ljóst, að gerðardómsmenn hugðust taka málið til úrskurðar að fengnum sóknnum og vörnum. Ef V taldi sig þá þurfa aukinn frest til könnunar á bókhaldi og reikningum H, þar honum að óska sérstaks ákveðins frests í því skyni, en frestun mundi hafa leitt til þess, að afla hefði orðið samþykkis gerðardómsstofnunar til hans. Var því talið, að fyrirvarar þeir og áskilnaður af hendi V, sem hér skipta máli, hefðu ekki verið fullnægjandi eins og á stóð, ef V hugðist síðar bera fyrir sig, að eigi hefði verið veitt fullnægjandi aðstaða til að kanna bókhaldsgögn H. Var talið, að það mat meiri hluta gerðardómsmanna, að endurskoðunar væri ekki þörf, væri heimilt. Þá var á það bent, að V hefði ekki, eftir að gerðin var upp sögð, látið fara fram endurskoðun og könnun á bókhaldsgögnum H. Talið, að eigi hefði við málsmeðferðina verið brotin sú grundvallarregla, að aðiljar máls skyldu eiga kost á jafnri aðstöðu til að kanna málsskjöl fyrir dómi og hafa tækifæri til að koma fram með rökstudda gagnrýni á þeim, en samkvæmt íslenskum réttarreglum yrði málsmeðferð í gerðardómi að vera verulega áfátt til þess að valdi ógildingu gerðar. Var því talið, að á gerðinni væru eigi þeir formgallar, að fella bæri hana úr gildi, og var hún því lögð til grundvallar. Sératkvæði

707

Samvinnufélög. Sjá og byggingarsamvinnufélög.

Sáttir.

A. Einkamál.

B. Opinber mál.

Dómssátt fyrir brot á áfengis- og umferðarmálum talin hafa ítrekunaráhrif 275, 452, 1125

Segulbönd.

- Í máli voru skýrslur af málsaðilja og vitnum eigi skráðar í þingbók, heldur aðeins teknar á segulbönd en síðan vélritaðar af segulböndunum. Staðfest endurrit þannig vélritað var fest í dómsgerðir. Talið, að lög nr. 85/1936 veittu eigi beina heimild til þess að skýrslur aðilja eða vitna væru teknar á segulbönd, þannig að sú upptaka komi í stað skráningar skýrslu í þingbók, svo sem brýnt er boðið um vitnaskýrslur í 3. málsg. 173. gr. laga nr. 85/1936. Málsaðiljar andmæltu ekki þessari aðferð og vefengdu ekki að efni skýrslanna væri rétt greint, og voru þær því lagðar til grundvallar við úrlausn málsins 439
- Að því fundið, að héraðsdómari hafi tekið skýrslu af aðilja máls, án þess að skýrslan væri skráð í þingbók, en aðeins tekin á segulband. Þá var aðilja ekki gefinn kostur á að hlýða á skýrslu sína í heild áður en hann vék frá dómi. Síðan virðist munnlegur málflutningur hafa farið fram, án þess að nokkuð væri skráð í þingbók, en ágríp þess, er gerðist, talað inn á segulbönd. Talið, að lög nr. 85/1936 veittu eigi heimild til að það, sem gerist í þinghaldi, sé tekið á segulbönd, þannig að upptaka komi í stað skráningar í þingbók. Lögmenn aðilja samþykktu þessa aðferð og vefengdu ekki að efni skýrslu aðiljans væri rétt greint .. 962
- Að því fundið, að nokkrar vitnaskýrslur og aðiljaskýrslur voru teknar á segulbönd, en eigi skráðar í þingbók 977

Sératkvæði.

1. Hæstiréttur.

- Einn dómenda Hæstaréttar gerir sératkvæði um úrslit skattamáls 135
- Tveir dómenda Hæstaréttar gera sératkvæði um forsendur dóms 141
- Tveir dómenda Hæstaréttar gera sératkvæði um úrslit máls .. 457
- Tveir dómenda Hæstaréttar gera sératkvæði um úrslit máls .. 707
- Tveir dómenda Hæstaréttar gera sératkvæði í máli 823
- Einn dómenda Hæstaréttar gerir sératkvæði um úrslit máls .. 977

2. Héraðsdómur.

- Sérfróður samdómandi í héraði gerir sératkvæði um úrslit máls 109
- Stjórnarmaður Lögmannafélags Íslands gerir sératkvæði um lögmannspókun 457

3. Gerðardómur.

- Einn gerðardómsmanna í gerðardómi gerir sératkvæði .. 707, 1079

Siglingadómur.

Opinbert mál vegna vangæslu skipherra á varðskipi í starfi við siglingu skips dæmt í Siglingadómi 481

Siglingalög.

G var skipherra á varðskipi einu. Hinn 14. desember 1971 var hann staddur út af Vestfjörðum og var þá beðinn að sækja sjúkling til Trékyllisvíkur. Var þegar lagt af stað. Skipið hafði tvær vélar, en einungis stjórnborðsvél var látin ganga, þar sem nokkur bilun var í bakborðsvél. G valdi siglingaleiðina vestan Selskers á Húnaflóa. Veður var nokkuð vont, um A 7—9 vindstig, þungur sjór og dimm él. G var sjálfur á stjórnþalli, en stjórn öll var í höndum 3. stýrimanns, sem var nýliði í starfi. Á Selskeri er viti. Þrátt fyrir vitann, sem lýsti og að ratsjá skipsins sýndi skerið, strandaði skipið þarna og skemmdist mjög mikið. Var höfðað opinbert mál gegn G vegna framkomu hans í umrætt sinn. Eigi var G lagt til lasta, þó hann veldi siglingaleiðina vestan Selskers í umrætt sinn. Talið, að eftirlit G með siglingu skipsins eftir að það nálgadist Selsker hefði eigi verið nægilega virkt og að hann hefði brotið skyldur sínar um eftirlit með siglingu í umrætt sinn. Hins vegar væri ósannað, að hraði skipsins hefði verið óhæfilegur. Var talið, að G hefði gerst brotlegur við ákvæði siglingalaga og honum því dæmd sekt vegna framkomu sinnar, en hann var opinber starfsmaður, og háttsemi hans varðaði við 141. gr. almennra hegningarlaga 481

Sjó- og verslunardómur.

Mál dæmd af sjó- og verslunardómi 252, 810, 890, 901, 1054, 1067, 1148

*Sjóveð.**Skaðabætur.**A. Innan samninga.*

Með samningi 5. maí 1966 keypti H íbúð í smíðum í fjölbýlishúsi af A. Í kaupsamningi er tekið fram, að í íbúðinni verði tvöfalt gler í gluggum. H tók við íbúðinni í september 1966 og flutti í hana skömmu fyrir jól þ. á. A gaf út afsal til H hinn 15. júní 1967, og segir í afsalinu, að kaupandi hafi kynnt sér ástand eignar og sætti sig við það. Um áramólin 1966/1967 varð H þess var, að móða kom milli glerja í glugga einum. Kvartaði hann við A, sem lofaði að úr yrði bætt. Tók A fram, að 10 ára ábyrgð væri á glerinu. Í ljós kom síðar, að sá, er framleitt hafði glerið, var löngu orðinn gjaldþrota. H taldi sig hafa undirritað afsalið á þeirri

forsendu, að A lofaði að bæta úr göllum. Skriflega var kvartað af hendi H 4. maí 1968. Fyrirvarsmenn A viðurkenndu, að líklega hefði verið kvartað á árinu 1967, en aldrei svaraði A kvörtunarbréfi H. Talið sannað, að H hefði borið fram kvartanir við A á árinu 1967 og eins og á stæði hefði hann ekki fyrirgert rétti sínum til bóta. Var A því dæmt að greiða H bætur vegna þessa 109

S vildi kaupa bifreið og var boðin bifreið E. Skoðaði hann bifreiðina ásamt starfsmanni sínum, og var gengið frá kaupum. Nokkrum dögum seinna kom í ljós, að bifreiðin var biluð og talið, að vél væri úrbrædd. S krafði seljanda bifreiðarinnar um bætur, bæði kostnað við að endurbyggja vélina svo og bætur fyrir afnotamissi. Héraðsdómur var skipaður sérfróðum meðdómsmönnum, taldi eigi sannað, að bifreiðin hefði verið sérstaklega gölluð fyrir söluna. S aflaði eigi fyrir Hæstarétti gagna um orsök vélarbilunarinnar, þótt hugsanlegt væri að slíkt hefði verið hægt. Var eigi talið sannað, að bifreiðin hefði verið svo gölluð sem S vildi vera láta, er hann veitti henni viðtöku, og var seljandinn því sýknaður af skaðabótakröfu hans 530

Með kaupsamningi 21. nóvember 1968 keypti K íbúð af A. K tók við íbúðinni sama dag og fékk afsal 2. desember 1969. Í kaupsamningi segir, að A skuli setja tvöfalt verksmiðjugler í alla glugga, og hafði það reyndar verið gert, þegar kaupsamningurinn var undirritaður. Gallar komu fram á húsinu, meðal annars móða milli glerja. Matsmenn, er skoðuðu húsið vorið 1970, töldu móðu milli glerja í einum glugga í íbúð K og mátu hvað kosta mundi úr að bæta, og greiddi A það fé. Vorið 1971 óskaði K enn eftir, að dómkvaddir yrðu matsmenn til að meta galla, er komu fram í öðrum gluggum íbúðarinnar. Matsmenn töldu, að móða væri milli glerja í 5 rúðum í gluggum íbúðarinnar og áætluðu kostnað vegna þessa. Krafði K nú A um greiðslu þessa fjár. Talið, að K hefði samkvæmt ákvæðum kaupsamningsins mátt treysta því, að hið tvöfalda verksmiðjugler væri ekki haldið þeim annmörkum, sem síðar komu í ljós, og við það yrði að miða, að gallar þeir, sem um var deilt, hefðu ekki verið komnir í ljós, er íbúð K var skoðuð af matsmönnum vorið 1970, og að gallanna hefði orðið vart frá þeim tíma og þar til matsmenn skoðuðu húsið 1971. Var því eigi talið, að K hefði með tómlæti firrt sig rétti til að krefja bóta úr hendi A. Var því talið, að A bæri að bæta K tjón það, sem hann hafði beðið af þessum sökum 581

F var fiskmjölsframleiðandi. Fól F fyrirtækinu S að selja fyrir sig loðnumjöl. S seldi nokkurt magn af loðnumjöli til Austurríkis. Svo var um samið, að vörurnar skyldi selja

til Rotterdam, en greiðsla fara fram í London gegn afhendingu á skjölum. S var talinn seljandi og sendandi varanna. E tók að sér að flytja vörurnar. Vörunum var skipað um borð í maí 1971, og gaf E út farmskírteini fyrir vörunum í tveimur frumritum. Samkvæmt farmskírteinum var S sendandi vörurnar, en móttakandi handhafi farmskírteinis. S virðist síðan hafa sent frumfarmskírteinin ásamt vörureikningum til banka í London til innheimtu. Hinn 14. maí 1971 óskaði forstjóri S eftir því við aðalskrifstofu E í Reykjavík, að loðnumjölið yrði afhent í Rotterdam án afhendingu farmskírteina, til þess að losna við kostnað, en helgi fór í hönd. Urðu þessi tilmæli til þess, að E sendi umboðsmanni sínum í Rotterdam símskeyti samdægurs, þar sem óskað var eftir því, að loðnumjölið yrði afhent til framflutnings, án þess að frumrit farmskírteina væru afhent. Fram kom í málinu, að forstjóri S fékk farmskírteinin fyrst í hendur 17. maí 1971. Afferming loðnumjölsins hófst í Rotterdam 11. maí. Varan var afhent án þess að frumfarmskírteini kæmu fram. Var varan send til Austurríkis með járnbrautum. Banki sá, er sjá hafði átt um innheimtu greiðslu, fékk aldrei greiðslu, og voru frumfarmskírteinin endursend. F höfðaði síðan mál gegn E og S og krafði þessa aðilja um bætur, er næmi verðmæti vörunnar. Í héraði var S sýknaður, en E dæmdur til að greiða bætur. E áfrýjaði málinu og F gagnáfrýjaði, en eigi var málinu áfrýjað er varðaði S. Það var talið sannað, að varan hafði verið í umráðum E hinn 14. maí 1971, er tilmæli forstjóra S komu fram um að afhenda vöruna án afhendingar frumfarmskírteina. Samkvæmt farmskírteinum var S vörusendandi og eigi sannað, að E hafi um annað vitað. Eigi talið sannað, að S hefði krafist þess, að sett yrði trygging áður en vörurnar yrðu afhentar, og eigi voru leiddar í ljós venjur um, að farmflytjandi krefði viðtakanda vöru tryggingu, þegar svo hagar til, sem hér um ræðir. Með hliðsjón af þessu var talið, að F gæti ekki krafði E um verðmæti varanna, og var E því sýknaður 1067

B. Utan samninga.

1. Árekstur skipa.

2. Bifreiðaslys.

M ók bifreið sinni suður Sóleyjargötu og hugðist sveigja til vinstri inn á Njarðargötu, er hann varð þess var, að bifreið I kom á móti honum og var að sveigja af Hringbraut inn á Sól-eyjargötu. M kvaðst hafa ályktað, að fjarlægðin milli bif-

reiðanna væri fullnægjandi til þess, að honum væri hættu-
laust að sveigja af Sóleyjargötu inn á Njarðargötu. Er hann
hafði tekið beygjuna, hafi hann heyrt hemlahljóð og þá
aukið hraðann, en árekstur orðið. Hemlaför bifreiðar I
mældust 14 metrar. Talið, að M ætti alla sökina á árekstr-
inum og hann ætti ekki rétt til bóta vegna skemmda á bif-
reið sinni úr hendi I

Að næturlagi hinn 1. september 1963 ók A bifreið eftir götu í
Ytri-Njarðvík. Með honum í bifreiðinni var eigandi hennar,
J. Er A var skammt frá samkomuhúsi einu þar í þorpinu,
kom maður skyndilega inn á veginn frá hægri, lenti á bif-
reiðinni og hlaut þau meiðsl, að hann andaðist. Opinbert
mál var höfðað á hendur A vegna þessa atviks, og var hann
hinn 27. september 1963 dæmdur í 3.500 kr. sekt og sviptur
ökuleyfi í 10 mánuði. Dómi þessum var ekki áfrýjað. Ekkja
hins látna krafði þá A og J um skaðabætur vegna atviks
þessa. Talið, að A ætti nokkra sök á slysinu og samkvæmt
69. gr. laga nr. 40/1968 bæru þeir A og J óskipta fébóta-
ábyrgð á tjóni S og barna hennar, að því leyti sem ekki
yrði talið, að hinn látni væri meðvaldur að slysinu. Fram
kom, að bifreiðinni hefði verið ekið um 1 metra á vinstri
vegarbrún. Hinn látni mun hafa komið frá vinstri út á göt-
una mjög skyndilega í veg fyrir bifreiðina og lent á vinstra
framhorni hennar. Var talið, að hann hefði sýnt verulegt
gáleysi í umrætt sinn og væri því meðvaldur að slysinu.
Var metið, að hann ætti sjálfur $\frac{2}{3}$ hluta sakar, þannig að
þeim A og J bæri að bæta S og börnum hennar $\frac{1}{3}$ hluta
tjóns þeirra. J hafði keypt venjulega áyrgðartryggingu
vegna bifreiðarinnar að fjárhæð kr. 500.000.00. Hinn 28. jan-
úar 1966 greiddi váttryggingarfélagið ekkju og börnum látna
kr. 560.000.00 vegna tjóns þessa og var talið, að kr. 60.000.00
væru vextir og kostnaður. Tryggingastærðfræðingur reikn-
aði með líkindatölum tjón S og barna hennar, P, D, Þ og
E. Taldi hann, að tjón S vegna missis fyrirvinnu næmi
miðað við slysdag kr. 1.564.531.00, verðmæti vinnu hennar
utan heimilis kr. 56.768.00 og verðmæti mæðralauna kr.
98.387.00 og ekkjubóta kr. 22.943.00. Þá taldi hann verðmæti
barnalífeyris P kr. 21.628.00, barnalífeyris D kr. 43.264.00,
barnalífeyris Þ kr. 55.748.00 og barnalífeyris E kr. 103.588.00.
Talið, að ef liðið væri til gagna um tjón bótakrefjenda,
lagasjónarmiða um ákvörðun dánarbóta, sakarskiptingar
þeirrar, sem væri í málinu og annars þess, er hér skiptir
máli, þá hefðu bótakrefjendur með greiðslunni frá váttrygg-
ingarfélaginu fengið að fullu goldinn þann hluta tjónsins,
sem þeir hefðu getað krafðið úr hendi A og J þann dag. Var
því talið, að bótakrefjendur ættu eigi frekari rétt til bóta

- úr þeirra hendi. Sératkvæði 594
- Á var með bifreið sína á samkomu einni, en gerðist ölvaður, svo og farþegi hans, G. Fékk Á þá E til að aka bifreiðinni. E ók bifreiðinni út af, og meiddist m. a. G. G stefndi E, Á og váttryggjanda bifreiðarinnar til greiðslu skaðabóta. G hlaut nokkur meiðsl, og voru honum dæmdar kr. 80.000 í atvinnutjónsbætur og 40.000 kr. í miskabætur 1004
- Hinn 5. júlí 1972 var árekstur milli bifreiða I og J á nafnlausum vegi, sem liggur frá Hörgárbraut á Akureyri og vestur að nokkrum húsum þar. Skemmdir urðu á báðum bifreiðunum. I ók norður Hörgárbraut og sveigði síðan vestur nefndan veg, þar sem bifreið hans rakst framan á bifreið J, er skammt var komin inn á veginn. J hafði ekið bifreið sinni austur veginn frá Sunnuhvoli, og var ferðinni heitið út á Hörgárbraut, sem er aðalbraut. Áreksturinn varð nærri gatnamótum Hörgárbrautar, eða u. þ. b. 9 metra frá þeim og á miðjum vegi. Útsýn til beggja handa var hindrunarlaus, J krafði I um bætur. Var sök skipt þannig, að J bæri 1/3 hluta sakar og I 2/3 hluta og tjóni skipt samkvæmt því 1180

3. Ýmis persónuslys.

- B, sem var 10 ára og 7 mánaða gamall, gerði sér boga hinn 12. maí 1962. Tók hann bogann inn til sín og móðir hans, sem sá bogann, bað B að fara með hann og eyðileggja. Kveðst B þá hafa farið út með bogann. Smákrakkar hafi safnast í kringum hann og sagt honum að skjóta. Hann hafi haft ör á streng. Hafi örin hlaupið af boganum og len tí auka 5 ára gamals drengs, M, sem þarna var. Foreldrar M kröfðu B svo og foreldra hans óskipt um bætur vegna tjóns M. Talið, að þroski B hefði verið eðlilegur þegar slys þetta varð, og honum átti að vera ljóst, að bogi og ör gætu verið hættuleg leiktæki og móðir hans hafði bannað honum að hafa bogann undir höndum. Talið, að slysið hefði orðið vegna óvilja B, en vegna ógætni hans í meðferð bogans var hann talinn bera fébótaábyrgð á tjóni M. Faðir M var ekki heima umræddan dag og vissi ekki um bogagerðina eða slysið fyrr en síðar. Móðir M fann að bogagerðinni og bað B að eyðileggja bogann. Með hliðsjón af þessu var eigi talið, að þau ættu sök á hvernig fóru og voru sýknuð af kröfum M. M missti sjón á hægra auga af umræddu slysi, og var örorka hans metin 20%. Dæmt, að örorkutjón M næmi kr. 530.000.00 og miskatjón hans kr. 60.000.00. Með hliðsjón af því, að boginn gat eigi talist skaðvænlegur af slíku tæki að vera og með hliðsjón af aldri B og öllum atvikum, var sök hans eigi talin stórvægileg. E var efnalaus og engin váttrygging keypt vegna hans. Samkvæmt lögjöfnun frá 2. mgr. 21.

gr. laga nr. 95/1947, væru bætur lækkaðar þannig, að B var dæmdur til að greiða M samtals kr. 200.000.00	356
Manni, er varð fyrir líkamsárás, dæmdar nokkrar bætur	843

4. Ýmsar skaðætuþr.

Á árinu 1951 veitti landbúnaðarráðuneytið S leyfi til þess að flytja til landsins regnbogasilungshrogn í þeim tilgangi að rækta þá fisktegund og selja á erlendum markaði. S skuldbatt sig til að sæta fyrirmælum og reglum, sem yrðu sett um þennan atvinnurekstur. Hóf S síðan starfsemi þessa. 1954 tilkynnti landbúnaðarráðuneytið S um ýmsar varúðarráðstafanir við meðferð og ræktun regnbogasilungs þessa, sérstaklega af heilbrigðisástæðum, og var það tekið fram, að ekki mætti flytja regnbogasilung eða hrogn hans úr fiskræktarstöð S nema með sérstöku leyfi. Á árunum 1955 og 1956 fór fram rannsókn á heilbrigði regnbogasilungsstofns í eldistöð S. Eigi komu í ljós hættulegir sjúkdómar og taldi veiðimálastjóri líkur innan 1% fyrir því, að ákveðinn sjúkdómur væri í silungi í stöðinni og yfirdýralæknir kvaðst vera þeirrar skoðunar, að óþarfi væri að hafast frekar að. Í sambandi við rannsókn þessa var S á árinu 1955 bannað að flytja lifandi fiska og hrogn frá stöðinni nema með sérstöku leyfi. Þessu banni var aflétt með bréfi á árinu 1956, en tekið fram, að eigi mætti flytja regnbogasilung frá stöðinni nema með sérstöku leyfi ráðuneytisins hverju sinni. Á árinu 1958 seldi S manni einum nokkuð af regnbogasilungshrognum, að því er ætla verður með leyfi ráðuneytisins. Þá seldi S nokkuð af lifandi regnbogasilungum með leyfi ráðuneytisins á árinu 1960. Á árinu 1964 fór S þess á leit við landbúnaðarráðuneytið, að það leyfði honum að flytja úr eldisstöðinni nokkurt magn af regnbogasilungsseiðum, er hann taldi sig geta selt nafngreindum aðilja. Veiðimálastjóri lagði gegn því að leyfi þetta væri veitt og taldi sig um það hafa haft samráð við yfirdýralækni. Eftir nokkurn málarekstur lauk þeim málum þannig, að ráðuneytið taldi sér ekki fært að svo stöddu að verða við beiðni S. Krafði S ríkissjóð um bætur vegna þess, að synjun ráðuneytisins hefði byggst á ómálefnalegum grunni, væri því ólögmæt og hefði valdið sér tjóni. Talið, að ráðuneytið hefði greitt án ástæðulausrar tafar úr umsókn S um söluleyfið og leitað umsagnar þeirra aðilja, er því bar. Talið eðlilegt með reynslu fyrri ára og með tilliti til fræðilegra viðhorfa, að ráðuneytið teldi, að gjalda bæri varhug við flutning og dreifingu erlendra dýrategunda innanlands, ekki síst vegna smithættu. Hér var um stjórnsrathöfn að ræða, sem hlýddi mati ráðuneytisins og ósann-

að var, að ákvörðun ráðuneytisins væri byggð á ómálefna-
legum grundvelli eða á henni væru nokkrir þeir annmarkar,
er legðu á ríkissjóð bótaskyldu. Var ríkissjóður því sýkn-
aður af kröfu S

42

H flutti skúr einn á landspildu, er hann átti í M-hreppi. Eigi fékk hann leyfi byggingarnefndar eða sveitarstjórnar til þessa. Skúrin var talinn bygging með hliðsjón af 6. gr. skipulagslaga og 6. grein 1A byggingarsamþykktar hreppsins. Sveitarstjórn skoraði á H að fjarlægja skúrin, en hann sinnti því ekki. Sveitarstjóri fól þá byggingarfulltrúa sínum að flytja skúrin burtu af landinu. Var skúrin fluttur á öskuhauga sveitarinnar. Brotnaði hann í flutningum og eyðilagðist síðar af eldi, er kviknaði af ástæðum, sem ekki eru kunnar. Talið, að flutningur þessi án undangengins dómsúrskurðar, hefði verið andstæður lögum, enda yrði ekki séð, að almenningshagsmunir hefðu valdið því, að brottflutningur væri knýjandi.

Var því lögð á sveitarsjóð M-hrepps fébótaábyrgð á tjóni H
Hinn 21. desember 1968 var S á fundi einum í samkomuhúsi í Reykjavík. Ákveðið hafði verið að fara hóp göngu og blysför um nafngreindar götur að fundi loknum. Eigi hafði verið fengið leyfi lögreglufirvalda til hóp göngu þessarar. Yfirstjórn lögreglu taldi sig geta leyft hóp gönguna, en eftir annarri leið en fundarboðendur höfðu tiltekið. S fór snemma af fundi, og er hann hugðist ganga frá fundarhúsinu, vörnuðu lögreglumenn honum leiðar, og urðu nokkur orðaskipti milli S og eins lögreglumanns. Var S handtekinn og geymdur um stund í lögreglubifreið ásamt öðrum mönnum, en síðan ekið að fangageymslu einni og látinn dvelja þar um nokkurn tíma. Að um það bil klukkustund liðinni var S sleppt úr haldi. Ekki var höfðað opinbert mál gegn S vegna þessa atburðar. S krafði ríkissjóð um skaðabætur vegna þessa. Talið samkvæmt gögnum málsins, að lögreglumönnum hefði verið heimilt að handtaka S, sbr. 1. tl. 61. gr. laga nr. 82/1961, og fjarlægja hann af handtökustað, enda vildi hann ekki hlýta lögmætu umferðarbanni lögreglu, þar sem uggvænt var um upphlaup. S var haldið í vörslu lögreglunnar í lögreglubifreið og í fangageymslu í um það bil 1 klst. og 20 mínútur. Var talið, að með þessu hefði S eigi verið haldið föngnum svo lengi, að hann af þeim ástæðum, ætti rétt til bóta úr ríkissjóði. Var það ekki talið skipta máli, að S var látinn laus áður en hann hefði verið yfirheyrður um sakargiftir, enda var slíkt fullheimilt. Var ríkissjóður því sýknadur af skaðbótakröfu S. Sérákvæði

413

Á árinu 1969 fór fram nauðungaruppboð á eign einni. Er upp-

boðshaldari hugðist gefa út útlagningarafsal til hæstbjóðanda, kom í ljós, að eftir að uppboð hafði farið fram, hinn 8. september 1969, hafði verið þinglýst veðskuldabréfi með tryggingu í eign þeirri, er selja skyldi. Þrátt fyrir þetta gaf yfirborgarfégeti út afsal til hæstbjóðanda hinn 15. september 1969, og afmáði fyrrgreint veðskuldabréf úr veðmálabókum. E, sem taldi sig vera eiganda fyrrgreinds veðskuldabréfs, höfðaði mál á hendur ríkissjóði til greiðslu skaðabóta með stefnu 11. mars 1971. Máli þessu var vísað frá héraðsdómi með skírskotun til 34. gr. laga nr. 85/1936. Var sá dómur staðfestur í Hæstarétti 1119

5. Vinnuslys.

Á Akureyri hafði skipaafgreiðsla ein á hendi afgreiðslu skipa Skipaútgerðar ríkisins. Hinn 5. júlí 1968 skyldi afferma leiguskip eitt á vegum Skipaútgerðarinnar. Skipaafgreiðslan réði J til starfa um borð í skipinu. J kveðst hafa verið að leggja niður byrðarband, er einn samstarfsmanna hans hafi tekið í það. Kveðst J þá hafa fallið á lestargólfið og meiðst. Samstarfsmaðurinn taldi helst, að J hefði fallið um byrðarbandið. Öll atvik að slysi þessu voru óljós. J hlaut af þessu nokkra varanlega örorku. Krafði hann ríkissjóð sem eiganda Skipaútgerðar ríkisins um bætur og óskipt með fyrirtæki því, er hafði á höndum afgreiðslu skipsins á slysstaðnum, en fyrirtæki þetta hafði ráðið J til starfa. Talið, að slysið yrði hvorki rakið til vanbúnaðar skipsins, bilunar á tækjabúnaði þess né yfirsjónum eða vanrækslu starfsmanna, sem skipaeigandi bæri ábyrgð á. Þá var eigi talið, að J hefði sýnt fram á, að skipaafgreiðslan gæti borið ábyrgð á tjóni þessu. Voru því bæði ríkissjóður og skipaafgreiðslan sýknuð 4

Ó, sem var ípróttakennari að starfi, hafði á hendi ípróttakennslu á vegum MH. Kennsla fór fram í svonefndri Ípróttahöll í Laugardal í Reykjavík. Dag einn, að lokinni kennslu, þurfti Ó að ganga frá áhöldum í áhaldageymslu. Jafnframt hugðist hann finna þar ípróttatæki, sem átti að nota vegna fyrirhugaðrar ípróttakeppni nemenda hans nokkru síðar. Ó kveikti ljós í geymslunni og gekk inn. Geymsla var ekki fullgerð. Hún var ómáluð og þar voru einungis vinnuljós. Inn í geymslunni var komið fyrir ýmisskonar ípróttatækjum, er Ó telur að hafi verið í gangvegi innan dyra. Er hann hafi verið að bogra yfir dóti þarna inni í geymslunni, hafi hann hrasað og fallið aftur yfir sig á tæki, er þar voru, og hlaut hann af nokkur meiðsl. Krafði Ó eiganda Ípróttahallarinnar, borgarsjóð Reykjavíkur, um skaðabætur vegna tjóns síns vegna slyss þessa, þar sem

hann taldi, að óforsvaranlega væri um geymsluna gengið og munum þar komið fyrir á óforsvaranlegan hátt. Talið, að þar sem Ó var gjörkunnugur aðstæðum, vissi að áhalda-geymslur voru ekki fullgerðar og margir gengu þar um, en hirðusemi um röðun áhalda var áfátt, hefði hann eigi fært sönnur á, að slysið hefði orðið með nokkrum þeim atvikum, er felld gæti fébótaábyrgð á borgarsjóð, sem því var sýknaður

439

Starfsmaðurinn D í verksmiðju ræsti naglagerðarvél og tók um leið í kasthjól vélarinnar til að létta gangsetningu. Spýttist þá nagli úr vélinni og í vinstra auga hans og skemmdi það. D bar ekki hlífðargleraugu eða annan hlífðarbúnað í umrætt sinn. Starfsmenn í verksmiðjunni töldu, að fyrir gæti komið, að naglar köstuðust þannig. Öryggiseftirlit ríkisins taldi ekki galla á umbúnaði vélarinnar. Talið nauðsynlegt, að verkamenn væru með hlífðargleraugu eða andlits-hlífur, er þeir störfuðu að gangsetningu umræddrar naglagerðarvélar. Þá voru það talin óvarleg vinnubrögð að taka í kasthjól vélar um leið og hún var ræst, en það virtist starfsmanninum hafa verið kennt. Var fébótaábyrgð á slysinu því lögð á verksmiðjueigandann. Örorka D vegna slyss þessa var talin 100% fyrstu sex mánuðina, en síðan 20% varanleg örorka. D voru dæmdar bætur, kr. 250.000.00 í örorkubætur og kr. 75.000.00 í miskabætur

905

A var starfsstúlka í verslun einni. Er hún stóð við verslunarborðið sprakk gosdrykkjaflaska, er þar var, og skemmdi glerbrot auga A. A krafði búðareigandann, H, svo og Ö, framleiðanda gosdrykkjarins, um bætur vegna slyss þessa. Í héraði var H sýknaður, og var málinu eigi áfrýjað að því er hann varðaði. Ö er stór gosdrykkjaframleiðandi, sem hafði selt H vörur þessar. Talið, að framleiðsluhættir hjá Ö væru svipaðir og hjá öðrum gosdrykkjagerðum hér á landi. Engin einhlít skýring hafði komið fram um orsakir þess, að flaskan sprakk, en talið sannað, að í flöskunni hefði verið veikur blettur, sem hefði verið sérstaklega sprunguhætt. Talið, að gera verði ríkar kröfur til þeirra, sem framleiða neysluvarning til sölu á almennum markaði, um að varningur og umbúðir um hann séu svo úr garði gerðar, að af venjulegri meðferð varningsins stafi ekki hættu fyrir þá, sem meðhöndla hann eða eru í námunda við hann. Talið, að rétt væri að leggja á framleiðanda áhættuna af því, að varhugaverðar eða hættulegar umbúðir voru til almennrar sölu í verslun, enda eigi sýnt fram á, að orsök slyssins væri óhæfileg geymsla eða meðferð flöskunnar í verslun H og ekki yrði slysið rakið til hegðunar A. Samkvæmt þessu var fébótaábyrgð lögð á Ö. Við

slysið skaddaðist A á hægri auga, og var varanleg örorka hennar metin 20%. Tryggingafræðingur taldi, að tekjutap A vegna slyssins, að því er heimilisstörf varðaði, næmi kr. 644.980, en fyrir verslunarstörf kr. 752.805. A fékk greiddar frá Tryggingastofnun ríkisins slysabætur, kr. 111.106. Var A dæmdar bætur fyrir örorku og miska samtals kr. 850.000. Sératkvæði

977

R var starfsstúlka á hæli. Meðal starfa hennar var að skera brauð. Var það gert með rafknúnum brauðhníf. Dag einn varð það slys, að hendi hennar lenti í hnífnum og tók burt fremstu kjúku löngutangar vinstri handar. Var hún talin af þessu hafa hlotið 3% varanlega örorku. R krafði vinnuveitanda sinn um bætur. Fram kom, að R hafði verið kennd þau vinnubrögð að stöðva brauðhnífinn með því að fella niður öryggishlíf. Öryggiseftirlit ríkisins taldi, að öruggara hefði verið að stöðva hnífinn með því að rjúfa rafstraum til hans með rofa, en fram kom, að þótt öryggishlíf sé felld niður, stöðvast hnífurinn ekki alveg. R var unglingur, er þetta skeði, og var talið ljóst, að leiðbeiningu og verkstjórn af hendi forráðamanna vinnuveitenda hefði verið áfátt. Með hliðsjón af þessu var vinnuveitandi talinn bera fébótaábyrgð á slysinu að $\frac{3}{4}$ hlutum. Var dæmt, að hæfilegar bætur til R fyrir örorku, þjáningar og lýti væru kr. 100.000

1095

Skattar.

A. Aðstöðugjald. Sjá tekjuskattur.

B. Eignarskattur. Sjá tekjuskattur.

C. Launaskattur.

D. Söluskattur.

E. Tekjuskattur.

Á árinu 1968 keypti K ásamt öðrum manni nýsmíðaðan bát af skipasmíðastöð einni. Var verð bátsins kr. 4.463.276.00. Hinn 1. mars 1970 seldi K og sameigandi hans bátinn fyrir kr. 5.000.000.00 og svo veiðarfæri fyrir kr. 500.000.00. Skattayfirvöld töldu, að veiðarfæraeign bátsins hefði í árslok 1969 verið talin kr. 250.000.00, og væri því söluágóði, kr. 250.000.00, skattskyldur, en ósannað væri, að veiðarfærin hefðu verið í eigu K og sameiganda hans í 3 ár. Þá hefðu K og sameigandi hans fengið vegna bátsins fyrningar, kr. 725.075.00. Bókfært verð bátsins á söludegi næmi því kr. 3.738.231.00 og söluágóði kr. 1.261.799.00, sem væri að fullu

skattskyldur, þar sem eigendur hefðu ekki átt bátinn í 3 ár. Helmingur af ágóða sölu veiðarfæra og bátsins skyldu færast K til tekna, eða kr. 755.899.00. Var K gert að greiða viðbótarskatta samkvæmt þessu og lögtak gert hjá honum til tryggingar þeim. Talið, að reikna yrði K til tekna helming af ágóða seldra veiðarfæra, eða kr. 125.000.00. Þá var á það fallist, að telja bæri sem skattskyldan söluágóða mismun söluverðs og fyrningarverðs bátsins. Að visu væri hugtakið söluágóði ekki skirgreint í texta E-liðs 7. gr. laga nr. 90/1965, en með hliðsjón af ákvæðum 5. gr. reglugerðar nr. 245/1963 gæti túlkun og framkvæmd skattstjórnarvalda á þessu atriði staðist. Var því lögtakið leyft til tryggingar fyrrgreindum sköttum. Sératkvæði

135

Að lokinni rannsókn rannsóknardeildar ríkisskattstjóra tók ríkisskattanevnd upp skatta H og ákvað honum af nýju tekju- og eignarskatt svo og kirkjugarðsgjald fyrir árið 1965—1970. Úrskurður ríkisskattanevndarinnar um þetta efni var dags. 13. september 1971. Var krafist lögtaks til tryggingar sköttum þessum. Talið, að frestur sá til breytinga á framtölum skattþegna, sem greinir í 38. gr. laga nr. 90/1965, hefði verið liðinn að því er varðar skattaár 1964 (gjaldárið 1965) þegar ríkisskattanevnd kvað upp úrskurð sinn 13. september 1971, en við það tímamark bæri að miða lok frests. Var því synjað um framgang lögtaksins að því er varðaði þá skatta. Ríkisskattanevnd vék með úrskurðum sínum til hliðar framtölum H og áætlaði honum hreinar tekjur að stofni til þau ár. Var úrskurður ríkisskattanevndar einkum á því reistur, að skuldir H væru oftaldar og framtölin tortryggileg. Þá væri söluhagnaður af íbúð, er H hafði byggt og selt, grunsamlega lágur, en hann hefði eigi haldið bókhald um þetta atriði og engin gögn lagt fram. Þessi ákvörðun ríkisskattanevndar var felld úr gildi, þar sem nefndin hefði eigi nema að litlu leyti gert rökstudda grein fyrir því á hverju tekjuaukning hvers árs væri reist. Þá hafi skýringar H ekki verið teknar til rökstuddrar úrlausnar. Sá þáttur, er lyti að söluhagnaði af íbúðarsölu, hefði alls ekki verið skýrlega borin undir H, en hann væri eigi bókhaldsskyldur. Úrskurður ríkisskattanevndar því talinn reistur á röngum grundvelli og því eigi lögmæt undirstaða undir gjaldhækkanir þær, er lögtakskrafan laut að. Var lögtaksgerðin því felld úr gildi og synjað lögtaks

154

Á skilaði skattframtali sínu fyrir árið 1968 eftir lok framtalsfrests 1969, en áður en skattskrá var lögð fram. Skattstjóri áætlaði honum tekjur á grundvelli skattframtalsins, sem var metið sem kæra, en bætti við hreinar tekjur 15% sem viðurlögum. Á taldi, að eigi bæri að miða viðurlögin við

álag á hreinar tekjur, heldur skattgjaldtekjur. Talið, að orðalag 37. gr. og 47. gr. laga nr. 90/1965 yrði eigi skilið á annan veg en þann, að viðurlög skuli miða við hreinar tekjur og skattlagaframkvæmd hefði verið að undanfögnu með þessum hætti. Samkvæmt þessu var lagt fyrir fógeta að framkvæma lögtak hjá Á til tryggingar eftirstöðvum skattsins, er stöfuðu af þessum atriðum 620

Hinn 10. mars 1969 tilkynntu Á og eiginkona hans, Ó, sem bæði eiga heima í Reykjavík, til firmaskrár Kópavogs, að þau rækju þar sameiginlega með ótakmarkaðri ábyrgð fyrirtæki undir nafninu ÁJ s/f. Þá segir í tilkynningunni, að firmað sé sjálfstæður skattaðili. Sameignarfélag þetta hóf mannvirkjagerð í Kópavogi sem verktaki á árinu 1969 og hélt þeirri starfsemi áfram fram á árið 1971. Hjónin Á og Ó skiluðu sameiginlega skattframtali til skattstjórans í Reykjavík 1970 og töldu þar fram laun frá sameignarfélaginu. ÁJ s/f sendi hins vegar á árinu 1970 skattframtal til skattstjórans í Reykjanesumdæmi. Var framtal þetta skráð á skattframtalseyðublað fyrir félög. Skattstjórinn í Reykjanesumdæmi mun hafa litið svo á, að sameignarfélagið væri ekki sjálfstæður tekjuskatts- og eignarskattsgreiðandi og sendi því framtal félagsins ásamt fylgiskjöllum til Reykjavíkur. Hinn 6. október 1970 ritaði skattstjórinn í Reykjanesumdæmi sameignarfélaginu bréf og lýsti því, að hann teldi félagið aðstöðugjaldsskylt í Kópavogi vegna starfsemi á árinu 1969 og óskaði upplýsinga um aðstöðugjaldsstofn. Var það veitt, og lagði skattstjórinn í Reykjanesumdæmi síðan aðstöðugjald á félagið í samræmi við það. Greiddi félagið gjald þetta 15. desember 1970. Skattstjórinn í Reykjavík tilkynnti hjónunum með bréfum 3. mars og 22. mars 1971 að tekjur og eignir sameignarfélagsins hefðu verið færðar á framtal þeirra árið 1970 og opinber gjöld hækkuð í samræmi við það. Þá væri þeim gert að greiða aðstöðugjald vegna rekstrarins í Kópavogi. Hjónin neituðu greiðslu skatta þessara og krafðist Gjaldheimtan í Reykjavík þá lögtaks hjá þeim. Talið, að skýra bæri ákvæði C-liðs 5. gr. laga nr. 90/1965 þannig, að sameignarfélag með ótakmarkaðri ábyrgð geti ekki verið sjálfstæður skattgreiðandi, ef ekki eru í félaginu aðrir félagsmenn en hjón, sem greiða saman tekjuskatt og eignarskatt. Væri því rétt, að því er varðaði þessi gjöld, að telja eignir og tekjur félagsins með eignum og tekjum þeirra hjóna. Um aðstöðugjald gildi á þessum tíma ákvæði 3. kafla laga nr. 51/1964. ÁJ s/f var skráð til heimilis í Kópavogi og hafði þar atvinnurekstur, og var því um að ræða atvinnustofnun, heimilisfasta þar. Var skattstjóranum í Reykjanesumdæmi

- heimilt að ákveða aðstöðugjald til Kópavogs vegna þess-
 arar starfsemi og því óheimilt að krefja hjónin um aðstöðu-
 gjald til Reykjavíkurborgar af sama gjaldstofni. Var því
 synjað um lögtak vegna aðstöðugjaldsins 648
- Á skattframtali sínu 1970 reiknaði S sér til frádráttar tekjum
 vexti af skuld, að því er varðaði árið 1969, þótt gjalddagi
 væri eigi kominn og þeir ógreiddir. Talið, að ákvæði skatta-
 laga stemmdu stigu við, að sá háttur væri hafður á um frá-
 drátt vaxta, sem S hafði notað. Var á það bent, að atvinnu-
 rekendum væri leyfð slík framtalsmeðferð, sem S hefði
 haft. Var honum því talið heimilt að draga vextina frá
 tekjum, þótt eigi væru í gjalddaga fallnir og eigi greiddir.
 Sératkvæði 823
- Rannsókn fór fram á skattframtölum S. Samkvæmt úrskurði
 ríkisskattaneðndar voru skattar S teknir til endurskoðunar
 og honum gert að greiða viðbótarskatta vegna árána
 1965—1968. Talið sannað, að skattframtöl S umrædd gjald-
 ár hefðu verið tortryggileg og haldin ýmsum þeim ann-
 mörkum, sem ekki hefðu verið gefnar viðhlýtandi skýring-
 ar á. Þá var S bókhaldsskyldur, en færði ekki lögmælt
 bókhald og kvaðst hafa fargað reikningum og öðrum gögn-
 um, sem hann byggði framtöl sín á. Var ríkisskattaneðnd
 því heimilt að frumkvæði ríkisskattstjóra að víkja til hliðar
 framtölum S og áætla honum tekjur af nýju. Að því er
 varðaði skattárið 1964 eða gjaldárið 1965, þá kvað ríkis-
 skattaneðnd upp úrskurð sinn 28. september 1971, en við
 það tímamark ber að miða rof frests í þessu sambandi. Var
 því eigi heimilt að leggja á S viðbótargjöld vegna skatt-
 ársins 1964. Með þessum athugasemdum var heimilað lög-
 tak hjá S til tryggingar gjöldum 944

F. Útsvör.

- G var gert að greiða útsvar til H-hrepps 1966 og 1967. Lögtak
 var hafið í Reykjavík til innheimtu útsvaranna 15. apríl
 1969, en gerðinni lokið og talið, að hún væri árangurslaus í
 Reykjavík. Bæjarþingsmál var höfðað til heimtu krafna
 þessara með stefnu 8. september 1972. Talið, að útsvars-
 krafan væri fyrnd, og var G því sýknaður 1000

Skattsvik. Sjá skattar.

Skilorðsbundnir refsisdómar.

- L ók bifreið með áhrifum áfengis. Í blóði hans fundust efni,
 er samsvara 2.29% af vínanda. Héraðsdómur dæmdi L til
 skilorðsbundinnar varðhaldsrefsingar. Hæstiréttur taldi
 ekki sakfræðileg rök til þess að skilorðsbinda refsinguna,

enda gengi slíkt í berhögg við áratuga dómvenju. Var L því dæmd refsing, varðhald óskilorðsbundið 567

Skipaleiga. Sjá samningar.

Skiptamál.

- J var framkvæmdastjóri fyrirtækis. Hann lést. Vinnuveitandi hans taldi, að verulega skorti á að gerð væri grein fyrir fé því, er J skyldi hafa undir höndum. Lét vinnuveitandinn leggja lögghald á eignir dánarbúsins til tryggingar fyrir skuld og krafðist síðan staðfestingar lögghaldsins. Stefndi hann ekkju J fyrir hönd dánarbús hans svo og skiptaráðanda í því lögsagnarumdæmi, þar sem búi skyldi skipt. Ekkjan hafði ekki fengið leyfi til setu í óskiptu búi og hún og samerfingjar hennar höfðu ekki fengið leyfi til einkaskipta. Erfingjar höfðu heldur ekki tekið ábyrgð á greiðslu skulda, sem kynnu að hvíla á dánarbúinu. Var því talið, að óheimilt hefði verið að kyrrsetja eignir dánarbúsins, sbr. 34. gr. laga nr. 3/1878, og vinnuveitandanum bar að bera fyrir skiptaráðanda þær kröfur, sem hann taldi sig eiga á hendur J, er hann lést, sbr. 33. gr. laga nr. 3/1878, en ekki var heimilt að stefna skiptaráðanda fyrir hönd dánarbúsins fyrir almenna dómstóla. Þá var ekki rétt að beina málsókninni að ekkjunni vegna dánarbúsins, þar sem hún var ekki að réttu lagi í fyrirsvari fyrir það. Var kyrrsetningargerðin því felld úr gildi og hinn áfrýjaði dómur ómerktur og vísað frá bæjarþinginu 186
- T andaðist 14. mars 1967. Ekkja hans, L, fékk leyfi til setu í óskiptu búi 9. september 1967 með tveimur fjárráða börnum þeirra hjóna. Hinn 8. ágúst 1969 krafðist A þess, að bú T yrði tekið til opinberra skipta, þar sem hún væri dóttir T og bæri arfur. Þessari kröfu var andmælt vegna dánarbús T. Ekkja T andaðist 17. mars 1972. Þrátt fyrir þetta var málinu haldið óbreyttu áfram fyrir skiptarétti. Börn þeirra T og L voru ekki aðiljar að málinu, en þeir voru erfingjar í búin. Með hliðsjón til alls þessa var málsmeðferðin talin svo gölluð, að úrskurður skiptaráðanda var felldur úr gildi og málið ómerkt 306
- L og M giftust 29. apríl 1950. Móðir M andaðist 20. mars 1961, og fékk eiginmaður hennar, E, leyfi til setu í óskiptu búi. Þau L og M skildu að borði og sæng 5. september 1972. E andaðist 1973. L taldi sig eiga kröfu til helmings móðurarfs M, en bú E var til skipta í Hafnarfirði. Fór L fram á það fyrir skiptarétti Reykjavíkur, að bú hennar og M yrði tekið upp til framhaldsskipta af þessu efni. Kröfu þessari var synjað, þar sem móðurarfur M stæði inni í dánarbúi

foreldra hans, sem væri til skiptameðferðar í Hafnarfirði, og L ætti ekki til arfs að telja eftir þau. Gæti því skiptaráðandi í Reykjavík ekki að svo komnu máli úrskurðað um þá kröfu

1015

Með bréfi 26. febrúar 1973 fór Gjaldheimtan í Reykjavík þess á leit, að bú R h/f yrði tekið til gjaldþrotaskipta, en árangurslaust lögtak fyrir opinberum gjöldum hafði verið gert hjá félaginu 5. október 1972. Með kvaðningu 27. febrúar 1973 og birtri 6. mars sama ár kvaddi skiptaráðandinn í Reykjavík stjórnarformann og annan meðstjórnanda til að sækja dómþing skiptaréttar, sem háð yrði 16. mars 1973, en þá yrði beiðni um gjaldþrotaskipti tekin fyrir. Með bréfi 9. mars 1973 fór S þess einnig á leit, að bú R yrði tekið til gjaldþrotaskipta, en árangurslaust fjárnám hafði verið gert hjá fyrirtækinu 7. febrúar 1973. Gjaldþrotaskiptamálið var tekið fyrir hjá skiptarétti 16. mars 1973, og var þá sótt þing af hendi gjaldheimtunnar og S. Fyrir dóminn kom prókúruhafi R, og er skráð í þingbók, að þar sem þessi maður væri hvorki í stjórn félagsins né skráður forsvarsmður þess á annan hátt, tilkynnti skiptaráðandi honum, að hann gæti ekki tekið hann gildan sem forsvarsmann félagsins fyrir dómi. Var málið síðan tekið til úrskurðar að kröfu Gjaldheimtunnar og gjaldþrotaskiptaúrskurður upp kveðinn 16. maí 1973. Eftir uppsögu úrskurðarins fór fram uppskrift á búi R 20. maí 1973, og næsta dag komu formaður stjórnar R og annar meðstjórnandi svo og nefndur prókúruhafi fyrir skiptarétt, og var það sammæli þeirra, að R væri algerlega eignalaust, R áfrýjaði gjaldþrotaskiptaúrskurði þessum. Talið sannað með árangurslausum lögtaks- og fjárnámssgerðum og skýrslum stjórnarmanna og prókúruhafa R fyrir dómi, að R ætti ekki eignir til greiðslu skulda sinna, og var því rétt að taka búið til gjaldþrotaskipta, sbr. 3. tl. 1. gr. laga nr. 25/1929

1176

Skírlífisbrot.

Skjalafals.

Skólar.

Skuldamál.

H & G ráku útflutningsverslun. Á árunum 1967 til 1968 seldu þeir H & G nokkurt magn af síldarmjöli til Englands fyrir S. Sá háttur var hafður á, að H & G seldu hinum bresku kaupendum sínum síldarmjölið í eigin nafni, en staðfestu jafnframt söluna skriflega við S, sem samþykkti síðan við-

skiptin með áritun á samninga. Gerðir voru 4 slíkir samningar árið 1967 um sildarmjölframléiðslu S á því ári og að nokkru á árinu 1968. Skyldi meginhluti magns þessa afhendast á árinu 1967. Þá gerðu aðilar einn slíkan samning á árinu 1968 um mjölframléiðslu á því ári. Í öllum samningunum var fyrirvari þess efnis, að þeir giltu því aðeins, að mjölið yrði framleitt. Seint á árinu 1967 varð ljóst, að S mundi eigi geta efnt samningana af sinni hendi. Kveðast H & G þá hafa samið svo um við hina erlendu kaupendur, að afhending mætti dragast fram á árið 1968 og að loðnumjöl mætti að nokkru koma í stað sildarmjöls. Þáverandi framkvæmdastjóri S kveðst hafa fallist á þetta. Engin skrifleg gögn komu fram um þetta samkomulag og margt er óljóst um það. H & G héldu eftir verulegu fé af greiðslum, er renna skyldu til S. töldu þeir sig halda fénu eftir til að tryggja skaðabætur, er þeir hefðu greitt eða lokað að greiða hinum erlendu kaupendum. S krafði H & G um greiðslu fjár þess, er eftir hafði verið haldið, og var sú krafa tekin til greina. Hins vegar var skuldaþafaðarkröfu H & G vísað frá dómi, þar sem engin gögn voru um hinar raunverulegu skaðabótageiðslur og kröfur mjög vanreifaðar ..

252

Vélsmiðjan Þ hafði viðskipti við fyrirtækið S. S seldi Þ nokkrar vörur, og var eigi tölulegur ágreiningur um verð þeirra. Þ taldi hins vegar, að hann hefði að beiðni S og á hans kostnað unnið að viðgerðum við bát einn og skuldaði S sér fé af þeim sökum. Þessi krafa var eigi tekin til greina, þar sem Þ færði eigi sönnur á, að viðgerð sú á bátnum, sem um getur, hefði verið framkvæmd eftir beiðni S og fyrir hans reikning

609

Ferðaskrifstofa ríkisins rak ferðamannaverslun á Keflavíkurflugvelli innan tollmarka. Með samningi 9. júní 1970 afhenti ferðaskrifstofan fyrirtækinu Í allan rétt sinn þarna og skuldbatt sig til að hætta öllum viðskiptum. Í samningnum segir, að fyrir þá aðstöðu, sem Í sé veitt með samningi þessum, skuli Í greiða ferðaskrifstofunni gjald af hverjum „transit“-farþega, er nemi kr. 21.00. Deila reis um það, hvað skilja bæri við hugtakið „transit“-farþegi. Ferðaskrifstofan taldi, að gjaldið bæri að greiða af hverjum þeim farþega, sem færi um „transit“-svæði flugstöðvarinnar, að frádregnum þeim farþegum, sem enda ferðalag sitt á Íslandi. Í taldi hins vegar, að þetta ætti ekki við þá farþega, sem væru að fara úr landi og eigi þá, er sætu í flugvélum meðan beiðt væri á flugvelli. Talið, að öll gögn bentu til þess, að ætlunin við samningsgerð hafi verið, að gjaldið skyldi greiðast af öllum þeim farþegum, sem færu um „transit“-svæði flugvallarins, að frádregnum þeim far-

þegum, sem enduðu ferðalag sitt á Íslandi. Þá hefði í i
upphafi greitt gjald miðað við þessa reglu, án þess að gera
sérstakan fyrirvara fyrr en með bréfi 21. maí 1971. Sam-
kvæmt þessu var í dæmt að greiða ferðaskrifstofunni
gjaldið miðað við þessar reglur

626

Spjöll á mannvirkjum.

Stefnur. Stefnumirting.

Stjórnarskráin. Stjórnskipun.

Refsiákvæði laga nr. 77/1970 talin sett með stjórnskipulega
gildum hætti og vera því gildar refsheimildir

219

Stjórnsýsla.

Á árinu 1951 veitti landbúnaðarráðuneytið S leyfi til þess að
flytja til landsins regnbogasilungshrogn í þeim tilgangi
að rækta þá fisktegund og selja á erlendum markaði. S
skuldbatt sig til að sæta fyrirmælum og reglum, sem yrðu
sett um þennan atvinnurekstur. Hóf S síðan starfsemi þessa.
1954 tilkynnti landbúnaðarráðuneytið S ýmsar varúðarráð-
stafanir við meðferð og ræktun regnbogasilungs þessa,
sérstaklega af heilbrigðisástæðum, og var það tekið fram,
að ekki mætti flytja regnbogasilung eða hrogn hans úr
fiskræktarstöð S nema með sérstöku leyfi. Á árunum 1955
og 1956 fór fram rannsókn á heilbrigði regnbogasilungs-
stofns í eldisstöð S. Eigi komu í ljós neinir hættulegir sjúk-
dómar, og taldi veiðimálastjóri líkur innan 1% fyrir því,
að ákveðinn sjúkdómur væri í stöðinni og yfirdýralæknir
kvaðst vera þeirrar skoðunar, að óþarfi væri að hafast
frekar að. Í sambandi við rannsókn þessa var S á árinu 1955
bannað að flytja lifandi fiska og hrogn frá stöðinni nema
með sérstöku leyfi. Þessu banni var aflétt með bréfi á
árinu 1956, en tekið fram, að eigi mætti flytja regnboga-
silung frá stöðinni nema með sérstöku leyfi ráðuneytisins
hverju sinni. Á árinu 1958 seldi S manni einum nokkuð af
regnbogasilungshrognum og að því er ætla verður með
leyfi ráðuneytisins. Þá seldi S nokkuð af lifandi regnboga-
silungum með leyfi ráðuneytisins á árinu 1960. Á árinu
1964 fór S þess á leit við landbúnaðarráðuneytið, að það
leyfði honum að flytja úr eldisstöðinni nokkurt magn af
regnbogaseiðum, er hann taldi sig geta selt nafngreindum
aðilja. Veiðimálastjóri lagði gegn því, að leyfi þetta væri
veitt og taldi sig um það hafa haft samráð við yfirdýra-
lækni. Eftir nokkurn málarekstur lauk þeim málum þann-
ig, að ráðuneytið lýsti því, að það teldi sér ekki fært að

svo stöddu að verða við beiðni S. S krafði ríkissjóð um bætur vegna þess, að synjun ráðuneytisins hefði byggst á ómálefnalegum grunni, væri því ólögmæt og hefði valdið sér tjóni. Talið, að ráðuneytið hefði greitt án ástæðulausrar tafar úr umsókn S um söluleyfið og leitað umsagnar þeirra aðilja, er því bar, en eðlilegt væri vegna reynslu fyrri ára og með tilliti til fræðilegra viðhorfa, að ráðuneytið teldi að gjalda bæri varhug við flutning og dreifingu erlendra dýrategunda innanlands, ekki síst vegna smithættu. Hér var um stjórnarathöfn að ræða, sem hlýddi mati ráðuneytisins og ósannað var, að ákvörðun ráðuneytisins væri byggð á ómálefnalegum grundvelli eða á henni væru neinir þeir annmarkar, er leggðu á ríkissjóð bótaskyldu. Var ríkissjóður því sýknaður af kröfu S

42

H flutti skúr einn á landspildu, er hann átti í M-hreppi. Eigi fékk hann leyfi byggingarnefndar eða sveitarstjórnar til þessa. Skúrinn var talinn bygging með hliðsjón af 6. gr. skipulagslaga og 6. gr. 1 A byggingarsamþykktar hreppsins. Sveitarstjórn skoraði á H að fjarlægja skúrinn, en hann sinnti því ekki. Sveitarstjóri fól þá byggingarfulltrúa sínum að flytja skúrinn burtu af landinu. Var skúrinn fluttur á öskuhauga sveitarinnar. Brotnaði hann í flutningum og eyðilagðist síðar af eldi, er kviknaði af ástæðum, sem ekki eru kunnar. Talið, að flutningur þessi án undangengins dómsúrskurðar, hefði verið andstæður lögum, enda ekki séð að almenningshagsmunir hefðu valdið því, að brottflutningurinn væri knýjandi. Var því lögð á sveitarsjóð M-hrepps fébótaábyrgð á tjóni H

96

Söluskattur. Sjá skattar.

Tekjuskattur. Sjá skattar.

Tékkamisferli.

Þ var ákærður fyrir að gefa út innistæðulausa tékka. Fram kom, að Þ hafði lagt inn á reikning sinn áður en hann gaf út ávísanir þær, er ákært var út af, en nokkru síðar hafði bankinn, sem hlut átti að máli, látið færa til baka verulegan hluta innlagna þessara. Eigi var sannað, að Þ vissi um það. Var hann því sýknaður af refsikröfum

317

Tilraun.

Togveiðar. Sjá fiskveiðabrot.

Tollar.

Tollagabrot.

V sótti bróður sinn, er var að koma með skipi einu frá útlöndum. Í bifreið V fannst verulegt magn af áfengi, er bróðir hans átti. Eigi talið sannað, að V hefði verið kunnugt um, að í tösku þeirri, er J var með, væri ólöglega innflutt áfengi og var hann því sýknaður af ákæru vegna þessa 1110

Tómlæti.

Manni var vikið úr félagi 29. ágúst 1971. Talið, að hann hefði andmælt brottvikningartillögunni á fundi þeim, þar sem um hana var fjallað og forráðamenn félagsins hafi eigi haft ástæðu til að ætla, að hann sætti sig við brottvikninguna. Var hann því eigi talinn hafa sýnt slíkt tómlæti að girti fyrir vefengingu hans með málssókn 163

Mál til ógildingar yfirlandskiptagerðar var höfðað 23. júlí 1968, en landskiptagerð þessi var framkvæmd 16. október 1962. Talið ljóst, að aðiljar hefðu þegar á árinu 1963 lýst yfir því, að þeir vildu ekki una landskiptagerðinni og gert kröfur um leiðréttingu á henni. Síðan hafi verið gerðar langvinnar tilraunir til að leysa ágreininginn með samkomulagi. Var því ekki talið, að aðiljar hefðu með tómlæti sínu glatað rétti til þess að leita dómstóla um ógildinguna á landskiptagerðinni 280

Talið, að við fasteignakaup hefði kaupandi íbúðar eigi sýnt slíkt tómlæti, að svipti hann rétti til að fá bætur vegna galla .. 581

*Traustnám.**Umboð.*

Umferðarlög. Sjá bifreiðir.

Umferðarréttur.

Umsýsla. Umsýslubókun.

H & G ráku útflutningsverslun. Á árunum 1967 til 1968 seldu þeir nokkurt magn af síldarmjöli til Englands fyrir S. Sá háttur var hafður á, að H & G seldu hinum bresku kaupendum sínum síldarmjölið í eigin nafni, en staðfestu jafnframt söluna skriflega við S, sem samþykkti síðan viðskiptin með áritun á samninga. Gerðir voru 4 slíkir samningar árið 1967 um síldarmjölsframleiðslu S á því ári og að nokkru á árinu 1968. Skyldi meginhluti magns þessa afhendast á árinu 1967. Þá gerðu aðiljar einn slíkan samning á árinu 1968 um mjölframleiðslu á því ári. Í öllum samningunum var fyrirvari þess efnis, að þeir giltu því aðeins, að mjölið yrði framleitt. Seint á árinu 1967 varð ljóst, að

S mundi eigi geta efnt samningana af sinni hendi. Kveðast H & G þá hafa samið svo um við hina erlendu kaupendur, að afhending mætti dragast fram á árið 1968 og að loðnumjöl mætti að nokkru koma í stað sildarmjöls. Þáverandi framkvæmdastjóri S kveðst hafa fallist á þetta. Engin skrifleg gögn komu fram um þetta samkomulag og margt var óljóst um það. H & G héldu eftir verulegu fé af greiðslum, er renna skyldu til S. Töldu þeir sig halda þessu fé til að tryggja skaðabætur, er þeir hefðu greitt eða lofað að greiða hinum erlendu kaupendum. S krafði H & G um greiðslu fjár þess, er eftir hafi verið haldið, og var sú krafa tekin til greina. Hins vegar var skuldajafnaðarkröfu H & G vísað frá dómi, þar sem engin gögn voru um hinar raunverulegu skaðabótagreiðslur og kröfur mjög vanreif-
aðar

252

Uppboð.

Ú krafðist þess, að fasteignin P yrði seld á nauðungaruppboði samkvæmt heimild í tryggingarbréfi. Var af uppboðsrétti ákveðið, að uppboðið skyldi fram fara. P áfrýjaði úrskurðinum og Ú gagnáfrýjaði. Við munnlegan flutning í Hæstarétti féll Ú frá kröfum sínum um framgang uppboðsins, en gerði einungis kröfu um að málskostnaður í héraði og Hæstarétti félli niður. Veðbréf það, sem uppboðið byggðist á, var til tryggingar ótilteknum skuldum við Ú að fjárhæð allt að ein milljón krónur, var eigi lögleg uppboðsheimild samkvæmt 6. lið 1. gr. laga nr. 57/1949 og 3. gr. veðlaga nr. 18/1887. Dæmt, að uppboðið skyldi ekki fara fram og Ú gert að greiða P málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti

SR krafðist hinn 21. mars 1972 nauðungaruppboðs á fasteign S samkvæmt heimild í veðskuldabréfi, útgefnu 1. mars 1967. Með uppboðsbeiðni fylgdi ljósrit veðskuldabréfsins, en eigi veðskuldabréfið sjálft. Í greinargerð sinni til uppboðsréttar 11. september 1972 krafðist S þess, að uppboðs yrði synjað, m. a. af þessari ástæðu. SR lagði þó ekki fram veðskuldabréfið, hvorki á þessu uppboðsþingi né hinu næsta, en á uppboðsþingi 3. október s. á. er skráð í uppboðsbók, að frumrit veðskuldabréfsins sé til staðar í réttinum í vörslu lögmanns stefnda. Veðskuldabréfið var lagt fram í málinu við munnlegan máflutning um uppboðskröfuna hinn 12. janúar 1973. Dæmt, að þegar nauðungaruppboðs sé beiðst með heimild í veðskuldabréfi, skuli samkv. 6. gr. laga nr. 57/1949 frumrit veðskuldabréfs fylgja uppboðsbeiðninni. Þar sem þessa var eigi gætt, var krafa SR um uppboðið eigi tekin til greina og hinn áfrýjaði úrskurður felldur úr gildi

299

588

Uppsögn á starfssamningi.

S var ráðinn bryti að Litla-Hrauni 24. október 1966 með samningi dagsettum sama dag. Í samningi þessum var ákveðið, að S væri ráðinn fyrst um sinn til 30. desember 1966 með þeim kjörum, sem í samningnum greindi, en væri ráðningu þá ekki lokið, framlengist samningurinn sjálfkrafa og verða þá uppsegjanlegur með þriggja mánaða fyrirvara af beggja hálfu. Hinn 27. september 1968 var S sagt upp starfa með þriggja mánaða fyrirvara frá 30. september 1968 að telja. Lét hann af störfum 30. desember 1968 og fékk greidd laun til þess tíma. S taldi uppsögn óheimila og ætti hann rétt á bótum vegna óheimillar uppsagnar, þar sem hann væri ráðin svonefndri æviráðningu. Eigi var um það deilt, að lög nr. 38/1954 tækju til S sem ráðins starfsmanns. Talið, með hliðsjón af 1. gr. laga nr. 55/1962 og a-lið 3. gr. laga nr. 29/1963, að heimilt væri að ráða þá menn, er þau lög taka til, með uppsagnarfresti. Samkvæmt þessum lagaákvæðum hafi verið heimilt að ákveða uppsagnarfrest í ráðningarsamningi S og heimilt að segja honum upp. Eigi væri sannað, að hann ætti tilkall til lengri uppsagnarfrests en í samningi var ákveðinn. Samkvæmt þessu var ríkissjóður sýknaður af öllum kröfum S 1170

Uptaka eigna.

Fíkniefni og tæki til að neyta þeirra gerð upptæk 219, 1018
 Afli og veiðarfæri fiskiskips, er verið hafði að veiðum innan fiskveiðimarka, gerð upptæk til landhelgissjóðs 918, 926, 934

Úrskurðir.

Mál lagt fyrir Læknaráð 543

Útburðargerðir.

Eigendur jarðarinnar B gerðu um haustið 1971 samning við J um að leigja honum íbúðarhús jarðarinnar og einhverja aðstöðu fyrir skepnur í gripahúsum. Þann 7. mars 1972 gerðu sömu aðiljar með sér kaupsamning um jörðina. Samningur þessi kom eigi til framkvæmda, en þeir gerðu annan kaupsamning 28. júlí 1972. Var hreppsnefnd H-hrepps boðinn forkaupsréttur að jörðinni lögum samkvæmt. Hreppurinn ákvað að neyta forkaupsréttar og keypti jörðina. Krafðist hreppurinn síðan, að J viki af jörðinni, en fram kom, að hann hafði nýtt nokkurn hluta hennar sumarið 1972. Fram kom, að J hafði flutt heimili sitt að B, en stundaði þó atvinnu sína annars staðar og hafði lítinn bústofn þar. Talið, að J hefði með framangreindum samningum einungis stofnað til tímabundins af-

- notaréttar af húsum á jörðinni, en ekki fengið jörðina til ævilangrar ábúðar samkvæmt 9. gr. laga nr. 36/1961. Eftir að hreppurinn eignaðist jörðina, sinnti J ekki tilmælum um, að hann gengi til samninga við hreppinn um afnot af húsum jarðarinnar og galt ekki leigu. Með hliðsjón af þessu öllu var talið, að ákvæði 30. gr. laga nr. 36/1961 ættu hér ekki við, og var útburður því heimilaður 446
- S byggði hús á árunum 1957 og 1959 og bjó sjálfur á 1. og 2. hæð. Hinn 12. júní 1959 seldi hann H kjallaraibúð í húsi þessu. Í upphafi var stigaop í eldhúsi S, og var þar stigi niður í kjallara. Stigi þessi var talinn eign 1. hæðar. Hins vegar var stigaopinu lokað, og íbúar kjallarans virðast hafa notað stigann til geymslu. H seldi P kjallaraibúðina og P seldi G. S seldi HI eignarhluta sinn 1969, og var þar ekki getið um stigaeignina. H seldi F íbúðina 1972, og er þar tekið fram, að stiginn niður í kjallara fylgi með. Úfar risu með íbúum hússins, og krafðist HI þess 1972, að G yrði borinn út úr stigarárminu. Var það tekið til greina í héraði, en útburði var synjað í Hæstarétti, þar sem talið var, að ýmsar breytingar hefðu verið gerðar á húsnæðinu frá teikningu og eigi ljóst í hverju þær væru fólgnar, en eigi lægi ljóst fyrir, hvernig háttað væri eignarafnotum og rétti að umræddu geymslurými 1061
- E leigði atvinnuhúsnæði í húsi einu. Var leigusamningur gerður 28. janúar 1965 og skyldi gilda til 10 ára. Leiga var ákveðin kr. 4.000 á mánuði og skyldi hækka miðað við vísitölu framfærslukostnaðar. V varð eigandi húsnæðisins í janúarmánuði 1973. Allt árið 1973 var leigan 7.600 kr. á mánuði og breyttist ekkert þrátt fyrir breytingar á vísitölu framfærslukostnaðar. Fyrir árið 1974 krafði V um leigu miðað við framangreinda húsaleigu að viðbættri 25% hækkun. Útburðar var óskað 12. mars 1974, og taldi V þá, að vanskil næmu alls kr. 66.500 vegna vanskila á desemberleigu 1973, fyrirframgreiðslu, sem átti að inna af hendi 2. janúar 1974, og leigugreiðslum fyrir janúar, febrúar og mars 1974. Hinn 5. apríl 1974 kom E til geymslu í banka V kr. 66.500. Talið, að í málinu hafi eigi komið fram gögn um leigugreiðslur aðilja fyrir 1. janúar 1973 og fjárskipti þeirra væru um margt óglögg. Með hliðsjón af því og þar sem V samkvæmt leigumálanum skyldi vera eigandi að öllum innbúnaði húsnæðis í lok leigutímans, 1. febrúar 1975, var krafa um útburð eigi tekin til greina 1185

Útivist aðilja.

Afrýjandi sækir ekki þing. Útvistardómar 451, 553, 660, 821, 822, 957, 958, 1135

Útsvör. Sjá skattar.

Vanheimild.

Vanreifun.

Gagnkröfur aðilja í máli einu taldar svo vanreifaðar, að þeim var vísað frá dómi	252
Mál til heimtu launa talið vanreifað. Var héraðsdómur ómerktur og málinu vísað frá dómi	469
Máli var vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar. Var frávísunardómurinn kærður og staðfestur	810
Máli einu til heimtu bóta vegna galla á húsi vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar. Á það var eigi fallist og frávísunardómurinn felldur úr gildi	849
Í máli einu var þess krafist, að nafn, er H notaði á erlend bréfs-efni sín, yrði honum bannað. Málið talið vanreifað að þessu leyti og vísað frá héraðsdómi	890
Gagnsök í máli einu var talin svo vanreifuð, að henni var vísað frá héraðsdómi	1057

Varnarsamningur við Bandaríki Norður-Ameríku

Varnarþing.

Vátryggingar.

G ók bifreið sinni úr bænum. Á Vesturlandsvegi, skammt frá geymslusvæði Rafmagnsveitu Reykjavíkur, missti G vald á bifreið sinni. Snérist hún og rann. Voru hemlaför hennar um 40 metra löng. Við þetta lenti hún á bifreið A, og urðu skemmdir á bifreiðinni. Vátryggingarfélag bifreiðar G varð að greiða bætur vegna þessa og endurkafði þær úr hendi G. Fram kom, að ísing hafði myndast sama dag. Talið, að ósannað væri, að G hefði sýnt af sér stórkostlegt gáleysi í skilningi 33. gr. umferðarlaga og var því sýknaður af endurkröfu vátryggingarfélagsins	814
---	-----

Veðréttindi. Sjá og sjóveð.

Veðskuldabréf.

Ú krafðist þess, að fasteign P yrði seld á nauðungaruppboði samkvæmt heimild í tryggingarbréfi. Í uppboðsrétti var ákveðið, að uppboðið skyldi fram fara. P áfrýjaði úrskurðinum og Ú gagnáfrýjaði. Við munnlegan flutning í Hæstarétti féll Ú frá kröfum sínum um framgang uppboðsins, en gerði einungis kröfu um, að málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti félli niður. Veðbréf þetta var til trygg-	
---	--

ingar ótilteknum skuldum við Ú, að fjárhæð allt að ein milljón króna og því eigi lögleg uppboðsheimild samkvæmt B lið 1. gr. laga nr. 57/1949 og 3. gr. veðlaga nr. 18/1887. Dæmt, að uppboðið skyldi ekki fara fram og Ú gert að greiða P málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti 299

S var eigandi veðskuldabréfs, er P bar að greiða. Gjaldldagi bréfsins var 10. janúar 1972, og skyldi þá greiða vexti. Ekki greiddi P vextina fyrr en 4. febrúar sama ár, er hann lagði fjárhæðina ásamt dráttarvöxtum í greiðslugeymslu. Kvittanir bankans voru sendar lögmanni S 17. febrúar 1972. Lögmaður S krafði P þá greiðslu á bankakostnaði og innheimtulaunum af vaxtagreiðslunni og áskildi sér jafnframt rétt til að krefjast greiðslu á öllum höfuðstól bréfsins ef kröfu yrði ekki sinnt. Í kröfubréfi þessu lýsti han því þó ekki skýrlega, að S teldi alla skuldina í gjalddaga fallna fyrir það eitt að greiðsludráttur var á vöxtunum, og ekki mótmælti hann þeim hætti P að leggja vaxtagreiðsluna í greiðslugeymslu. Í skuldabréfinu var svo kveðið á, að öll skuldin væri í gjalddaga fallin ef skuldari stæði ekki í skilum með greiðslu vaxta og afborgana. Hins vegar var ekki sérstaklega kveðið á um það, að skuldareiganda skuli vera heimilt ag krefjast endurgreiðslu skuldarinnar fyrir gjalddaga vegna þess, að skuldari greiddi ekki umkrafin innheimtulaun. Þar sem S sýndi ekki fram á heimild sína til að krefja P um greiðslu höfuðstóls skuldarinnar gagnert sakir þess, að P greiddi ekki hin umdeildu innheimtulaun. Var hann sýknaður af kröfu S um greiðslu alls bréfsins .. 563

Vegir.

Veiðiréttindi.

Við vatnið H hagar svo til, að hæð vatnsborðs og stærð þess er mjög breytileg. Fer það eftir því, hvort afrennsli úr vatninu er stíflað. Þegar ósinn er stíflaður, liggur vatnið á landi jarðarinnar B. Mikil veiði var í vatninu, og töldu eigendur B, að þeir ættu rétt til veiði þar, en því mótmæltu aðrir landeigendur og kröfðust þess, að dæmt yrði, að jörðinni B fylgdi engin veiðiréttur í H og ábúanda þar væri óheimil öll veiði í vatninu. Til vara kröfðust þessir landeigendur þess, að dæmt yrði að ábúandi B ætti ekki veiðirétt í H þegar ósinn væri við eðlilegar aðstæður og næði ekki að landi B. Talið, að landeigendur hefðu engin haldbær rök fært fram fyrir því, að ábúanda B væri óheimilt að veiða í því vatni, er lægi að landi hans, er ósinn væri stíflaður, sbr. 2. gr. laga nr. 76/1970. Að því er varakröfurnar varðaði, var á það bent, að samkvæmt 94. gr. laga nr. 76/

1970 bæri það undir matsmenn að skera úr ágreiningi, m. a. hvað séu takmörk vatns í merkingu laganna. Sú matsgerð hefði farið fram og niðurstaða matsmanna orðið sú, að takmörk H sé í B-landi um 4 metra hæðarlinu skv. uppdrætti. Samkvæmt þessu og með hliðsjón af hinum sérkennilegu aðstæðum H, var talið, að B ætti land að H-vatni í merkingu 1. mgr. 8. gr. laga nr. 76/1970 og þar með veiðirétt í vatninu utan netlagna, sbr. 4. gr. laga nr. 15/1923. Hefði og eigi verið sýnt fram á, að veiðiréttur utan netlagna fylgi ákveðnum jarðeignum að fornri venju. Hins vegar var ekki á það fallist með ábúanda B, að hann hefði fyrir hefð eða af öðrum ástæðum rétt til að veiða í netlögnum annarra jarða. Var þetta meðal annars á því byggt, að frá gildistöku laga nr. 15/1923 hefði verið bannað með lögum að veiðiréttur yrði skilinn frá jörð nema að fullnægðum ákveðnum skilyrðum og þessi ákvæði beri að skýra þannig, að þau banni stofnun veiðitaks fyrir hefð 368

Veikindadagar. Sjá vinnulaun.

Venjuréttur.

Verðjöfnunargjald.

Verðlagsbrot.

Verðstöðvun.

E flutti vörur fyrir Ú. Hinn 27. janúar 1972 hækkaði E flutningsgjöld sín miðað við gengi sterlingspunds. Ú mótmælti þessu, þar sem hann taldi þessa hækkun óheimila. Bannað hafði verið að hækka verð á vöru og seldri þjónustu frá 1. nóvember 1970 nema með samþykki verðlagsyfirvalda og sérstöku leyfi ríkisstjórnar. Í janúar hafði orðið samkomulag milli E og SH um farmgjöld frá því í janúar 1972 og hafði verðlagsráð fallist á þá hækkun og einnig ríkisstjórn. Talið, að þegar virtur væri aðdragandi að ákvörðun verðlagsnefndar um samkomulag E og SH og staðfestingar ríkisstjórnar á því, væri ljóst, að verðlagsákvæðanir þær hafi einnig tekið til sams konar flutning fyrir Ú. Var því ekki talið, að Ú gæti kafið E um endurgreiðslu oftekinna farmgjalda 1148

Verjandi í opinberu máli.

Verkkaup. Sjá vinnulaun.

Verksamningar.

Hinn 7. apríl 1967 tók erlendur og íslenskur aðili, H, að sér að byggja fyrir V höfn í Straumsvík samkvæmt útboði. Verð var ákveðið í íslenskum krónum. Í samningnum var ákvæði um, að deilu vegna samningsins skyldi ráðið til lykta af gerðardómi skipuðum samkvæmt reglum Alþjóða Verslunararráðsins (International Chamber of Commerce). Verkið hófst vorið 1967 og lauk í nóvember 1969. Á verktímanum komu upp margs konar erfiðleikar við framkvæmd verksins og önnur aðstaða en gert hafði verið ráð fyrir í útboði. Risu fljótt úfar með V og H vegna þessa. Taldi H, að vegna þessara atriða bæri V að greiða allan kostnað við verkið eftir 17. maí 1968 samkvæmt kostnaðarreikningum og krafði H skriflega um þetta 19. desember 1969. Bréfi þessu fylgdi yfirlit, er H taldi sýna kostnað af mannvirkjagerðinni og greiðslur V á tímabilinu 31. maí 1968 til verkloka, 7. nóvember 1969. Í bréfi þessu var tekið fram, að í vörslum H séu fullkomin gögn til sönnunar á þessum kostnaði. Samkomulag náðist ekki, og krafðist H þá gerðardóms 6. júlí 1970. Gerðardómsbeiðninni fylgdi kröfugerð, og var þar m. a. krafist aukagreiðslna að fjárhæð rúmlega 10 milljónir vestur-þýskra marka. Kröfur voru nokkuð rökstuddar, en ekki fylgdu þeim undirstöðugögn. V svaraði með greinargerð 30. október 1970, og var þar að nokkru tekið til andsvara um fyrrgreindar kröfur. Gerðardómsmenn voru síðan skipaðir, og hittust þeir á óformlegum fundi 8. og 9. mars 1971. Hinn 9. mars 1971 var ákveðið, að næsti fundur yrði dagana 4.—5. apríl og skyldi þá væntanlega gengið frá sonefndri verksviðslýsingu. Annar fundur skyldi hefjast 3. maí 1971 og standa um þriggja vikna skeið. Skyldu þá vitni yfirheyrð og jafnframt var tekið fram, að yrði frekari gagna og vitnaleiðslu þörf, myndi þeim aflað um haustið 1971. Á fundinum 4. og 5. apríl 1971 náðist samkomulag um drög að verksviðslýsingu. Er hún undirrituð 4. maí 1971. Í verksviðslýsingunni segir, að aðiljum beri að hafa afhent endanlegar greinargerðir ásamt gögnum, sem við sé stuðst, rýmilegum tíma fyrir málflutning. Þá er gert ráð fyrir, að innan tveggja vikna frá lokum yfirheyrslu geti hvor aðili lagt fram skriflegt ágríp af framburðum og röksemdafærslu sinni, máli sínu til stuðnings. Síðan komi gerðardómsmenn saman til að kveða upp úrskurð. Af hendi H var fyrirvarsmönnum V afhent greinargerð með fylgiskjölum að kvöldi hins 23. apríl 1971. Meðal gagna var endurrit af vél færðu bókhaldi H, er skyldi sýna heildarkostnað þeirra af mannvirkjagerðinni eftir 17. maí 1968 til verkloka, svo og greiðslur V á þeim tíma, en ekki fylgdu

þessu undirstöðugögn. Lögmenn V fóru þess á leit, að vitnaleiðslu yrði frestað til að kanna gögn þessi. Meiri hluti gerðardóms ákvað 27. apríl 1971 að halda fast við þá ákvörðun, að þinghöld skyldu hefjast 4. maí 1971. Var þetta á því byggt, að greinargerð og gögn H hefðu komið fram nægilega snemma fyrir það þinghald og nægur tími væri fyrir aðilja og gerðardómsmenn til að búa sig undir þinghöldin. V ritaði síðan greinargerð 30. apríl 1971, og var þar fyrrgreindri kröfu andmælt svo og fylgiskjölum varðandi hana. Í þinghaldi 4. maí 1971 lýsti lögmaður H því, að bókhald H og reikningsgögn væru til reiðu fyrir V til athugunar. Var þá tekið fram, að ef endurskoðunar yrði talið þörf og V óskaði hennar, yrði þegar að hefjast handa um hana. Gerðardómurinn taldi ekki rétt að gefa öðrum hvorum aðilja fyrirmæli um endurskoðun. V gæti komið fram með sérstök andmæli gegn einstökum liðum í bókhaldi H og síðan, ef gerðardómsmenn ákvæðu að slík endurskoðun skyldi fara fram, myndu þeir mæla svo fyrir. Í þinghaldi 16. maí 1971 lýsti lögmaður V því, að hann gæti ekki gagnspurt vitni um bókhalds- og kostnaðaratriði nema með gerðri könnun á reikningum H. Áskildi hann sér rétt til að gagnspyrja vitni, er slík könnun hefði fram farið. Þennan áskilnað endurtók hann 14. maí 1971. Vitnaleiðslum fyrir gerðardómi lauk 19. maí 1971. Ekki er ljóst, hvort um það var bókað, að gagnasöfnun væri lokið. Á fundi 19. maí 1971 virðist hafa verið ákveðið, að sókn og vörn skyldu lagðar fram 7. eða 9. júní 1971 og framhaldssókn og framhaldsvörn um það bil viku síðar. Gerðu gerðardómsmenn ráð fyrir að hittast 26. eða 27. júní 1971. Sókn H er dagsett 7. júní 1971 og vörn V 9. s. m. Í vörninni krefst V þess enn, að reikningar séu rannsakaðir og áskilur sér rétt til að gagnspyrja bókhaldssérfræðinga H, ef bókhaldsgögn H verði lögð til grundvallar. Framhaldssókn H er dagsett 15. júní 1971 og framhaldsvörn V 18. s. m. Samkvæmt reglum gerðardómsstofnunar Alþjóða Verslunarráðsins skal segja upp gerð innan 60 daga frá undirskrift verksviðslýsingar. Þó má gerðardómsstofnunin framlengja þann frest ef þörf krefur. Gerð var sögð upp 8. júlí 1971 af tveimur gerðardómsmönnum, en sá þriðji skilaði sératkvæði. V neitaði að greiða samkvæmt ákvörðun gerðardómsins, og höfðaði H því mál fyrir bæjarþingi Reykjavíkur til heimtu greiðslunnar. V taldi, að ýmsir gallar væru á gerðardómnum og málsmeðferð þannig, að ógildingu hans varðaði. Eigi var talið, að sú ástæða, að gerðardómsmenn gengu eigi á vettvang áður en úrskurður var upp kveðinn, væri slík, að ógildingu gerðardómsins varðaði. V taldi, að honum hefði eigi

gefist kostur á að láta endurskoða og kanna ýmis bókhaldsgögn H. Talið, að þar sem H hefði átt að vera ljóst 4. maí 1971 að nauðsyn væri að kanna fylgigögn með kröfum H, hefði honum borið að hefjast þá þegar handa, ef hann hugðist hnekkja þeim. Þrátt fyrir þetta lét V eigi hefjast handa um könnun á bókhaldsgögnum H meðan málið var rekið fyrir gerðardómnum, og þegar ákveðið var að skila sókn og vörn 19. maí 1971, mátti fyrirsvarsmönnum V vera ljóst, að gerðardómsmenn hugðust taka málið til úrskurðar að fengnum sóknum og vörnum. Ef V taldi sig þá þurfa aukinn frest til könnunar á bókhaldi og reikningum H, bar honum að óska sérstaks ákveðins frests í því skyni, en frestun mundi hafa leitt til þess, að afla hefði orðið samþykkis gerðardómsstofnunar til hennar. Var því talið, að fyrirvarar þeir og áskilnaður af hendi V, sem hér skiptu máli, hefðu ekki verið fullnægjandi eins og á stöð, ef V hugðist síðar bera fyrir sig, að eigi hefði verið veitt fullnægjandi aðstaða til að kanna bókhaldsgögn H. Var talið, að það mat meiri hluta gerðardómsmanna, að endurskoðunar væri ekki þörf, væri heimil. Þá var á það bent, að V hefði ekki eftir að gerðin var uppsögð, látið fara fram endurskoðun og könnun á bókhaldsgögnum H. Talið, að eigi hefði við málsmeðferðina verið brotin sú grundvallarregla, að aðiljar máls skuli eiga kost á aðstöðu til að kanna málskjöl fyrir dómi og hafa tækifæri til að koma fram með rökstudda gagnrýni á þeim, en samkvæmt íslenskum réttarreglum yrði málsmeðferð í gerðardómi að vera verulega áfátt til þess að valdi ógildingu gerðar. Var því eigi talið, að á gerðinni væru þeir formgallar að fella bæri hana úr gildi, og var hún því lögð til grundvallar. Sératkvæði 707

Vextir.

Viðskiptabréf. Sjá veðskuldabréf.

Vinnulaun. Vinnusamningar.

Á árinu 1969 keypti S bifreið eina. Seljandi bifreiðarinnar fór með hana á viðgerðaverkstæði til viðgerðar. Eiginmaður S kom þar og bað um viðgerð á bifreiðinni og fylgdist með viðgerðinni. Eiginmaðurinn tók við bifreiðinni að viðgerð lokinni, en greiddi eigi viðgerðarkostnað og neitaði greiðslu. Viðgerðarverkstæðið krafði S um greiðslu. Talið, að verkstjóri viðgerðarverkstæðisins hefði mátt treysta því, að við bifreiðina væri gert vegna S, enda hefði honum ekki sérstaklega verið bent á, að annar mundi greiða reikningana. Var S því dæmt að greiða verkstæðinu viðgerðarkostnaðinn 522

- G var stýrimaður á togara. Hann veiktist og var veikur um rúmlega tveggja mánaða skeið. Útgerðarmaðurinn taldi, að honum bæri aflahlut sem stýrimanns umræddan tveggja mánaða tíma. Talið, að þar sem í kjarasamningi stéttarfélags aðilja væri skýrt ákvæði um fjárhæð kaups í veikindatilvikum, giltu þau ákvæði um lögskipti aðiljanna og kæmi 18. gr. sjómannalaganna eigi í veg fyrir, að þessu kjarasamningsákvæði yrði beitt 901
- S var ráðinn bryti að Litla-Hrauni 24. október með samningi dagsettum sama dag. Í samningi þessum var ákveðið, að S væri ráðinn fyrst um sinn til 30. desember 1966 með þeim kjörum, sem í samningnum greindi. Væri ráðningu þá ekki lokið, skyldi samningurinn framlengjast sjálfkrafa og vera uppsegjanlegur með þriggja mánaða fyrirvara af beggja hálfu. Hinn 27. september 1968 var S sagt upp starfa með þriggja mánaða fyrirvara frá 30. september 1968 að telja. Lét hann af störfum 30. desember 1968 og fékk greidd laun til þess tíma. S taldi uppsögn óheimila og ætti hann rétt á bótum vegna óheimillar uppsagnar, þar sem hann væri ráðinn svonefndri æviráðningu. Eigi var um það deilt, að lög nr. 38/1954 tækju til S sem ráðins starfsmanns. Talið, með hliðsjón af 1. gr. laga nr. 55/1962 og a-lið 3. gr. laga nr. 29/1963, að heimilt væri að ráða þá menn, er þau lög taka til, með uppsagnarfresti. Samkvæmt þargreindum lagaákvæðum hafi verið heimilt að setja ákvæði um uppsagnarfrest í ráðningarsamning S og því heimilt að segja honum upp. Eigi væri sannað, að hann ætti tilkall til lengri uppsagnarfrests en þess, sem í samningi var ákveðinn. Samkvæmt þessu var ríkissjóður sýkaður af öllum kröfum S 1170

Vinnuslys. Sjá skaðabætur.

Vitni.

- Eiginkona ákærðs manns færist undan að bera vitni um málsatvik 681

Víxlar. Víxilmál.

- Víxli einum án útgáfu- og greiðsludags hafði verið stolið og hafði sá, er tók, ritað á hann útgáfudag og greiðsludag. Víxillinn kom síðar í hendur manns, er stefndi víxilskuldara. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi, þar sem skjalið fullnægði ekki skilyrðum 1. gr. víxillaga nr. 93/1933 um form víxils. Hæstiréttur felldi frávísunardóminn úr gildi og vísaði málinu heim í hérað til löglegrar meðferðar, þar

- sem skjal það, sem málssóknin var reist á, væri víxill að formi til, mætti reka mál til heimtu skuldar samkv. því samkvæmt 17. kafla laga nr. 85/1936. Sératkvæði 141
- S var talinn hafa ritað nafn sitt á víxil, og var honum stefnt til greiðslu víxilfjárhæðar. Stefna var birt fyrir honum sjálfum, en eigi sótti hann þing, og var því málið dæmt og hann dæmdur greiðsluskyldur. Eftir uppsögu víxildóms þessa kom fram, að nafnritun S á víxilinn var fölsuð. Talið, að 45. gr. laga nr. 75/1973 skjóti eigi loku fyrir að þessi vörn kæmist að í málinu, þrátt fyrir andmæli. Með hliðsjón af þessu var S sýknaður af víxilkröfunni 973

Vörslusvipting.

Þinglýsing.

- Á árinu 1969 fór fram nauðungaruppboð á eign einni. Er uppboðshaldari hugðist gefa út útlagningarafsal til hæstbjóðanda, kom í ljós, að eftir að uppboð hafði farið fram, hinn 8. september 1969, hafði verið þinglýst veðskuldabréfi með tryggingu í eign þeirri, er selja skyldi. Þrátt fyrir þetta gaf yfirborgarfégeti út afsal til hæstbjóðanda hinn 15. september 1969 og afmáði fyrrgreint veðskuldabréf úr veðmálabókum. E, sem taldi sig vera eiganda fyrrgreinds veðskuldabréfs, höfðaði mál á hendur ríkissjóði til greiðslu skaðabóta með stefnu 11. mars 1971. Máli þessu var vísað frá héraðsdómi með skírskotan til 34. gr. laga nr. 85/1936. Var sá dómur staðfestur í Hæstarétti 1119

Þingsókn.

- S var talinn hafa ritað nafn sitt á víxil, og var honum stefnt til greiðslu víxilfjárhæðar. Stefna var birt fyrir honum sjálfum, en eigi sótti hann þing, og var því málið dæmt og hann dæmdur greiðsluskyldur. Eftir uppsögu víxildóms þessa kom fram, að nafnritun S á víxilinn var fölsuð. Talið, að 45. gr. laga nr. 75/1973 skjóti eigi loku fyrir það, að þessi vörn kæmist að í málinu þrátt fyrir andmæli. Með hliðsjón af þessu var S sýknaður af víxilkröfunni 973

Þingvottar.

Þjáningar. Sjá skaðabætur.

Þjófnaður.

- H braust inn í verslanir þrisvar sinnum, ýmist einn eða með öðrum, og stal þar vörum og peningum. Var honum vegna þessa dæmd refsing, fangelsi 3 mánuði 69

Protabú. Sjá skiptamál.

Ærumeiðingar.

Ölvun. Sjá áfengislög.

Örorka.

Örorkumat framkvæmt af læknum 4, 356, 439, 905

Öryggiseftirlit ríkisins.

Öryggiseftirlit ríkisins gefur lýsingu á búnaði naglagerðarvélar 905

Öryggiseftirlit ríkisins lýsir vinnuháttum í goddrykkjaverk-
smiðju og flöskum þar 977

Öryggiseftirlit ríkisins skoðar rafknúinn brauðhníf 1095

Öryggisgæsla.

Hinn 24. mars 1971 varð V eiginkonu sinni að bana, og var höfðað mál á hendur honum af þeim sökum. Var hann sýknaður af refsíákæru, en dæmdur til að sæta öryggisgæslu, þar sem fullsannað þótti, að verknaðurinn hefði verið framinn í bráðu geðveikikasti. Að kröfu tilsjónarmanns V var kveðinn upp úrskurður í sakadómi 20. desember 1973 þess efnis, að V skyldi látinn laus úr öryggisgæslu að uppfylltum nánari skilyrðum. Saksóknari kærði úrskurð þennan til Hæstaréttar. Talið, að skv. 62. gr. laga nr. 19/1940 geti dómismálaráðherra leitað úrlausnar héraðsdóms þar sem öryggisgæslustofnun er, um það, hvort öryggisgæsla sé lengur nauðsynleg og hið sama geti tilsjónarmaður að uppfylltum skilyrðum. Úrlausn héraðsdóms megi skjóta til Hæstaréttar og skuli dómismálaráðherra beita þessari málskotsheimild en eigi saksóknari. Var málinu því vísað frá Hæstarétti 322

